

## รายงานการวิจัย

รายงานการวิจัยย่อยที่ ๒ เรื่อง

การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ

Development of New Political Idea of Local Leaders

in Chaiyaphum Province

ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง

หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น: การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำ

ในจังหวัดชัยภูมิ

Executive Training Program for Local Leaders: Learning to Local

Development of Leader in Chaiyaphum Province

โดย

ดร.สุนทร ธนศิลป์พิชิต

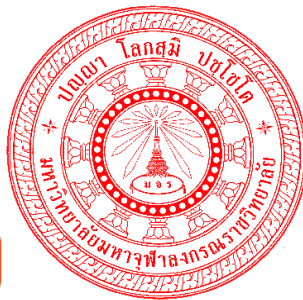
ดร.ไพฑูรย์ มาเมือง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

พ.ศ. ๒๕๖๕

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

MCU RS 800765021



## รายงานการวิจัย

รายงานการวิจัยย่อยที่ ๒ เรื่อง

การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ

Development of New Political Idea of Local Leaders

in Chaiyaphum Province

ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง

หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น: การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำ

ในจังหวัดชัยภูมิ

Executive Training Program for Local Leaders: Learning to Local

Development of Leader in Chaiyaphum Province

โดย

ดร.สุนทร ธนศิลปพิชิต

ดร.ไพฑูรย์ มาเมือง

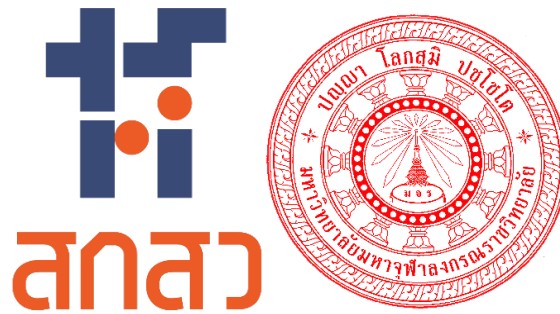
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

พ.ศ. ๒๕๖๕

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

MCU RS 800765021

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)



Research Report

Sub - Research Report 2

Development of New Political Idea of Local Leaders  
In Chaiyaphum Province

Under Research plan

Executive Training Program for Local Leaders: Learning to Local  
Development of Leader in Chaiyaphum Province

By

Dr. Sunait Tanasinlapapichit

Dr. Phaitoon Mamuang

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Chaiyaphum Buddhist College

B.E.2565

Research Project Funded by Science Research and Innovation

Promotion Fund

MCU RS 800765021

(Copyright Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อรายงานการวิจัย:	การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ
ผู้วิจัย:	ดร.สุนทร ธนศิลป์พิชิต, ดร.ไพฑูรย์ มาเมือง
ส่วนงาน:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
ปีงบประมาณ:	๒๕๖๕
ทุนอุดหนุนการวิจัย:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

### บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ๒. เพื่อศึกษาการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นและ ๓. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๐๐ คน ที่ระดับความคลาดเคลื่อน ๐.๐๕ และทำการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก และกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๓๐ คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจงวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ๑) ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 3.48) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ( $\bar{X}$  = 4.01) ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน ( $\bar{X}$  = 3.85) ด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น ( $\bar{X}$  = 3.62) ตามลำดับ ๒) การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น แบ่งเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านภาวะผู้นำท้องถิ่นและด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน ๓) แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ได้แก่ การส่งเสริมให้เกิดการเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่และการสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กรและชุมชน

คำสำคัญ: ผู้นำท้องถิ่น, ประชาธิปไตยท้องถิ่น, แนวคิดใหม่ทางการเมือง

**Research Title:** Development of New Political Idea of Local Leaders in Chaiyaphum Province

**Researchers:** Dr. Sunait Tanasinlapapichit, Dr. Phaitoon Mamuang

**Department:** Mahachulalongkornrajavidyalaya University  
Chaiyaphum Buddhist College

**Fiscal Year:** 2565/2022

**Research Scholarship Sponsor:** Mahachulalongkornrajavidyalaya University

## ABSTRACT

The research has the following objectives: 1. to study the public opinions about the new political idea of local leaders in Chaiyaphum Province to support self-government according to local democracy, 2. to study the development of the new political idea of local leaders in Chaiyaphum Province to support self-government by local democracy, and 3. to present the development of the new political idea of local leaders in Chaiyaphum to develop self-government by local democracy. The research method is the mixture of the qualitative method and the quantitative one. The research tools were questionnaires and interview formats from 400 samples with deviation level: 0.05, and indefinite random and 30 samples of target group from definite selection, the data were analyzed by statistics, percentage, mean, standard deviation, and the data from the interviews and the documents involved were analyzed by contents.

The results of the research were found that 1) the level of the public opinions about the new political idea of local leaders in Chaiyaphum to support self-government according to local democracy overall was at high level ( $\bar{X}$ = 3.83), and when classified by side the levels were as follows: participation in local politics ( $\bar{X}$ = 4.01), supporting community groups and networks ( $\bar{X}$ = 3.85), local leadership ( $\bar{X}$ = 3.62) respectively. 2) The development of new political idea of local leaders in Chaiyaphum Province to support self-government by local democracy was divided into three sides: local political participation, local leadership and supporting community groups and networks. 3) The ways to develop new political idea of local leaders in Chaiyaphum Province to support self-government according to local democracy were the support of local politics in harmony, local leaders of new normal living and the formation of network members of organizations and communities.

**Keywords:** local leader, local democracy, political idea

## กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัย การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยและคณะ ได้รับการสนับสนุนจากวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้วิจัยและคณะ กราบขอพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ และคณาจารย์วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ได้ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและกลุ่มตัวอย่างทั้งที่เอ่ยนามและไม่ได้เอ่ยนามไว้ในที่นี้ที่ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการทำวิจัย ซึ่งการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์และภาพถ่ายประกอบการวิจัย และได้รับความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นอย่างดี จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

บุญกุศลและประโยชน์ใด ๆ อันจะพึงมีจากงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยและคณะขออุทิศบุญกุศล และประโยชน์นั้น ๆ ให้แก่มารดาบิดา และครูอุปฌาย์อาจารย์ รวมทั้งผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน ที่ได้ให้ความเมตตาอนุเคราะห์ จึงทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยฉบับนี้จะก่อประโยชน์ทั้งในด้านการปฏิบัติการและด้านวิชาการ อันจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ ต่อชุมชนและสังคมต่อไป

ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิตและ ดร.ไพฑูรย์ มาเมือง

๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๕

## สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
<b>บทที่ ๑ บทนำ.....</b>	<b>๑</b>
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย.....	๕
๑.๓ วัตถุประสงค์การวิจัย.....	๕
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย.....	๕
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	๗
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	๘
<b>บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....</b>	<b>๑๐</b>
๒.๑ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับผู้นำและผู้นำท้องถิ่น.....	๑๐
๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ.....	๑๙
๒.๓ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	๒๓
๒.๔ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยท้องถิ่น.....	๔๒
๒.๕ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	๔๗
๒.๖ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น.....	๕๘
๒.๗ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครือข่าย.....	๖๑
๒.๘ หลักสังคหวัตถุ ๔.....	๗๑
๒.๙ บริบทพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ.....	๗๕
๒.๑๐ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๘๓
๒.๑๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	๙๒

เรื่อง	หน้า
<b>บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย .....</b>	<b>๙๓</b>
๓.๑ รูปแบบการวิจัย.....	๙๓
๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	๙๔
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	๑๐๑
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๑๐๕
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๑๐๗
๓.๖ สรุปกระบวนการวิจัย.....	๑๐๙
<b>บทที่ ๔ ผลการวิจัย.....</b>	<b>๑๑๐</b>
๔.๑ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑.....	๑๑๐
๔.๒ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒.....	๑๑๙
๔.๓ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓.....	๑๒๘
๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย.....	๑๕๑
<b>บทที่ ๕ สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....</b>	<b>๑๕๕</b>
๕.๑ สรุปผลการวิจัย.....	๑๕๕
๕.๒ อภิปรายผล.....	๑๗๖
๕.๓ ข้อเสนอแนะ.....	๑๘๒
<b>บรรณานุกรม.....</b>	<b>๑๘๓</b>
<b>ภาคผนวก .....</b>	<b>๑๘๙</b>
ภาคผนวก ก หนังสือรับรองการวิจัยในมนุษย์.....	๑๙๐
ภาคผนวก ข เครื่องมือในการวิจัย.....	๑๙๓
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	๒๐๓
ภาคผนวก ง ภาพประกอบลงพื้นที่การวิจัย.....	๒๖๑
ภาคผนวก จ หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์.....	๒๗๒
ภาคผนวก ฉ บทความวิจัย.....	๒๗๕
<b>ประวัติผู้วิจัย .....</b>	<b>๒๙๓</b>



## สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑	ตารางแสดงบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายผู้เลือกตั้ง ..... ๕๒
๒	ตารางแสดงจำนวนครุฑเรือนและจำนวนประชากรจังหวัดชัยภูมิ ..... ๗๘
๓	รายชื่อกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ..... ๙๙
๔	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ..... ๑๑๑
๕	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ..... ๑๑๓
๖	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเอง ตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ..... ๑๑๔
๗	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทาง การเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถี ประชาธิปไตยท้องถิ่น ด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น ..... ๑๑๖
๘	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อ แนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเอง ตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและ สร้างเครือข่ายชุมชน..... ๑๑๗

## สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตจังหวัดชัยภูมิ ..... ๗๖
๒	กรอบแนวคิดในการวิจัย ..... ๙๖
๓	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ..... ๑๐๓
๔	การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า..... ๑๐๕
๕	สรุปกระบวนการวิจัย ..... ๑๐๙
๖	องค์ความรู้ใหม่ในการวิจัย ..... ๑๕๔
๗	สรุปองค์ความรู้ใหม่ในการวิจัย ..... ๑๗๕

## บทที่ ๑

### บทนำ

#### ๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางรากฐานประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น หรือการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามบทบัญญัติภายใต้รัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ โดยความมุ่งหวังให้ประชาชนหรือคนในท้องถิ่นนั้นๆ ได้มีการปกครองตนเอง ทั้งในการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการตนเอง กำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น การจัดสรรผลประโยชน์ภายในท้องถิ่นตามวิถีชุมชน นอกจากนั้นกระแสการปกครองส่วนท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ ได้เริ่มมีพัฒนาการอย่างเห็นได้ชัด พร้อมกับกระแสความคิดการปฏิรูปการเมือง ภายหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พ.ศ. ๒๕๓๕ และการเกิดขึ้นของขบวนการปฏิรูปการเมือง ที่มุ่งหมายให้สังคมไทยสามารถพัฒนาประชาธิปไตย ได้อย่างเต็มรูปแบบและเนื้อหา จนเกิดการผลักดันและการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ระบุให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นได้เป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามมาตรา ๗๘ ที่กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง โดยสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และหมวด ๙ ที่ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ในมาตรา ๒๘๒-๒๙๐ เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ให้แก่ท้องถิ่น เช่น ให้ท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง มีอิสระในการกำหนดนโยบาย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีโครงสร้างการบริหารในรูปของสภาท้องถิ่น และคณะผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชน ให้ท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงรักษา ศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม และคุณภาพสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นเอง เป็นต้น ทำให้รัฐธรรมนูญได้สร้างความชัดเจนต่อการกระจายอำนาจสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นในเชิงกระบวนการทางกฎหมาย และแนวทางปฏิบัติ เช่น ให้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ เพื่อส่งเสริมการกระจายอำนาจในเชิงกฎหมายและแนวทางปฏิบัติ และจัดตั้งคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่จัดทำแผนกำหนดหลักเกณฑ์/ขั้นตอน และเสนอแนะแนวทางในการกระจายอำนาจเช่น กำหนดอำนาจหน้าที่การจัด บริการสาธารณสุข การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น จนกล่าวได้ว่า มรดกของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ จัดเป็น “คลื่นลูกที่หนึ่ง” ของ กระบวนการกระจายอำนาจที่สร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงสถาบันทางการเมือง-การบริหารของไทย อย่างมีนัยสำคัญ<sup>๑</sup>

ทั้งนี้สืบเนื่องมาจนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ยังคงเจตนารมณ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของท้องถิ่น และกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น โดยบัญญัติ หมวด ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการเฉพาะ และคงบทบัญญัติกลไกการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา ๒๘๕) และการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นเช่นเดิม (มาตรา ๒๘๖) หากแต่เมื่อเทียบกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีความยืดหยุ่นมากกว่าเดิม เพราะมิได้ระบุจำนวนประชาชนที่จะเข้าชื่อเพื่อลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น และการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้กำหนดเพิ่มเติมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมถึงการจัดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน การออกเสียงประชามติการรายงานผลการดำเนินงานต่อประชาชนในเรื่องของการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่ายและผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ กำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งถือเป็นเรื่องใหม่ (มาตรา ๒๘๗)<sup>๒</sup> ซึ่งในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ฉบับปัจจุบัน การปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงมีการกำหนดไว้ภายใต้ หมวด ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงยึดตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น (มาตรา ๒๔๙) การมุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมนับตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา ๒๕๒)

อีกทั้งในการดำเนินงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ รวมตลอดทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย (มาตรา ๒๕๓) และยังเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกัน เพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ (มาตรา ๒๕๔) นอกจากนี้ ภายใต้ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง

<sup>๑</sup> วุฒิสภา ตันไชย, การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยของไทย, (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๗), หน้า ๔.

<sup>๒</sup> อรรถัย กักผล และฉัตรระวี กิตติโยดม, บทวิเคราะห์ ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๕), หน้า ๖.

นั้นยังกำหนดให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรวมตลอดทั้งการ ตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน และให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้ง และออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด<sup>๓</sup> อีกทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนนับเป็นหัวใจของการปกครองท้องถิ่น เหตุผลสำคัญประการหนึ่ง คือ การปกครองท้องถิ่น โดยหลักการ หมายถึง การกระจายอำนาจทั้งการเมืองและการบริหารให้คน ในชุมชนกำหนดทิศทางและดูแลแก้ปัญหาของชุมชน โดยคนในชุมชนเอง ดังนั้นการมีส่วนร่วมของ ประชาชนจึงแยกออกจากการปกครองท้องถิ่นไม่ได้ อย่างไรก็ตามการปกครองท้องถิ่นของไทย ถึงแม้ มีพัฒนาการยาวนานพอสมควร หากแต่การกระจายอำนาจให้ชุมชนดูแลตนเองยังเป็นเป้าหมายอีก ยาวไกลที่ต้องไปให้ถึง ปัจจัยถ่วงรั้งประการหนึ่ง คือ ความเป็นรัฐที่รวมศูนย์อำนาจมาช้านานของรัฐ ไทย ส่งผลให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเกิดความล่าช้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทน้อย มากในชีวิตสาธารณะของประชาชน ซึ่งคุ้นเคยและยอมรับกับบทบาทของราชการส่วนกลางและ ภูมิภาค ดังนั้นการสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมิใช่การกระจายอำนาจหน้าที่และบทบาท ความรับผิดชอบ รวมทั้งความสามารถในการบริหารจัดการเท่านั้น หากแต่ยังหมายรวมถึงการส่งเสริม ให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม โดยตรงในการเมืองการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกด้วย เป้าหมายปลายทางของการปกครองท้องถิ่นจึงมิใช่การจัดการบริการสาธารณะให้ได้มาตรฐานทัดเทียม หน่วยราชการส่วนกลางและภูมิภาค หากแต่เป็นการเสริมสร้างให้ประชาชนมีความเป็นเจ้าของชุมชน และมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในการดูแลชุมชนร่วมกัน นั่นหมายถึงการส่งเสริมให้ประชาชน ดำรงชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยที่ยั่งยืน<sup>๔</sup>

ประชาธิปไตยท้องถิ่นหรือการเมืองท้องถิ่น จึงเป็นกลไกสำคัญในการที่จะนำไปสู่การ พัฒนาการเมืองในระดับชาติให้เกิดความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง การเสริมสร้างหรือพัฒนา แนวคิดใหม่ทางการเมืองจึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเกิด ความตระหนักเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนทางการเมืองในวิถีของประชาธิปไตยท้องถิ่นหรือชุมชน ทั้งนี้ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนให้ประชาชนเกิดความตระหนักและสนใจใฝ่รู้ เกิดการพัฒนาทาง การเมืองให้เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น จึงเป็นบทบาทของ “ผู้นำท้องถิ่น” ในการพัฒนาท้องถิ่นในทุก

<sup>๓</sup> ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐. เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก, หน้า ๗๔-๗๗.

<sup>๔</sup> อรรถ กักผล, การขับเคลื่อนรัฐธรรมนูญ'๕๐ สู่การปฏิบัติ: กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง ท้องถิ่น, (กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๑), หน้า ๘๗-๘๘.

ด้าน ทั้งด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ประเพณี วัฒนธรรม รวมทั้งวิถีชุมชน เนื่องจากเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเชื่อมโยงระหว่างภาคราชการกับประชาชน ให้เกิดการประสานความร่วมมือและสร้างความเข้าใจในชุมชนให้สามารถขับเคลื่อนในทิศทางที่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การขับเคลื่อนในการพัฒนาท้องถิ่นในทุกๆด้าน จำเป็นจะต้องมีการประสานความร่วมมือทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน องค์กรเครือข่ายต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างความรู้ เข้าใจให้เกิดขึ้นในชุมชน เกิดเป็นพลังชุมชนที่เข้มแข็ง รวมถึงการพัฒนาแนวคิดทางการเมืองให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในฐานะพลเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้าใจถึงประชาธิปไตยท้องถิ่นหรือการเมืองท้องถิ่นนั้น จะก่อให้เกิดเป็นชุมชนประชาธิปไตยท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็งต่อไป อันจะนำไปสู่ “ประชาธิปไตยวิถีชุมชนท้องถิ่น”

“การพัฒนาผู้นำท้องถิ่น” จึงนับได้ว่าเป็นหัวใจหลักในการที่จะวางเป้าหมายที่มุ่งเน้นไปสู่กระบวนการขับเคลื่อนชุมชน จากการส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นมีศักยภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดองค์ความรู้ในการที่จะสามารถนำท้องถิ่นหรือชุมชนเกิดการพัฒนาไปได้อย่างครอบคลุมทั่วถึงในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาการที่ก้าวล้ำทันสมัย การติดต่อสื่อสารมีความรวดเร็วและมีการแข่งขันกันทางด้านเทคโนโลยี อีกทั้งนโยบายของรัฐบาลในการกำหนดนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งเป็นยุคที่มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดความสะดวกและมีการสื่อสารได้อย่างทันสมัย หรืออีกนัยหนึ่งเรียกได้ว่า เข้าสู่ยุคดิจิทัล ซึ่งผู้นำท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการเรียนรู้ตามกระแสสังคมและโลกปัจจุบัน รวมทั้งเข้าใจพลวัตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่างๆได้ ทั้งนี้รวมทั้งแนวคิดใหม่ทางการเมืองที่ในปัจจุบันทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นมุ่งเน้นให้มีการกระจายอำนาจและการบริหารการปกครองจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น โดยกำหนดไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นได้สามารถพัฒนาท้องถิ่นของตน โดยคนในท้องถิ่นร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาตามศักยภาพของชุมชนและวิถีชุมชน วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น อันจะนำไปสู่ “การปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น” ในยุคดิจิทัลนี้ นับเป็นสิ่งท้าทายในการเป็นผู้นำท้องถิ่นที่จะต้องเกิดความเข้าใจบริบทพื้นที่ ค้นหาศักยภาพชุมชนให้เกิดการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืน

ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีความสนใจศึกษา เรื่อง การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผู้นำท้องถิ่นนั้นมีความสำคัญที่จะต้องพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมือง โดยเฉพาะการเข้าใจในหลักการปกครองตนเองให้เกิดเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง อันเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ประชาธิปไตย อีกทั้งผู้นำท้องถิ่นยังเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนให้ชุมชนเกิดกระบวนการมีส่วนร่วม และสร้างกลไกให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ อีกด้วย ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหวังในการที่จะ

สร้างเสริมองค์ความรู้ในด้านการปกครองตนเองในชุมชนท้องถิ่น ตามวิถีชุมชน ประเพณี วัฒนธรรม ท้องถิ่น เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นสามารถพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองที่มีรูปแบบการปกครองตนเอง และเกิดเป็นชุมชนประชาธิปไตยท้องถิ่นที่เข้มแข็งและเกิดสันติสุขภายใต้แนวคิดการปกครองตนเอง ตามวิถีประชาธิปไตยชุมชนท้องถิ่น

## ๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ ความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัด ชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริม การปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น เป็นอย่างไรบ้าง

๑.๒.๓ แนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำ ท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เป็นอย่างไรบ้าง

## ๑.๓ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำ ท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิใน การส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

๑.๓.๓ เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัด ชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

## ๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาดังต่อไปนี้

### ๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้วิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ โดย ใช้แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดผู้นำท้องถิ่น แนวคิดการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดประชาธิปไตยท้องถิ่น แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง แนวคิดการพัฒนาท้องถิ่น และ แนวคิดการสร้างเครือข่าย

### ๑.๔.๒ ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ใช้พื้นที่ในการวิจัย ได้แก่ พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๑๖ อำเภอ ประกอบด้วย

- ๑) เมืองชัยภูมิ
- ๒) ภูเขียว
- ๓) เกษตรสมบูรณ์
- ๔) หนองบัวแดง
- ๕) แก้งคร้อ
- ๖) จัตุรัส
- ๗) เทพสถิต
- ๘) คอนสาร
- ๙) คอนสวรรค์
- ๑๐) บำเหน็จณรงค์
- ๑๑) บ้านเขว้า
- ๑๒) บ้านแท่น
- ๑๓) หนองบัวระเหว
- ๑๔) ภูคิงชุมพล
- ๑๕) เนินสง่า
- ๑๖) ชับใหญ่

#### ๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑) ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือน และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์เป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๓๘๓,๘๘๒ คน จาก ๓๘๓,๘๘๒ ครัวเรือน<sup>๕</sup>

๒) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ซึ่งได้จากการคำนวณจากสูตร Taro Yamane จำนวน ๔๐๐ คน

๓) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจงในพื้นที่ ๒ ตำบล ได้แก่ ๑) ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๒) ตำบลหนองบัวแดง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัด

---

<sup>๕</sup> สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยภูมิ, ข้อมูลการปกครองท้องที่, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: [https://www.ect.go.th/chaiyaphum/ewt\\_news.php?nid=43&filename=index](https://www.ect.go.th/chaiyaphum/ewt_news.php?nid=43&filename=index) [๑๐ กันยายน ๒๕๖๔].



ช่วยภูมิ เพื่อค้นหาประสบการณ์ ความรู้และข้อคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งสามารถแยกกลุ่มการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งหมด ๓๐ คน โดยแบ่งเป็น ๓ กลุ่มๆ ละ ๑๐ คน คือ

- (๑) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ รวม ๑๐ คน
- (๒) กลุ่มตัวแทนท้องถิ่น รวม ๑๐ คน
- (๓) กลุ่มตัวแทนประชาชนในท้องถิ่น รวม ๑๐ คน

วิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยครั้งนี้ โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทพื้นที่ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชุมชน ท้องถิ่น

## ๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

**ผู้นำท้องถิ่น** หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับจากชุมชนท้องถิ่นในการเป็นผู้ประสานและขับเคลื่อนกิจกรรมในชุมชน เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากคนในชุมชน ทั้งที่มีแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นทางการและผู้ที่ไม่มีตำแหน่งเป็นทางการ

**ประชาชน** หมายถึง ผู้ที่มีอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี บริบูรณ์ เป็นผู้มิมีสิทธิ์เลือกตั้ง

**การเมือง** หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดการจัดสรรผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นในชุมชนอย่างเท่าเทียมกัน ในที่นี้ หมายถึง การจัดสรรผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิตามหลักการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่นหรือประชาธิปไตยท้องถิ่น

**ประชาธิปไตยท้องถิ่น** หมายถึง การบริหารจัดการท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจและหลักการปกครองท้องถิ่น ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดหรือการเมืองท้องถิ่น

**แนวคิดใหม่ทางการเมือง** หมายถึง การปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับวิถีชุมชนของตนเอง

**การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมือง** หมายถึง การส่งเสริมให้เกิดแนวคิดการปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ และการปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับวิถีชุมชนของตนเอง ใน ๓ ด้าน ประกอบด้วย

๑. **ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น** หมายถึง ผู้นำท้องถิ่นส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังนโยบายจากผู้บริหารท้องถิ่น มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมเวทีประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นและการลงประชามติ มีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น มีการเปิดโอกาสให้

ประชาชนร่วมลงคะแนนถอดถอนผู้นำท้องถิ่น มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอข้อบัญญัติหรือกฎหมายท้องถิ่น มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น มีการตั้งคณะกรรมการต่างๆ ในการบริหารกิจการร่วมกับท้องถิ่น มีการส่งเสริมวิถีสุมชนให้เกิดการพัฒนามากยิ่งขึ้น และมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของท้องถิ่น เช่น เว็บไซต์ ช่องทางร้องเรียนร้องทุกข์ เป็นต้น

๒. **ด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น** หมายถึง ผู้นำท้องถิ่นผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีการวางตัวเป็นที่มีความน่าเชื่อถือ เป็นผู้ที่มีความตั้งใจต่อการทำงานและรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นผู้ที่มีความกล้าแสดงออกในการเสนอความคิดเห็น กล้าตัดสินใจ เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์และสร้างทีมงาน เป็นผู้ที่มีความเสียสละต่อส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เป็นผู้ที่สามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร และเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

๓. **ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน** หมายถึง ผู้นำท้องถิ่นมีการสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อให้เกิดเป็นพลังท้องถิ่นหรือพลังชุมชน อันได้แก่ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มสตรีหมู่บ้าน/ตำบล มีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ มีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) มีการส่งเสริมการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีการส่งเสริมการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ มีการส่งเสริมการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน มีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัคร/จิตอาสา มีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ประเพณีชุมชน มีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่ม/องค์กรอื่นๆ และมีการส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานอื่น เช่น ศาสนสถาน สถานศึกษา โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นต้น

## ๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ได้ทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

๑.๖.๒ ได้ทราบถึงการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

๑.๖.๓ ได้นำเสนอแนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ

๑.๖.๔ ได้องค์ความรู้การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เพื่อพัฒนาหลักสูตรผู้นำท้องถิ่น

## บทที่ ๒

### เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประโยชน์ในการทำงานวิจัย ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับผู้นำและผู้นำท้องถิ่น
- ๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ
- ๒.๓ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒.๔ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยท้องถิ่น
- ๒.๕ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ๒.๖ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น
- ๒.๗ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครือข่าย
- ๒.๘ หลักสังคหวัตถุ
- ๒.๙ บริบทพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ
- ๒.๑๐ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๑๑ กรอบแนวคิดการวิจัย

#### ๒.๑ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับผู้นำและผู้นำท้องถิ่น

##### ๒.๑.๑ ความหมายของผู้นำและผู้นำท้องถิ่น

มีนักวิชาการได้กล่าวถึง ความหมายของผู้นำไว้หลายท่าน ดังนี้

Gibson, Ivancevich และ Donnell ได้ให้ความหมาย ภาวะผู้นำ หมายถึง ความพยายามที่จะใช้อิทธิพลเพื่อจูงใจบุคคล ทำให้เกิดการบรรลุผลตามเป้าหมาย<sup>๑</sup>

พิมพงา เพ็งนาเรนทร์ ได้ให้ความหมาย ผู้นำ คือ ผู้ที่มีศิลปะที่สามารถมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นและนำบุคคลเหล่านั้นไป โดยได้รับความไว้วางใจและเชื่อมั่นอย่างเต็มที่ อีกทั้งยังได้รับความเคารพนับถือ ความร่วมมือ และความมั่นใจจากผู้ใต้บังคับบัญชาเหล่านั้นอย่างจริงใจ<sup>๒</sup>

เนตรพัฒนา ยาวีราช ได้ให้ความหมาย ผู้นำ (Leader) หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นมา หรือได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าในการดำเนินงานต่างๆ ในองค์กรต่างๆ ต้องอาศัยบุคคลที่มีความเป็นผู้นำจึงจะทำให้องค์กรดำเนินไปอย่างบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และนำพาหน่วยงานไปสู่ความเจริญก้าวหน้า<sup>๓</sup>

นิพนธ์ ศิครเสาวภา ได้ให้ความหมาย ผู้นำ (Leader) หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นมา หรือได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าในการดำเนินงานต่างๆ ในองค์กรต่างๆ<sup>๔</sup>

สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และ สุทธิลักษณ์ สมิตะสิริ ได้ให้ความหมาย คำว่า “ผู้นำ” (Leader) ไว้อย่างครอบคลุมและสามารถให้ความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งเป็นอย่างมาก โดยทั้งสองเห็นว่า “ผู้นำ” นั้นสามารถให้ความหมายได้ ๒ ประการ คือ

๑) ผู้นำคือผู้มีอิทธิพล สามารถทำให้ผู้คนเดินตาม หรือทำตามในสิ่งที่ผู้นำพยายามจะนำให้ทำ หากขาดซึ่งอิทธิพลที่สามารถทำให้คนเดินตามแล้ว ภาวะผู้นำก็ไร้ความหมาย การเดินตามนั้นมิได้หมายความว่า ทำกันเฉพาะในขณะที่ผู้นำคนนั้นมีอำนาจอยู่ ซึ่งสามารถทำให้ผู้คนเกรงกลัวจึงยอม

<sup>๑</sup> Gibson, Ivancevich และ Donnell (1977 : 272) อ้างถึงใน เนตรพัฒนา ยาวีราช, ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพฯ: บริษัท ทริปเพิ้ลกรุ๊ป จำกัด, ๒๕๕๖), หน้า ๑.

<sup>๒</sup> พิมพงา เพ็งนาเรนทร์, “บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๕), หน้า ๑๘.

<sup>๓</sup> เนตรพัฒนา ยาวีราช, ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพฯ: บริษัท ทริปเพิ้ลกรุ๊ป จำกัด, ๒๕๕๖), หน้า ๑.

<sup>๔</sup> นิพนธ์ ศิครเสาวภา, ภาวะผู้นำกับการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย-ธรรมศาสตร์, ๒๕๖๐), หน้า ๓.

ทำตามในสิ่งที่ผู้นำสั่งให้ทำ หากแต่หมายความว่า แม้ว่าผู้นำนั้นๆไม่ได้อยู่ในอำนาจแล้วผู้คนก็ยังเดินตาม หรือทำตามในสิ่งที่ผู้นำเหล่านั้นพูดไว้หรือปฏิบัติไว้เป็นแบบอย่าง

๒) ผู้นำคือผู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ผลสำเร็จที่ดี ผลสำเร็จเป็นสิ่งที่วัดผลของภาวะผู้นำได้ดี ผู้นำที่แท้จริงอาจไม่ใช่ผู้นำที่อยู่ในตำแหน่ง หรือมีชื่อเสียงอย่างที่คนทั่วไปมองเห็นหรือรู้จัก แต่เขาสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นได้จริงโดยคนทั่วไปไม่มีความรู้สึกว่ผู้นำกำลังแสดงอาการนำอยู่ ผู้นำที่เป็นทางการอยู่ในตำแหน่ง คนทั่วไปสามารถมองเห็นด้วยตาว่าเป็นผู้นำ เพราะมีตำแหน่งหน้าที่ชัดเจน แต่หากไม่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจนเกิดผลสำเร็จที่ดีได้ การเป็นผู้นำก็ไม่มี ความหมาย ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงวัดกันด้วย "ผลที่เกิดจากการนำ" ไม่ได้วัดด้วย "ตำแหน่ง" หรืออาการที่ได้แสดงว่ากำลังนำอยู่

เมื่อพิจารณาความหมายของผู้นำตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งสองยังได้แบ่งผู้นำออกเป็น ๓ กลุ่มด้วยกัน คือ

๑) ผู้นำที่มีอำนาจแต่ไม่มีอิทธิพล ผู้นำเหล่านี้มักเป็นผู้นำที่มีตำแหน่งใหญ่โต เช่น ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี นายพล ปลัดกระทรวง อธิบดี ประธานกรรมการ บริษัท กรรมการผู้จัดการใหญ่ ฯลฯ บุคคลเหล่านี้มีอำนาจที่ทรงสิทธิ์ตามฐานะของตำแหน่งที่ใหญ่โตที่ตนดำรงอยู่ แต่อาจไม่มีอิทธิพลในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆที่สำคัญในสังคมหรือองค์กรที่พวกเขาสังกัดอยู่ เช่น นายกรัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ไม่ได้สร้างประวัติศาสตร์หรือสร้างอิทธิพลที่ผู้คนอยากทำตาม เมื่อหมดอำนาจจลาจลคนทั่วไปได้กล่าวถึงเป็นเพียงแค่ "นักการเมืองธรรมดา" ที่มาแล้วก็ผ่านไป แต่หากเขาได้สร้างอิทธิพลที่มีคุณค่าทิ้งไว้ให้คนกล่าวขวัญถึง ผู้คนจะเรียกขานกันว่าเป็น "รัฐบุรุษ"

๒) ผู้นำที่มีอิทธิพลแต่ไม่มีอำนาจ ผู้นำเหล่านี้ไม่ได้อยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจใหญ่โต แต่อาจเป็นผู้นำทางความคิด ผู้นำทางปัญญา ผู้นำที่มีเครือข่ายกว้างขวาง ฯลฯ หากแต่อิทธิพลของพวกเขาตกทอดส่งต่อกันจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง จากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ปัจจุบันผู้นำเหล่านี้ยังสามารถสร้างผลสะท้อนได้กว้างขวาง และทรงอิทธิพลที่ทำให้มีผู้คนเดินตามหรือทำตามเป็นจำนวนมาก และเป็นผู้นำที่สร้างการเปลี่ยนแปลงได้มากกว่าและยั่งยืนกว่า

๓) ผู้นำที่มีทั้งอำนาจและอิทธิพล ผู้นำประเภทนี้มีตำแหน่งใหญ่โต ในขณะที่เดียวกันก็สามารถสร้างอิทธิพลจนผู้คนอยากเดินตาม ผู้นำเหล่านี้ได้แก่ผู้นำทางการเมืองคนสำคัญ ๆ ของโลก<sup>๕</sup>

<sup>๕</sup> สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และ สุทธิลักษณ์ สมิตะสิริ, “บทนำจากบรรณาธิการ”, ในผู้นำ. สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และสุทธิลักษณ์ สมิตะสิริ (บก.), (กรุงเทพฯ: มติชน, ๒๕๔๒), หน้า ๑๗-๒๐.

พิมพงา เพ็งนาเรนทร์ ได้ให้ความหมายผู้นำท้องถิ่น คือ ผู้ที่บุคคลในชุมชนให้ความนับถือ ยกย่อง เป็นผู้ที่สามารถชักชวน โน้มน้าว ให้คนในชุมชนร่วมมือเพื่อพัฒนาชุมชนของตนโดยความสมัครใจ โดยก่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน<sup>๖</sup>

### ๒.๑.๒ คุณสมบัติของผู้นำ

พระธรรมปิฎก ป. อ.ปยุตโต ได้กล่าวถึง คุณสมบัติผู้นำตามหลักธรรม เรียกว่า สัปปริสธรรม ๗ ประการ คือ

๑. รู้หลักการ เมื่อดำรงตำแหน่ง มีฐานะ หรือจะทำอะไรก็ตาม ต้องรู้หลักการ รู้งาน รู้หน้าที่ รู้กฎเกณฑ์กติกาที่เกี่ยวข้อง เช่น อย่างผู้ปกครองประเทศชาติก็ต้องรู้หลักรัฐศาสตร์ และรู้กฎกติกาของรัฐ คือกฎหมาย ตั้งแต่รัฐธรรมนูญลงมา แล้วก็ยืนอยู่ในหลักการ ตั้งอยู่ในหลักการให้ได้ ชุมชน สังคม องค์กร หรือกิจการไรก็ตาม ก็ต้องมีหลักการ มีกฎ มีกติกา ที่ผู้นำจะต้องรู้ชัดเจนแล้วก็ตั้งมั่นอยู่ในหลักการนั้น

๒. รู้จุดหมาย ผู้นำถ้าไม่รู้จุดหมายก็ไม่รู้ว่าจะนำคนและกิจการไปไหน นอกจากรู้จุดหมาย มีความชัดเจนในจุดหมายแล้ว จะต้องมีความแน่วแน่มุ่งมั่นจะไปให้ถึงจุดหมายด้วยข้อนี้เป็นคุณสมบัติที่สำคัญมาก เมื่อใจมุ่งจุดหมาย แม้มีอะไรมากระทบกระทั่ง ก็จะไม่หวั่นไหว อะไรไม่เกี่ยวข้อง ไม่เข้าเป้า ไม่เข้าแนวทางก็ไม่มัววุ่นวาย ใครจะพูดจาวาด่าเหน็บแนม เมื่อไม่ตรงเรื่องก็ไม่มัวถือ ไม่เก็บเป็นอารมณ์ ไม่ยุ่งกับเรื่องจุกจิกไม่เป็นเรื่อง เอาแต่เรื่องที่เขาแนวทางสู่จุดหมาย ใจมุ่งสู่เป้าหมาย อย่างชัดเจนและมุ่งมั่นแน่วแน่

๓. รู้ตน คือ ต้องรู้ว่าตนเองคือใครมีภาวะเป็นอะไร อยู่ในสถานะใด มีคุณสมบัติ มีความพร้อม มีความถนัด สติปัญญา ความสามารถอย่างไร มีกำลังแค่ไหน มีข้อยิ่งข้อหย่อน จุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร ซึ่งจะต้องสำรวจตนเอง และเตือนตนเองอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอ ให้มีคุณสมบัติมีความสามารถยิ่ง ๆ ขึ้นไป ไม่ใช่ว่าเป็นผู้นำแล้วจะเป็นคนสมบูรณ์ไม่ต้องพัฒนาตนเอง ยิ่งเป็นผู้นำก็ยิ่งต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลาให้เข้าได้ดียิ่งขึ้นไป

๔. รู้ประมาณ คือ รู้จักความพอดี หมายความว่า ต้องรู้จักขอบเขตขีดขั้น ความพอเหมาะที่จะจัดทำในเรื่องต่าง ๆ ท่านยกตัวอย่างเช่น ผู้ปกครองบ้านเมือง รู้จักประมาณในการลงทัณฑ์อาชญา และการเก็บภาษี เป็นต้น ไม่ใช่เอาแต่จะให้ได้อย่างใจและต้องรู้จักว่าในการกระทำนั้น ๆ หรือใน

<sup>๖</sup> พิมพงา เพ็งนาเรนทร์, “บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๕), หน้า ๑๘.

เรื่องราวนั้น ๆ มีองค์ประกอบหรือมีปัจจัยอะไรเกี่ยวข้องบ้าง ทำแค่ไหนองค์ประกอบของมันจะพอดี ได้สัดส่วนพอเหมาะ การทำการต่าง ๆทุกอย่างต้องพอดี ถ้าไม่พอดีก็พลาดความพอดี จึงจะทำให้เกิดความสำเร็จที่แท้จริง ฉะนั้นจะต้องรู้จักประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องและจัดให้ลงตัวพอเหมาะพอดี

๕. รู้กาล คือ รู้จักเวลา เช่น รู้ลำดับ ระยะเวลา จังหวะ ปริมาณ ความเหมาะสมของเวลาว่า เรื่องนี้จะลงมือตอนไหน เวลาไหน จะทำอะไรอย่างไรจึงเหมาะ ดังจะเห็นว่า แม้แต่การพูดจาก็ต้องรู้จักกาลเวลา ตลอดจนรู้จักวางแผนงานในการใช้เวลา ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ เช่น วางแผนว่า สังคมมีแนวโน้มจะเป็นอย่างไรในเวลาข้างหน้าเท่านั้น และเหตุการณ์ทำนองนี้จะเกิดขึ้น เราจะวางแผนรับมือกับสถานการณ์นั้นอย่างไร

๖. รู้จักชุมชน คือ รู้สังคมตั้งแต่ในขอบเขตที่กว้างขวาง คือ รู้สังคมโลก รู้สังคมของประเทศชาติ ว่าอยู่ในสถานการณ์อย่างไร มีปัญหาอะไรมีความต้องการอย่างไร โดยเฉพาะถ้าจะช่วยเหลือเขา ก็ต้องรู้ปัญหา รู้ความต้องการของเขา แม้แต่ชุมชนย่อย ๆ ถ้าเราจะช่วยเหลือเขา เราก็ต้องรู้ความต้องการของเขาเพื่อสนองความต้องการได้ถูกต้องหรือแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด

๗. รู้บุคคล คือ รู้จักบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคนที่มาร่วมงานร่วมการร่วมไปด้วยกัน และคนที่เราไปให้บริการตามความแตกต่างเฉพาะตัว เพื่อปฏิบัติต่อเขาได้ถูกต้องเหมาะสมและได้ผล ตลอดจนสามารถให้บริการให้ความช่วยเหลือได้ตรงตามความต้องการ รู้ว่าจะให้วิธีสัมพันธ์พูดจาแนะนำติชมหรือจะให้เขายอมรับได้อย่างไร โดยเฉพาะในการใช้ตน ซึ่งต้องรู้ว่าคนไหนเป็นอย่างไร มีความถนัดอัธยาศัย ความสามารถอย่างไร เพื่อใช้คนให้เหมาะกับงาน นอกจากนั้นก็รู้ประโยชน์ที่เขาพึงได้ เพราะในการทำงานนั้นไม่ใช่จะเอาเขามาเป็นเพียงเครื่องมือทำงานให้ แต่จะต้องให้คนทำงานทุกคนได้ประโยชน์ ได้พัฒนาตัวเอง ผู้นำควรรู้ว่า เขาควรจะได้ประโยชน์อะไรเพื่อความเจริญของงานแห่งชีวิตที่แท้จริงของเขาด้วย<sup>๗</sup>

**เนตรพัฒนา ยาวีราช** ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของผู้นำมีหลายด้าน คือ

๑. ด้านอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งอย่างเป็นทางการ (Authrity) ในด้านของดำรงตำแหน่ง ผู้นำอาจได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำโดยที่มีตำแหน่งรองรับอย่างเป็นทางการ เป็นความต้องการและการสนับสนุนของกลุ่มคนที่ต้องการบุคคลที่จะมานำหรือเป็นตัวแทนในการปฏิบัติตามแนวความคิดหรือตอบสนองความต้องการของกลุ่ม สำหรับผู้บริหาร หมายถึง บุคคลผู้มีตำแหน่งหน้าที่อย่างเป็นทางการ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่กำหนดนั้น อาจจะได้โดยการเลือกตั้ง หรือการแต่งตั้ง เช่น

<sup>๗</sup> พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), ภาวะผู้นำความสำคัญต่อการพัฒนา พัฒนาประเทศไทย, (กรุงเทพฯ: ธรรมสภา, ๒๕๔๐), หน้า ๒๕-๒๘.



ตำแหน่งผู้บริหารระดับต่างๆ ขององค์การทั่วไป ซึ่งระบุถึงอำนาจหน้าที่ต่างๆ วาระการดำรงตำแหน่ง ขอบเขตความรับผิดชอบ

๒. ด้านการยอมรับ (Acceptance) ผู้นำนั้นเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับโดยบุคคลหรือกลุ่มคนให้เป็นในทิศทางที่สมาชิกเหล่านั้นเห็นด้วย ผู้นำสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มได้ โดยทำให้เป็นที่พอใจของกลุ่มคน แต่ผู้บริหารเป็นบุคคลที่ดำรงฐานะในตำแหน่งอย่างเป็นทางการโดยได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งขึ้นมา ซึ่งอาจได้รับการยอมรับหรือไม่ก็ได้ ผู้บริหารอาจได้รับการยอมรับจากกลุ่มบางกลุ่ม ในขณะที่เดียวกันอาจได้รับการต่อต้านจากกลุ่มอื่น หากผู้บริหารมีความเป็นผู้นำด้วย ก็จะทำให้เกิดการยอมรับจากกลุ่มต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ ได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกในแต่ละกลุ่ม

๓. ด้านสมรรถนะ มีขีดความสามารถในการทำงานให้สำเร็จเหนือผู้อื่น (Competency) หมายถึง ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ (Expert) และประสบการณ์สูง เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มคน มีความสามารถหรือบุคลิกภาพพิเศษที่ทำให้สมาชิกยกย่องและยอมรับให้เป็นผู้นำไปในทิศทางต่างๆ ในด้านความสามารถ ผู้นำมีความสามารถที่เกิดจากตนเอง มีคุณสมบัติส่วนตัวหรือคุณลักษณะ (Traits) ที่สามารถนำพาได้ เช่น มีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่ม มีความกล้า มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเข้มแข็งเด็ดขาดสิ่งเหล่านี้อาจไม่มีในผู้บริหารบางคนก็ได้

๔. ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Human Relation Skill) นอกจากความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ความเชี่ยวชาญแล้ว ผู้นำอาจมีความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง หรือบุคคลอื่นในลักษณะของความไว้วางใจ ความเชื่อถือ การยอมรับจากบุคคลต่างๆ แต่ผู้บริหารอาจมีความสัมพันธ์กับบุคคลในลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น ผู้บริหารอาจไม่รู้จัก หรือไม่มีความสัมพันธ์กับพนักงานเลย เพียงแต่เป็นผู้ควบคุม ดูแล กำกับผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามต้องการ เป็นผู้กำหนดกฎระเบียบ นโยบายต่างๆ ให้พนักงานถือปฏิบัติ ซึ่งอาจสร้างความพอใจหรือไม่พอใจให้แก่พนักงานได้ หากผู้นำเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์อันดี จะสร้างความพอใจให้แก่พนักงานได้มากกว่าผู้บริหาร<sup>๘</sup>

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้กำหนดคุณลักษณะสำคัญของผู้นำชุมชนท้องถิ่นออกมาเป็น ๑๐ ประการ ดังนี้

๑. คำนึงถึงประโยชน์สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้กำหนดคุณลักษณะสำคัญของผู้นำชุมชนท้องถิ่นออกมาเป็น ๑๐ ประการ ดังนี้ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

<sup>๘</sup> เนตรพัฒน์ ยาวีราช, *ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์*, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพฯ: บริษัท ทริปเพิลกรุ๊ป จำกัด, ๒๕๕๖), หน้า ๘.

๒. มีความตั้งใจ เอาใจใส่ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตน
๓. ซื่อสัตย์สุจริต ตรวจสอบได้
๔. รักษาไว้ซึ่งคุณธรรม จริยธรรม ไม่กระทำการที่ขัดต่อศีลธรรม
๕. มีความประพฤติที่ดี เป็นที่ยอมรับนับถือจากสังคม
๖. รู้จักการนำเอาข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาชุมชน เพื่อสร้างกลไกการพัฒนาที่ดีขึ้น
๗. มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางออกให้ชุมชนท้องถิ่น
๘. ร่วมสร้างให้เกิดผู้นำชุมชนท้องถิ่นรุ่นใหม่
๙. สร้างและสานต่อให้เกิดเครือข่ายชุมชน ในหลากหลายลักษณะ
๑๐. สามารถทำงานร่วมกับทุกภาคส่วน ทุกฝ่ายได้เป็นอย่างดี<sup>๙</sup>

### ๒.๑.๓ ประเภทของผู้นำ

**ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ** แบ่งประเภทของผู้นำ ได้เป็น ๘ ประเภท คือ

๑. การแบ่งตามสถานะในชุมชน ได้แก่ ผู้นำที่เป็นทางการ เช่น คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู ซึ่งได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ และผู้นำไม่เป็นทางการ เช่น ผู้มีอายุ ผู้มีความรู้ดี ข้าราชการบำนาญ ผู้มีฐานะดีหรือพระสงฆ์ เป็นต้น
๒. การแบ่งผู้นำตามความสามารถเฉพาะตัวของผู้นำ ได้แก่ ผู้นำทางความคิดผู้นำทางศีลธรรม ผู้นำทางด้านอาชีพ ผู้นำด้านการพูด ผู้นำที่สามารถประยุกต์งานราชการกับเป้าหมายเพื่อชาวบ้านได้ และผู้นำทางการประสานทรัพยากรภายในและภายนอกชุมชน
๓. การแบ่งผู้นำตามลักษณะการปฏิบัติงาน ได้แก่ ผู้นำตามกฎหมายผู้นำที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว และผู้นำในลักษณะที่เป็นสัญลักษณ์
๔. การแบ่งผู้นำตามลักษณะของพฤติกรรม ได้แก่ ผู้นำที่มุ่งแต่งงานเป็นสำคัญและผู้นำที่ตระหนักถึงผลงานและความพอใจของทุกฝ่าย
๕. การแบ่งผู้นำตามลักษณะการบริหารงาน ได้แก่ ผู้นำแบบอัตตาธิปไตย ผู้นำแบบเสรี และผู้นำแบบประชาธิปไตย
๖. การแบ่งผู้นำตามทฤษฎี ๓ มิติของเร็ดติน ได้แก่ ผู้นำแบบเอาเกณฑ์ ผู้นำแบบเอางาน ผู้นำแบบสัมพันธ์ และผู้นำแบบประสาน

---

<sup>๙</sup> สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), **คุณลักษณะผู้นำชุมชนท้องถิ่น**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://thaihealthycommunity.org/?p=11711> [๑๐ กันยายน ๒๕๖๔].

๗. การแบ่งผู้นำโดยคำนึงถึงสถาบันทางสังคม ได้แก่ ผู้นำในระบบเศรษฐกิจผู้นำในระบบครอบครัว ผู้นำในระบบการปกครอง ผู้นำในระบบศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม และผู้นำในระบบการศึกษา

๘. การแบ่งประเภทผู้นำตามลักษณะของการเกิดผู้นำ ได้แก่ ผู้นำที่เกิดจากการพัฒนาชุมชน และผู้นำการต่อสู้<sup>๑๐</sup>

**เนตร์พัฒนา ยาวีราช ได้แบ่งประเภทผู้นำ ไว้ดังนี้**

### **๑. ผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ**

ผู้นำแบ่งได้เป็น ผู้นำแบบเป็นทางการ ( Formal Leader) และผู้นำแบบไม่เป็นทางการ (Informal Leader) ผู้นำที่เป็นทางการ หมายถึง ผู้นำตามสายการบังคับบัญชา มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับบัญชาให้บุคคลต่างๆ ปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ผู้นำสามารถให้คุณให้โทษแก่บุคคลต่างๆ ได้ ส่วนผู้นำแบบไม่เป็นทางการ หมายถึง บุคคลผู้มีอิทธิพลในการนำกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันแบบไม่เป็นทางการ ไม่ได้มีสายบังคับบัญชา แต่อาจมีตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ เช่น ประธานหมู่บ้าน ประธานสมัชชา ประธานกลุ่มชมรม

๑.๑ ผู้นำที่เป็นทางการ (Formal Leadership) หมายถึง ผู้นำซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งอย่างเป็นทางการ มีเอกสารคำสั่งแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร ได้รับการมอบหมายงาน มอบหมายอำนาจหน้าที่อย่างเป็นทางการ เป็นที่ทราบกันทั่วไปอย่างเป็นทางการ สามารถที่จะใช้อำนาจที่มาจากตำแหน่งในการสั่งการมอบหมายงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ให้คุณให้โทษแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ชักจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความกระตือรือร้นปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถ อันเป็นศิลปะของผู้นำแต่ละคน

๑.๒ ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ (Informal Leadership) หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติตนเป็นแกนนำของกลุ่มโดยไม่ได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งอย่างเป็นทางการแต่อย่างใด ผู้นำไม่มีอำนาจหน้าที่ในการสั่งการ หรือการให้คุณให้โทษแก่ผู้ใดได้ ไม่มีฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาในองค์กร ไม่มีผู้ใต้บังคับบัญชา แต่มีความไว้วางใจได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่นๆ ให้เป็นผู้นำอย่างไม่เป็นทางการในการนำพาไปในทิศทางต่างๆ ที่บุคคลเหล่านั้นยอมรับและเห็นด้วย ผู้นำประเภทนี้จะได้รับการยอมรับนับถือและยกย่องสูง เป็นผู้นำที่มีอิทธิพลในการโน้มน้าวจิตใจและชักจูงใจให้ผู้อื่นเชื่อถือ

<sup>๑๐</sup> ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ, กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา, (กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส), ๒๕๔๖), หน้า ๓๔๑-๓๔๒.

เชื่อฟัง และให้การยอมรับ ตลอดจนปฏิบัติตามที่ผู้นำต้องการได้อย่างเต็มที่ มีอำนาจในตนเอง อันเป็นคุณสมบัติส่วนตัวบางประการที่ทำให้เกิดการยอมรับเชื่อถือศรัทธา

## ๒. ผู้นำที่มีลักษณะพิเศษ

คุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัวของผู้นำที่ทำให้บุคคลอื่นยอมรับ เรียกว่า Charismatic Leader คำว่า Charismae มาจากภาษากรีก หมายความว่า พรสวรรค์ ซึ่งถือว่าผู้ที่จะได้เป็นผู้นำที่ได้รับการยอมรับนั้นจะต้องมีพรสวรรค์หรือคุณลักษณะพิเศษที่มีอยู่ในตัวโดยธรรมชาติที่เป็นคุณลักษณะเด่นเป็นพิเศษแตกต่างจากบุคคลทั่วไป หรือที่เรียกว่า มีคุณลักษณะที่เกิดมาเพื่อเป็นผู้นำ เช่น มีรูปร่างสง่างาม บุคลิกภาพ ดี มีความรู้ ความสามารถ มีความเฉลียวฉลาด มีวาจาดี มีคุณธรรม มีไหวพริบปฏิภาณดี มีพฤติกรรมที่น่าศรัทธาเชื่อถือ มีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจคนได้<sup>๑๑</sup>

Harrigan and Nice ได้แบ่งประเภทผู้นำท้องถิ่น เป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๑. นายกพิธีการ (ceremonial mayor) หมายถึง นายกเทศมนตรีที่มีวิสัยทัศน์น้อย และมีเงื่อนไขการทำงานน้อย นายกเทศมนตรีประเภทนี้ไม่พยายามตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่น ไม่มีจุดมุ่งหมายที่ต้องการบรรลุ แต่จะจัดการกับปัญหาเป็นเรื่อง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นผู้นำที่มีเจ้าหน้าที่อยู่ระดับปานกลาง แต่ไม่พยายามหาแนวร่วมทางการเมืองใหม่ ๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหาของท้องถิ่น อาศัยเฉพาะเพื่อนเก่า ๆ และบุคลิกส่วนตัว ส่วนการทำงาน นายกเทศมนตรีประเภทนี้จะพยายามแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ไม่มอบอำนาจให้ผู้อื่น

๒. นายกรักษาการ (caretaker mayor) หมายถึง นายกเทศมนตรีที่มีวิสัยทัศน์จำกัด แต่มีเงื่อนไขการทำงานที่ดี นายกเทศมนตรีประเภทนี้มีส่วนเหมือนนายกพิธีการตรงที่ไม่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่จะทำและแก้ปัญหาเป็นเรื่อง ๆ แต่มีความพยายามมากกว่านายกพิธีการตรงที่พยายามสร้างพันธมิตรทางการเมือง มีเจ้าหน้าที่ที่จงรักภักดีและมอบอำนาจให้ผู้อื่น โดยเฉพาะการจัดระบบการทำงาน แต่นายกรักษาการก็ไม่คิดที่จะปรับปรุงชุมชน สนใจรักษาระบบการทำงานแบบเดิมเอาไว้ แต่บางทีประชาชนก็ชอบนายกเทศมนตรีที่ไม่มีวิสัยทัศน์ สนใจให้โครงการที่มีดำเนินไปได้และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน เพราะการมีวิสัยทัศน์อาจกระตุ้นให้เกิดความขัดแย้ง ทำให้หลายคนผิดหวัง และสร้างความคาดหวังที่ยากจะบรรลุ

๓. นายกนักรู้ (crusader mayor) หมายถึง นายกเทศมนตรีที่มีวิสัยทัศน์สำหรับกรเป็นผู้ผู้นำที่เข้มแข็ง แต่อยู่ในตำแหน่ง โดยขาดเงื่อนไขหลายอย่างที่จะเป็นผู้นำที่เข้มแข็งได้

<sup>๑๑</sup> เนตรพัฒน์ ยาวีราช.ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์.พิมพ์ครั้งที่ ๘.กรุงเทพฯ : บริษัท ทริบเพิ้ลกรุ๊ป จำกัด.๒๕๕๖,หน้า ๙

นายกเทศมนตรีแบบนี้เกิดขึ้นเมื่อผู้นำท้องถิ่นมีบุคลิกกระตือรือร้น มีจินตนาการ และทะเยอทะยาน แต่ไม่มีฐานอำนาจทางการเมือง ขาดอำนาจควบคุมข้าราชการและการปกครอง แต่เป็นนักสู้ เช่น เผชิญกับคนประท้วง เป็นผู้เรียกร้องให้รัฐบาลแก้ปัญหาและเข้าร่วมกับการต่อสู้ แต่ยากที่จะระบุได้ว่า ประสบความสำเร็จหรือไม่

๔. นายกเข้มแข็งหรือนักคิดโครงการ (strong mayor or program entrepreneurs) หมายถึง นายกเทศมนตรีที่มีความทะเยอทะยานมากกว่าประเภทอื่น ๆ ที่กล่าวมา และมีเงื่อนไขที่จำเป็นหลายอย่าง ไม่เพียงมีจุดมุ่งหมาย แต่ยังกำหนดวัตถุประสงค์หรือลำดับความสำคัญเอาไว้ การทำงานแต่ละวันมีส่วนน้อยที่ใช้ไปเพื่อแก้ปัญหาแต่ละเรื่อง เวลาส่วนใหญ่ใช้ไปเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว มีทักษะในการสร้างพันธมิตรทางการเมืองและเจ้าหน้าที่สามารถทำงานกับคนที่แตกต่างไปจากตน เพื่อช่วยแก้ปัญหาของท้องถิ่น และสร้างทีมงานพัฒนาโครงการแก้ปัญหาต่าง ๆ จำนวนมาก<sup>๑๒</sup>

## ๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ

### ๒.๒.๑ ความหมายของการกระจายอำนาจ

Allen ได้ให้ความหมาย การกระจายอำนาจโดยองค์การสหประชาชาติ (The United Nation, UN) ในยุคบุกเบิก ได้นิยามว่าการกระจายอำนาจอาจมีความหมายได้เพียง ๒ นัย อันได้แก่

การแบ่งอำนาจ (deconcentration) ซึ่งหมายถึง การที่อำนาจการตัดสินใจได้ถูกแบ่งให้กับหน่วยงานหรือส่วนราชการของรัฐที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ โดยให้ข้าราชการหรือตัวแทนของรัฐที่ปฏิบัติงานอยู่ในส่วนราชการเหล่านั้น สามารถตัดสินใจได้ภายใต้กรอบนโยบายที่กำหนดขึ้นโดยส่วนกลาง ซึ่งบางครั้งการกระจายอำนาจในรูปแบบนี้ อาจเรียกได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจภายในระบบราชการ (bureaucratic decentralization) และ

การถ่ายโอนอำนาจ (devolution) ซึ่งหมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจได้รับการถ่ายโอนไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นอิสระ โดยเป็นการเปิดโอกาสให้ตัวแทนของประชาชนในระดับท้องถิ่น ซึ่งส่วนใหญ่มีที่มาจาก การเลือกตั้ง สามารถตัดสินใจเพื่อดำเนินการในกิจการต่างๆ ได้

<sup>๑๒</sup> Harrigan and Nice อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, แนวคิดและทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพฯ: บริษัท บพิตรการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๕), หน้า ๒๓๘-๒๔๐.

ด้วยตนเองบางครั้งการกระจายอำนาจรูปแบบนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจในทางการเมือง (political decentralization)<sup>๑๓</sup>

**โกวิท พวงงาม** ได้ให้ความหมายของ การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง การโอนกิจการบริการสาธารณะบางเรื่องจากรัฐหรือองค์การปกครองส่วนกลางไปให้ชุมชน ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ต่างๆ ของประเทศ หรือหน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำอย่างอิสระจากองค์การปกครองส่วนกลาง มี ๒ รูปแบบ คือ

๑. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นหรือการกระจายอำนาจตามอาณาเขต หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือบริการสาธารณะบางเรื่องภายในเขตของแต่ละท้องถิ่น และท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองพอสมควร

๒. การกระจายอำนาจตามบริการ หรือการกระจายอำนาจทางเทคนิค หมายถึง การโอนกิจการบริการสาธารณะบางกิจการจากรัฐหรือองค์การปกครองส่วนกลาง ไปให้หน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำแยกต่างหากและอย่างเป็นอิสระ โดยปกติแล้วจะเป็นกิจการซึ่งการจัดทำต้องอาศัยความรู้ความชำนาญทางเทคโนโลยีแขนงใดแขนงหนึ่งเป็นพิเศษ เช่น การสื่อสาร วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ การผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นต้น<sup>๑๔</sup>

### ๒.๒.๒ ลักษณะหรือรูปแบบการกระจายอำนาจ

**นันทวัฒน์ บรมานันท์** ได้กล่าวถึง การกระจายอำนาจปกครองเป็นอีกวิธีการหนึ่งในการจัดการปกครองประเทศที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้กับองค์กรอื่น นอกจากองค์กรของส่วนกลางเพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยให้มีความเป็นอิสระ (Autonome) ในการดำเนินการและไม่อยู่ในการบังคับบัญชาของส่วนกลาง แต่จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแล (Tutelle) ของส่วนกลาง การกระจายอำนาจการปกครองประกอบด้วยลักษณะสำคัญห้าประการ คือ มีการแยกหน่วยงานออกไปเป็นองค์กรนิติบุคคลอิสระจากส่วนกลาง มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น มีความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง มีเจ้าหน้าที่ของตนเอง และประการสุดท้ายมีงบประมาณและรายได้เป็นของตนเอง การกระจายอำนาจการปกครองมี ๒ แบบ คือ

<sup>๑๓</sup> Allen อ้างถึงใน ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล, การเมืองในกระบวนการกระจายอำนาจ : ศึกษาผ่านบทบาทของนักวิชาการ ข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๕), หน้า ๙.

<sup>๑๔</sup> โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพฯ: วิทยุชุมชน, ๒๕๕๙), หน้า ๓๕.

๑) การกระจายอำนาจทางพื้นที่ หรืออีกนัยหนึ่งเรียกกันว่า การกระจายอำนาจเขตแดน มีที่มาจากแนวความคิดทางการเมืองซึ่งเน้นความสำคัญของการเลือกตั้ง โดยเห็นว่าหากเจ้าหน้าที่ที่ทำการบริหารหรือปกครองท้องถิ่นได้รับการแต่งตั้งจากส่วนกลางก็จะเป็นการปกครองแบบรวมอำนาจ (Centralization) มิใช่การกระจายอำนาจ (Decentralization) ดังนั้น การกระจายอำนาจทางพื้นที่จึงต้องมีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเลือกตั้งผู้บริหาร มีเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่เป็นอิสระจากส่วนกลาง แต่จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของส่วนกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง และมีงบประมาณของตนเพื่อใช้ในการจัดทำกิจกรรมเหล่านั้น

๒) การกระจายอำนาจทางกิจการ หรืออีกนัยหนึ่งเรียกกันว่า การกระจายอำนาจทางบริการเป็นวิธีการกระจายอำนาจโดยมอบบริการสาธารณะอย่างใดอย่างหนึ่งให้องค์การซึ่งมีได้อยู่ในสังกัดของส่วนกลางรับไปจัดทำด้วยเงินทุนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรนั่นเอง บริการสาธารณะที่แยกออกมาจัดทำนั้นอาจเป็นบริการสาธารณะทางด้านเศรษฐกิจ สังคม กีฬา หรือวัฒนธรรม วิธีการกระจายอำนาจทางกิจการนี้มิใช่การกระจายอำนาจปกครอง แต่เป็นการมอบให้องค์การของรัฐบาลไปจัดทำบริการสาธารณะโดยแยกออกมาเป็นนิติบุคคลต่างหากจากรัฐ มีทรัพย์สินของตนเอง โดยนิติบุคคลกระจายอำนาจนี้จะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐเช่นกัน<sup>๑๕</sup>

Cheema and Rondinelli ได้แบ่งลักษณะหรือรูปแบบการกระจายอำนาจ มี ๔ รูปแบบ อันได้แก่

๑) การกระจายอำนาจที่หมายถึงการแบ่งอำนาจ (deconcentration) ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นรูปแบบการกระจายอำนาจในขั้นปฐมมากที่สุด และมีลักษณะเป็นการกระจายอำนาจภายในกลไกระบบราชการด้วยตนเอง โดยประชาชนอาจมิได้เข้าไปมีบทบาทหรือส่วนร่วมกับการกระจายอำนาจในลักษณะนี้มากนัก

๒) การกระจายอำนาจที่หมายถึงการถ่ายโอนอำนาจ (devolution) ซึ่งนับได้ว่าเป็นรูปแบบของการกระจายอำนาจที่มีการถ่ายโอนอำนาจให้ถึงมือประชาชน เพราะภายใต้การกระจายอำนาจในรูปแบบนี้ ประชาชนจะมีโอกาสเลือกตัวแทนของตนไปตัดสินใจในการดำเนินกิจการต่างๆ แทน หรือแม้แต่ในบางกรณีประชาชนอาจมีโอกาสเข้าไปตัดสินใจได้โดยตรงในบางเรื่องก็ได้โดยผ่านทางกระบวนการประชาคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

<sup>๑๕</sup> นันทวัฒน์ บรมานันท์, การปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ: วิทยุชน, ๒๕๕๕) หน้า ๑๙-๒๐.

๓) การกระจายอำนาจที่หมายถึง การกระจายอำนาจทางการคลัง (fiscal decentralization) ซึ่งก็คือ การให้อิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทางด้าน การคลังมากขึ้น การกระจายอำนาจในรูปแบบนี้จะช่วยสนับสนุนให้การถ่ายโอนอำนาจไปสู่ประชาชน บังเกิดผลได้จริงในทางปฏิบัติ และ

๔) การกระจายอำนาจที่หมายถึง การมอบอำนาจให้แก่องค์กรมหาชนหรือการแปรรูปสู่ เอกชน (delegation) ที่มีความเชื่อมั่นว่าการกระจายอำนาจในลักษณะนี้ จะช่วยให้การบริหาร กิจการของรัฐมีความคล่องตัว เพราะไม่ต้องถูกพันนาการโดยระเบียบปฏิบัติราชการ อย่างไรก็ตาม การกระจายอำนาจในรูปแบบนี้ ก็ยังคงเผชิญกับข้อถกเถียงที่สำคัญว่า เราควรถือว่าการกระจาย อำนาจในรูปแบบนี้เป็น การกระจายอำนาจหรือไม่ เพราะในท้ายที่สุดแล้ว การกระจายอำนาจใน รูปแบบนี้ จะทำให้กิจการของรัฐถูกผลักเข้าสู่วงจรของภาคธุรกิจเอกชนไป ซึ่งประชาชนก็อาจจะมีได้ รับประโยชน์อย่างแท้จริงกับการกระจายอำนาจในลักษณะนี้<sup>๑๖</sup>

### ๒.๒.๓ ประโยชน์ของการกระจายอำนาจ

Allen and Rhodes et al ได้อธิบายในเชิงการบริหารจัดการ การบริหารงานที่เน้นการ กระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่างยังจะส่งผลดีต่อการบริหารจัดการภาครัฐใน หลายประการ กล่าวคือ

๑. การกระจายอำนาจจะช่วยให้การให้บริการสาธารณะมีความรวดเร็วมากขึ้น (decongestion and speed) ทั้งนี้ก็เพราะว่า การกระจายอำนาจจะส่งผลให้กระบวนการในการ ตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ลื่นสุดได้ในระดับท้องถิ่น เพราะฉะนั้นการตัดสินใจดำเนินการในเรื่องใดๆ จึงไม่ จำเป็นต้องดำเนินการโดยราชการส่วนกลาง ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นแล้วย่อมส่งผลให้กระบวนการต่างๆ ต้องใช้เวลามากยิ่งขึ้น

๒. การกระจายอำนาจจะช่วยให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น (convenience) เนื่องจากการกระจายอำนาจจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่รับผิดชอบ การให้บริการแก่ประชาชน ดังนั้น หากประชาชนต้องการที่จะติดต่อเพื่อขอรับบริการหรือมีข้อ ร้องเรียนต่างๆ ประชาชนก็สามารถติดต่อดำเนินการผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ได้โดยตรง ทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

---

<sup>๑๖</sup> Cheema and Rondinelli อ้างถึงใน ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล, การเมืองในกระบวนการกระจายอำนาจ : ศึกษาผ่านบทบาทของนักวิชาการ ข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน, หน้า ๙.



๓. การกระจายอำนาจสามารถนำมาซึ่งความร่วมมือและการประสานงานที่ดี (coordination) ที่กล่าวเช่นนี้ก็เพราะว่าหากมีการกระจายอำนาจอย่างกว้างขวางแล้ว จะทำให้บริการสาธารณะต่างๆ ได้รถ่ายโอนมาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกรณี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ประสานแผนการดำเนินการในการให้บริการเหล่านั้น ทำให้เกิดความร่วมมือและเป็นการลดปัญหาความซ้ำซ้อนในการจัดบริการสาธารณะลงไปได้

๔. การกระจายอำนาจจะเป็นการลดภาระทางงบประมาณของส่วนกลาง (economy) และการกระตุ้นเศรษฐกิจของท้องถิ่น (economic mobilization) กล่าวคือ โดยปกติแล้ว หากรูปแบบการบริหารรัฐมีลักษณะที่รวมศูนย์ จะทำให้ส่วนกลางต้องมึนทุนในการบริหารงานที่สูงตามไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนสำหรับบริหาร ต้นทุนสำหรับบุคลากร ฯลฯ การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะช่วยให้เกิดการจ้างแรงงานภายในท้องถิ่นเพื่อเข้ามาทำหน้าที่ในการให้บริการแก่ประชาชน ซึ่งจะเป็นการประหยัดงบประมาณได้มากขึ้น และเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของท้องถิ่นไปด้วยในตัว<sup>๑๗</sup>

## ๒.๓ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่น

### ๒.๓.๑ ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

เดเนียล วิท (Daniel Wit) ได้ให้ความหมาย การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมดเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรนั้นได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน<sup>๑๘</sup>

<sup>๑๗</sup> Allen 1990: 14-21; Rhodes et al. 2003: 5 อ้างถึงใน ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล, การเมืองในกระบวนการกระจายอำนาจ : ศึกษาผ่านบทบาทของนักวิชาการ ข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน, หน้า ๙.

<sup>๑๘</sup> เดเนียล วิท (Daniel Wit, 1967: 101-103) อ้างถึงใน โกวิทย์ พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต, หน้า ๓๕.

วิลเลียม เอ. ร็อบสัน (Willim A. Robson) ได้ให้ความหมาย การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมืองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ<sup>๑๙</sup>

วรพล วรสุวรรณโรจนและพระครูรัตนสุตาภรณ์,ดร ได้นิยามความหมายและอธิบายถึงหลักการของการปกครองท้องถิ่นในสาระสำคัญได้ดังนี้คือ

๑) การปกครองท้องถิ่นนั้น หมายถึงการปกครองของชุมชนเหล่านั้นอาจจะมีลักษณะแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่ เช่น องค์การปกครองท้องถิ่นของไทย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลก็มีลักษณะแตกต่างกันโดยเหตุผลดังกล่าว

๒) การปกครองชุมชนที่เรียกว่าองค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจอิสระ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม หมายความว่าอำนาจอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะมีขอบเขตที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กร ถ้า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจน้อยเกินไปก็ไม่อาจจะปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่น และประชาชน ได้อย่างกว้างขวางสมดังเจตนารมณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทางกลับกันถ้า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจมากเกินไปจนไม่มีขอบเขตจำกัดได้้องการปกครองส่วน ท้องถิ่นนั้น จะมีสภาพเป็นรัฐที่มีอำนาจอธิปไตย ประเทศหรือรัฐก็จะมีสภาพแตกแยกเป็นรัฐเล็ก รัฐน้อย ดำเนินการปกครองและทำหน้าที่ทุกอย่างด้วยตนเองภายในชุมชนชั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิน ความสามารถที่ท้องถิ่นจะทำได้เพราะข้อจำกัดของท้องถิ่น เรื่อง อำนาจอิสระของท้องถิ่นนี้มีขอบเขต ที่แตกต่างกันออกไป ตามลักษณะของความเจริญท้องถิ่นความสามารถของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนความ ใจกว้างของรัฐบาลกลางในอันที่จะพิจารณากระจายอำนาจให้กับองค์การปกครอง ท้องถิ่นมากน้อยแค่ไหน

๓) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายนี้อาจแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภทด้วยกัน คือ ประเภทแรก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับ ต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ และเพื่อใช้บังคับแก่ประชาชน ในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น

---

<sup>๑๙</sup> วิลเลียม เอ. ร็อบสัน (Willim A. Robson 1953: 574) อ้างถึงใน โกวิท วัฒนงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต, หน้า ๓๕.

อบัญญัติท้องถิ่น เป็นต้น ประการที่สอง เป็นสิทธิที่สำคัญและเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานขององค์การปกครองท้องถิ่น คือ สิทธิในการกำหนดงบประมาณของตนเองในการจะดำเนินงานของท้องถิ่นนั้นๆ

๔) เมืองการที่จำเอน ในการปกครองตนเองโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น ๒ ฝ่ายด้วยกัน คือ องค์การฝ่ายบริหาร และองค์การฝ่ายนิติบัญญัติเช่น การปกครองในรูปแบบเทศบาลมี นายกเทศมนตรี เป็นฝ่ายบริหาร และมีสภาเทศบาล เป็นฝ่ายนิติบัญญัติหรือการปกครองของ กรุงเทพมหานครมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นฝ่ายบริหาร และมีสภากรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ โดยทั้งสองฝ่ายจะได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการและวิธีที่กำหนดไว้ใน กฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาและผู้บริหารท้องถิ่น

๕) ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นของประชาชนนั้น เป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป สำหรับประเทศไทยเราโดยยอมรับหลักการดังกล่าว โดยกำหนดไว้ในมาตรา ๑๙๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ที่บัญญัติให้การจัดการปกครองท้องถิ่นต้องเป็นไปตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐<sup>๒๐</sup>

**เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ** ได้ให้ความหมาย การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองระดับที่ต่ำกว่ารัฐหรือประเทศ และองค์การส่วนท้องถิ่นที่มีองค์การตัดสินใจและบริหารภายในพื้นที่อันจำกัด อาจเกิดโดยรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายระดับสูงของรัฐบาลกลางหรือกฎหมายลำดับรองและหน้าที่ทางการบริหารและนิติบัญญัติ เช่น การให้บริการ การออกข้อบังคับหรือข้อบัญญัติของท้องถิ่น บางครั้งใช้คำว่า "การปกครองตนเองของท้องถิ่น" (local self-government) เพื่อต้องการเน้นอิสรภาพของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีอำนาจตัดสินใจ ทำสิ่งที่ตนชอบ การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการให้บริการ โดยยึดฐานท้องถิ่นด้วยหน่วยงานท้องถิ่น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องระบุนความแตกต่างระหว่างการบริการของท้องถิ่นกับการบริการของรัฐบาลเอาไว้ให้ชัดเจน นอกจากนี้ บางครั้งใช้คำว่า "การปกครองลำดับรอง" (subordinate government) เนื่องจากระบบรัฐรวมจะนำรัฐอิสระมารวมกันปกครองเพื่อวัตถุประสงค์ร่วมกัน แต่ยังรักษาระดับความเป็นอิสระของแต่ละรัฐเอาไว้ ดังนั้นระบบรัฐรวม เช่น สหพันธรัฐถือว่าหน่วยปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยที่อยู่ต่ำกว่ารัฐบาลกลาง ดังกรณี

<sup>๒๐</sup> วรพล วรสุวรรณโรจน และพระครูรัตนสุตาภรณ์, ดร., "การสร้างพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุมการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก", รายงานการวิจัย, (พิษณุโลก: วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ๔๒-๔๓.

ของสหรัฐอเมริกาที่เกิดขึ้นจากการรวมรัฐอิสระเข้าด้วยกัน แต่ละรัฐสละอำนาจบางอย่างให้แก่รัฐบาลกลาง เช่น อำนาจการป้องกันประเทศ แต่ยังมีอำนาจอิสระของตัวเองอีกหลายอย่าง ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นของสหรัฐอเมริกามีมาก่อนตั้งประเทศจึงเป็นอำนาจของรัฐเดิมแต่ละรัฐอยู่แล้ว ไม่ใช่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจไปให้ การปกครองส่วนท้องถิ่นของสหรัฐอเมริกาจึงอยู่รองจากรัฐแต่ละรัฐอีกทีหนึ่ง ส่วนในระบบรัฐเดี่ยว เช่น อังกฤษและเยอรมนี การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นลำดับรองจากรัฐบาล โดยตรง เพราะไม่มีมลรัฐมาคั่นกลางระหว่างรัฐบาลกับท้องถิ่นเหมือนสหรัฐอเมริกา<sup>๒๑</sup>

**ธเนศวร์ เจริญเมือง** ได้กล่าวถึง การปกครองท้องถิ่นโดยความหมายที่แท้จริง คือ การปกครองตนเองของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมีสาระสำคัญอย่างน้อย ๖ ประการ คือ

ข้อที่ ๑ ประชาชนในท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจและบริหารท้องถิ่นของตนเอง ความอิสระดังกล่าวมีหลายมิติ รวม ๖ ด้าน ได้แก่

๑) ความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง (Policy Autonomy)

๒) ความเป็นอิสระในการวางแผนงานเพื่อกำหนดทิศทางและการบริหารท้องถิ่นของตนเอง (Planning Autonomy)

๓) ความเป็นอิสระในการออกกฎข้อบังคับเพื่อใช้ในท้องถิ่นของตนเอง (Regulatory Autonomy)

๔) ความเป็นอิสระในการกำหนดงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการบริหารท้องถิ่นของตนเองสำหรับแต่ละโครงการตลอดจนการหารายได้ (Financial Autonomy)

๕) ความเป็นอิสระในการบริหารงานทุก ๆ ด้าน (Administrative Autonomy) เพื่อให้นโยบายโครงการ และกฎข้อบังคับต่าง ๆ สัมฤทธิ์ผลตามที่วางไว้

๖) ความเป็นอิสระในการบังคับบัญชาบุคลากร (Personnel Autonomy) มิใช่ดูแลพนักงานที่เป็นข้าราชการของรัฐบาลกลางหรือเขตอื่น และท้องถิ่นไม่สามารถแต่งตั้ง ถอดถอน ให้โทษหรือโยกย้ายบุคลากรทั้งหมดหรือบางคน

ข้อที่ ๒ เพื่อให้ความเป็นอิสระเหล่านั้นเป็นไปโดยประชาชนในท้องถิ่นนั้น ประชาชนย่อมต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ

<sup>๒๑</sup> เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, แนวคิดและทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพฯ: บริษัท บพิตรการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๕), หน้า ๔-๕.

ข้อที่ ๓ สมาชิกสภาท้องถิ่นและฝ่ายบริหารต้องมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน จะเป็นการเลือกตั้งโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ได้

ข้อที่ ๔ องค์กรปกครองท้องถิ่นดังกล่าวต้องมีฐานะทางกฎหมายเพื่อรับผิดชอบหรือรับผิดชอบในการบริหารงานของตนเอง นั่นคือ มีความเป็นนิติบุคคล สามารถดำเนินการใด ๆ ก็ได้ตามที่กฎหมายกำหนด ขณะเดียวกันหากกระทำผิดกฎหมายก็ต้องรับผลนั้น ๆ

ข้อที่ ๕ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลางกับองค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นแบบรัฐบาลกลางกำกับดูแล มิใช่ควบคุม การกำกับดูแลเป็นการติดตามดูว่าองค์กรปกครองท้องถิ่นดำเนินงานตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ มิใช่ไปควบคุมองค์กรปกครองท้องถิ่นมิให้ทำโครงการใดโครงการหนึ่งหรือควบคุมด้านงบประมาณ เช่น อ้างว่ามากเกินไป

ข้อที่ ๖ ความเป็นอิสระของแต่ละท้องถิ่นมิได้หมายความว่าเอกราชท้องถิ่นมีความเป็นอิสระเฉพาะในส่วนที่จะบริหารกิจการต่าง ๆ ของท้องถิ่นของตนเองเท่านั้น ขณะที่การมีเอกราชหมายถึง การมีอำนาจอธิปไตย การก่อตั้งรัฐของตนเอง โดยไม่ต้องขึ้นกับรัฐอื่น<sup>๒๒</sup>

**ประธาน คงฤทธิศึกษากร** ได้ให้ความหมาย การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และจะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง<sup>๒๓</sup>

ท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น<sup>๒๔</sup>

<sup>๒๒</sup> ธเนศวร์ เจริญเมือง, **ทฤษฎีและแนวคิด : การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น**, (กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, ๒๕๕๓), หน้า ๖๖-๖๘.

<sup>๒๓</sup> ประธาน คงฤทธิศึกษากร, **การปกครองเมืองพัทยา**, (กรุงเทพฯ: สหายบล็อกและการพิมพ์, ๒๕๒๔), หน้า ๑๕.

<sup>๒๔</sup> อุทัย หิรัญโต, **การปกครองท้องถิ่น**, (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๒๒-๒๓.

### ๒.๓.๒ วัตถุประสงค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

**เกมและวิลสัน (Game and Wilson)** ได้รวบรวมเอาไว้ว่า ท้องถิ่นมีหน้าที่สำคัญเกี่ยวกับชุมชน ๖ ด้าน ได้แก่

๑) สร้างชุมชน (building community) ประกอบด้วย (๑) การออกแบบสำรวจ ได้แก่ งานออกแบบ การสำรวจ (๒) การก่อสร้าง ได้แก่ งานก่อสร้าง งานควบคุมการก่อสร้าง งานไฟฟ้า ประปา (๓) การเคหะ ได้แก่ งานดูแลคนไร้บ้าน การบริหารที่พักราคาถูก (๔) การบำรุงรักษา ได้แก่ การดูแลทำความสะอาด งานก่อกองจรปิด และ (๕) การเงิน ได้แก่ งานทำบัญชีการเงิน และงานเก็บภาษี

๒) ดูแลรักษาชุมชน (caring for community) ประกอบด้วย (๑) การดูแลเด็กและวัยรุ่น ได้แก่ งานดูแลผู้ติดยาเสพติด งานการศึกษาออกสถานที่ (๒) การดูแลผู้สูงอายุ ได้แก่ งานสถานพยาบาล งานดูแลผู้สูงอายุ (๓) สุขภาพ ได้แก่ งานดูแลผู้ป่วยทางจิต งานรักษาผู้ป่วย (๔) สังคมสงเคราะห์ ได้แก่ งานสงเคราะห์ผู้อยู่อาศัย งานรับบุตรบุญธรรม และ (๕) งานสังคมสงเคราะห์อื่น เช่น งานดูแลคนพิการ และการจัดหางาน

๓) การศึกษาชุมชน (educating community) ประกอบด้วย โรงเรียนและการสอนก่อนวัยเรียน ได้แก่ (๑) งานรับเลี้ยงเด็ก (๒) การให้คำปรึกษาการเลี้ยงเด็ก และ (๓) การสอนเด็กพิการ

๔) ให้ความบันเทิงชุมชน (entertaining community) ประกอบด้วย (๑) การอำนวยความสะดวก ได้แก่ งานอุปกรณ์กีฬา ที่จอดรถ ศูนย์อาหาร (๒) การปฏิบัติระดับล่าง ได้แก่ งานดูแลสระน้ำ การสอนการออกกำลังกาย การดูแลพิพิธภัณฑสถาน และ (๓) การพักผ่อนและกีฬา ได้แก่ งานโบราณคดี งานพัฒนาการกีฬา และการท่องเที่ยว

๕) ปกป้องชุมชน (protecting community) ประกอบด้วย (๑) ดูแลสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ ได้แก่ ดูแลสุนัขจรจัด สถานฉาปนกิจ ต้นไม้ (๒) ควบคุมสิ่งแวดล้อม ได้แก่ งานควบคุมแมลง งานควบคุมโรคติดต่อ (๓) กำหนดมาตรฐานการค้า ได้แก่ งานตลาด มาตรฐานการค้า (๔) การบำรุงรักษาทางหลวง ได้แก่ งานวิศวกรรมจราจร งานตรวจสอบความสว่างของถนน (๕) การจัดการของเสีย ได้แก่ จัดเก็บขยะ การนำขยะมาใช้ใหม่ (๖) การวางแผนและออกใบอนุญาต ได้แก่ งานควบคุมการพัฒนา การวางแผนการขนส่ง และ (๗) การบริการฉุกเฉิน ได้แก่ งานดับเพลิง งานออกตรวจสถานที่เกิดอาชญากรรม

๖) สนับสนุนชุมชน (supporting community) ประกอบด้วย (๑) การบริหารและกฎหมาย ได้แก่ คณะกรรมการบริหาร งานทะเบียน งานทนายความ (๒) การพัฒนา ได้แก่ งานฟื้นฟูความเสียหาย งานลงทุนภายในท้องถิ่น (๓) การเงิน ได้แก่ งานจัดเก็บรายได้ งานตรวจสอบการฉ้อโกง (๔) การปฏิบัติระดับล่าง ได้แก่ งานต้อนรับ แพลนเอกสาร บริการและให้คำปรึกษาแก่ผู้มาติดต่อ (๕)

เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ งานออกแบบกราฟฟิก งานดูแลเว็บไซต์ (๖) การตลาด ได้แก่ งานติดต่อทางอินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์และการประชาสัมพันธ์ และ (๗) นโยบาย งานวิจัยและประเมินผล ได้แก่ งานกำหนดนโยบาย งานพัฒนาการมีส่วนร่วม<sup>๒๕</sup>

**ชูวงศ์ ฉายะบุตร** ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศจะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัด ภารกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้น หากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยงานปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ก็สามารถมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเอง เพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้ เป็นอย่างมาก การแบ่งเบานี้เป็น การแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการเพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียว อาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยงานปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยปกครองท้องถิ่นขึ้นจึงมีความจำเป็น โดยให้อำนาจหน่วยงานปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่นทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบเพื่อให้หน่วยปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษากองการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จาก การที่การปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยงานปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี<sup>๒๖</sup>

<sup>๒๕</sup> เกมและวิลสัน (Game and Wilson) อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, **แนวคิดและทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น**, (กรุงเทพฯ: บริษัท บพิตรการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๕), หน้า ๑๗-๑๘.

<sup>๒๖</sup> ชูวงศ์ ฉายะบุตร, **การปกครองท้องถิ่นไทย**, (กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์เนต พรินติ้ง เซนเตอร์ จำกัด, ๒๕๓๙), หน้า ๒๖.

**พรชัย เทพปัญญา และคณะ** ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ทั้งรัฐบาลไม่ว่าระดับใด รวมทั้งตัวแทนที่ประจำอยู่ตามท้องถิ่นต่างๆ ย่อมก่อตั้งขึ้นมาสำคัญ ๓ ประการคือ

๑) หน้าที่ให้บริการซึ่งบุคคลหรือเอกชนไม่ใช่จัดทำให้ได้หรือไม่อยู่ในฐานะที่จะจัดหาให้ได้ ในลักษณะเช่นนี้รัฐบาลหรือหน่วยปกครองท้องถิ่นจะจัดบริการผู้เสียภาษีให้ได้รับความคุ้มครอง ได้รับสวัสดิการและความสะดวกในการดำเนินชีวิต

๒) หน้าที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง เนื่องจากการดำเนินชีวิตของบุคคลอาจเกิดความขัดแย้งกันเพราะความคิดเห็นและผลประโยชน์แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะมีการอภิปรายถกเถียงกันอย่างมีเหตุผลหรือมีการโต้แย้งกันอย่างรุนแรง หรืออาจจะมีการตัดสินบนหรือมีการต่อสู้กัน กรณีเช่นนี้ รัฐบาลหรือหน่วยปกครองท้องถิ่นจะต้องเข้ามาแก้ไขโดยการเข้ามากำหนดกฎเกณฑ์ควบคุมการขัดแย้ง เป็นผู้ประนีประนอมหรือแบ่งผลประโยชน์ หรือเป็นผู้ตัดสินกรณีพิพาท ทั้งสองฝ่ายจะต้องเชื่อฟังและยอมรับคำตัดสินนั้น

๓) การแบ่งเบาภาระและการเป็นตัวแทนของแต่ละส่วนของประเทศ การจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งเบาภาระของส่วนกลางให้ท้องถิ่นจัดปกครองด้วยตนเอง เพื่อเป็นการฝึกหัดการปกครองด้วยตนเองสำหรับประเทศที่ยังไม่พัฒนา แต่สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้วนั้น ถือว่าการปกครองท้องถิ่นจะเป็นตัวแทนของประเทศส่วนหนึ่งในการสร้างความเจริญให้แก่ประเทศ อย่างเช่นชาวอเมริกันมีความเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นจะเป็นส่วนช่วยเสริมสร้างชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย หรือแม้แต่สาธารณรัฐประชาชนจีนและรัสเซียก็คาดหวังเช่นเดียวกัน แต่อาจจะดำเนินการแตกต่างกัน<sup>๒๗</sup>

### ๒.๓.๓ ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

**ชูศักดิ์ เทียงตรง** ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่น จะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวพัน กับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และห่วงแหนต่อประโยชน์ อันพึงมีต่อ

<sup>๒๗</sup> พรชัย เทพปัญญา และคณะ, การปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ, (กรุงเทพฯ: ป. สัมพันธ์พานิช, ๒๕๔๓. หน้า ๕-๖.



ท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมา ซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด<sup>๒๘</sup>

**ลิขิต วีรเวศิน** ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่

๑) การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครอง ให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครองการบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และวางแผนต่อประโยชน์ที่มีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยในที่สุด

๒) การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเอง มิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้องบน การปกครองตนเองคือการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่นโดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วย วิธีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึก ในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่นประชาชนจะมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหา และช่วยกันแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของตนเอง นอกจากนี้การปกครองตนเองในรูปของการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริงหรือการกระจายอำนาจในระดับต่ำสุดคือ รากหญ้า ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตย มีหลายองค์ประกอบแต่องค์ประกอบสำคัญยิ่งยวดอันหนึ่ง ก็คือการขาดรากฐานในท้องถิ่น

๓) การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลเนื่องจากความจำเป็นบางประการ ดังนี้

๓.๑) ภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง

<sup>๒๘</sup> ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๑๘, หน้า ๖-๗.

๓.๒) รัฐบาลมีอาจดำเนินการในการสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาหรือการจัดบริการโครงการในท้องถิ่นโดยรูปแบบที่เหมือนกันย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุดท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าผู้ซึ่งไม่ได้อยู่ในท้องถิ่นนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นผู้เหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด

๓.๓) กิจกรรมบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่นและไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเอง

ดังนั้น หากไม่มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลจะต้องรับภาระดำเนินการทุกอย่างและไม่แน่ว่าจะสนองความต้องการของท้องถิ่นทุกจุดหรือไม่ รวมทั้งจะต้องดำเนินการเฉพาะท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น หากได้จัดให้มีการปกครองท้องถิ่น เพื่อดำเนินการเองแล้ว ภาระของรัฐบาลก็จะผ่อนคลายเป็นไป รัฐบาลจะมีหน้าที่เพียงแต่ควบคุม ดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ท้องถิ่นมีมาตรฐานในการดำเนินงานยิ่งขึ้นการแบ่งเบาภาระทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญหรือกิจการใหญ่ ๆ ระดับชาติอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวมความคับคั่งของภาระหน้าที่ต่าง ๆ ที่รวมอยู่ที่ส่วนกลางจะลดน้อยลง ความคล่องตัวในการดำเนินงานของส่วนกลางจะมีมากขึ้น

๔) การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการและปัญหาต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกจุด และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็นผู้ที่รู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี การบริหารงานจึงจะไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพไม่ต้องเสียเวลาเสนอเรื่องไปยังหน่วยเหนือท้องถิ่นจะบริหารงานให้เสร็จสิ้นลงภายในท้องถิ่นนั่นเอง ไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

๕) การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับการเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตนและยังฝึกฝนทักษะทางการเมืองบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย

๖) การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบท แบบพึ่งตนเองการปกครองท้องถิ่น โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม การดำเนินการพัฒนาชนบทที่ผ่านมายังมีปัญหาอุปสรรค สำคัญ

ประการหนึ่งคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาที่สัมฤทธิ์ผลนั้น จะต้องมาจากการริเริ่มช่วยตนเองของท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงกัน โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งจะต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง<sup>๒๙</sup>

**สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร** ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นว่า มีดังนี้

๑) การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยเพราะถือว่าเป็นการให้ประชาชนรู้จักการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองรู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ในการเป็นพลเมืองเพื่อนำไปสู่การเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

๒) การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นหรือชุมชนได้ตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพเนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมที่จะรู้ปัญหาได้ดีกว่าคนนอกพื้นที่ส่งผลให้การแก้ปัญหาเป็นไปโดยประสิทธิภาพ

๓) การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลเพราะแต่เดิรัฐบาลดำเนินกิจการเกี่ยวกับการปกครองหรือการบริการสาธารณะเอง เมื่อมอบอำนาจบางส่วนให้กับองค์กรอื่นแล้วภาระของรัฐบาลจึงลดลงแต่ทั้งนี้ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลด้วย

๔) การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองเนื่องจากการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นกำหนดให้มีการเลือกตั้งคณะบุคคลเข้ามาบริหารงานในท้องถิ่นนั้น ดังนั้น จึงเป็นการส่งเสริมให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานทางการเมืองการปกครองเพื่อสร้างนักการเมืองสู่การบริหารประเทศในอนาคต

๕) การปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เมื่อประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแล้ว จะทำให้คนในท้องถิ่นนั้นตระหนักถึงคุณค่าและเกิดจิตสำนึกที่ดีในการรักษาผลประโยชน์ของชุมชน นอกจากนี้คนในชุมชนยังสามารถเข้ามาแก้ไขปัญหาเพราะรู้จักปัญหาได้ดีกว่าเข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบเป็นการถ่วงดุลอำนาจ<sup>๓๐</sup>

<sup>๒๙</sup> ลิขิต ธีรเวคิน, วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๐), หน้า ๓.

<sup>๓๐</sup> สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (๒๕๕๕: ๑๖-๑๗) อ้างถึงใน คำนิ้ง สิงห์เอี่ยม, “รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดภูเก็ต”, ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ๒๕๕๙), หน้า ๖๗-๖๘.

**ขวลิต สละ** ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่

๑) การปกครองท้องถิ่นเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้และฝึกฝนให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้และประสบการณ์ทางการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยการปฏิบัติ

๒) การปกครองท้องถิ่นช่วยส่งเสริมให้มีความร่วมมือกันและการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อกระทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของชุมชนในท้องถิ่นนั้นๆ

๓) การปกครองท้องถิ่นเป็นการตอบสนองความต้องการโดยรวมของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นซึ่งมีความแตกต่างกัน ถ้าประชาชนรอรับการตอบสนองจากรัฐบาลกลางก็อาจไม่ได้รับตรงตามความต้องการและมีความล่าช้า ผู้บริหารงานการปกครองท้องถิ่นซึ่งอยู่ใกล้ชิดชิดย่อมจะสามารถตอบสนองได้เหมาะสมกว่า

๔) การพัฒนาท้องถิ่นจะเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง จะเป็นผลมาจากความร่วมมือ การสนับสนุน และการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยความเชื่อถือศรัทธาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย<sup>๓๑</sup>

นอกจากนั้น **ประธาน คงฤทธิศึกษากร** ยังได้กล่าวไว้ว่า การปกครองท้องถิ่นนั้นสามารถก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย ไดดังนี้

๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาด้านการเมืองการปกครอง กล่าวคือ การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองแบบยอสวนจากระบบการเมืองในระดับชาติ การมีกิจกรรม โดยเฉพาะการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญที่ชักนำคนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง มีส่วนรวมในการปกครอง เรียนรู้ถึงการปกครองตนเองในระบอบประชาธิปไตย เป็นสถาบันที่หล่อหลอมให้ความรู้ทางการเมืองแสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนทางการเมือง ภัยอันตรายต่างๆ ที่พลเรือนต้องเผชิญ สอนให้เข้าใจถึงระบบการเมืองการปกครอง การปฏิบัติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง

๒) การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคง จะต้องสร้างจากระดับท้องถิ่นก่อนการปกครองท้องถิ่นเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญยิ่งของเสถียรภาพของประเทศหนึ่ง ๆ การเมืองท้องถิ่นที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างดีแล้ว ก็จะร่วมมือ ร่วมใจกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ หากท้องถิ่นมีความล่าช้าไม่เจริญสวนกลางก็จะ มั่นคงไม่ได้ท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นจึงเปรียบเสมือนจุดยุทธศาสตร์ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศหากว่าทุก ๆ ท้องถิ่นที่

<sup>๓๑</sup> ขวลิต สละ, **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๑๔-๑๕.

รวมกันเป็นประเทศนั้น ๆ มีความเจริญ มีความมั่นคง มีเสถียรภาพประเทศนั้น ๆ ก็ย่อมมี ความเจริญ มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพเช่นเดียวกัน

๓) การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนเกิดความรู้ทางการเมือง การปกครองท้องถิ่น มีส่วนทำให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น เกิดการรอบรู้ทางการเมือง เพราะระบบการปกครองท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้ทำให้ประชาชนได้รู้จักถึงการเมือง รู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจ การบริหาร การเมืองท้องถิ่น การต่อสู้แข่งขันทางการเมืองและในที่สุดประชาชนก็จะรู้ถึงการรักษผลประโยชน์ของตนเอง การมีส่วนร่วมได้สูญเสียในการเมืองการปกครองนั้น ประชาชนจะไม่ว่าเขาควรเลือกใคร เลือกพรรคการเมืองใดที่จะสามารถสร้างและพัฒนาท้องถิ่นนั้นได้ดีที่สุด ทั้งนี้เพราะลักษณะของการปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด และประชาชนสามารถติดต่อสื่อสารเข้าถึงนโยบายและการบริหารงาน พฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นได้ดีกว่านักการเมืองระดับชาติ

๔) การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีทางการเมืองของประชาชน การเข้าสู่วิถีทางการเมืองของประชาชน การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด กิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นทำให้ประชาชนมีความเกี่ยวพันและผูกพันกับระบบการเมืองตลอดต่อเนื่อง การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนเขาสู่สภาพการเมืองเดินเขาไปสู่การเมืองเอาใจใส่ต่อการเมือง มีความรู้สึกว่าตนเองจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องอย่างไม่โดยตรงก็โดยอ้อม เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องสำคัญที่สมควรจะอุทิศเวลาตามสมควร การบริหารกิจการท้องถิ่นมีผลกระทบต่อผลประโยชน์อย่างทันตาเห็นมากกว่าการบริหารงานของรัฐ

๕) การปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งจะขจัดระบบเผด็จการโดยรัฐบาลกลางกล่าวคือ เมื่อมีการกระจายอำนาจมากขึ้นท้องถิ่นจะเข้มแข็ง การที่สถาบันต่าง ๆ โดยเฉพาะพรรคการเมืองมีความมั่นคง การยึดอำนาจและการใช้อำนาจเผด็จการจากสวนกลางก็เป็นไปได้ยาก Montesquieu ได้เขียนสนับสนุนการปกครองท้องถิ่นยุโรปสมัยนั้นว่า “ท้องถิ่นที่เข้มแข็งจะสามารถต่อต้านคลื่นการปฏิวัติรัฐประหารได้และการปกครองท้องถิ่นที่มีอิสระจะช่วยส่งเสริมให้สถาบันการเมืองต่าง ๆ ในยุโรปให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น”

๖) การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองในระดับชาติความสำเร็จของการเมืองการปกครองท้องถิ่น ในด้านการสร้างผู้นำทางการเมืองก็คือการสร้างนักการเมืองท้องถิ่นให้กลายเป็นนักการเมืองระดับชาติ ซึ่งเป็นการช่วยพัฒนาประชาธิปไตย การที่นักการเมืองระดับชาติได้เคยผ่านการเป็นนักการเมืองท้องถิ่นมาก่อนนั้นจะสามารถเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ มีประสบการณ์ในการ

บริหารและแก้ไขปัญหาเขาใจถึงลักษณะและปัญหาของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีและจะสามารถพัฒนาคุณภาพของนักรการเมืองในระดับชาติสูงขึ้นด้วย<sup>๓๒</sup>

#### ๒.๓.๔ องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น คือ

**ขวลิต สละ** ได้สรุปสาระสำคัญขององค์ประกอบการปกครองท้องถิ่น ไว้ดังนี้

๑) พื้นที่ที่เป็นบริเวณของการปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องมิใช่ขอบเขตที่แน่นอน ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ ส่วนที่เป็นสิ่งแวดล้อมธรรมชาติอื่น ๆ เช่น ภูเขา บึงหรือหนองน้ำ ทางน้ำ ธรรมชาติ ถนนหนทาง และชายหาด ฯลฯ จะไม่คำนึงถึงเลย ความจริงแล้วจะต้องรวมถึงส่วนที่เป็นสิ่งแวดล้อมธรรมชาติอื่น ๆ ด้วย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดูแลรักษาและอนุรักษ์ไม่ให้เสื่อมโทรม ซึ่งจะเป็นผลเสียต่อท้องถิ่นไม่ทางตรงก็ทางอ้อม

๒) ประชาชนจำนวนหนึ่งที่อาศัยทำมาหาเลี้ยงชีพอยู่ในพื้นที่นั้นจำนวนประชากรมีมากน้อยเพียงใดไม่ใช่เรื่องสำคัญสำหรับบางประเทศจำนวนประชากรเป็นเงื่อนไขที่กำหนดประเภทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ส่วนการตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยจะเป็นการรวมกลุ่มกันหรือกระจัดกระจายกัน ก็ไม่เป็นเงื่อนไขของการจัดระเบียบการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย ส่วนการตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยจะเป็นการรวมกลุ่มกันหรือกระจัดกระจายกัน ก็ไม่เป็นเงื่อนไขของการจัดระเบียบการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยในประเทศฝรั่งเศส มีเทศบาลหลายแห่งที่มีประชาชนในพื้นที่ต่ำกว่า ๑๐๐ คน

๓) กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้บัญญัติรับรองสถานะของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจน และกำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบไว้ด้วย รวมทั้งการกำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นทบวงการเมืองซึ่งเป็นนิติบุคคลด้วย

๔) การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่บริหารจัดการกิจการต่าง ๆ ของท้องถิ่นตามกฎหมาย

๕) การดำเนินงานการปกครองส่วนท้องถิ่น มีบุคคล ๓ กลุ่ม ที่มีส่วนปฏิบัติงาน คือ สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารงาน ซึ่งทั้ง ๒ กลุ่มนี้เป็นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่น ส่วนบุคคลกลุ่มที่ ๓ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับการคัดเลือกโดยวิธีการตามระเบียบให้เข้ามาปฏิบัติงานประจำ และมีสถานะเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นดังได้กล่าวมาแล้ว

<sup>๓๒</sup> ประทาน คงฤทธิศึกษากร อ่างถึงใน วรพล วรสุวรรณโรจน และพระครูรัตนสุตาภรณ์, ดร., “การสร้างพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุมการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก”, รายงานการวิจัย, (พิษณุโลก: วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ๔๔-๔๕.

๖) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดให้มีบริการสาธารณะบางประเภทที่ต้องกระทำ และบางประเภทควรกระทำได้ตามกฎหมาย เพื่อประโยชน์ของการดำรงชีพประจำวันของประชาชน ในท้องถิ่น

๗) รัฐบาลกลางมีอำนาจหน้าที่เพียงการกำกับดูแลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง<sup>๓๓</sup>

### ๒.๓.๕ หลักการปกครองท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม ได้กล่าวถึง หลักการปกครองท้องถิ่น มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑) การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทยจัดเป็น กรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา ตามเหตุผลดังกล่าว

๒) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงหากมีอำนาจมากเกินไป เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นก็จะกลายเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไป ตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงเหมาะสม

๓) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๓.๑) หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับสุขาภิบาล เป็นต้น

๓.๒) สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

๔) เมืองครุฑที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่นจัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหาร และองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบ

<sup>๓๓</sup> ขวลิต สละ, ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, หน้า ๒๒-๒๓.

เทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบมหานคร คือ กรุงเทพมหานคร จะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

๕) ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวความคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงานเพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชน และอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย<sup>๓๔</sup>

โดยทั่วไปหลักการปกครองประเทศนิยมแบ่งเป็น ๓ หลัก คือ หลักการรวมอำนาจปกครอง (Centralization) หลักการแบ่งอำนาจปกครอง (Deconcentration) และหลักการกระจายอำนาจปกครอง (Decentralization)

๑. **หลักการรวมอำนาจปกครอง (Centralization)** หมายถึง หลักการจัดวางระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน โดยรวมอำนาจในการปกครองไว้ให้แก่หน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง อันได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงการเมืองต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง โดยให้ขึ้นต่อกันตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการปกครองตลอดทั่วทั้งอาณาเขตของประเทศ

#### ๑) ลักษณะสำคัญของหลักการรวมอำนาจปกครอง

(๑) มีการรวมกำลังทหารและกำลังตำรวจให้ขึ้นต่อส่วนกลาง เพื่อให้การบังคับบัญชาเป็นไปอย่างเด็ดขาด และทันที่

(๒) มีการรวมอำนาจวินิจฉัยสั่งการไว้ในส่วนกลาง

(๓) มีการลำดับชั้นการบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ลดหลั่นกันไป (Hierarchy)

#### ๒) จุดแข็งของหลักการรวมอำนาจปกครอง

(๑) การที่รัฐบาลมีอำนาจแผ่ขยายไปทั่วอาณาเขต ทำให้นโยบาย แผน หรือคำสั่งเกิดผลได้ทั่วประเทศอย่างทันที่

(๒) ให้บริการและประโยชน์แก่ประชาชนโดยเสมอหน้าทั่วประเทศมิได้ทำเพื่อท้องถิ่นใดโดยเฉพาะ

<sup>๓๔</sup> โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต, หน้า ๒๗-๒๘.



(๓) ทำให้เกิดการประหยัด เพราะสามารถหมุนเวียนเจ้าหน้าที่และเครื่องมือเครื่องใช้ไปยังจุดต่างๆ ของประเทศ ได้โดยไม่ต้องจัดซื้อจัดหาประจำทุกจุด

(๔) มีความเป็นเอกภาพในการปกครองและการบริหารงาน การปกครองในท้องที่เป็นไปในแนวเดียวกัน

(๕) มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถมากกว่าเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่น ทำให้บริการสาธารณะดำเนินไปโดยสม่ำเสมอ และเป็นไปตามระเบียบแบบแผนอันเดียวกัน

### ๓) จุดอ่อนของหลักการรวมอำนาจปกครอง

(๑) ไม่สามารถดำเนินกิจการทุกอย่างให้ได้ผลดีทั่วทุกท้องที่ในเวลาเดียวกัน เพราะมีพื้นที่กว้างใหญ่ จึงไม่อาจตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ทั่วถึง

(๒) การปฏิบัติงานมีความล่าช้าเพราะมีแบบแผนและขั้นตอนมากมายตามลำดับขั้นการบังคับบัญชา

(๓) ไม่สอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

(๔) ไม่อาจตอบสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง เพราะความหลากหลายของความแตกต่างในแต่ละท้องถิ่น<sup>๓๕</sup>

**๒. หลักการแบ่งอำนาจปกครอง (Deconcentration)** หมายถึง หลักการที่การบริหารราชการส่วนกลางได้จัดแบ่งอำนาจวินิจฉัยและสั่งการบางส่วนไปให้ข้าราชการในส่วนภูมิภาค โดยให้มีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ตลอดจนริเริ่มได้ ในกรอบแห่งนโยบายของรัฐบาลที่ได้วางไว้

### ๑) ลักษณะสำคัญของหลักการแบ่งอำนาจปกครอง

(๑) เป็นการบริหารโดยใช้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งไปจากส่วนกลางไปประจำตามเขตการปกครองในส่วนภูมิภาคทุกแห่ง ได้แก่ ภาค มณฑล จังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน เป็นต้น และเจ้าหน้าที่เหล่านี้ก็อยู่ในระบบการบริหารงานบุคคลของรัฐบาลกลางอันเดียวกัน

(๒) เป็นการบริหารโดยใช้งบประมาณซึ่งส่วนกลางเป็นผู้อนุมัติและควบคุมให้เป็นไปตามวิธีการงบประมาณแผ่นดิน

(๓) เป็นการบริหารภายใต้นโยบายและวัตถุประสงค์ของรัฐบาลกลาง

### ๒) จุดแข็งของหลักการแบ่งอำนาจปกครอง

(๑) หลักการนี้เป็นก้าวแรกที่จะนำไปสู่การกระจายอำนาจการ

<sup>๓๕</sup> โกวิท วัฒนงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมติใหม่ในอนาคต, หน้า ๓๒-๓๓.

(๒) ประชาชนได้รับความสะดวกรวดเร็วขึ้นในการมาติดต่อในเรื่องที่ราชการส่วนภูมิภาคมีอำนาจวินิจฉัยสั่งการ เพราะไม่ต้องรอให้ส่วนกลางมาวินิจฉัยสั่งการ

(๓) เป็นจุดเชื่อมระหว่างส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ทำให้การติดต่อประสานงานระหว่างทั้ง ๒ ส่วนดีขึ้น

(๔) มีประโยชน์ต่อประเทศที่ประชาชนยังไม่รู้จักการปกครองตนเอง

๓) จุดอ่อนของหลักการแบ่งอำนาจปกครอง

(๑) เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตย เพราะการที่ส่งเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางเข้าไปบริหารงานในท้องถิ่น สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลยังไม่เชื่อในความสามารถของท้องถิ่น

(๒) เกิดความล่าช้าในการบริหารงาน เพราะต้องผ่านระเบียบแบบแผนถึง ๒ ระดับ คือ ระดับส่วนกลาง และระดับส่วนภูมิภาค

(๓) ทำให้ระบบราชการมีขนาดใหญ่โต เกิดการสิ้นเปลืองงบประมาณ

(๔) ทำให้ทรัพยากรที่มีค่าบางอย่างในท้องถิ่นไม่เกิดประโยชน์ เช่น บุคลากรเจ้าหน้าที่ เพราะถูกส่งมาจากที่อื่น

(๕) บุคลากร เจ้าหน้าที่ที่ถูกส่งเข้าไปปฏิบัติในท้องถิ่น ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ อาจจะไม่พอใจคนในพื้นที่จึงไม่เข้าใจพื้นที่ และอาจเกิดความขัดแย้งกับคนในพื้นที่<sup>๓๖</sup>

**๓. หลักการกระจายอำนาจปกครอง (Decentralization)** หมายถึง หลักการที่รัฐมอบอำนาจปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง ให้ไปจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยมีอิสระตามสมควร เป็นการมอบอำนาจให้ทั้งในด้านการเมืองและการบริหาร เป็นเรื่องที่ท้องถิ่นมีอำนาจที่จะกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายท้องถิ่นของตนเองได้

๑) ลักษณะสำคัญของหลักการกระจายอำนาจปกครอง

(๑) ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมาย ให้มีส่วนเป็นนิติบุคคลหน่วยการปกครองท้องถิ่นเหล่านี้มีหน้าที่ งบประมาณ และทรัพย์สินเป็นของตนเองต่างหาก และไม่ขึ้นตรงต่อหน่วยการปกครองส่วนกลาง ส่วนกลางเพียงแต่กำกับดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น

(๒) มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมด เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

<sup>๓๖</sup> โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต, หน้า ๓๓๓-๓๓๔.

(๓) มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน จัดทำกิจกรรมและวินิจฉัยสั่งการได้เองพอสมควร ด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง

(๔) หน่วยการปกครองท้องถิ่น ต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ เช่น ภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่างๆ ตามที่รัฐอนุญาต เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการต่างๆ

๒) จุดแข็งของหลักการกระจายอำนาจปกครอง

(๑) ทำให้มีการสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้ดีขึ้น เพราะผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งในท้องถิ่นจะรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ดีกว่า

(๒) เป็นการแบ่งเบาภาระของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง

(๓) เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย เพราะการกระจายอำนาจทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักรับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น

๓) จุดอ่อนของหลักการกระจายอำนาจปกครอง

(๑) อาจก่อให้เกิดการแก่งแย่งแข่งขันระหว่างท้องถิ่น ซึ่งมีผลกระทบต่อเอกภาพทางการปกครองและความมั่นคงของประเทศ ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นอาจมุ่งแต่ประโยชน์ของท้องถิ่นตน ไม่ให้ความสำคัญกับส่วนรวม

(๒) ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งอาจใช้อำนาจบังคับกดขี่คู่แข่งหรือประชาชนที่ไม่ได้อยู่ฝ่ายตนเอง

(๓) ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองงบประมาณ เพราะต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้ และบุคลากรประจำอยู่ทุกหน่วยการปกครองท้องถิ่น ไม่มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเหมือนการบริหารราชการส่วนกลาง<sup>๓๗</sup>

นอกจากนั้น นิพนธ์ ศศิธรเสาวภา สรุปเป็นสาระสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ไว้ดังนี้

๑) การปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นสามารถช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับชาติได้

๒) การเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น การเลือกตั้งในเขตการปกครองท้องถิ่นถือเป็นแบบฝึกหัดให้นักการเมืองท้องถิ่นเรียนรู้การเลือกตั้งโดยตรง อันจะส่งผลต่อการเรียนรู้การเลือกตั้งในระดับชาติได้

<sup>๓๗</sup> โกวิท วัฒนงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมติใหม่ในอนาคต, หน้า ๓๔-๓๕.

๓) บทบาทของการปกครองท้องถิ่น เป็นรากฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตยหลายด้านได้แก่ การกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน มีการสร้างและฝึกอบรมผู้นำทางการเมืองระดับท้องถิ่น ให้การเรียนรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน สร้างเสถียรภาพทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น และเน้นย้ำถึงความรับผิดชอบของผู้นำท้องถิ่นต่อประชาชนในเขตปกครองท้องถิ่น

๔) การบริการสาธารณะของการปกครองท้องถิ่น ตามสภาพแวดล้อมของการปกครองท้องถิ่นเกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่ว่าประชาชนเป็นผู้เสียภาษีให้แก่ท้องถิ่น ประชาชนจึงมีสิทธิทางการเมืองที่จะเลือกผู้แทนและผู้นำท้องถิ่นของตนเอง มาบริหารจัดการการบริการสาธารณะต่างๆ รวมตลอดถึงการบริหารโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางบกและทางน้ำ เพื่อเอื้ออำนวยต่อการทำมาหากินของประชาชนในเขตชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ราษฎรมีความสามารถจ่ายภาษีให้แก่หน่วยการปกครองท้องถิ่น<sup>๓๘</sup>

## ๒.๔ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยท้องถิ่น

### ๒.๔.๑ ความหมายของประชาธิปไตยท้องถิ่น

**ประจักษ์ ก้องกีรติ** ได้กล่าวถึง ประชาธิปไตยท้องถิ่น (Local democracy) โดยให้แนวคิดเรื่องประชาธิปไตยท้องถิ่นนั้น สนับสนุนเรื่องการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบต่ออกจากส่วนกลางไปยังระดับท้องถิ่น อาทิ หมู่บ้าน เทศบาล ตำบล อำเภอ ฯลฯ ที่ไม่ใช่เพียงแค่การเลือกตั้งเจ้าหน้าที่องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆว่าประชาธิปไตยท้องถิ่นต้องการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจในการกำหนดนโยบายของท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่ โดยเชื่อว่าประชาธิปไตยท้องถิ่นที่มีคุณภาพจะสามารถสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของพลเมืองได้มากขึ้น สร้างชุมชนเข้มแข็ง และทำให้ท้องถิ่นพัฒนาได้อย่างยั่งยืนและตอบสนองผู้อยู่อาศัยกล่าวได้ว่าประชาธิปไตยท้องถิ่นคือแนวคิดที่ต้องการส่งเสริมและผลักดันให้เกิดประชาธิปไตยจากเบื้องล่าง (bottom-up democracy) และทำให้ประชาชนได้ปกครองตนเองอย่างแท้จริงเกือบทุกประเทศทั่วโลกถ้าไม่นับประเทศเล็ก ๆ เช่น โมนาโก สิงคโปร์ นครรัฐวาติกัน ฯลฯ จะมีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่น เพียงแต่ต่างกันตรงอำนาจที่ท้องถิ่นของแต่ละประเทศได้รับ ในบางประเทศ ท้องถิ่นมีอำนาจมาก สามารถคิดและพัฒนานโยบายเองได้ เป็นอิสระสูงเพราะถูกควบคุมโดยกลางน้อย ส่วนกลางไม่เข้ามาก้าวล่วงเรื่องงบประมาณหรือทรัพยากรของท้องถิ่น การตอบสนองความต้องการในท้องถิ่นตนเองก็เป็นไปได้มากขึ้น เนื่องจากท้องถิ่นมีแหล่งงบประมาณของตนเอง ประชาธิปไตยท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพมากมี

<sup>๓๘</sup> นิพนธ์ ศิธรเสาวภา, ภาวะผู้นำกับการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๖๐), หน้า ๓.

แนวโน้มจะสร้างธรรมาภิบาลพร้อมทั้งสนับสนุนประชาธิปไตยในระดับชาติ เพราะสร้างโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เพิ่มพูนวัฒนธรรมความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง สร้างทุนมนุษย์ให้กลายเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นทางการเมืองและพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการตรวจสอบอำนาจรัฐ ซึ่งส่งผลให้รัฐบาลท้องถิ่นต้องเน้นพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการจัดหาสินค้าและบริการให้ประชาชนในท้องถิ่นอย่างมีคุณภาพ สหราชอาณาจักรถือเป็นประเทศที่มีประชาธิปไตยท้องถิ่นเข้มแข็ง โดยเกิดกระแสการเรียกร้องให้ภาคประชาชนมีอำนาจตรวจสอบการทำงานของการตำรวจได้ จึงนำมาสู่การเพิ่มบทบาทของประชาชนในท้องถิ่น ให้เข้ามาทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของการตำรวจในท้องถิ่นหรือภูมิภาคของตน อย่างไรก็ตาม ในบางประเทศที่ประชาธิปไตยไม่เข้มแข็งพออาจส่งผลร้ายต่อท้องถิ่นได้ เนื่องมาจากการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นมากอาจทำให้เกิดการผูกขาดทรัพยากรอยู่กับกลุ่มชนชั้นนำในท้องถิ่นนั้น ๆ หรือที่เรียกว่า "ระบบเจ้าพ่อท้องถิ่น" ที่อาจไปใช้ในทางที่ผิดและไม่ชอบธรรม และไม่เป็นไปตามเจตจำนงของประชาธิปไตยท้องถิ่นอย่างแท้จริง<sup>๓๙</sup>

#### ๒.๔.๒ ลักษณะของประชาธิปไตยท้องถิ่น

ปธาน สุวรรณมงคล ได้จำแนกประชาธิปไตยท้องถิ่นมีลักษณะสำคัญ ๔ ลักษณะ คือ

๑) เป็นอุดมการณ์ทางการเมือง กล่าวคือ เป็นเรื่องของความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับที่มาของอำนาจรัฐ และสิทธิการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น อุดมการณ์ประชาธิปไตยนับเป็นรากฐานสำคัญของการเมืองท้องถิ่น เพราะเมื่อประชาชนมีอุดมการณ์ว่าอำนาจเป็นของประชาชนแล้ว ผู้ใช้อำนาจ ได้แก่ประชาชนหรือโดยประชาชน และการใช้อำนาจนี้ก็ต้องเป็นไปเพื่อประชาชน

๒) เป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองตนเองระดับล่าง คือ ระดับท้องถิ่น ประเทศที่มีระบอบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ประชาชนมีการปกครองตนเอง หรือที่เรียกว่า “การปกครองท้องถิ่น” (Local Government) โดยเป็นสิทธิของประชาชนในการปกครองตนเองอย่างอิสระตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นผ่านตัวแทนที่ประชาชนเลือกเข้าไปเป็นผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ตัวแทนประชาชนนี้เข้าไปทำหน้าที่จัดสรรแบ่งปันสิ่งมีคุณค่าในสังคมของท้องถิ่นนั้น โดยประชาชนกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะผู้บริหารท้องถิ่นด้วย เช่น การใช้

<sup>๓๙</sup> ประจักษ์ ก้องกีรติ, ประชาธิปไตย : หลากความหมาย หลากรูปแบบ, (กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์, ๒๕๖๒), หน้า ๑๑๗-๑๑๘.

อำนาจในการถอดถอน (Recall) สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือคณะผู้บริหาร หรือผู้บริหารที่ประพฤติไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง ออกจากตำแหน่งได้ เป็นต้น

๓) เป็นการกระจายอำนาจหรือการเพิ่มอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนในการปกครองตนเอง โดยที่ประชาชน/กลุ่มคนในท้องถิ่นมีบทบาทเกี่ยวข้องในการติดตาม ตรวจสอบการทำงานของตัวแทนประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเรียกร้อง กัดดันผู้มีอำนาจทางการเมืองในท้องถิ่น เพื่อให้ตอบสนองความต้องการหรือผลประโยชน์ของตนหรือกลุ่ม รวมถึงการเมืองของภาคพลเมืองที่ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทเรียกร้อง เสนอแนะ และติดตาม ตรวจสอบการใช้อำนาจของการเมืองภาคตัวแทน (ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น)

๔) เป็นวิถีชีวิตของคนในชุมชน กล่าวคือ วิถีการเมืองท้องถิ่นแบบประชาธิปไตย ได้แก่ การมีใจที่เปิดกว้าง ยอมรับความแตกต่าง หลากหลายทางความคิดเห็น อาศัยการเจรจา ประนีประนอมกันมากกว่าการใช้กำลังตัดสิน มีความเคารพสิทธิเสรีภาพของคนอื่น การใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจดำเนินการต่างๆ และการมุ่งถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ การพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่น จึงต้องให้ประชาชนได้ “รู้เข้าใจ และเข้าถึง” สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ไม่เพียงการรณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งเท่านั้น<sup>๔๐</sup>

### ๒.๔.๓ รัฐธรรมนูญกับหลักประชาธิปไตย

พระมหากษัตริย์ อธิบดี พล.โย, รศ.ดร. และคณะ ได้อธิบายรัฐธรรมนูญกับหลักประชาธิปไตย ไว้ดังนี้

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ซึ่งกำหนดความสัมพันธ์ของการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐและองค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตยในรัฐ ตลอดจนกำหนดรับรองสิทธิเสรีภาพของราษฎรของรัฐไว้ ในรัฐเสรีประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญจึงเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มีความศักดิ์สิทธิ์ยิ่ง เพราะรัฐธรรมนูญเป็นที่มาของกฎหมายต่าง ๆ ของรัฐ ส่งผลให้บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญบทบัญญัตินั้นไม่อาจนำมาใช้บังคับได้ ประเทศไทยได้นำระบอบประชาธิปไตยมาใช้ในการปกครอง โดยมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ อันเป็นผลจากการที่คณะราษฎรได้ขอร้องให้พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ทรงยอมรับตามคำขอและได้

<sup>๔๐</sup> ปธาน สุวรรณมงคล, การเมืองท้องถิ่น: การเมืองของใคร โดยใคร เพื่อใคร, (นนทบุรี: สำนักพิมพ์ จตุพรดีไซน์, ๒๕๕๔), หน้า ๒๖-๕๐.

พระราชทานรัฐธรรมนูญเพื่อใช้เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ เรียกชื่อว่า “พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดิน สยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕” ถือเป็นรัฐธรรมนูญภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยฉบับแรกของไทย และจากการพระราชทานรัฐธรรมนูญทำให้ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง จากเดิม ซึ่งเป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ภายใต้รัฐธรรมนูญและยังผลให้อำนาจสูงสุดของประเทศนั้นเป็นของปวงชนชาวไทย

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ระบอบประชาธิปไตยนั้นอยู่บนรากฐานหลักการสำคัญ ดังนี้

หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ภายใต้หลักการนี้เป็นการยอมรับว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองรัฐ ประชาชนจะแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจโดยใช้ อำนาจ เลือกตัวแทนของตนไปทำหน้าที่ใช้อำนาจปกครองโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง การกำหนด ตัวผู้ปกครอง จึงเป็นอำนาจอธิปไตยของประชาชนไม่ใช่อำนาจอธิปไตยของผู้ปกครอง ดังนั้น การใช้ อำนาจขององค์กรของรัฐฝ่ายปกครองจึงถูกกำหนดไว้โดยกฎหมายอย่างชัดเจนและส่งผลให้กฎหมาย เป็นเครื่องกำหนด การใช้อำนาจของผู้ปกครอง

หลักเสรีภาพ หลักการนี้มีความสำคัญในรัฐเสรีประชาธิปไตยเป็นอย่างยิ่งจนมีคำกล่าวไว้ ว่า “ประเทศใดไม่มีหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนประเทศนั้นไม่มีรัฐธรรมนูญ” ภายใต้ หลักการนี้รัฐเสรีประชาธิปไตยต่างยอมรับหลักความอิสระของปัจเจกบุคคลในการพัฒนาบุคลิกภาพ ของตน ได้ตามที่ใจปรารถนา ดังนั้นประชาชนทุกคนย่อมสามารถกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ตนต้องการได้ตราบเท่าที่การกระทำนั้นไม่ละเมิดต่อเสรีภาพของบุคคลอื่นหรือ กระทบต่อประโยชน์สาธารณะที่รัฐมุ่งประสงค์คุ้มครอง

หลักความเสมอภาค เป็นหลักการพื้นฐานของรัฐเสรีประชาธิปไตยที่ยอมรับว่ามนุษย์ ทุกคนเมื่อเกิดมามีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นมนุษย์การยอมรับในสิทธิ เสรีภาพของมนุษย์ที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิดและไม่อาจพรากไปจากความเป็นมนุษย์ได้นั้น เช่น สิทธิ ในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการนับถือศาสนา สิทธิเสรีภาพ ประเภท นี้ไม่สามารถจำหน่ายจ่ายโอนจากความเป็นมนุษย์ได้ ในรัฐเสรีประชาธิปไตยจึงถือว่าบุคคล มีความ เสมอภาคที่จะได้รับการรับรองและคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน

หลักการปกครองโดยกฎหมาย หรือหลักนิติรัฐ ซึ่งเป็นหลักการที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อ คุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของราษฎรเป็นสำคัญ ภายใต้หลักการนี้หน่วยงานของรัฐฝ่ายปกครอง จะใช้อำนาจของตนจำกัดสิทธิเสรีภาพของราษฎรได้ต่อเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจจำกัดสิทธิ เสรีภาพ ของราษฎรไว้อย่างชัดเจนเท่านั้น หากไม่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจใดไว้เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ฝ่ายปกครอง ย่อมไม่มีอำนาจที่จะกระทำการได้ หลักการปกครองโดยกฎหมายจึงเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพ ขั้นพื้นฐานของราษฎรให้ได้รับความคุ้มครอง เพราะหากรัฐประสงค์จะจำกัดสิทธิเสรีภาพใดของราษฎร รัฐจะกระทำต่อเมื่อมีกฎหมายออกมาจำกัดสิทธิเสรีภาพเช่นว่านั้นเท่านั้น

หลักเสียงข้างมาก ภายในรัฐเสรีประชาธิปไตยโดยความคิดเห็นเพื่อตัดสินใจเรื่องใด เรื่องหนึ่ง อาจมีความเห็นที่หลากหลายถือเป็นเรื่องปกติ อีกทั้งแนวคิดเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนนั้น ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนทุกคนไม่สามารถแยกออกมาเป็นของบางคนบางส่วนได้ ดังนั้น เพื่อให้การใช้อำนาจปกครองในระบอบประชาธิปไตยสะท้อนต่อผลประโยชน์ของประชาชนมากที่สุด การตัดสินใจของรัฐจึงต้องถือเอาเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์เพื่อสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่

อย่างไรก็ตามการใช้เสียงข้างมากไม่ได้หมายความว่า การตัดสินใจที่เกิดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องหากแต่เป็นเพียงแสดงถึงการตัดสินใจโดยคนส่วนใหญ่ตามระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ การถือเอาแต่เสียงข้างมากเป็นเกณฑ์เพียงลำพังโดยไม่คำนึงถึงเสียงข้างน้อยในสังคมจึงอาจนำไปสู่การปกครองในระบอบเผด็จการเสียงข้างมากได้ ผู้ใช้อำนาจปกครองรัฐจึงต้องระมัดระวังการใช้อำนาจของตนด้วยการพยายามประนีประนอมผลประโยชน์ของประชาชนที่มีความแตกต่างกันให้ประสานกันได้มากที่สุด เพราะปัญหาในสังคมไม่อาจตัดสินใจได้ด้วยเสียงข้างมากของประชาชนเพียงอย่างเดียวหากแต่ต้องมีหลักประกันสิทธิของฝ่ายข้างน้อยด้วย

สังคมเสรีประชาธิปไตยจึงเป็นสังคมที่ยอมรับความแตกต่างและความขัดแย้งบนพื้นฐานของสันติวิธี โดยถือหลักการรับฟังเสียงข้างมากแต่ก็ต้องให้ความเคารพและคุ้มครองเสียงข้างน้อยด้วย เพื่อเป็นหลักประกันว่าฝ่ายเสียงข้างมากจะดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งหมดอย่างแท้จริง เพื่อให้สังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข โดยที่ฝ่ายเสียงข้างน้อยต้องยอมรับฟังเสียงส่วนใหญ่ของสังคมด้วยเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งขึ้น<sup>๔๑</sup>

---

<sup>๔๑</sup> พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, รศ.ดร. และคณะ, “พุทธรัฐศาสตร์ : การบูรณาการเพื่อการบรรลุความสมบูรณ์แห่งรัฐ”, รายงานการวิจัย, (พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ๒๒-๒๓.



## ๒.๕ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

### ๒.๕.๑ ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้หลายท่าน ดังนี้

**Myron Weiner** ได้รวบรวมความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ไว้ต่าง ๆ กันในขอบเขตความสนใจต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) การกระทำในเชิงสนับสนุนและเรียกร้องต่อผู้นำรัฐบาล
- ๒) ความพยายามที่สำเร็จผลในการส่งผลกระทบต่อการทำงานของรัฐบาลหรือในการเลือกผู้นำในวงการรัฐบาล
- ๓) การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำของพลเมืองที่ได้รับการ รับรองว่าถูกต้องตามกฎหมาย
- ๔) นักคิดแนวประชาธิปไตย บางกลุ่มเห็นว่า การมีตัวแทน (Representation) เป็นรูปแบบหนึ่ง ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เหมาะสมที่สุด สำหรับสังคมขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อนมาก เพราะประชาชนนับล้านคน ไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในกระบวนการของรัฐบาลได้โดยตรง อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๕) ความเหงาหน่ายทางการเมือง (Alienation) ถือได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความเหงาหน่ายทางการเมืองเป็นความรู้สึกอย่างรุนแรง ที่จะไม่เข้ายุ่งเกี่ยวกับการเมือง เนื่องจากเห็นว่าแม้เข้ายุ่งเกี่ยวก็ไม่ทำให้เกิดผล มองไม่เห็นประโยชน์ของกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งแตกต่างจากความเฉยชาเมินเฉยทางการเมือง (Apathy) กล่าวคือ การขาดความสนใจ สิ้นเชิงและไม่ กระทำการใด ๆ ทางการเมืองเลย
- ๖) ผู้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participant) หมายถึง ผู้ที่กระตือรือร้นที่จะเข้า เกี่ยวข้องทางการเมือง เช่น การเข้าร่วมประชุมทางการเมืองเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและสนใจกับ ปัญหาสาธารณะ ฯลฯ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในความหมายนี้ อาจรวมถึงกิจกรรมที่ไม่ชัดเจน เท่ากับการลงคะแนนเสียง แม้ว่าจะไม่ไปลงคะแนนเสียง แต่ก็มีติดตามข่าวสารการเมือง ถูกเชิญ หรือ แสดงความคิดเห็นต่อปัญหาทางการเมือง ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมทางการเมือง
- ๗) การกระทำที่ต่อเนื่องอย่างคงเส้นคงวา (Persistence Continuum) เป็นการกระทำที่มีความเป็นสถาบันและมีการจัดตั้ง หรืออาจเป็นการกระทำที่ประทุขึ้นทันทีทันใด ๘) ความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของระบบราชการและข้าราชการ ๙) ในบางความหมาย การมีส่วนร่วม

ทางการเมือง หมายถึง เฉพาะกิจกรรมที่มีผลกระทบ ต่อการเมืองระดับชาติเท่านั้น ๑๐) การกระทำที่มีลักษณะเป็นการกระทำทางการเมือง (Political Act)<sup>๔๒</sup>

**ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร** ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การกระจายอำนาจในการปกครอง ซึ่งสามารถส่งผ่านอำนาจบางอย่างทางการเมืองมายังหน่วยงานเล็ก ๆ ทางการเมืองที่ เป็นระดับรากหญ้าทำให้สามารถใช้ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมได้ในการปกครองระดับท้องถิ่น<sup>๔๓</sup>

**อุดม เกสรโรทยาน** ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การปฏิบัติการโดยสมัครใจไม่ว่าจะเป็นผลสำเร็จหรือไม่มีการจัดองค์กรหรือไม่ เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่องและจะใช้วิธีที่ถูกต้องยอมรับตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะไปมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายสาธารณะ การบริหารนโยบายสาธารณะและการเลือกผู้นำทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นระดับไหนของรัฐบาล<sup>๔๔</sup>

**อเนก เหล่าธรรมทัศน์** ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การร่วมคิดร่วมทำ หมายถึง การอาสาสมัคร การอุทิศตน การบริจาคเงินทองข้าวของเครื่องใช้ให้แก่ท้องถิ่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาช่วยงานสาธารณะ ได้มีโอกาสบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์กับท้องถิ่น ได้อุทิศตนเข้าไปร่วมคิดร่วมทำงานของท้องถิ่น<sup>๔๕</sup>

**พรอัมรินทร์ พรหมเกิด** ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำที่มีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ หรือการกำหนดนโยบายของรัฐบาล หรือต่อภารกิจต่างๆที่รัฐบาลกระทำ หรือต่อการเลือกผู้นำรัฐบาลทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่วนรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น อาจเป็นไปได้ทั้งในแนวทางที่ชอบด้วยกฎหมายและในแนวทาง

<sup>๔๒</sup> Myron Weiner อ้างถึงใน พิศมัย วงศ์จำปา และพระครูพิศาลสรกิจ, ผศ.ดร., “พลวัตภาคประชาชนกับการ เคลื่อนไหวทางการเมืองในจังหวัดพะเยา”, รายงานการวิจัย, (พะเยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา, ๒๕๖๐), หน้า ๓๖-๓๗.

<sup>๔๓</sup> ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร, รัฐศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ: ด่านสุทธา, ๒๕๔๘), หน้า ๑๐๙.

<sup>๔๔</sup> อุดม เกสรโรทยาน, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองน่าน จังหวัดน่าน”, ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ๒๕๕๐), หน้า ๘.

<sup>๔๕</sup> อเนก เหล่าธรรมทัศน์, ประชาธิปไตยท้องถิ่น, (นนทบุรี: มิติใหม่, ๒๕๔๕ ก), หน้า ๒๖.

ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ยังสามารถจำแนกการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกได้เป็น ๒ แบบแผนคือ

๑) การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอิสระ

๒) การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการปลุกกระตม การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังเป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการทางการเมือง ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในแนวทางที่ชอบด้วยกฎหมายมีมากมาย<sup>๔๖</sup>

**ธเนศวร์ เจริญเมือง** ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในความหมายแรกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางประชาชนเน้นที่การเลือกตั้ง การมอบอำนาจและบทบาทให้แก่ผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้ง ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองที่จำกัดเพียงการไปเลือกตั้ง จากนั้นก็ปล่อยให้ผู้แทนทำหน้าที่แทนพวกเขา และเมื่อถึงเวลาเลือกตั้งอีกครั้ง ประชาชนก็ไปค้นหาเพื่อเลือกตั้งผู้แทนคนใหม่ แนวคิดเช่นนี้ทำให้มีผู้เรียกระบบนี้ว่า "ประชาธิปไตยแบบตัวแทน" บางคนเรียกว่า "ประชาธิปไตยที่เน้นการเลือกตั้ง" และเรียกว่า "เลือกตั้งอธิปไตย" (Electocracy) บางคนเรียกว่าระบอบพลเมือง ๔ ปีครั้ง ซึ่งหมายถึงว่าประชาชนไปทำหน้าที่พลเมืองเพียงครั้งเดียวในรอบ ๔ ปี

ส่วนความหมายที่ ๒ เน้นการมีส่วนร่วมอย่างรอบด้านและต่อเนื่อง ดังนั้นระบบประชาธิปไตยดังกล่าวจึงเป็นแบบประชาชนมีส่วนร่วมซึ่งแสดงออกอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมดังนี้

๑) การติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองและกิจการสาธารณะทั้งหลาย

๒) การเข้าร่วมฟังการปราศรัยหาเสียง

๓) การเข้าร่วมอภิปรายหรือรับฟังการประชุมทางการเมือง

๔) การสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

๕) การช่วยหาเสียงสนับสนุนผู้สมัครบางคน

๖) การลงสมัครรับเลือกตั้ง

๗) การซักถามหรือเสนอนโยบายหรือการขอแก้ไขกฎหมายและนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้แทน หรือฝ่ายบริหาร

๘) การติดตามตรวจสอบการทำงานด้านต่าง ๆ ของผู้แทนฝ่ายบริหาร เช่น การออกกฎหมาย หรือร่างกฎหมาย การประมาณและโครงการต่าง ๆ

---

<sup>๔๖</sup> พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, **สังคมวิทยาการเมือง**, (ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๖), หน้า ๑๙๔-๑๙๕.

๙) การผลักดันให้มีการยกเลิกโครงการหรือสนับสนุนโครงการเรียกร้องให้มีประชาพิจารณ์หรือการถอดถอนผู้แทนหรือฝ่ายบริหาร

๑๐) การผลักดันให้รัฐส่งเสริมหรือยอมให้มีบทบาททางการเมืองของประชาชนให้มากขึ้นในระดับท้องถิ่น เช่น การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและการเพิ่มประสิทธิภาพของการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น ฯลฯ<sup>๔๗</sup>

**พิศมัย วงศ์จำปา และพระครูพิศาลสรกิจ, ผศ.ดร.** ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนหรือกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรม ซึ่งสามารถมีบทบาทหรืออิทธิพลต่อการเลือกนักรการเมืองรวมถึง นโยบายหรือการบริหารงานของรัฐ การมีส่วนร่วมทางการเมือง มี ๒ ประเภท คือ ๑) การมีส่วนร่วมอย่างเป็นแบบแผน หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่รัฐมีความ เต็มใจในการส่งเสริมสนับสนุน เพราะสามารถกำหนดและควบคุมผ่านกฎหมายกับสถาบันต่าง ๆ ได้ ๒) การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นแบบแผน หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่รัฐไม่ ส่งเสริมหรือสนับสนุนเท่าไรนัก เพราะเป็นการบั่นทอนเสถียรภาพของรัฐ การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็น แบบแผนกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมายมีความไม่ชัดเจน เพราะผู้ประท้วงต้องเพิ่มความเข้มข้นของการ ประท้วงไปจนถึงระดับที่ผิดกฎหมาย แต่ก็ยังอ้างถึงความถูกต้องชอบธรรมเช่น ผ่านการถือแฟงทาง สังคมหรือเรื่องของเสรีภาพในการแสดงออก ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงสอดคล้องกับการที่ประชาชนหรือกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรม ซึ่งสามารถมีบทบาทหรืออิทธิพลต่อการเลือกนักรการเมือง รวมไปถึงนโยบายหรือการบริหารงานของรัฐ การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างไม่เป็นแบบแผนกับ กิจกรรมที่ผิดกฎหมายนั้นในหลายประเทศมีความไม่ชัดเจน โดยการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ในด้านต่างๆ เช่น การเขียนบทความ การกล่าวคำปราศรัย หรือแสดงความคิดเห็นทางเว็บไซต์ ซึ่งผู้ แสดงออกอาจเห็นว่าเกิดจากความบริสุทธิ์ใจ หรือสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออก<sup>๔๘</sup>

<sup>๔๗</sup> ธเนศวร์ เจริญเมือง, **ทฤษฎีและแนวคิด : การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น**, (กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, ๒๕๕๓), หน้า ๒๗๗-๒๗๘.

<sup>๔๘</sup> พิศมัย วงศ์จำปา และพระครูพิศาลสรกิจ, ผศ.ดร., “พลวัตภาคประชาชนกับการ เคลื่อนไหวทางการเมืองในจังหวัดพะเยา”, **รายงานการวิจัย**, (พะเยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา, ๒๕๖๐), หน้า ๔๒.

## ๒.๕.๒ ปัจจัยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

**ธเนศวร์ เจริญเมือง** ได้กล่าวถึง ปัจจัยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ประกอบด้วย

๑. การมีสำนึกที่วามนุษย์เป็นทั้งสัตว์สังคมและเป็นสัตว์การเมือง และตระหนักว่ามีแต่การเข้าไปร่วมส่วนทางการเมืองเท่านั้น ชีวิตของตนจึงจะดีขึ้น สังคมก็จะดีขึ้น กล่าวคือเป็นทั้งความสำนึกทางการเมืองดังกล่าว และเกิดคุณธรรม ประการหนึ่งคือ ปราบปรามที่จะเป็นพลเมือง

๒. ทักษะแบบประชาธิปไตย นั่นคือรักและหวงแหนในสิทธิและเสรีภาพของตนเองและของผู้อื่นด้วย ยึดมั่นในหลักการความเสมอภาค ความยุติธรรม นิติธรรม และสิทธิที่จะกำหนดชีวิตของตนเอง ทักษะแบบประชาธิปไตยมีใช้ทักษะแบบปัจเจกชนนิยมที่เน้นตัวเองเป็นใหญ่ ใครจะเป็นอย่างไร ไม่สนใจ

๓. เงื่อนไขทางสังคมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีความเป็นอิสระและสามารถตัดสินใจ กำหนดความเป็นไปของท้องถิ่นและประเทศของตนเองแน่นอน หากคนที่มีทักษะแบบข้อ ๑-๒ อยู่ในรัฐเผด็จการ เขาย่อมไม่เห็นด้วยกับระบอบการปกครองดังกล่าว

๔. ระบบการศึกษา (ทั้งที่เป็นทางการและสื่อต่าง ๆ ซึ่งเป็นการศึกษาที่ไม่เป็นทางการ) และ/หรือระบบความเชื่อต่าง ๆ ที่ให้ความสำคัญต่อระบอบการเมือง สังคม ความรับผิดชอบต่อสังคม และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๕. การพัฒนาทางเศรษฐกิจซึ่งก่อให้เกิดการผลิต การค้าขาย การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ด้านต่าง ๆ การเก็บภาษี การเพิ่มงบประมาณ เพื่อการใช้จ่ายของฝ่ายบริหาร ฯลฯ ยิ่งเศรษฐกิจขยายตัวมาก ก็จะชักนำให้สมาชิกในสังคมได้รับผลกระทบ มองเห็นช่องทาง อุปสรรค หรือเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นและเพิ่มขึ้น นำไปสู่การเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อรักษาหรือแก้ไขสภาพเศรษฐกิจดังกล่าว<sup>๔๔</sup>

<sup>๔๔</sup> ธเนศวร์ เจริญเมือง, **ทฤษฎีและแนวคิด : การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น**, หน้า

**ตารางที่ ๑** ตารางแสดงบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายผู้เลือกตั้ง

ภาระความรับผิดชอบ ของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง	บทบาทของผู้เลือกตั้งในการทำให้ผู้ที่ได้รับการ เลือกตั้งมีภาระความรับผิดชอบและต้องแสดง ภาระความรับผิดชอบนั้นให้ปรากฏ
<p>๑. แสดงแนวทาง นโยบาย และโครงการกำหนด แนวทาง นโยบาย และโครงต่าง ๆ ให้สาธารณชน ทราบเป็นระยะ ๆ</p> <p>๒. จัดระบบการตรวจสอบการดำเนินงานของตนโดย องค์กรที่สามารถตรวจสอบได้และไม่ซ้ำพวก เดียวกัน</p> <p>๓. รับฟังความคิดเห็นของสาธารณะ</p> <p>๔. รับผิดชอบเมื่อเกิดปัญหาในระหว่างกล่าวเปิดเผย ปัญหาในการบริหารงานของการดำรงตำแหน่ง เช่น ขอโทษ ลาออก ไล่ผู้รับผิดชอบออก ฯลฯ</p> <p>๕. จัดการเลือกตั้งเมื่อครบวาระออกจากตำแหน่งเมื่อ ครบวาระตามกฎหมาย</p>	<p>๑. เรียกร้องหรือกำหนดเป็นกฎหมายให้มีการ กำหนดแนวทาง นโยบาย และโครงการต่างๆ ให้สาธารณชนรู้</p> <p>๒. เรียกร้องให้มีการตรวจสอบการดำเนินงานของ ผู้ได้รับการเลือกตั้ง และให้มีการตรวจสอบเป็น ระยะ ๆ</p> <p>๓. กล่าวแสดงความเห็นต่อการบริหารงาน</p> <p>๔. กล่าวเปิดเผยปัญหาในการบริหารงานของ ผู้บริหารและนักการเมืองทุกคน และเรียกร้อง ให้เขารับผิดชอบต่อ</p> <p>๕. ไปเลือกตั้ง สนับสนุนผู้สมัคร กลุ่มหรือพรรค อย่างแข็งขัน ชักถาม-ตรวจสอบ-ติดตาม ผู้สมัคร</p>

ที่มา: ธเนศวร์ เจริญเมือง, ๒๕๕๓, หน้า ๓๔๕

**๒.๕.๓ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช**

**๒๕๖๐**

รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่ประกาศใช้ โดยยังคง  
กำหนดบทบัญญัติให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะในหมวด ๑๔ การปกครองส่วน  
ท้องถิ่น

มาตรา ๒๔๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑ ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่ง  
การปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบองค์กร  
ปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนใน  
ท้องถิ่น และความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของ  
ประชากร และพื้นที่ ที่ต้องรับผิดชอบ

ประกอบกัน มาตรา ๒๕๐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจ โดยเฉพาะ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลัก ในการดำเนินการใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่ และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชน หรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชน หรือหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการนั้นก็ได้

รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเองโดยจัดระบบภาษีหรือการจัดสรรภาษี ที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้อย่างเพียงพอ ในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปพลางก่อน

กฎหมายตามวรรคหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงพอที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครอง ประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศ เป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริต และการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกัน การก้าวก่ายการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย

มาตรา ๒๕๑ การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องใช้ระบบคุณธรรมและต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละ

ท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ การจัดให้มีมาตรฐานที่สอดคล้องกันเพื่อให้สามารถพัฒนาร่วมกัน หรือการสับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้

มาตรา ๒๕๒ สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นหรือในกรณี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วม ของประชาชนด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย

มาตรา ๒๕๓ ในการดำเนินงาน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ รวมตลอดทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๕๔ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกัน เพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ<sup>๕๐</sup>

#### ๒.๕.๔ ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และการมีส่วนร่วมทางการเมืองยังเป็นตัวการส่งเสริมให้ระบอบประชาธิปไตยมีการพัฒนาขึ้นอีกด้วย ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนับตั้งแต่ ปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมา จึงได้ให้ความสำคัญกับการเปิดช่องทางและมีเจตนารมณ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน นอกจากนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ยังทำให้ระบบการเมืองมีความโปร่งใส หากประชาชนมีความตื่นตัวและให้ความสนใจเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น จะส่งผลให้การพัฒนาประชาธิปไตยบรรลุเป้าหมาย เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการกำหนดคุณภาพของนักการเมือง และสถาบันทางการเมืองไปในตัว ทำให้ผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครองได้มีโอกาสสื่อสารความหมายซึ่งกันและกันได้<sup>๕๑</sup>

<sup>๕๐</sup> ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๖๐. เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก, ๖ เมษายน ๒๕๖๐, หน้า ๗๔-๗๕.

<sup>๕๑</sup> พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, สังคมวิทยาการเมือง, หน้า ๑๓๓.



## ๒.๖ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น

### ๒.๖.๑ ความหมายของการพัฒนาท้องถิ่น

ชวลิต สละ ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาท้องถิ่นไม่ใช่การย่อส่วนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับชาติให้เล็กลงมาเป็นระดับท้องถิ่น แต่การพัฒนาท้องถิ่นเป็นการพัฒนาสังคมและเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น แม้ว่าจะมีเรื่องทางเศรษฐกิจอยู่ด้วยก็จะเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่กระทบต่อปัญหาสังคมและคุณภาพชีวิต เช่น การประกอบอาชีพ การมีงานทำ และการว่างงาน การผลิตสินค้าเกษตรที่เน้นการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นอาหาร การอุตสาหกรรมในครัวเรือน หรือศิลปาชีพหรืออุตสาหกรรมขนาดย่อมที่ไม่สร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมและไม่เป็นอันตรายต่อการดำเนินชีวิตประจำวันประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้การพัฒนาท้องถิ่นจะเน้นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่ การปรับปรุงสิ่งแวดล้อมและเพิ่มคุณค่าของทรัพยากรในท้องถิ่นให้ดีขึ้น แล้วปรับปรุงให้การดำเนินชีวิตในชุมชนมีความสุข การกระทำเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้ก็โดยอาศัยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแกนนำ ด้วยความร่วมมือจากหน่วยงานเอกชนและกลุ่มทางสังคม รวมทั้งหน่วยงานราชการเป็นฝ่ายสนับสนุน<sup>๕๒</sup>

เฉลิม บุรีภักดีและคณะ ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การทำให้การดำเนินชีวิตของหมู่คนสามารถดำรงอยู่ได้ ควบคู่ไปกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในลักษณะการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยที่สภาวะแวดล้อมทั้งทางด้านกายภาพและชีวภาพยังคงอยู่ ซึ่งท้องถิ่นจะต้องอนุรักษ์ และพัฒนาด้านวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไปสืบจนชั่วลูกชั่วหลาน<sup>๕๓</sup>

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ ได้ให้ความหมาย การพัฒนา กล่าวคือ

๑) การพัฒนาคือการเปลี่ยนแปลงตามแผนหรือการเปลี่ยนแปลงที่มีกำหนดทิศทาง (Planned or Directed Change) นั่นคือการพัฒนาไม่ได้เป็นเรื่องตามธรรมชาติ หากเป็นความพยายามของมนุษย์ พยายามที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น โดยกำหนดทิศทางหรือรายละเอียดเอาไว้ล่วงหน้าว่าจะพัฒนาอะไร พัฒนาอย่างไร ข้าหรือเร็วอย่างไร ใครจะเป็นผู้พัฒนาหรือถูกพัฒนา เป็นต้น

<sup>๕๒</sup> ชวลิต สละ, ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, หน้า ๓๓๓๔.

<sup>๕๓</sup> เฉลิม บุรีภักดี และคณะ, ชุมชนวิชาการวิจัยชุมชน, (กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พรีนติ้งแมสโปรดักส์, ๒๕๔๕), หน้า ๔๔.

๒) เป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาอยู่ที่คน คนเป็นทั้งผู้ถูกพัฒนาและผู้รับผลของการพัฒนา และมองคนเป็นกลุ่ม หรืออยู่ในกลุ่ม ดังนั้นการพัฒนาคนจึงรวมถึงการพัฒนาทางด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม

๓) เป้าหมายของการพัฒนาคน กลุ่มคน หรือสังคม คือความกินดีอยู่ดีด้านต่างๆหรือสภาพสังคมที่ดี ซึ่งรวมถึงสภาพทางเศรษฐกิจ และการเมือง<sup>๕๔</sup>

### ๒.๖.๒ ลักษณะของการพัฒนา

สนธยา พลศรี ได้กล่าวถึง ลักษณะที่สำคัญของการพัฒนา มีดังต่อไปนี้

๑) เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เช่น ด้านคุณภาพ ปริมาณ และสิ่งแวดล้อมของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้นหรือให้มีความเหมาะสม อันเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้าน ไม่ใช่เปลี่ยนแปลงในด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียวเท่านั้นหรืออาจจะเรียกได้ว่าต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบซึ่งเป็นลักษณะตามความหมายทางด้านพัฒนบริหารศาสตร์

๒) มีลักษณะเป็นกระบวนการ ( Process ) คือ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอนและอย่างต่อเนื่องกัน โดยแต่ละขั้นตอนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นลำดับ ไม่สามารถข้ามขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งได้

๓) มีลักษณะเป็นพลวัต ( Dynamic ) คือ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง แต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะเป็นแบบรวดเร็วหรือช้า ๆ ปริมาณมากหรือน้อยก็ได้

๔) เป็นแผนและโครงการ คือ เกิดขึ้นจากการเตรียมการ ไว้ล่วงหน้าว่าจะเปลี่ยนแปลงใครด้านใด ด้วยวิธีการใด เมื่อไร ใช้งบประมาณเท่าใด ใครรับผิดชอบ เป็นต้น ไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยไม่มีมีการเตรียมการ ไว้ล่วงหน้า

๕) เป็นวิธีการ การพัฒนาเป็นมรรควิธี หรือกลวิธีที่นำมาใช้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น การพัฒนาสังคม การพัฒนาชนบท การพัฒนาเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาชุมชน ต่างก็เป็นวิธีการพัฒนาแบบหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง

๖) เป็นปฏิบัติการ คือ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ไม่เป็นเพียงแนวความคิด หรือเป็นเพียงรายละเอียดของแผนและโครงการเท่านั้น เพราะการพัฒนาเป็นวิธีการที่ต้องนำไปปฏิบัติจริง จึงจะเกิดผลตามที่ต้องการ

---

<sup>๕๔</sup> สัญญา สัญญาวิวัฒน์, ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๓.

๓) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ เพื่อประโยชน์ของมนุษย์ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์โลกประเภทเดียวที่สามารถจัดทำแผนโครงการและตัดสินใจการพัฒนาตนเองและสิ่งต่าง ๆ ได้ การเปลี่ยนแปลงใดก็ตามถ้าไม่ได้เกิดจากการกระทำของมนุษย์แล้ว จะไม่ใช่การพัฒนา แม้ว่าจะมีลักษณะอื่น ๆ เหมือนกับการพัฒนาก็ตาม

๔) ผลที่เกิดขึ้นมีความเหมาะสมหรือพึงพอใจ ทำให้มนุษย์และสังคมมีความสุข เพราะการพัฒนาเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ และการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมนุษย์นั่นเอง

๕) มีเกณฑ์หรือเครื่องชี้วัด คือ สามารถบอกได้ว่าลักษณะที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนั้น เป็นการพัฒนาหรือไม่ ซึ่งอาจดำเนินการได้หลายวิธี เช่น เปรียบเทียบกับสภาพเดิมก่อนที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลง กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการชี้วัดในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านคุณภาพปริมาณสิ่งแวดล้อม ความคงทนถาวร การประเมินผลจากผู้ที่เกี่ยวข้องว่ามีความเหมาะสม หรือพึงพอใจหรือไม่ และระดับใด เป็นต้น

๖) สามารถเปลี่ยนแปลงได้ การพัฒนานอกจากจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อมนุษย์ สังคม และสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์แล้ว รูปแบบ กระบวนการ และวิธีการพัฒนาเองก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากมนุษย์และสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลของการพัฒนา จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการพัฒนาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยการพัฒนาใหม่ ๆ จึงเกิดขึ้นอยู่เสมอ<sup>๕๕</sup>

### ๒.๖.๓ ปัจจัยสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น

**ชวลิต สละ** ได้กล่าวถึงองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ดังนั้นองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นจึงต้องมีข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับท้องถิ่น และองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นทางการเป็นปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาปัญหาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และพัฒนาองค์การขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีตัวอย่างแบบสำรวจเพื่อรวบรวมข้อมูลท้องถิ่นไว้แล้วหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านประชาชน การประกอบอาชีพ สภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ สภาพสังคม และเศรษฐกิจ รวมทั้งการบริหารองค์การขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นด้วย ในอดีตนั้นองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นจะมีข้อมูลเกี่ยวกับองค์การเองเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการบริหารงาน และข้อมูลเกี่ยวกับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ที่เน้นการมีส่วนร่วมที่

<sup>๕๕</sup> สนธยา พลศรี, ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๕-๗.

สำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การเลือกตั้งและการเสียภาษีอากร ส่วนเรื่องอื่น ๆ จะมีข้อมูลไม่สมบูรณ์ ดังนั้น เรื่องสำคัญในท้องถิ่นบางเรื่องจึงไม่สมบูรณ์ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติและโบราณสถาน การป้องกันภัยธรรมชาติ การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาท้องถิ่น หากจะแบ่งข้อมูลต่าง ๆ ในท้องถิ่นให้เป็นหมวดหมู่เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นจะได้ ๕ กลุ่ม คือ

- ๑) ประชากรในท้องถิ่น ซึ่งอย่างน้อยก็จะมีรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งชนกลุ่มน้อย การอนามัย และการศึกษา
- ๒) สภาพทางภูมิศาสตร์ของท้องถิ่น ลักษณะของพื้นที่ สภาพอากาศ ที่ราบ ภูเขา แหล่งน้ำ ป่าไม้และสัตว์ป่า พื้นที่ที่ประสบภัยธรรมชาติเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ชายทะเล
- ๓) สิ่งก่อสร้างและเส้นทางคมนาคมปัจจุบัน การตั้งบ้านเรือน ผังเมือง เส้นทางขนส่ง โรงงานอุตสาหกรรม โรงแรมและร้านอาหาร แหล่งบันเทิงและสวนสาธารณะ
- ๔) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
- ๕) วัฒนธรรมและจารีตประเพณี การแสดงที่โดดเด่นประจำท้องถิ่น และการกีฬาทั้งสากลและกีฬาท้องถิ่น<sup>๕๖</sup>

#### ๒.๖.๔ หลักการพัฒนาชุมชน

**สัญญา สัญญาวิวัฒน์** ได้กล่าวถึง หลักการพัฒนาชุมชน ไว้ดังนี้

๑) หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในทุกขั้นตอน คือ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมประเมินผล ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผลของการพัฒนา ทั้งในรูปของบุคคล กลุ่มและองค์กรอย่างแท้จริง และด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่ด้วยความเกรงใจหรือถูกบังคับ การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นหลักการพื้นฐานของการพัฒนาชุมชน เพราะเป็นการสร้างความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง มองเห็นและตระหนักถึงศักยภาพหรือพลังความรู้ ความสามารถของตนเอง เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนและงานพัฒนาชุมชน ( Sense of belonging ) สามารถดำเนินงานพัฒนาชุมชนของตนได้สำเร็จ และนำไปสู่การพัฒนาในด้านอื่น ๆ ต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

๒) หลักการพึ่งตนเองของชุมชน จุดมุ่งหมายสูงสุดของการพัฒนาชุมชน คือ การพึ่งตนเองของประชาชน ( Self reliance ) ตามศักยภาพหรือพลังความสามารถที่มีอยู่ในชุมชนทั้งศักยภาพของคน ทรัพยากร และสิ่งต่าง ๆ ให้ประชาชนมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนได้ด้วย

<sup>๕๖</sup> ขวลิต สละ, ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, หน้า ๓๓๕-๓๓๖.

ตนเอง เพราะเป็นผู้รู้สภาพความเป็นจริงของปัญหาในชุมชนมากกว่าผู้อื่น เป็นผู้เกี่ยวข้องกับชุมชนมากกว่าผู้อื่น และต้องดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนมากกว่าผู้อื่น การพึ่งตนเองได้ของชุมชนเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล และเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาชุมชน เพราะศักยภาพสูงสุดของชุมชน ก็คือ การพึ่งตนเองในด้านต่าง ๆ โดยไม่ต้องของความช่วยเหลือหรือพึ่งพาชุมชนอื่น ๆ อีกต่อไปนั่นเอง ดังนั้น รัฐบาลหรือหน่วยงานต่าง ๆ จึงควรตระหนักในหลักการพัฒนาชุมชนข้อนี้ เนื่องจากปัญหาประการหนึ่งที่เกิดขึ้น คือการเข้าไปให้ความช่วยเหลือชุมชนมากเกินไป จึงเกิดความเคยชิน ไม่สามารถพึ่งตนเองได้

๓) หลักการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนั้น การพัฒนาชุมชนเป็นกิจกรรมที่เป็นของส่วนรวม ไม่ใช่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง การทำงานร่วมกันของประชาชนในรูปของกลุ่มและองค์กร จึงเป็นหลักการของการพัฒนาชุมชนที่สำคัญประการหนึ่ง กลุ่มและองค์กรเป็นศูนย์กลางของการดำเนินงานพัฒนาชุมชน เป็นแหล่งกลางของการร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติและร่วมกันรับผิดชอบ กลุ่มและองค์กรยังเป็นแหล่งฝึกกำลังหรือความรู้ ความสามารถของชุมชน ทำให้เกิดศักยภาพหรือพลังในการพัฒนาชุมชนอย่างเต็มที่ที่ยังส่งเสริมหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และหลักการพึ่งตนเองของประชาชนที่กล่าวมาแล้วให้เกิดขึ้นและดำรงอยู่ต่อไปอีกด้วย

นอกจากนี้กลุ่มและองค์กรยังช่วยให้เกิดความมั่นใจว่าการพัฒนาชุมชนจะไม่ประสบความสำเร็จล้มเหลวเพราะถึงแม้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประสบปัญหาและ ไม่เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนา แต่กลุ่มและองค์กรยังคงมีอยู่ สามารถดำเนินงานพัฒนาต่อไปได้อีก

๔) หลักการค้นหาและพัฒนาผู้นำ ผู้นำในการพัฒนาชุมชนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีบุคลิกภาพเด่นเป็นพิเศษ เป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลในชุมชน ทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ทั้งที่ให้การแต่งตั้ง และให้การเลือกตั้งให้เป็นผู้นำกลุ่ม หรือคนอื่น ๆ เพื่อร่วมกันดำเนินงานพัฒนาชุมชนให้บรรลุเป้าหมาย ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาชุมชน เพราะเป็นผู้ที่ประชาชนในชุมชนเคารพนับถือ สามารถชักจูงและก่อให้เกิดความศรัทธาในหมู่ประชาชนได้ จึงมีลักษณะเป็นตัวเชื่อมประชาชนกับผู้ที่เกี่ยวข้องในงานพัฒนาชุมชน เป็นผู้มีบทบาทในการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มขึ้นในชุมชน ผู้นำชุมชนจึงเป็นหลักอันสำคัญในการพัฒนาชุมชน ดังนั้น การค้นหาและการพัฒนาผู้นำจึงเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๕) หลักการประสานงาน การพัฒนาชุมชนมีบุคคลกลุ่มและองค์กรเกี่ยวข้องเป็นจำนวนมากการดำเนินงานพัฒนาชุมชนจึงต้องใช้หลักการประสานงานเป็นหลักการที่สำคัญอีกประการหนึ่ง การประสานงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับการประสานคน ประสานทรัพยากร ประสานแผนและโครงการ ประสานผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น อันเป็นการร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนตั้งแต่เริ่มต้น จนกระทั่งการพัฒนาสิ้นสุดลง การประสาน มีทั้งลักษณะที่แบ่งภาระหน้าที่รับผิดชอบและ

ร่วมมือกันรับผิดชอบในกิจกรรมร่วมกัน ทำให้การพัฒนาชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ เป็นไปตามลำดับ ไม่ซ้ำซ้อน ประหยัดแรงงาน ทรัพยากร และเวลา

๖) หลักการเข้าใจในวัฒนธรรมของชุมชน วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ประชาชนยอมรับและนำมา ปฏิบัติในชีวิตประจำวันจนกลายเป็นวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชน วัฒนธรรมเกิดจากการกระทำหรือ ผลงานของมนุษย์ทั้งที่เป็นวัตถุ เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ และที่ไม่ใช่วัตถุ เช่น ความ เชื่อ ค่านิยม อุดมการณ์ ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น วัฒนธรรมบางอย่างอาจจะ เป็นภูมิปัญญาของชุมชน คือ เกิดจากชาวบ้านในชุมชนเอง วัฒนธรรมในแต่ละชุมชนอาจเหมือนหรือ แตกต่างไปจากชุมชนอื่นก็ได้ แต่มีลักษณะร่วมกันประการหนึ่ง คือ มีความสำคัญต่อการทำกิจกรรม ของประชาชนในชุมชน การดำเนินงานพัฒนาชุมชนจะ ได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น เพียงใดและจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้น ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ความเข้าใจในวัฒนธรรม และวิธีการพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนนั่นเอง

๗) หลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน ปรัชญาและความคิดของระบอบประชาธิปไตย กับปรัชญาและแนวความคิดของการพัฒนาชุมชน มีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ให้ความสำคัญแก่ ประชาชน ให้ประชาชนมีสิทธิ อิสรภาพ เสรีภาพ เสมอภาค และภราดรภาพ ในการดำรงชีวิตตามที่ กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น หลักการพัฒนาชุมชนประการหนึ่ง คือ หลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน กล่าวคือ กิจกรรมการพัฒนาชุมชนต้องเป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนในชุมชน ด้วยความสมัครใจไม่ใช่ถูกบังคับ เมื่อมีความคิดเห็นไม่ตรงกันจะใช้เสียงข้างมากตัดสิน ยอมรับฟัง ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีโอกาสที่จะแสดงความคิดเห็นได้เท่าเทียมกันมีความสำคัญทัดเทียมกัน และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเท่าเทียมกัน เป็นต้น

๘) หลักการสมทบ การพัฒนาชุมชนมุ่งที่จะให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาโดยใช้ ประชาชนและทรัพยากรในชุมชนเป็นสำคัญ แต่ขีดความสามารถของประชาชนและชุมชนนั้น มี ขีดจำกัด กล่าวคือ มีขีดความสามารถในระดับหนึ่ง ไม่สามารถระดมมาใช้อีกต่อไป การสนับสนุน ช่วยเหลือจากภาครัฐบาลและภาคเอกชนที่อยู่นอกชุมชน จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น แต่การสนับสนุนและการ ฟังตนเองได้ของชุมชน ไม่ใช่ต้องพึ่งพารัฐบาลและองค์กรเอกชนตลอดไป ดังนั้น หลักการสมทบจึงเป็น การสมทบกันระหว่างขีดความสามารถทั้งหมดที่ชุมชนมีอยู่กับการสนับสนุนส่งเสริมของรัฐบาลและ องค์กรเอกชนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพในการพัฒนาของชุมชน

๙) หลักการขยายผล การพัฒนาชุมชนมีโครงการและกิจกรรมดำเนินงานหลายโครงการ และหลายกิจกรรม โครงการและกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จแล้ว ควรเป็นแบบอย่างให้กับ โครงการและกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีลักษณะเดียวกัน ทั้งโครงการและกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่ในชุมชน เดียวกัน และที่ดำเนินการอยู่ในชุมชนอื่น ๆ เพราะตัวอย่างของความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนและ

กระตุ้นให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธา ไม่ทอดทิ้งในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา และยังใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการพัฒนาที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จให้เหมาะสมและนำไปสู่ความสำเร็จในที่สุด หลักการขยายผลนี้ควรทำให้ชุมชนอื่น ๆ ได้รับความรู้ด้วยรูปแบบ และวิธีการต่าง ๆ ซึ่งนอกจากเป็นผลดีต่อชุมชนอื่น ๆ แล้ว ยังสร้างความภาคภูมิใจให้กับประชาชนในชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนา และนำไปสู่การพัฒนาอื่น ๆ ต่อไปอีกด้วย

วิธีการขยายผลอีกอย่างหนึ่ง คือ การสร้างเครือข่ายชุมชน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงชุมชนต่าง ๆ ไว้ด้วยกัน เพื่อเรียนรู้กระบวนการพัฒนาชุมชนของกันและกัน และสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกัน จะทำให้การพัฒนาชุมชนแผ่ขยายออกไปได้อย่างรวดเร็วและมีพลังมากขึ้น

๑๐) หลักการจัดการชุมชน คือ คนในชุมชนมีความสามารถในการจัดการตนเอง และชุมชนได้มีความสามารถในการวางแผนงานและโครงการ สามารถจัดกระบวนการหรือเตรียมการ เพื่อดำเนินการตามแผนงานและโครงการไว้ มีทักษะในการดำเนินการตามแผนและโครงการ และสามารถทำการประเมินผลงานได้ด้วยตนเอง หลักการจัดการชุมชน เป็นหลักการสำคัญที่สนับสนุนส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอีกด้วย<sup>๕๗</sup>

## ๒.๗ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครือข่าย

เมื่อกล่าวถึงชุมชนท้องถิ่นในปัจจุบัน จะทำให้มองเห็นถึงความต่างของบริบทพื้นที่ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันไป ซึ่งในการที่จะพัฒนาท้องถิ่นใดๆ จึงต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆรอบด้าน ทั้งภายในและภายนอกชุมชน ส่วนหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งชุมชน โดยการสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กร ชุมชน กลุ่มต่างๆ เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือกันในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชนอันจะก่อให้เกิดชุมชนที่มีความเข้มแข็งสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน นอกจากนั้น เครือข่ายยังเป็นการร่วมมือระหว่างปัจเจกบุคคล กลุ่มองค์กรประเภทเดียวกันองค์กรต่างประเภทกัน หรือเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างกลุ่ม ซึ่งมีหลายระดับ ตั้งแต่การเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกต่อปัจเจก การเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกกับกลุ่มการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มต่อกลุ่มโดยดำเนินงานภายใต้เป้าหมาย และวิธีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ประสบการณ์ระหว่างกัน หรือลงมือทำกิจกรรมร่วมกันมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและอื่นๆ โดยมีการจัดรูปแบบการจัดการให้เป็นกลไกขับเคลื่อนเชื่อมโยงกิจกรรมร่วมกัน กิจกรรมเครือข่ายต้องมึลักษณะเท่าเทียมกัน และเห็นความ

<sup>๕๗</sup> สัญญา สัญญาวิวัฒน์, การพัฒนาชุมชนแบบจัดการ, (กรุงเทพฯ: หอก.เอมีเทรดดิ้ง, ๒๕๔๑), หน้า ๕-๑๖.

ตระหนักร่วมกันในเป้าหมายและแผนงานที่จะทำ<sup>๕๘</sup> ซึ่งความสัมพันธ์ของเครือข่ายในทางสังคมวิทยา เป็นแนวคิดและกระบวนการเกี่ยวกับการจัดระบบของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่มคน องค์กร และสมาชิกของเครือข่ายในระดับต่างๆ ให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กันบนพื้นฐานที่สำคัญคือ การประสานงานกัน การยอมรับในศักดิ์ศรีกันและกัน การมีสถานภาพและบทบาทที่เสมอภาคหรือทัดเทียมกัน การมีอิสระต่อกัน แต่มีความพร้อมที่จะดำเนินงานร่วมกัน และการสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน<sup>๕๙</sup> อีกทั้งเครือข่ายเป็นความสัมพันธ์เชิงกระบวนการที่เชื่อมโยงสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกันโดยไม่ละทิ้งสาเหตุ ผลลัพธ์ และบริบทที่เกี่ยวข้องเป็นการมองสรรพสิ่งอย่างเป็นองค์รวมและเป็นระบบเปิดที่สามารถจะเชื่อมโยงกับสิ่งอื่นๆ อย่างต่อเนื่องและสุดท้าย คือ ความเป็นกระบวนการที่ทำหน้าที่ระหว่างกันหรือ การมีปฏิภพสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ความสัมพันธ์เชิงกระบวนการระบบจัดเป็นความสัมพันธ์ในมิติของความเป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงมองถึงกระบวนการของสรรพสิ่งว่า มีการประสานสอดคล้องกัน อย่างเป็นระบบ เพื่อกำกับความเป็นไปของการทำหน้าที่ตามระบบนั้นๆ ให้มีความสัมพันธ์และมีความเป็นปกติยิ่งขึ้น ซึ่งความเป็นปกตินี้มิได้หมายถึงความสมดุลที่หยุดนิ่ง แต่เป็นองค์กรที่สามารถจัดการตัวเองได้และมีความเลื่อนไหลเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว เพราะฉะนั้นเมื่อเกิดปัญหาขึ้น หรือเกิดสถานการณ์ในรูปแบบหนึ่งๆ เราไม่สามารถที่จะใช้กรอบคิดอันเดิม หรือมุมมองอันเดิมในการ แก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้ทั้งหมด เราจำเป็นต้องใช้สถานการณ์ที่แปรเปลี่ยนและระบบย่อยที่สลับซับซ้อน หรือใช้บริบทที่เกี่ยวข้องนั้นๆ ในการแก้ไขปัญหา กล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือ การเข้าไปจัดการและการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นองค์รวมและมองสรรพสิ่งอย่างบูรณาการ ซึ่งเป็นเหมือนเรื่องของสมการทางคณิตศาสตร์ที่ยากๆ และทับซ้อนกันอยู่อย่างมากมาย โดยที่มีสมการย่อยแต่ละอันไม่เหมือนกัน แต่เมื่อสามารถแก้สมการย่อยนั้น สมการใดสมการหนึ่งได้ก็สามารถนำไปสู่การแก้สมการใหญ่ที่ยากๆ นั้น ได้ในเวลาชั่วพริบตา<sup>๖๐</sup>

### ๒.๗.๑ ความหมายของเครือข่าย

<sup>๕๘</sup> อภิษฎา ศรีเครือตงและคณะ, “การพัฒนาเครือข่ายการบริหารงานของเทศบาลนครนนทบุรี”, รายงานการวิจัย, (พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ๑๔.

<sup>๕๙</sup> วันชัย พลเมืองดี, “การพัฒนาและเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมของกลุ่มอารยธรรม ๕ เชียง กับการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง”, รายงานการวิจัย, (พะเยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา, ๒๕๖๑), หน้า ๒๑.

<sup>๖๐</sup> พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทฺธิกร), ดร. และนายสัญญา สดประเสริฐ, “การสร้างเครือข่ายจิตสำนึกความเป็นพลเมืองดีในการพัฒนาชุมชนและความเป็นเมืองเชิงพุทธ ในจังหวัดนครปฐม”, รายงานการวิจัย, (นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี, ๒๕๖๐), หน้า ๙๒-๙๓.



มีนักวิชาการหลายท่านที่ได้ให้นิยามหรือความหมาย การสร้างเครือข่ายทางสังคม ดังนี้

**พระมหาวิเชียร วชิรธมโม (กุลมณี) และคณะ** ได้กล่าวถึง เครือข่าย คือ ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล กลุ่ม องค์กร หรือขยายไปถึงระหว่างรัฐชาติ โดยมีการสื่อสารและสาระที่นำเข้าสู่กระบวนการสื่อสาร เป็นเครื่องมือในการสร้างและพัฒนาความสัมพันธ์(รวมทั้งอาจทำลายความสัมพันธ์ได้ด้วย) การเกิดของเครือข่ายไม่ใช่การเรียกผู้คนมารวมประชุมในเวทีที่เป็นทางการ แต่เกิดจากการที่บุคคล หรือกลุ่ม/องค์กรได้มีโอกาสติดต่อสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเพื่อการสนับสนุนให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่บุคคล กลุ่ม และองค์กรกำหนดไว้ ข้อพิจารณาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งไม่จำเป็นต้องเกาะเกี่ยวกันอย่างเหนียว แน่นเสมอไป การมีความสัมพันธ์แบบหลวม ๆ แต่สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่าง สม่่าเสมอก็สามารถช่วยให้การทำงานของเครือข่ายได้ดี จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า แนวคิดเครือข่ายทางสังคม (Social Network Concept มีพัฒนาการมาจากพื้นฐานของทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) โดยมีหลักการที่ว่า ในเครือข่ายสังคมจะประกอบไปด้วยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามบทบาทหรือหน้าที่ของแต่ละคนหรือคู่ความสัมพันธ์มีอยู่ซึ่งแต่ละคนนั้นมิได้ มีเพียงบทบาทเดียว หากแต่มีหลายบทบาทที่จะต้องสวมในชีวิตประจำวัน บุคคลไม่เพียงแต่ทำตามบทบาทหน้าที่ ที่คาดหวังในสังคม หรือตามบรรทัดฐานที่ได้รับการถ่ายทอดมาเท่านั้น แต่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลยังขึ้นอยู่กับ พื้นฐานของการรับรู้และการตัดสินใจในการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ทั้งในด้านวัตถุและทางด้านจิตใจ ในปัจจุบัน<sup>๖๑</sup>

**พระครูโฆสิตวัณณานุกูล, ผศ.ดร.และคณะ** ได้ให้ความหมาย การสร้างเครือข่าย หมายถึง การติดต่อด้านข่าวสารการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ในรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่าง ชุมชนสันติภาพไร้รอยต่อทางศาสนาต้นแบบและนำไปสู่ การสร้างและพัฒนาความสัมพันธ์ในระดับบุคคล หรือกลุ่ม/องค์กร ในแต่ละพื้นที่ให้มีโอกาสติดต่อสื่อสาร สนับสนุนส่งเสริมการสร้างและพัฒนาการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกันทั้งในนามสุขและยามที่ประสบกับความทุกข์ยากหรือความเดือดร้อน<sup>๖๒</sup>

<sup>๖๑</sup> พระมหาวิเชียร วชิรธมโม (กุลมณี) และคณะ, “การเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสาธารณะและเครือข่ายการจัดการของชุมชนสร้างสรรค์ในสังคมไทย”, **รายการวิจัย**, (พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓), หน้า ๒๙.

<sup>๖๒</sup> พระครูโฆสิตวัณณานุกูล, ผศ.ดร.และคณะ, “การสร้างเครือข่ายจิตสาธารณะในสังคมพหุวัฒนธรรมกับการพัฒนาสู่เมืองสันติภาพไร้รอยต่อ”, **รายงานการวิจัย**, (นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช, ๒๕๖๓), หน้า ๕.

**ฐิติวรรณ สิ้นธุ์นอก** ได้ให้ความหมาย การสร้างเครือข่ายทางสังคม (Social Network Construct) หมายถึง กิจกรรมในการก่อให้เกิดกลุ่ม ซึ่งอาจเป็นกลุ่มองค์กร หรือกลุ่มบุคคล เพื่อวัตถุประสงค์ในการแลกเปลี่ยน การจัดกิจกรรม หรือการผลิระหว่างองค์กรสมาชิก ต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันมาก่อนหน้าที่จะทำความตกลงเป็นองค์กรเครือข่าย เหตุผลในการสร้างเครือข่ายทางสังคม มีหลายประการ ได้แก่

- ๑) บุคคลต้องการมีเพื่อนในการทำงาน ต้องการมีหมู่ มีพวก
- ๒) บุคคลต้องการทรัพยากรในการทำงาน
- ๓) บุคคลต้องการรับภาระความเสี่ยงในกิจกรรมร่วมกัน
- ๔) บุคคลต้องการความชำนาญเฉพาะด้านในการแก้ไขปัญหา
- ๕) บุคคลต้องการประหยัด และ
- ๖) บุคคลต้องการเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน รวมไปถึงมีปัจจัยเสริมที่เป็นเงื่อนไขสำคัญ คือ ความเต็มใจที่จะเข้าร่วมเป็นเครือข่าย<sup>๖๓</sup>

**พระมหาวิเชียร วชิรธมโม (กุลมณี) และคณะ** ได้กล่าวถึง การสร้างเครือข่ายทางสังคม หมายถึง บุคคล องค์กร หน่วยงานหรือสถาบันใดที่มีความสัมพันธ์ร่วมกัน กระทำความตกลงเป็นองค์กรเครือข่าย โดยเชื่อมโยงคนที่มีความสนใจร่วมกัน พบปะสังสรรค์ และพัฒนาไปสู่การลงมือร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆด้วยเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการแลกเปลี่ยน การจัดกิจกรรม หรือการผลิระหว่างองค์กร สมาชิกที่มีจุดประสงค์เดียวกัน<sup>๖๔</sup>

## ๒.๗.๒ องค์ประกอบของเครือข่าย

**พระครูโฆสิตวัณนานุกูล, ผศ.ดร.และคณะ** ได้แยกแยะองค์ประกอบของเครือข่ายไว้หลายประการ มีดังนี้

- ๑) การรับรู้มุมมองร่วมกัน (Common Perception ) สมาชิกที่เข้ามาอยู่ในเครือข่ายต้องมีความรู้สึกนึกคิดและการรับรู้ร่วมกันถึงเหตุการณ์การเข้าร่วมเป็นเครือข่าย อาทิ มีความเข้าใจในปัญหา

<sup>๖๓</sup> ฐิติวรรณ สิ้นธุ์นอก, “การมีส่วนร่วมและเสริมสร้างเครือข่ายของพระสงฆ์กับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดน จังหวัดหนองคาย”, **รายงานการวิจัย**, (หนองคาย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย, ๒๕๖๓), หน้า ๔๓.

<sup>๖๔</sup> พระมหาวิเชียร วชิรธมโม (กุลมณี) และคณะ, “การเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสาธารณะและเครือข่ายการจัดการของชุมชนสร้างสรรค์ในสังคมไทย”, **รายการวิจัย**, หน้า ๓๓.

และมีสำนึกในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน มีประสบการณ์ในปัญหาาร่วมกัน มีความต้องการความช่วยเหลือในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกของเครือข่ายเกิดความรู้สึกผูกพัน ในการดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น การรับรู้ร่วมกันถือเป็นหัวใจของเครือข่ายที่ทำให้เครือข่ายมีความต่อเนื่อง เพราะหากสมาชิกไม่มีความเข้าใจในการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายจะทำให้การประสานงาน และการขอความร่วมมือในการดำเนินการเป็นไปอย่างยากลำบาก เพราะต่างคนต่างก็ใช้กรอบการมองโลกคนละกรอบเหมือนใส่แว่นตากันคนละสี ย่อมมองปัญหาหรือความต้องการที่เกิดขึ้นไปคนละทิศทาง แต่มีได้หมายความว่าสมาชิกของเครือข่ายไม่สามารถจะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เพราะมุมมองที่แตกต่างย่อมมีประโยชน์ช่วยให้เกิดการสร้างสรรค์ในการทำงาน แต่ความคิดที่ต่างต่างนี้สมาชิกเครือข่ายยอมรับกัน มีฉะนั้นความแตกต่างที่มีอยู่จะนำไปสู่ความแตกแยกและแตกหักในที่สุด

๒) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common Vision) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน เป็นการมองเห็นภาพของจุดมุ่งหมายในอนาคตร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การรับรู้เข้าใจถึงทิศทางเดียวกันและการมีเป้าหมายที่จะไปด้วยกันจะช่วยทำให้ขบวนการเคลื่อนไหวมีพลัง เกิดเอกภาพและช่วยบรรเทาความขัดแย้งกับวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของเครือข่ายพฤติกรรมการปฏิบัติของสมาชิกก็จะเริ่มแตกต่างจากสิ่งที่สมาชิกเครือข่ายกระทำร่วมกัน ดังนั้นแม้ว่าวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาในการสร้างให้เกิดขึ้น แต่ก็จำเป็นต้องสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้และสมาชิกของเครือข่ายก็ควรมีวิสัยทัศน์ย่อยส่วนตัว ที่สอดคล้องไปด้วยกันกับวิสัยทัศน์ของเครือข่ายแม้อาจไม่ได้ซ้อนทับอย่างแนบสนิทกับวิสัยทัศน์ของเครือข่าย แต่อย่างน้อยก็ควรสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

๓) การเกิดผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน (Mutual interests/Benefits) เครือข่ายเกิดจากที่สมาชิกแต่ละคนมีความต้องการของตนเอง แต่ความต้องการเหล่านั้นจะไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้หากสมาชิกต่างคนต่างอยู่ ความจำกัดนี้ทำให้เกิดการรวมตัวกันบนฐานของผลประโยชน์ร่วมที่มากเพียงพอจะดึงดูดใจให้รวมเป็นเครือข่าย ดังนั้น การรวมเป็นเครือข่ายจึงต้องตั้งอยู่บนฐานของผลประโยชน์ที่มีร่วมกัน ซึ่งผลประโยชน์ในที่นี้ครอบคลุมทั้งผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน อาทิเกียรติยศ ชื่อเสียง การยอมรับโอกาสในความก้าวหน้า ความสุข ความพึงพอใจ ฯลฯ

๔) การมีส่วนร่วมของสมาชิกอย่างกว้างขวาง ( All stakeholder sparticipation) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่ายจะต้องเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในเครือข่าย ซึ่งการมีส่วนร่วมย่อมเป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการร่วมรับรู้ร่วมคิดร่วมตัดสินใจและร่วมลงมือกระทำในฐานะหุ้นส่วน (Partner) ของเครือข่ายซึ่งเป็นการสัมพันธ์ในแนวราบ (Horizontal Relationship) ที่เท่าเทียมกันแทนความสัมพันธ์ในแนวตั้ง ( Vertical Relationship) หมายความว่าหากการรวมตัวเป็นเครือข่ายเกิดขึ้นระหว่างรัฐกับชุมชนท้องถิ่นหน่วยงานภาครัฐก็ต้องวางสถานะของตนเองเทียบเท่ากับ

ประชาชนในฐานะของสมาชิกเครือข่าย และสถานะของสมาชิกในเครือข่ายควรเป็นไปในลักษณะของความเท่าเทียมกัน ( Equal Status) ในฐานะหุ้นส่วน ( Partner) ของเครือข่ายซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในแนวนราบ ( Horizontal Relationship) ที่เท่าเทียมกันแทนความสัมพันธ์ในแนวตั้ง ( Vertical Relationship) ดังที่เคยมีมา

๕) กระบวนการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน ( Complementary Relationship) คือการที่สมาชิกของเครือข่ายต่างก็ต้องเสริมสร้างซึ่งกันและกันโดยที่จุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้ไขจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งจะทำให้ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวเป็นเครือข่ายมากกว่าการไม่สร้างเครือข่ายแต่ต่างคนต่างอยู่

๖) การพึ่งอิงร่วมกัน (Interdependence) เนื่องจากความจำกัดของสมาชิกด้านในเครือข่ายทั้งด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน กำลังคน ฯลฯ สมาชิกเครือข่ายจึงไม่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างสมบูรณ์ด้วยตนเอง การจะทำให้สมาชิกหรือหุ้นส่วนของเครือข่ายยึดโยงกันให้แน่นหนา จำเป็นต้องทำให้หุ้นส่วนแต่ละคนรู้สึกว่าจะหากเอาหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งออกไปจะทำให้เครือข่ายล้มลงไปได้ การดำรงอยู่ของหุ้นส่วนแต่ละคนจึงจำเป็นต่อการดำรงอยู่ของเครือข่ายซึ่งการพึ่งอิงร่วมกันนี้ จะส่งผลทำให้สมาชิกต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยอัตโนมัติ

๗) การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน ( Interaction) หากสมาชิกในเครือข่ายไม่มีการปฏิสัมพันธ์กันแล้วย่อมไม่มีทางที่จะเกิดความร่วมมือกันได้และจะไม่เกิดเครือข่ายความร่วมมืออย่างแท้จริงดังนั้นสมาชิกในเครือข่ายต้องทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกันเช่นมีการติดต่อกันผ่านทาง การเขียนหรือการพบปะพูดคุยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันหรือมีกิจกรรมประชุมสัมมนาร่วมกัน เป็นต้นซึ่งผลของการปฏิสัมพันธ์นี้ต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเครือข่ายตามมาด้วยปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวจะเป็นลักษณะความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนระหว่างกัน (Reciprocal Exchange) มิใช่ปฏิสัมพันธ์ฝ่ายเดียว (Unilateral Exchange) ยิ่งสมาชิกมีการปฏิสัมพันธ์กันมากเท่าใดก็จะยิ่งความผูกพันภายในระหว่างกันมากขึ้นเท่านั้นช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงในระดับที่แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น (Highly Integrated) นอกจากนี้การปฏิสัมพันธ์ยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้นอันจะช่วยให้เครือข่ายเข้มแข็งยิ่งขึ้น<sup>๖๕</sup>

นอกจากนั้น พระมหาวิเชียร วชิรธมโม (กุลมณี) และคณะ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบอันเป็นทางการบริหารที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเครือข่าย มีดังนี้

<sup>๖๕</sup> พระครูโฆสิตวัณนานุกูล, ผศ.ดร.และคณะ, “การสร้างเครือข่ายจิตสาธารณะในสังคมพหุวัฒนธรรมกับการพัฒนาสู่เมืองสันติภาพไร้รอยต่อ”, รายงานการวิจัย, หน้า ๑๒-๑๓.

๑) กระบวนการติดต่อสื่อสาร ซึ่งต้องมีความสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร เทคนิค ประสบการณ์ ตลอดจนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีการสรุปความก้าวหน้า ในผลการดำเนินกิจกรรมของสมาชิกและเครือข่าย

๒) ความต้องการของมวลชนสมาชิกเครือข่าย การได้แลกเปลี่ยนทัศนะ มุมมอง ต่อ เป้าหมายของกิจกรรมในความร่วมมือ ตลอดจนกระบวนการตัดสินใจร่วมกันในการกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ เพื่อให้สมาชิกสามารถแปลงไปสู่การปฏิบัติและประสานความร่วมมือได้อย่างต่อเนื่อง

๓) ความร่วมมือ และโครงสร้างเครือข่ายมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อการประสานความร่วมมือ ลดปัญหาความขัดแย้ง ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม

๔) การส่งเสริมบทบาทและการตัดสินใจในชั้นดำเนินการของมวลสมาชิก เพื่อสร้างสรรค์ นวัตกรรมใหม่ๆ

๕) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์บทบาทของเครือข่ายและมวลสมาชิกเพื่อระดมความร่วมมือและสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานทั้งแก่มวลสมาชิกและประชาชนทั่วไป รวมทั้งการขยาย ผลต่อเนื่องให้เกิดความยั่งยืนต่อไป<sup>๖๖</sup>

### ๒.๗.๓ ประเภทของเครือข่าย

พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ (อบอุ่น) และปาริชาติ วลัยเสถียร ได้กล่าวถึง ประเภท รูปแบบ และลักษณะความสัมพันธ์ของเครือข่ายก็เพื่อสร้างความเข้าใจ และมองเห็นภาพความ เคลื่อนไหวของกลุ่มองค์กรเครือข่ายต่างๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จากพัฒนาการของความเป็นเครือข่ายใน สังคมไทย จะเห็นได้ว่า มีกระบวนการเกิดขึ้นของเครือข่ายในภาคส่วนต่างๆ อย่างมากมาย ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และภาคประชาชน รวมทั้งในด้านแนวคิด กิจกรรม ก็ มีกระบวนการแบ่งประเภท และรูปแบบของเครือข่ายออกเป็นนัยต่างๆ ดังนั้น ประเภท และรูปแบบ ของเครือข่ายจึงมีความแตกต่างกันไปตามนิยาม และกิจกรรมที่แต่ละกลุ่ม หรือผู้ใช้กิจกรรม เครือข่ายกำหนดขึ้น โดยในที่นี้จะกล่าวถึงเกณฑ์บางประการในการจัดประเภท และรูปแบบของ เครือข่าย เพื่อให้เหมาะสมกับการประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างการเรียนรู้ของทุกฝ่าย ดังนี้

๑) เครือข่ายเชิงพื้นที่ หมายถึง การรวมตัวของกลุ่ม องค์กรเครือข่ายที่อาศัยพื้นที่ ดำเนินการเป็นปัจจัยหลักในการทำงานร่วมกัน เป็นกระบวนการพัฒนาที่อาศัยกิจกรรมที่เกิดขึ้นใน

<sup>๖๖</sup> พระมหาวิเชียร วชิรธมโม (กุลมณี) และคณะ, “การเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสาธารณะและเครือข่าย การจัดการของชุมชนสร้างสรรค์ในสังคมไทย”, รายการวิจัย, หน้า ๓๗.

พื้นที่เป็นเป้าหมายนำทาง และเป็นการพัฒนาแบบบูรณาการที่ไม่แยกส่วนต่างๆ ออกจากกัน โดยยึดเอาพื้นที่ตั้งแห่งความสำเร็จในการทำงานร่วมกันของทุกฝ่าย

๒) เครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม ได้แก่ เครือข่ายที่ใช้ประเด็นกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นปัจจัยหลักในการรวมกลุ่ม องค์กร โดยมองข้ามในเชิงมิติพื้นที่ มุ่งเน้นการจัดการในประเด็นกิจกรรมนั้นๆ อย่างจริงจัง และพัฒนาให้เกิดความร่วมมือกับภาคีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓) เครือข่ายแบ่งตามโครงสร้างหน้าที่ ได้แก่ เครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยอาศัยภารกิจ/กิจกรรม และการก่อตัวของกลุ่มผลประโยชน์ในสังคมเป็นแนวทางในการแบ่งเครือข่าย ซึ่งอาจแบ่งเป็นเครือข่ายภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และภาคองค์กรพัฒนาเอกชน โดยเครือข่ายต่างๆ ดังกล่าวมุ่งเน้นการดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายหลักของหน่วยงาน หรือโครงการสร้างหลักของกลุ่มผลประโยชน์นั้นๆ<sup>๖๗</sup>

#### ๒.๗.๔ ปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดเครือข่าย

พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร), ดร.และนายสัญญา สดประเสริฐ ได้กล่าวถึงปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดเครือข่าย ไว้ดังนี้

๑. ปัจจัยพื้นฐานในชีวิตประจำวันของคนในชุมชนที่สำคัญ ได้แก่

ก) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ระหว่างบุคคลที่สนใจเรื่องเดียวกัน หรือการได้รับผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย จึงเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันขึ้น

ข) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและชุมชน เป็นความสัมพันธ์แบบครอบครัวและแบบเครือญาติที่มีความสัมพันธ์อยู่ตลอดเวลา จึงมีผลต่อการเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้ของเครือข่ายโดยตรง

ค) การพบปะระหว่างบุคคล เช่น ระหว่างเพื่อนบ้าน การร่วมกันทำบุญ และการทำกิจกรรมอื่นๆ ในชุมชน ซึ่งเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีความสัมพันธ์กัน ได้มีโอกาสพูดคุยประเด็นสาธารณะต่างๆ ร่วมกันมากขึ้นและก่อให้เกิดการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันขึ้นได้

ง) บุคคลในชุมชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารเท่าเทียมกันและมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนข้อมูลนั้นๆ ร่วมกันทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับเดียวกันไม่มีสถานภาพเหนือกว่าจึงเกิดเป็นเครือข่ายได้ง่าย

<sup>๖๗</sup> พระมหาสุทิตย์ อากาศโร (อบอูน) และปาริชาติ วลัยเสถียร, เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้และการจัดการ, (กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข, ๒๕๔๗), หน้า ๘๔-๘๐.

จ) บุคคลในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันเป็นประจำมีความจริงใจในการพบปะกัน

ฉ) ความใกล้ชิดสนิทสนมกันระหว่างคนในชุมชน การพบปะกันบ่อยครั้งสม่ำเสมอทำให้เกิดความใกล้ชิดสนิทสนมกัน นำไปสู่วิถีคิดและการกระทำที่คล้ายกันอันเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการเกิดเครือข่ายของชุมชน

ช) การแลกเปลี่ยนและการพึ่งพากันในชุมชนและระหว่างชุมชน วัฒนธรรมในชุมชน โดยเฉพาะชุมชนชนบท มีการแลกเปลี่ยนและการพึ่งพากันและเสมอทั้งในชุมชนและกับชุมชนใกล้เคียง ดังนั้นโอกาสในการเรียนรู้และการถ่ายทอดการเรียนรู้จึงเกิดขึ้นได้ง่าย กลายเป็นประสบการณ์การเรียนรู้แล้วขยายไปยังบุคคลอื่นๆ และพัฒนาไปเป็นเครือข่ายของชุมชนต่อไป

## ๒. ปัจจัยภายในชุมชนที่สำคัญ ได้แก่

ก) มีปัญหาเกิดขึ้นในชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีความเดือดร้อนร่วมกันจึงผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกันและกลายเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน เช่น ปัญหาโรคภัยไข้เจ็บ ปัญหาที่เกิดจากภัยธรรมชาติ ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

ข) ความต้องการร่วมกันของคนในชุมชน เช่น ความต้องการมีเพื่อในการทำงานความต้องการความชำนาญเฉพาะด้าน ความต้องการประสบการณ์บางอย่าง ความต้องการทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

ค) ชุมชนมีผู้นำที่เข้มแข็งและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนร่วมมือกันเป็นเครือข่ายเพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าว มีความสามารถในการเชื่อมโยงหรือประสานความร่วมมือของคนในชุมชน มีความสามารถในการรวมกลุ่มคนและพัฒนาไปเป็นเครือข่ายของชุมชน

ง) ภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชน ชุมชนตำบลเกาะแก้วเป็นชุมชนที่มีปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน ซึ่งได้สั่งสมความรู้ประสบการณ์มายาวนานมีความสัมพันธ์กับคนในชุมชนเป็นอย่างดี เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของคนทั่วไปสามารถเชื่อมประสานคนในชุมชนและสร้างเครือข่ายในภูมิปัญญาของตนได้เป็นอย่างดี

จ) การเกิดจิตสำนึกร่วมของคนเป็นชุมชน จิตสำนึกร่วมของคนในชุมชนทำให้คนในตำบลเกาะแก้วตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายเสียสละและอุทิศตนเพื่อการสร้างเครือข่ายชุมชน เป็นชุมชนที่คนมีจิตสำนึกร่วมมากจึงทำให้เกิดเครือข่ายได้ง่ายและรวดเร็ว

ฉ) ชุมชนที่ทรัพยากรมาก ทรัพยากรในชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการเกิดเครือข่ายของชุมชน เพราะทำให้คนในชุมชนมีความพร้อมในการสร้างเครือข่ายในระดับหนึ่ง เช่น

เงินทุน ที่ดิน ป่าไม้ แหล่งน้ำ พืช สัตว์ ผลผลิตต่างๆ ของชุมชนเป็นต้น ซึ่งมีความพร้อมในด้านนี้อยู่แล้วพอสมควร

ข) วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นสนับสนุนชุมชน มีวัฒนธรรม ประเพณีสนับสนุนส่งเสริมให้คนทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน และเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนเข้าด้วยกันอยู่แล้วจะทำให้เกิดเครือข่ายของชุมชนขึ้น เช่น ประเพณีลงแขก ประเพณีรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ เป็นต้น

๓. ปัจจัยจากภายนอกชุมชนที่สำคัญ ได้แก่

ก) การเชื่อมโยงกับชุมชนอื่นๆ ชุมชนมีการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนอื่นๆ ทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างคนในชุมชน คนกับเครือข่ายชุมชน เครือข่ายชุมชนกับเครือข่ายชุมชนขึ้น ซึ่งทำให้เกิดเครือข่ายของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้นได้

ข) การสนับสนุนจากภายนอกชุมชนทำให้เกิดเครือข่ายชุมชนขึ้น ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภายนอกอย่างต่อเนื่องทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การสนับสนุนในด้านความรู้ วิชาการ และงบประมาณสนับสนุน เป็นต้น

ค) การขยายเครือข่ายขององค์กรจากนอกชุมชน องค์กรนอกชุมชนที่มีเครือข่ายเข้มแข็งและมีความสามารถในการขยายเครือข่ายได้ขยายเครือข่ายเข้ามาในชุมชน ทำให้คน กลุ่มองค์กรในชุมชนมองเห็นผลประโยชน์จึงร่วมกันสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชนขึ้น หรือร่วมเป็นเครือข่ายกับองค์กรนอกชุมชนนั้น

ง) การสื่อสารมวลชน ความเจริญก้าวหน้าของการสื่อสารมวลชนทำให้คนในชุมชนรับรู้ข่าวสารต่างๆ ได้สะดวกและรวดเร็ว ส่งผลให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ง่ายและเกิดเครือข่ายของชุมชนได้ง่ายขึ้น

จ) การสนับสนุนของรัฐบาล ถ้าหากรัฐบาลมีนโยบายการสร้างเครือข่ายของชุมชน และให้การสนับสนุนงบประมาณ บุคลากรและกลไกต่างๆ อย่างแท้จริงแล้วเครือข่ายของชุมชนก็เกิดขึ้นได้ง่ายเพราะรัฐบาลเป็นผู้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ<sup>๖๘</sup>

## ๒.๘ หลักสังคหวัตถุ ๔

มีผู้ให้นิยามและความหมายของหลักสังคหวัตถุ ไว้ดังนี้

<sup>๖๘</sup> พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิตุปสิทธิกร), ดร. และนายสัญญา สดประเสริฐ, “การสร้างเครือข่ายจิตสำนึกความเป็นพลเมืองดีในการพัฒนาชุมชนและความเป็นเมืองเชิงพุทธ ในจังหวัดนครปฐม”, รายงานการวิจัย, หน้า ๗๙-๘๑.



มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ให้ความหมาย หลักสังคหวัตถุ คือ ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวในบุคคลและประสานหมู่ชนไว้ให้สามัคคี ได้แก่

๑) ทาน คือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือกันและกันด้วยสิ่งของ ตลอดจนให้ถึงความรู้และแนะนำการสั่งสอน

๒) ปิยวาจา คือ วาจาเป็นที่รัก ฟังแล้วดูดีมีปลื้มปีติ เป็นคำกล่าวที่สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวาน สมานสามัคคี ให้เกิดไมตรี และความรักใคร่นับถือ ตลอดถึงคำแสดงประโยชน์ประกอบด้วยเหตุผลเป็นหลักฐานให้นิยมยอมตาม

๓) อัถถจริยา คือ การประพฤติประโยชน์ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ระมัดระวังการกระทำของเราให้กระทำสิ่งที่ดีงานเป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น

๔) สมานัตตตา คือ การทำตนเสมอต้นเสมอปลาย ปฏิบัติสม่ำเสมอในชนทั้งหลาย ตลอดจนการวางตนเหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะบุคคล เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมถูกต้องตามธรรม เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจอย่างเป็นธรรมสำหรับเจ้าอาวาสหรือนักบริหาร<sup>๒๙</sup>

กรมการศาสนา ได้ให้ความหมาย สังคหวัตถุ ๔ ว่า หมายถึงธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจบุคคลให้สามัคคีต่อกันมีไมตรีจิตมีความรักความปรารถนาดีต่อกันมี ๔ อย่างคือ ๑. ทาน ให้ปันสิ่งของของตนแก่ผู้อื่นควรให้ปัน อันได้แก่ การเสียสละการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของ ตลอดจนจนถึงการให้วิชาความรู้และแนะนำสั่งสอนที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม ๒. ปิยวาจา เจรจาถ้อยคำที่อ่อนหวาน ได้แก่การพูดถ้อยคำน่ารัก กล่าวคำสุภาพไพเราะ สมานสามัคคีก่อให้เกิดไมตรีและความรักใคร่นับถือ ตลอดจนถึงถ้อยคำที่มีประโยชน์เป็นธรรมอื่นๆ ๓. อัถถจริยา หมายถึง การประพฤติสิ่งที่มีประโยชน์แก่ผู้อื่น อันได้แก่ การขวนขวาย ช่วยเหลือ กิจการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์และสนับสนุนส่งเสริมในทางศีลธรรม ๔. สมานัตตตา หมายถึง ความเป็นผู้เสมอต้นเสมอปลาย อันได้แก่ ความเป็นคนดีต่อผู้อื่น เสมอต้นเสมอปลาย ความมีใจร่วมทุกข์ร่วมสุขกับผู้อื่นทุกเวลา และทุกกรณีจากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ ว่า สังคหวัตถุ คือ หลักธรรมอันเป็นเครื่องจรโลงสังคม เป็นหลักธรรมที่สร้างความสงบสุขสมาน สามัคคีสร้างความเกื้อกูลกัน สร้างความผูกมิตรรักใคร่กลมเกลียว และเชื่อมสัมพันธ์กันของคนใน สังคม และคุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจบุคคลและประสานหมู่ชนไว้ในความสามัคคี ตามหลัก ความสงเคราะห์อันประกอบด้วยคุณธรรม ๔ ประการ คือ ทาน การให้ปันสิ่งของที่เกิดประโยชน์แก่ ผู้อื่น ปิยวาจา ใช้ถ้อยคำวาจาที่ไพเราะ พูดแต่เรื่องที่เป็นสาระเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม อัถถจริยา

<sup>๒๙</sup> มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระสูตรตันปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต เล่ม ๒๑. (กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙ก), หน้า ๒๙.

ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วยความเต็มใจ สมานัตตตา เป็นผู้ไม่ถือตัวเข้ากับคนได้ทุกระดับและเสมอต้นเสมอปลาย<sup>๗๐</sup>

**พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต)** ได้กล่าวถึง สังคหวัตถุ ๔ (ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยว) คือ ยึดเหนี่ยวใจบุคคล และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี, หลักการสงเคราะห์

๑) ทาน (การให้) คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของตลอดถึงให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน

๒) ปิยวาจา หรือ เปยยวัชชะ (วาจาเป็นที่รัก วาจาสุดที่มน้ำใจ หรือวาจาซาบซึ้งใจ) คือ กล่าวคำสุภาพไพเราะอ่อนหวานสมานสามัคคี ให้เกิดมิตรและความรักใคร่กันไปถึง ตลอดถึงคำแสดงประโยชน์ประกอบด้วยเหตุผลเป็นหลักฐานจูงใจให้นิยมยอมตาม

๓) อัถถจริยา (การประพฤติประโยชน์) คือ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ตลอดถึงช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม

๔) สมานัตตตา (ความมีตนเสมอ) คือ ทำตนเสมอด้วยปลาย ปฏิบัติสม่ำเสมอกันในชนทั้งหลาย และเสมอในสุขทุกข์โดยรวมรับรู้ร่วมแก้ไข ตลอดถึงวางตนเหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะ บุคคล เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม ถูกต้องตามธรรมในแต่ละกรณี<sup>๗๑</sup>

**สุจินต์ บริหารวนเขตต์** ได้มีผู้ให้คำนิยาม “สังคห” ได้แก่

๑) สังคหวัตถุที่ ๑ ทาน คือ การให้ เป็นเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องใหญ่ การให้สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่คนอื่นให้ได้ทั้งหมดเลยเป็นสิ่งของเล็กๆน้อยๆ ก็ได้ เป็นวิชาความรู้ก็ได้ เป็นคำแนะนำก็ได้ ขณะใดที่มีจิตใจเป็นกุศลแล้วก็ให้สิ่งซึ่งตนสามารถจะให้กับคนอื่นได้ ถ้าเป็นคนที่มีความสามารถก็สามารถที่จะสอนหรือถ่ายทอดให้คนอื่น ขณะนั้นก็เท่ากับให้สิ่งที่เป็นประโยชน์เหมือนกัน แม้จะไม่ใช่วัตถุทานแต่การให้ความรู้ความสามารถกับคนอื่นก็เท่ากับว่าเราสละสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้คนอื่นแล้ว คนที่ได้รับจะต้องมีความดีใจมากเพราะฉะนั้นไม่ใช่การหวงแหนความรู้อย่างในสมัยก่อน พอใครทำอะไรเก่งก็ไม่ยอมบอกใครเลย เพราะคิดว่าคนอื่นจะทำและอาจจะเอาไปเป็นอาชีพหรืออะไรก็ได้ แต่

<sup>๗๐</sup> กรมการศาสนา, สารานุกรมไทย ฉบับเยาวชน เล่ม ๔, (กรุงเทพมหานคร: พระบรมมหาราชวัง, ๒๕๔๔), หน้า ๓๘

<sup>๗๑</sup> พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรม พุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, พ.ศ. ๒๕๕๖, หน้า ๓๔.

จริงๆ แล้วให้ไปเถอะเพราะเหตุว่าใครจะได้รับอะไรในชีวิตก็ขึ้นอยู่กับบุญกรรมที่ได้ทำแล้วทั้งนั้น ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับว่าเราไปบันดาลให้ แต่ต้องอาศัยกรรมของเขาที่ได้ทำนั่นเอง

๒) สังคหัตถ์ที่ ๒ ปิยวาจา คือ คำพูดที่น่าฟัง เป็นสิ่งที่สำคัญมาก อย่างที่โบราณว่าปากเป็นเอกเลขยังรอง คือเป็นโท แสดงให้เห็นว่าความสุขของเราในวันหนึ่งจะขึ้นอยู่กับคำที่เราได้ยินได้ฟังมาก ถ้าเราได้ยินคำที่น่าฟังทำให้เรามีกำลังใจ รู้สึกสบายและอยากจะมีชีวิตอยู่ต่อไปก็เป็นสิ่งที่ดี เพราะบางคนอาจมีความท้อแท้ด้วยโรคภัย ปัญหาชีวิต ความน่าเบื่อหน่าย เศรษฐกิจต่างๆ ก็เป็นความท้อแท้ได้ทั้งหมด แต่ถ้าเราสามารถมีปิยวาจา คือ คำที่ทำให้คนอื่นมีกำลังใจ สบายใจขึ้น ก็เป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ เพราะฉะนั้นถ้าเราเคยเป็นคนพูดไม่น่าฟัง และบางคนก็อาจจะรู้สึกตัวแต่รู้สึกเข้าไปแล้ว และติดนิสัยเคยใช้คำพูดนั้นบ่อยๆ แต่ถ้าเราได้ฟังประโยชน์ของปิยวาจา เราก็จะเห็นจริงๆ แทนที่เราจะพูดอย่างนั้นเราพูดอีกอย่างหนึ่งก็ได้แล้วประโยชน์ก็มีมากกว่าด้วย ในขณะที่จิตใจของเราที่เป็นกมลและคนฟังก็สบาย มีคำพูดที่ฟังกันสบายกันทั้งวันก็คงจะดีกว่าการได้ยินคำที่ฟังแล้วไม่สบายใจ เพราะฉะนั้นอันนี้ก็เป็นสิ่งที่สังเคราะห์ให้เราอยู่ด้วยความสุขในวันหนึ่งๆ

๓) สังคหัตถ์ที่ ๓ อัตถจริยา คือ การประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์ ช่วยเหลือคนอื่นนั่นเอง เล็กๆน้อยๆนิดๆหน่อยๆ ก็มีน้ำใจ ที่โต๊ะอาหาร ยื่นอาหารให้ รินน้ำให้ เห็นใครทำอะไรตกเก็บให้เลย นั่นก็คือการกระทำสิ่งที่มีประโยชน์ นี่ก็แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่เราประพฤติในชีวิตประจำวันที่เป็นประโยชน์นั้นมี ถ้าเรารู้ว่าขณะนั้นเป็นกุศลจิต แล้วก็ถ้าใครประพฤติอย่างนั้นกับเรา เราก็ชอบ และในขณะที่เดียวกันถ้าเราสามารถจะประพฤติตนเป็นประโยชน์ เพราะว่าชีวิตวันหนึ่งๆ ก็ล่องไปที่ละขณะ เรียกกลับคืนมาไม่ได้เลย แต่เราได้อะไรจากชีวิตขณะหนึ่งที่ล่องไปแล้ว นี่แสดงให้เห็นว่าเราเสียเวลากับชีวิตที่เป็นอยู่โดยไม่ได้อะไรเลยมากขณะหนึ่งก็ผ่านไป ขณะหนึ่งก็ผ่านไป ได้อะไรจากแต่ละขณะที่ผ่านไป ถ้าเป็นสิ่งที่ดีเป็นกุศล เป็นประโยชน์เพราะเป็นเหตุว่าขัดเกลาจิตใจของเราให้เบาบางจากการเป็นคนเห็นแก่ตัว เป็นคนโลภมาก เป็นคนโกรธมาก มาเป็นผู้ที่สามารถจะเสียสละประโยชน์ของเราเอง ด้วยการช่วยเหลือคนอื่น

๔) สังคหัตถ์ที่ ๔ สมานัตตา คือ การมีตนเสมอ การมีตนเสมอนี้มักจะมีปัญหาเสมอว่าจะเสมอกันได้อย่างไร มีนาย มีลูกจ้างกับนายจ้าง มีพี่กับน้องบ้าง มีพ่อกับแม่บ้าง มีฐานตำแหน่งในราชการต่างๆ กันบ้าง หรือคนในบ้านของเราเองก็มีผู้รับใช้ช่วยเหลือบ้าง แล้วจะเสมอกันได้อย่างไร แต่ตามความจริงการเสมอที่นี้ควรเป็นการเสมอในคุณธรรมไม่ใช่ในสิ่งที่เรามองจากวัตถุภายนอก แต่ว่าจริงๆ แล้วถ้าเราเป็นผู้ที่เข้าใจทุกคนเหมือนกับที่เราเข้าใจเราเองว่า เราต้องการมีความสุข และไม่ได้ชอบมีความทุกข์ เพราะฉะนั้นเราเกิดมาอาจจะต่างกันชาตินี้โดยสภาพ ฐานะ ความเป็นอยู่ ความรู้สึกดีตระกูล แต่จริงๆ ทุกคนมีใจที่เหมือนกัน คือ มีโลภะก็โลภะชนิดเดียวกัน ชอบในรูป เสียง กลิ่น รส สิ่งที่กระทบสัมผัส มีโทสะ มีความขุ่นใจก็เหมือนกัน เพราะฉะนั้นจะว่าไปแล้วไม่ต่างกัน นอกจาก

ความคิดของเราซึ่งถือว่าเป็นอีกสิ่งหนึ่ง แต่ตามความจริงถ้าทุกคนเข้าใจเรามีใจเสมอ ไม่มีการยกตนหรือว่าชมคนอื่น หรือว่าดูหมิ่นดูถูกใครเลย และถ้าเราสามารถที่จะเข้าใจใครได้ด้วยความจริงใจ มีความเป็นมิตร มีความเป็นคนเสมอจริง ๆ ไม่มีการสูงตำในใจ สิ่งนั้นก็ทำให้คนที่อยู่ใกล้เรามีความสุข แน่นอนที่สุด คือ เขาทำงานให้เราด้วยความรักเรา และเราก็ไม่ใช่ว่า ถือว่าให้เขาทำงานให้เราโดยการที่ได้เงินจากเรา แต่ในขณะที่เดียวกันก็เป็นเพื่อนมนุษย์ เป็นคนที่เกิดมาร่วมกันแล้วก็มีความสุขทุกข์ร่วมกัน อันนี้ก็คือ สังคหวัตถุ<sup>๓๒</sup>

**คณง วังฝายแก้ว** ได้กล่าวถึง สังคหวัตถุ ๔ : หลักแห่งการสร้างความเกื้อกูลต่อกัน หลักสังคหวัตถุนี้ เป็นหลักคุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจคนเอาไว้เป็นหลักการประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคี ทำให้คนที่เป็นที่รักเป็นที่ชอบใจของคนทั่วไป เป็นการปลูกไมตรี เติมน้ำใจต่อกัน ทำให้สังคมเป็นสุขด้วย ความเกื้อกูลต่อกัน ประกอบด้วยหลัก ๔ ประการ คือ

๑) ทาน คือ การให้ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน เสียสละช่วยเหลือกัน ด้วยการให้สิ่งของ หรือให้ความรู้ การแนะนำสั่งสอนด้วยน้ำใจไมตรีมีความโอบอ้อมอารี จะช่วยผูกใจคนไว้ได้ การแบ่งปันจะไม่สูญเปล่า ผู้ที่ให้สิ่งที่ดีย่อมได้รับที่ดีตอบแทน การแบ่งปันในทางพระพุทธศาสนามี ๒ ประการ คือ อามิสทานการให้ด้วยวัตถุสิ่งของเพื่อช่วยค้ำจุนชีวิต ทำให้บุคคลมีที่พึ่งอาศัยและธรรมทาน คือ การให้หลักการเพื่อให้บุคคลรู้จักพึ่งตนเอง

๒) ปิยวาจา คือ ความเป็นผู้มีวาจาน่ารัก สื่อสารกันด้วยความรัก หรือมีวาจาซาบซึ้งใจ การกล่าววาจาสุภาพไพเราะอ่อนหวานทำให้เกิดไมตรีรักใคร่นับถือ ตลอดถึงการใช้คำที่เป็นประโยชน์ ประกอบด้วยเหตุผล พระพุทธองค์ได้ทรงตั้งเตือนพระภิกษุให้พยายามหลักเสียง ถ้อยคำที่ขัดแย้งกัน อันนำไปสู่การทะเลาะวิวาท โดยให้หลักการพูดไว้ว่า ๖ ประการ คือ (๑) เป็นคำจริง (๒) เป็นคำสุภาพไพเราะอ่อนหวาน (๓) พูดแล้วก่อให้เกิดประโยชน์ (๔) พูดแล้วทำให้เกิดการสามัคคี (๕) พูดด้วยจิตเมตตา และ (๖) พูดถูกกาลเทศะ คือ ถูกเวลาและสถานที่ จะเห็นได้ว่า การรู้จักพูดปราศรัยการสื่อสารด้วยความปรารถนาดี หรือการให้วาจาไพเราะนุ่มนวล น่าฟังเมื่อบุคคล ได้ฟังแล้วเกิดกำลังใจที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกคนอยากทำความดีให้ยิ่งขึ้นไป

๓) อัถถจริยา คือ การทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เป็นการช่วยเหลือด้วยแรงกายแรงใจ เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม การช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ การชวนชววย ช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ

<sup>๓๒</sup> สุจินต์ บริหารวนเขตต์ อ้างถึงใน ทวีศักดิ์ อุ่ณจิตติกุล, **หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ พลังความดีที่ชาติต้องการ**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.dailynews.co.th/article/๘๔๐๐๔๕/> [๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔].

เกี่ยวเนื่องกันทั้งด้านกำลังความคิดกำลังปัญญา กำลังทรัพย์ รวมทั้งการปลูก จิตสำนึกให้คนรู้จักช่วยเหลือกันนับว่าการสร้างความสามัคคีและประโยชน์ให้เกิดในหมู่คณะ

๔) สมานัตตตา คือ การประพฤติตนเสมอกัน วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ถือชั้นวรรณะคบหากันได้อย่างสบายใจไม่เย่อหยิ่ง ไม่ทะนงตัว ไม่เอาเปรียบคนอื่น ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหา อันก่อให้เกิดความสามัคคีและประโยชน์สุขร่วมกัน หรืออีกนัยหมายถึงความสามัคคี ความมีมนุษยสัมพันธ์ เป็นการวางงานตนให้เหมาะสมกับฐานะที่ตนมีอยู่ในสังคมและการปฏิบัติตน อย่างสม่ำเสมอต่อคนทั้งหลายให้ความเสมอภาคไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่นเสมอในสุขและทุกข์<sup>๗๓</sup>

## ๒.๙ บริบทพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ

### ๒.๙.๑ ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดชัยภูมิ<sup>๗๔</sup>

#### ๑) ด้านกายภาพ

๑.๑ ขนาดและที่ตั้ง จังหวัดชัยภูมิตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือบริเวณใจกลางของประเทศ เส้นรุ้งที่ ๑๕ องศาเหนือ เส้นแวงที่ ๑๐๒ องศาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเล ๖๓๑ ฟุต ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ ๓๓๒ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๗๗๘.๓ ตารางกิโลเมตร หรือ ๗,๙๘๖,๔๒๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ๗.๖ ของพื้นที่ทั้งหมด ของภาค และร้อยละ๒.๕ ของพื้นที่ทั้งประเทศ มีเนื้อที่ใหญ่เป็นอันดับ ๓ ของภาค และใหญ่เป็นอันดับ ๗ ของประเทศ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น และเพชรบูรณ์

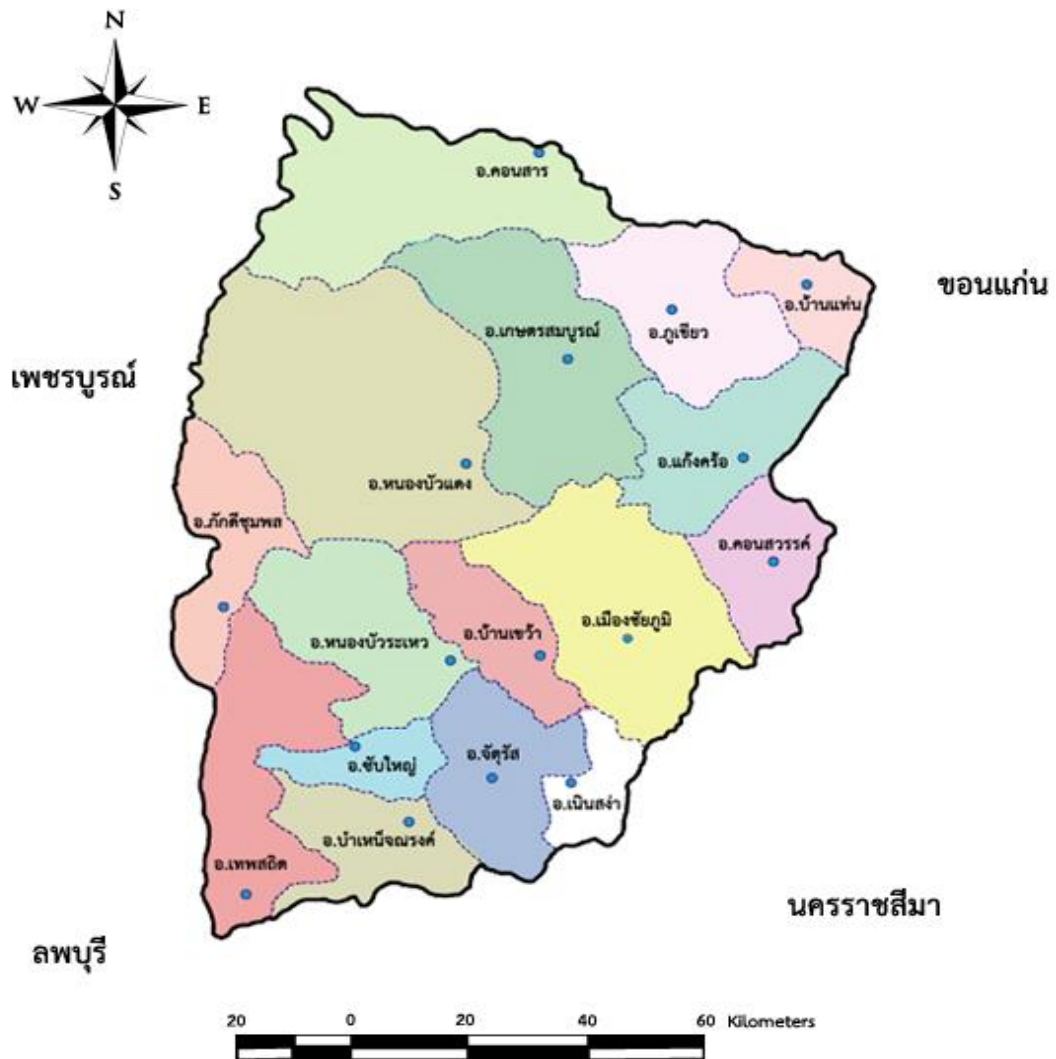
ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น และนครราชสีมา

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดลพบุรี และเพชรบูรณ์

<sup>๗๓</sup> คนอง วังฝายแก้ว, “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยวิถีพุทธของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดพะเยา”, รายงานการวิจัย, (พะเยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา, ๒๕๕๘), หน้า ๓๑.

<sup>๗๔</sup> คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดชัยภูมิ (ก.บ.จ.), แผนพัฒนาจังหวัดชัยภูมิ (๒๕๖๑-๒๕๖๔), [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.nongbuarawea.go.th/images/abt/pdf/p644-1.pdf> [๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔].



ภาพประกอบที่ ๑ แผนที่แสดงอาณาเขตจังหวัดชัยภูมิ

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปประกอบด้วยป่าไม้และภูเขาร้อยละ ๕๐ ของพื้นที่จังหวัด นอกนั้นเป็นที่ราบสูง บริเวณตอนกลางของจังหวัดเป็นพื้นที่ราบ มีพื้นที่ป่าไม้และเทือกเขาตั้งเรียงรายจากทิศ ตะวันออกสู่ทิศตะวันตก ประกอบด้วยเทือกเขาสำคัญ ได้แก่ ภูอีเต่า ภูแลนคา และภูพังเหย

จังหวัดชัยภูมิ สามารถแบ่งภูมิประเทศของจังหวัดออกได้เป็น ๓ ลักษณะคือ พื้นที่ราบในฝั่งแม่น้ำ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๐ - ๓๐๐ เมตร ได้แก่บริเวณ พื้นที่ราบเรียบ ความลาดเอียงของพื้นที่อยู่ระหว่างร้อยละ ๐ - ๒ ซึ่งมีพื้นที่ประมาณร้อยละ ๑๓ ได้แก่พื้นที่

ราบ ลุ่มแม่น้ำชีในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอคอนสวรรค์ อำเภอบ้านเขว้า อำเภอป่าหนึ่จณรงค์ อำเภอจัตุรัส อำเภอเนินสง่า บริเวณนี้จะเป็นที่ราบน้ำท่วมถึง พื้นที่ลุ่มคั่นลอนต่ำ อยู่ตอนกลางของพื้นที่จังหวัด เป็นแนวยาวตามทิศเหนือ-ใต้ ตามแนว เทือกเขาตงพญาเย็น มีความสูงประมาณ ๓๐๐ – ๕๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลางได้แก่ พื้นที่บางส่วนใน เขตอำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอหนองบัวระเหว อำเภอบ้านเขว้า อำเภอแก้งคร้อ อำเภอเทพสถิต อำเภอป่าหนึ่จณรงค์ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ และอำเภอบ้านแท่น พื้นที่สูงและภูเขา สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลอนลึกและภูเขา ในเขตเทือกเขาตง พญาเย็น มีความสูงตั้งแต่ ๕๐๐ – มากกว่า ๑,๐๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลางได้แก่ พื้นที่บางส่วนของ อำเภอหนองบัวระเหว อำเภอเทพสถิต อำเภอคอนสาร อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอหนองบัวแดง อำเภอภูเขียว อำเภอแก้งคร้อ อำเภอภักดีชุมพล อำเภอซับใหญ่ และพื้นที่ทางตอนเหนือของอำเภอเมืองชัยภูมิ

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ จังหวัดชัยภูมิมีสถานะอากาศร้อนชื้น อยู่ในภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อนมีฤดู ๓ ฤดู โดยระยะเวลาในแต่ละฤดูอาจคลาดเคลื่อนไปตามสภาพดินฟ้าอากาศของแต่ละปี มีอากาศหนาวจัด ในฤดูหนาว ร้อนจัดในฤดูร้อน และช่วงฝนสลับกับช่วงแห้งแล้งแตกต่างกันอย่างชัดเจนตามห้วงเวลาตาม ฤดูกาล

## ๒) ด้านการปกครอง การบริหารและประชากร

๒.๑ โครงสร้างการบริหารราชการระดับจังหวัด จังหวัดชัยภูมิ มีรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการ ๓ ส่วน คือ

(๑) ราชการบริหารส่วนกลาง มีส่วนราชการส่วนกลางตั้งหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัด จำนวน ๔๖ หน่วยงาน

(๒) ราชการบริหารส่วนภูมิภาค มีส่วนราชการส่วนภูมิภาคประจำจังหวัด จำนวน ๓๕ หน่วยงาน แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๖ อำเภอ ๑๒๔ ตำบล ๑,๖๑๗ หมู่บ้าน ๒๘ ชุมชน ประกอบด้วย (๑) อำเภอเมืองชัยภูมิ (๒) อำเภอภูเขียว (๓) อำเภอจัตุรัส (๔) อำเภอแก้งคร้อ (๕) อำเภอเกษตรสมบูรณ์ (๖) อำเภอหนองบัวแดง (๗) อำเภอคอนสาร (๘) อำเภอบ้านเขว้า (๙) อำเภอคอนสวรรค์ (๑๐) อำเภอป่าหนึ่จณรงค์ (๑๑) อำเภอเทพสถิต (๑๒) อำเภอบ้านแท่น (๑๓) อำเภอหนองบัวระเหว (๑๔) อำเภอภักดีชุมพล (๑๕) อำเภอเนินสง่า (๑๖) อำเภอซับใหญ่

(๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๔๓ แห่ง ประกอบด้วย

(๓.๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง

(๓.๒) เทศบาล ๓๖ แห่ง เทศบาลเมือง ๑ แห่ง เทศบาลตำบล ๓๕

แห่ง

(๓.๓) องค์การบริหารส่วนตำบล ๑๐๖ แห่ง

ตารางที่ ๓ ตารางแสดงจำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรจังหวัดชัยภูมิ<sup>๗๕</sup>

ที่	อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ระยะทาง (กม.)	หมู่บ้าน	ตำบล	ประชากร (คน)	ครัวเรือน
๑	เมืองชัยภูมิ	๑,๑๖๙.๘๙๘	๑	๒๒๗	๑๙	๑๘๓,๙๗๖	๗๔,๓๐๖
๒	ภูเขียว	๘๐๑.๗๕๗	๗๘	๑๕๕	๑๑	๑๒๔,๕๘๓	๓๘,๓๕๔
๓	เกษตรสมบูรณ์	๑,๔๑๘.๙๖๗	๑๐๒	๑๔๔	๑๑	๑๑๒,๓๒๖	๓๒,๐๑๒
๔	หนองบัวแดง	๒,๔๘๙.๙๑๕	๔๙	๑๓๐	๘	๑๐๑,๗๕๗	๓๒,๑๐๘
๕	แก้งคร้อ	๕๘๒.๑๙๒	๔๕	๑๒๖	๑๐	๙๓,๘๓๕	๓๑,๔๗๑
๖	จัตุรัส	๖๔๗.๐๓๑	๓๘	๑๑๙	๙	๗๕,๓๕๔	๒๖,๖๐๕
๗	เทพสถิต	๘๗๕.๖๐๔	๑๐๕	๙๒	๕	๗๐,๐๘๐	๒๔,๗๙๖
๘	คอนสาร	๙๖๖.๖๖๕	๑๒๕	๘๕	๘	๖๒,๑๒๘	๑๙,๒๖๓
๙	คอนสวรรค์	๔๖๘.๑๔๗	๓๘	๑๐๓	๙	๕๓,๗๗๕	๑๙,๐๔๘
๑๐	บำเหน็จณรงค์	๕๖๐.๓๐๗	๕๘	๙๕	๗	๕๔,๐๑๒	๑๗,๘๑๐
๑๒	บ้านแท่น	๓๐๘.๗๐๗	๙๒	๖๖	๕	๔๕,๖๓๖	๑๒,๗๑๘
๑๓	หนองบัวระเหว	๘๔๑.๗๘๒	๓๓	๕๘	๕	๓๘,๕๒๖	๑๓,๓๓๗

ตารางที่ ๓ ตารางแสดงจำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรจังหวัดชัยภูมิ (ต่อ)

ที่	อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ระยะทาง (กม.)	หมู่บ้าน	ตำบล	ประชากร (คน)	ครัวเรือน
๑๔	ภักดีชุมพล	๖๒๖.๐๐๐	๘๕	๔๗	๔	๓๑,๑๒๔	๑๑,๒๙๗
๑๕	เนินสง่า	๒๒๒.๐๐๐	๓๐	๔๘	๔	๒๖,๐๓๓	๘,๑๕๒

<sup>๗๕</sup> สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยภูมิ, ข้อมูลการปกครอง, [ออนไลน์],  
แหล่งที่มา: [https://www.ect.go.th/chaiyaphum/ewt\\_news.php?nid=43](https://www.ect.go.th/chaiyaphum/ewt_news.php?nid=43) [๑๐ กันยายน ๒๕๖๔].



๑๖	ซับใหญ่	๒๕๕.๐๐๐	๕๕	๓๗	๓	๑๕,๓๕๐	๕,๓๔๗
	รวม	๑๒,๗๗๘.๒๘๗	-	๑,๖๒๐	๑๒๔	๑,๑๓๙,๓๕๖	๓๘๓,๘๘๒

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยภูมิ, ข้อมูลการปกครอง, ออนไลน์.

๒.๒ กลุ่มชาติพันธุ์ จังหวัดชัยภูมิประกอบด้วยประชากรหลากหลายเชื้อชาติหรือหลายชาติพันธุ์ แต่กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดชัยภูมิที่มีจำนวนมากมีอยู่สองกลุ่มใหญ่คือ ลาว (หรือไทยอีสาน) ซึ่งมีอยู่ทั่วไปทั้ง ๑๖ อำเภอ และ ไทย (หรือเรียกอีกอย่างว่า ไทยโคราช) บางส่วน คือ ในเขตอำเภอเนินสง่า อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอจัตุรัส และอำเภอหนองบัวระเหว ไทคอนสารซึ่งมีภาษาเป็นเอกลักษณ์ และมีสำเนียงคล้ายกับคน จังหวัดเลย ในเขตอำเภอคอนสาร อำเภอภูเขียว อีกกลุ่มคือ ญ้อกูร คือ ชุมชนที่ใช้ภาษามอญโบราณ โดยเฉพาะที่จังหวัดชัยภูมิ อยู่ในเขตอำเภอเทพสถิต หนองบัวระเหว และอำเภอจัตุรัส กลุ่มชนดังกล่าว เรียกตนเองว่า “ญ้อกูร” (Nyah-Kur) แปลว่า “คนภูเขา” คนไทยในเมืองเรียกชนกลุ่มนี้ว่า “ชาวบน” และยังมีเชื้อชาติอีกได้แก่ จีน ญวน และแขก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายในเขตเมือง ซึ่งมีอยู่ปะปนในเขต อำเภอต่างๆ ทั่วประเทศ สัดส่วนของประชากรเมืองและชนบท/ชาติพันธุ์เฉลี่ย ๑/๑๔๖

### ๓) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๓.๑ การคมนาคม จังหวัดชัยภูมิมีเส้นทางคมนาคมติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ทั้งภายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคเหนือ และภายในจังหวัดได้โดยสะดวกทั้งทางรถยนต์และทางรถไฟ หากเดินทางโดยรถยนต์ สามารถใช้เส้นทางสายหลักที่สำคัญของจังหวัดคือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๑ สีคิ้ว - ชัยภูมิ - ชุมแพ ใช้ เชื่อมระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและตอนล่าง ส่วนเส้นทางคมนาคมระหว่างอำเภอกับอำเภอ ภายในจังหวัดเป็นถนนลาดยาง อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงทำให้การติดต่อระหว่างอำเภอเป็นไป อย่างสะดวกสบาย ส่วนการคมนาคมจากอำเภอถึงตำบล หมู่บ้าน เป็นถนนสายรองของสำนักงานทางหลวง ชนบท บางส่วนยังเป็นถนนลูกรัง สามารถใช้ติดต่อคมนาคมอย่างสะดวกในหน้าแล้ง สำหรับฤดูฝนยังมีความลำบากอยู่ สำหรับระยะทางระหว่างอำเภอเมืองกับอำเภอต่าง ๆ

๓.๒ การไฟฟ้า จังหวัดชัยภูมิ มีการใช้กระแสไฟฟ้า ๓๕๐ ล้านยูนิต โดยมีขอบเขตการรับกระแสไฟฟ้า จากแหล่งผลิต ดังนี้

(๑) กระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตที่เขื่อนจุฬาภรณ์ ตำบลทุ่งลุยลาย อำเภอคอนสาร ซึ่งเป็นอ่างเก็บน้ำผลิตไฟฟ้าด้วยพลังน้ำ เก็บน้ำได้ ๑๘๘ ล้านลูกบาศก์เมตร มีเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ๒ เครื่อง กำลังผลิต ๔๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ให้กำลังงานไฟฟ้าเฉลี่ยปีละ ๕๗ ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง

(๒) กระแสไฟฟ้าจากสถานีจ่ายไฟฟ้าย่อย อำเภอเมืองพล จังหวัดขอนแก่น

(๓) กระแสไฟฟ้าจากสถานีจ่ายไฟฟ้าย่อยอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

(๔) กระแสไฟฟ้าย่อยจากจังหวัดนครราชสีมา

๓.๓ การประปา จังหวัดชัยภูมิ มีสำนักงานประปา จำนวน ๕ แห่งคือ สำนักงานประปาชัยภูมิ สำนักงานประปาจัตุรัส สำนักงานประปาแก้งคร้อ สำนักงานประปาภูเขียว และสำนักงานประปาหนองบัวแดง การให้บริการของการประปาส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่จะมีเฉพาะในเขตชุมชน เช่น ในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิเขต เทศบาลตำบล และหมู่บ้านที่มีประชากรหนาแน่น สำนักงานประปาทั้งหมด มีกำลังการผลิตรวมทั้งสิ้น ๑๙,๔๖๘,๘๐๐ ลบ.ม. สามารถผลิตน้ำได้ ๑๓,๖๖๖,๕๒๓ ลูกบาศก์เมตร มีจำนวนผู้ใช้น้ำทั้งสิ้น ๕๑,๗๕๘ ราย

๓.๔ การสื่อสาร จังหวัดชัยภูมิ มีที่ทำกำรไปรษณีย์ ๑๖ แห่ง ซึ่งกระจายอยู่ทุกอำเภอ (ยกเว้นอำเภอเนินสง่า และอำเภอซับใหญ่) มีจำนวนไปรษณีย์ภัณฑ์รวมทั้งสิ้น ๓,๗๓๐,๐๐๒ ชิ้น มีเลขหมายโทรศัพท์ของบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) รวม ๒๗,๕๒๐ เลขหมาย และมีเลขหมายที่มีผู้เช่า ๒๑,๗๐๕ เลขหมาย มีสถานีวิทยุ ๔ แห่ง คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สถานีวิทยุ จส.๕ ของกรมทหารสื่อสาร สถานีวิทยุ อสม.ท. ชัยภูมิ และสถานีวิทยุ ดชด.ชัยภูมิ นอกจากนี้ยังมีบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ให้บริการ ๓ เครือข่าย คือบริษัท AIS จำกัด (มหาชน) เครือข่ายของบริษัท DTAC จำกัด และเครือข่ายของบริษัท ทูร์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด ครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด

๔ ด้านเศรษฐกิจ จังหวัดชัยภูมิมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ในปี ๒๕๕๗ มีมูลค่า ๕๕,๓๘๓ ล้านบาท มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per capital GPP) ๕๗,๗๗๔ บาท โดยรายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาการเกษตร

๔.๑ การประกอบอาชีพ อาชีพของชาวจังหวัดชัยภูมิเป็นการประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมประมาณร้อยละ ๖๐.๓๐ อาชีพที่สำคัญได้แก่การทำนา ทำไร่และทำสวนผลไม้ยืนต้น มีการปลูกพืชผักผลไม้สวนครัวและไม้ประดับอยู่บ้างและมีการประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมประมาณร้อยละ ๓๙.๗๐

๔.๒ การใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดชัยภูมิมีพื้นที่ทั้งหมด ๗,๙๘๖,๔๒๙ ไร่ สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัด ชัยภูมิประกอบด้วย พื้นที่เพื่อการเกษตร ๓,๔๐๔,๔๘๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๖๓ พื้นที่ป่าไม้ภูเขา ๒,๓๔๐,๕๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓๑

๔.๓ พืชเศรษฐกิจ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญและทำรายได้ให้กับจังหวัดชัยภูมิได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง อ้อย โรงงาน มันสำปะหลัง ยางพารา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พริกและการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เป็นต้น

๔.๔ การอุตสาหกรรม จังหวัดชัยภูมิ มีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น ๖๒๕ โรง มีเงินลงทุนรวม ๒๖๕,๑๒๐,๐๐๐ ล้านบาท จำนวนคนงาน ๒๗,๕๐๐ คน สำหรับการส่งเสริมการลงทุน จังหวัดชัยภูมิเป็นจังหวัดที่ฐานการประกอบอาชีพ เกษตรกรรมเป็นหลัก การประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมจะต้องใช้เงินลงทุนสูงและจะต้องมีประสบการณ์ในการประกอบ อุตสาหกรรม การขาดแคลนวัตถุดิบและช่างฝีมือแรงงานเฉพาะด้านเช่นด้านสิ่งทอและด้านการออกแบบ เป็นต้น

๔.๕ การท่องเที่ยว จังหวัดชัยภูมิมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๔๔ แห่ง แบ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติ ๒๖ แห่ง เช่น น้ำตก ภูเขา ป่าไม้และถ้ำต่าง ๆ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุและโบราณสถาน ๑๒ แห่งเช่น ปราสาทคู้ ภูเขาพระ ภูเขาแฝด และพระพุทธรูปสมัยทราวดี เป็นต้น และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ๖ แห่ง

๕) ด้านเศรษฐกิจ จังหวัดชัยภูมิมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ในปี ๒๕๕๗ มีมูลค่า ๕๕,๓๘๓ ล้านบาท มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per capital GPP) ๕๗,๗๗๔ บาท โดยรายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาการเกษตร

๕.๑ การศึกษา จังหวัดชัยภูมิจัดการศึกษาทั้งสองรูปแบบคือการศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกระบบ โรงเรียนตั้งแต่ก่อนประถมศึกษาไปจนถึงระดับอุดมศึกษา จากข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จังหวัดชัยภูมิมี สถานศึกษาตั้งอยู่ในจังหวัดทุกสังกัดจำนวน ๗๕๒ แห่ง มีจำนวนนักเรียนที่จบการศึกษาและเข้าสู่ภาคแรงงาน จำนวน ๑,๒๐๖ คน

๕.๒ การศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ส่วนศาสนาอื่นมีบ้างเล็กน้อยจำนวนไม่มากนัก สำหรับความเชื่อถือประเพณีสมัยก่อนยังคงมีอยู่ตามชนบทและมีอิทธิพลทางจิตใจของประชาชนในแถบนั้น ๆ เช่น การแห่นางแมวขอฝน บุญพระเวส บุญบั้งไฟ บุญข้าวจี เป็นต้น

๕.๓ การสาธารณสุข จังหวัดชัยภูมิมีโรงพยาบาลรัฐ จำนวน ๑๖ แห่ง และโรงพยาบาลชุมชน ๑๖๗ แห่ง นอกจากนั้นยังมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หมู่บ้าน สถานพยาบาลของเอกชนและร้านขายยา การให้บริการสาธารณสุขยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ป่วยภายในจังหวัดโดยเฉพาะท้องถิ่นชนบททั่วไป ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จังหวัดมีแพทย์ จำนวน ๑๕๖ คน พยาบาล ๑,๖๓๒ คน

๖) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖.๑ แหล่งน้ำจังหวัดชัยภูมิมีแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำชลประทานที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

๖.๑.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ จังหวัดชัยภูมิ เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารและลำน้ำย่อยหลายสายที่ก่อให้เกิดลำน้ำสำคัญ ได้แก่

(๑) ลำน้ำชี ต้นน้ำอยู่บริเวณเทือกเขาพญาฝ่อ ในเขตอำเภอนองบัวแดง ไหลผ่าน อำเภอนองบัวระเหว บ้านเขว้า จัตุรัส เนินสง่า เมืองชัยภูมิ คอนสวรรค์

(๒) ลำน้ำพรม ต้นน้ำอยู่บริเวณเทือกเขาพญาฝ่อ ในเขตอำเภอคอนสาร ไหลผ่าน อำเภอคอนสาร เกษตรสมบูรณ์ ภูเขียว และอำเภอบ้านแท่น ไหลลงเขื่อนอุบลรัตน์ เป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างจังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดขอนแก่น

(๓) ลำคันฉู ไหลผ่านอำเภอบำเหน็จณรงค์ จัตุรัส และอำเภอเมืองชัยภูมิ

(๔) ลำน้ำเชิญ ไหลผ่านอำเภอคอนสาร และอำเภอภูเขียว

(๕) ลำชีลอง ไหลผ่านอำเภอเมืองชัยภูมิ และอำเภอบ้านเขว้า

(๖) ลำปะทาว ไหลผ่านอำเภอเมืองชัยภูมิ

(๗) ลำสามหมอ ไหลผ่านอำเภอแก้งคร้อ และอำเภอคอนสวรรค์

(๘) ลำน้ำกล้า ไหลผ่านอำเภอคอนสวรรค์ ไปลงลำน้ำชี

๖.๑.๒ แหล่งน้ำชลประทาน แหล่งน้ำชลประทานที่อยู่ภายในจังหวัดประกอบด้วย

(๑) เขื่อนเพื่อประโยชน์ด้านพลังงานและเกษตรกรรม

- เขื่อนจุฬาภรณ์ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอคอนสาร มีปริมาณเก็บกักน้ำ ๑๖๓.๗๕ ล้าน ลูกบาศก์เมตร

- เขื่อนลำปะทาว ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ และอำเภอแก้งคร้อ มีปริมาณเก็บกักน้ำ ๔๔ ล้านลูกบาศก์เมตร

- เขื่อนหินทิ้งห้วยกุ่ม ในเขตอำเภอเกษตรสมบูรณ์ เก็บกักน้ำเพื่อการเกษตรเก็บกักน้ำได้ ๒๐.๒๓ ล้านลูกบาศก์เมตร

(๒) ชลประทานขนาดกลาง (อ่างเก็บน้ำ) เพื่อการเกษตรและการบริโภค-อุปโภค มีจำนวน ๑๔ แห่ง ในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ จัตุรัส บ้านเขว้า ภูเขียว เกษตรสมบูรณ์ บำเหน็จณรงค์ เทพสถิต และอำเภอซับใหญ่ รวมพื้นที่ชลประทานทั้งหมด ๑๘๗,๒๘๘ ไร่

(๓) ชลประทานขนาดเล็ก (อ่างเก็บน้ำหรือฝายน้ำล้น) ได้แก่ โครงการอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก เหมือง ฝายน้ำล้น ที่กระจายอยู่ทั่วจังหวัดตามแหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งสามารถกักเก็บน้ำได้ ประมาณ ๔๗.๗๒ ล้าน ลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ ๑๘๑,๙๐๙ ไร่

๖.๒ ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดชัยภูมิมีพื้นที่ทั้งสิ้น ๗,๙๘๖,๔๒๙ ไร่ ในปี ๒๕๕๘ มีทรัพยากรป่าไม้/ประเภทป่าไม้ ดังนี้ ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๒,๖๖๔,๘๓๙ ไร่ อุทยานแห่งชาติ จำนวน ๗๒๔,๘๐๖ ไร่ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน ๒๕๕,๐๐๐ ไร่ รวมทั้งสิ้น ๓,๖๔๕,๔๕๑ ไร่ นอกจากนี้จังหวัดชัยภูมียังมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยาน แห่งชาติ จำนวน ๖ แห่ง สภาพป่าไม้ของจังหวัดชัยภูมิถือได้ว่ามีสภาพป่าที่สมบูรณ์แห่งหนึ่งของประเทศไทย และเป็นต้นกำเนิดแม่น้ำสายสำคัญเช่น แม่น้ำชี แม่น้ำเชิญ ลำสะพุง ลำปะทาว โปรงขุนเพชร และลำธารต่าง ๆ อีกจำนวนมาก

๖.๓ ทรัพยากรดิน วัตถุประสงค์กำเนิดบริเวณจังหวัดชัยภูมิ ส่วนใหญ่เป็นดินที่เกิดจากพอกตะกอนที่ถูกน้ำพัดพามาทับถมกันนาน และมีการเปลี่ยนแปลงทางธรณีสัณฐานโดยกระบวนการชะล้างและปรับระดับ พื้นที่ทำให้พื้นที่ที่มีความสูงแตกต่างกัน ดินบางส่วนเกิดจากการพังและสลายตัวของหินส่วนใหญ่เป็น บริเวณภูเขาและที่ลาดเชิงเขา<sup>๗๖</sup>

## ๒.๑๐ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

พิมพงา เพ็งนาเรนทร์ ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำท้องถิ่นในการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของตลาดน้ำบางน้ำผึ้งอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.10$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในตำบลบางน้ำผึ้ง พบว่าด้านการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.26$ ) รองลงมาคือด้านการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้นำท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X} = 4.11$ ) รองลงมาคือด้าน

<sup>๗๖</sup> คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดชัยภูมิ (ก.บ.จ.), แผนพัฒนาจังหวัดชัยภูมิ (๒๕๖๑-๒๕๖๔), [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.nongbuarawea.go.th/images/abt/pdf/p644-1.pdf> [๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔].

คุณสมบัติของผู้นำท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X} = 4.03$ ) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านบทบาทของผู้นำท้องถิ่นกับความสัมพันธ์ในชุมชนมีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X} = 4.00$ ) เป็นลำดับสุดท้ายการเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ด้านการมีคุณสมบัติของผู้นำท้องถิ่น ด้านบทบาทของผู้นำท้องถิ่นกับความสัมพันธ์ในชุมชน ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผู้นำท้องถิ่น และด้านการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม จำแนกตามเพศโดยรวมแตกต่างกัน ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง คือ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายของรัฐ สื่อ นักท่องเที่ยว ปัจจัยภายใน ได้แก่ ด้านกายภาพ (พื้นที่) ผู้นำท้องถิ่น การวางแผนพัฒนางบประมาณแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง คือทางอบต.บางน้ำผึ้งมีการตั้งกล่องรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนเพื่อให้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อสะท้อนความต้องการผ่านช่องทางต่างๆ โดยมีการตั้งกล่องไว้ที่ชุมชนประชาสัมพันธ์ มีการจัดให้มีการประชุมประจำเดือนโดยมีนายกอบต. เป็นประธานในการประชุมมีการจัดประชุมเดือนละ ๒ ครั้ง ในวันอาทิตย์เพื่อรับฟังความคิดเห็นและนำเสนอปัญหาหรือแจ้งข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับร้านค้าในตลาดน้ำบางน้ำผึ้งรวมถึงอบต. บางน้ำผึ้งได้ตั้งระเบียบและข้อตกลงในการจำหน่ายสินค้าและจัดให้ผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดน้ำบางน้ำผึ้งร่วมรับประโยชน์ได้โดยตรง ทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคมโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการของตลาดน้ำบางน้ำผึ้งขึ้น เพื่อให้การบริหารกิจการของตลาดน้ำเป็นไปด้วยความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ<sup>๗๗</sup>

**กัมลาศ เยาวะนิจ** ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปริมณฑลของ กรุงเทพมหานคร และ ๓) เพื่อเสนอแนะการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า ๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร

<sup>๗๗</sup> พิมพงา เพ็งนาเรนทร์, “บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๕), บทคัดย่อ.

โดยรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.20$ , S.D = 0.96) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมมีค่าสูงสุด ( $\bar{X} = 3.37$ , S.D = 0.94) รองลงมาคือ ด้านรูปแบบการมีส่วนร่วม ( $\bar{X} = 3.25$ , S.D = 0.96) ด้านกระบวนการที่มีส่วนร่วม ( $\bar{X} = 3.12$ , S.D = 1.04) และด้านความถี่ของการมีส่วนร่วม ( $\bar{X} = 3.06$ , S.D = 1.08) ซึ่งด้านนี้มีค่าน้อยที่สุดเพราะขาดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยภาคส่วนต่าง ๆ ประชาชนขาดความต้องการที่จะมีส่วนร่วม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความสามารถในการบริหารความขัดแย้ง ๒. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบไปด้วย ๓ ปัจจัย คือ (๑) ปัจจัยทางวัฒนธรรม ซึ่งประกอบไปด้วย ๓ ตัวแปร คือ ความต้องการของประชาชนที่จะมีอิทธิพลต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ( $\beta = 0.210$ ) ความเชื่อมั่นในอิทธิพลของตนเอง ( $\beta = 0.100$ ) และ การยึดมั่นในตัวบุคคล ( $\beta = -0.062$ ) (๒) ปัจจัยภายนอกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบไปด้วย ๒ ตัวแปร คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยภาคส่วนต่าง ๆ ( $\beta = 0.263$ ) และการรับรู้ ข้อมูล ( $\beta = 0.117$ ) (๓) ปัจจัยทางการบริหาร ซึ่งประกอบไปด้วย ๓ ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำแบบ ประชาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ( $\beta = 0.108$ ) ความสามารถในการบริหาร การเปลี่ยนแปลง ( $\beta = 0.143$ ) และความสามารถในการบริหารความขัดแย้ง ( $\beta = 0.107$ ) โดยทั้ง ๓ ปัจจัยข้างต้น สามารถอธิบายความผันแปรของการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ร้อยละ ๖๙.๙๙ ( $R^2 = 0.6999$ ) นอกจากนี้ ผลจากการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่านอกจากปัจจัยข้างต้นแล้ว ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ส่งอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ (๑) ความผูกพันต่อท้องถิ่น (๒) ความเป็นปัจเจกบุคคล (๓) การสื่อสารกับประชาชน (๔) บทบาทที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีต่อประชาชน (๕) เวลาในการมีส่วนร่วม (๖) ความเจริญของพื้นที่ และ (๗) จำนวนประชากร ๓. ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ (๑) พัฒนาให้ประชาชนมีจำนวนความถี่ในการมีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้น โดยให้โอกาส แก่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้เข้ามาร่วมส่งเสริมการมีส่วนร่วม โดยมุ่งสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึง ความสำคัญของการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น (๒) สร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมโดยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วม (๓) เพิ่มช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมมาใช้ให้มากยิ่งขึ้น (๔) ลดความสลับซับซ้อนของกระบวนการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยศึกษาตัวแบบการลดความสลับซับซ้อนของกระบวนการทำงานจากองค์กรที่ประสบความสำเร็จ (๕) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองให้มากยิ่งขึ้น โดยให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นตอบสนองต่อความคิดเห็นต่าง ๆ ของประชาชนอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม (๖) สนับสนุนให้ประชาชนมีความตื่นตัวในอิทธิพลของตนเองต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น โดยจัดนิทรรศการ จัดอบรมอย่างต่อเนื่อง และเชิดชูคุณความดีผู้ทำคุณประโยชน์แก่ท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ

**อภิษฎา ศรีเครื่องดงและคณะ** ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาเครือข่ายการบริหารงานของเทศบาลนครนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ควรมีการกำหนดโครงสร้างและตารางกิจกรรมไว้ ให้ชัดเจน มีการจัดกีฬาสนทนาการระหว่างชุมชน มีการวางแผนงานร่วมกัน ควรมีการพบปะเพื่อ ประเมินผลร่วมกันประจำทุกเดือน และให้มีการจัดงานประเพณีท้องถิ่นร่วมกัน ปัจจัยด้านการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน คือการมีความจริงใจต่อกัน รับฟังความคิดเห็น ให้ความร่วมมือในกิจกรรมของชุมชน มีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันระหว่างสมาชิก ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก การเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกระบวนการ วางแผนและการตัดสินใจ คิดและเสนอปัญหา การแบ่งปันผลประโยชน์ การประเมินผล การ สนับสนุนการดำเนินงานด้านต่างๆในการพัฒนาชุมชน ปัจจัยด้านการมีเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน การมีเป้าหมายร่วมกัน และยึดโยงเกาะ เกี่ยวกันด้วยประโยชน์สาธารณะและของสมาชิก มีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีการพัฒนา อาจเป็น หมู่บ้านชุมชนอื่น ๆ ท้องถิ่น ภาครัฐ เอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการ และอื่น ๆ ในลักษณะ ของการมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน การมีจิตสำนึกของการพึ่งตนเอง มีความรักท้องถิ่นรักชุมชน ปัจจัยด้านการมีทีมงานที่ดีการไว้วางใจซึ่งกันและกันได้ข้อสัตย์ต่อกัน สื่อสารกันอย่างเปิดเผย ไม่มีลับลมคมใน มีการมอบหมายงานอย่างชัดเจน สมาชิกทีมงานเข้าใจวัตถุประสงค์เป้าหมาย และยอมรับภารกิจหลักของทีมงาน<sup>๗๘</sup>

**พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ ,รศ.ดร. และคณะ** ได้วิจัย เรื่อง พุทธรัฐศาสตร์ : การบูรณาการเพื่อการบรรลุความสมบูรณ์แห่งรัฐ ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิจัยพบว่า การกำเนิดรัฐและผู้ปกครองทางพระพุทธศาสนาปรากฏในอัครคัมภีร์สุตตร และมหาโควินทสูตร ได้นำเสนอวิวัฒนาการของรัฐ การก่อเกิดของรัฐและผู้ปกครองในแนวคิดทางพระพุทธศาสนา รัฐที่ดีคือธรรมรัฐ การปกครองที่จะต้องปกครองด้วยหลักสามัคคีธรรม อันประกอบขึ้นจากหลักอภิธานิยธรรมและผู้ปกครองจะต้องประกอบด้วยธรรมที่เรียกว่า ธรรมราชา การบริหารอำนาจตามแนวคิดในระบอบการปกครองแบบธรรมรัฐ ยึดหลักหัวใจของพระพุทธศาสนา ๓ ประการ คือ ไม่ทำชั่ว ทำดี ทำจิตให้ผ่องใส หลักการใช้อำนาจในการปกครองรัฐปรากฏ ในจักกวัตตสูตรก็คือ “ธรรมวิชัย” การชนะข้าศึกโดยมิต้องใช้อำนาจมิต้องใช้ศัสตรา แต่ใช้ธรรมจะต้อง เปลี่ยนเสียงกลองศึกให้เป็นเสียงกลองแห่งธรรม (ธัมมเกรี) ดำเนินนโยบายบริหารบ้านเมือง โดยใช้ ธรรมาธิปไตย คือ ถือธรรมเป็นใหญ่ ธรรมาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองตามหลักพุทธรัฐศาสตร์ ที่ปกครองโดยชนชั้นนำที่มาจากมติมหาชน เพื่อมาทำหน้าที่บริหาร

<sup>๗๘</sup> อภิษฎา ศรีเครื่องดงและคณะ, “การพัฒนาเครือข่ายการบริหารงานของเทศบาลนครนนทบุรี”, รายงานการวิจัย, (พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), บทคัดย่อ.



องค์กรหลักแห่งรัฐอันประกอบด้วย ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ ฝ่ายนิติบัญญัติ ระบบราชการ ทหาร และองค์กรอิสระทั้งหลาย โดยชนชั้นนำต้องปกครองพลเมืองบนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุนทางวัฒนธรรมและพุทธธรรม เพื่อสร้างรัฐให้เป็นพื้นที่ของพลเมืองจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข<sup>๗๙</sup>

คิด วรณดี ได้วิจัย เรื่อง ความมั่นคงด้านประชาธิปไตยของชุมชนริมฝั่งแม่น้ำโขง กรณีศึกษา การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย มีการรณรงค์ในการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย และได้พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำ ชุมชนและประชาชนได้แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในลักษณะการไปเลือกตั้งและ หน่วยงานภาครัฐให้ การสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก โดยมีการประชาสัมพันธ์เพื่อการรณรงค์การเลือกตั้งและหาเสียงและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชนคือการรับฟังจากสื่อ ต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานการณ์ของบ้านเมืองที่ทำให้ประชาชนได้รับรู้ถึงความไม่пенธรรมและปัญหาอุปสรรค การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของชุมชนและการปกครองส่วนท้องถิ่นคือ ความขัดแย้งทางการเมืองและมีการแบ่งฝ่ายและขาดความสามัคคีในชุมชน

จากผลการศึกษา พบว่าแนวทางในการพัฒนาความมั่นคงด้านประชาธิปไตย คือให้ หน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนมากขึ้นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทางการเมืองทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะผู้นำชุมชนควรให้ความสำคัญต่อชุมชนทุกพื้นที่อย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมให้เยาวชน นักศึกษา คนวัยทำงาน ที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์เลือกตั้งและให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้มีโอกาสแสดงบทบาทของตนเองเพิ่มมากขึ้น ผู้นำชุมชนและนักการเมืองท้องถิ่นควรตระหนักในการรับฟังความคิดเห็นหรือ ปัญหาของประชาชนอย่างทั่วถึงและนำไปปฏิบัติจริงให้บรรลุผลและควรตระหนักเสมอว่า การจัดกิจกรรมใด ๆ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มทุกอาชีพมีความเสมอภาคยุติธรรมและเพื่อให้การปฏิบัติมีความสอดคล้องกันควรพัฒนารูปแบบของการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยให้มีสภาท้องถิ่นโดยมีการคัดเลือกจากผู้นำชุมชนและให้มีคณะกรรมการเหมือนองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนรวมในการบริหารโครงการส่วนท้องถิ่นได้โดยวิธีการมีส่วนร่วม คือ ให้สภาองค์กรมีส่วนร่วมให้ภารกิจของสภา

<sup>๗๙</sup> พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, รศ.ดร. และคณะ, “พุทธรัฐศาสตร์ : การบูรณาการเพื่อการบรรลุความสมบูรณ์แห่งรัฐ”, รายงานการวิจัย, (พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙) บทคัดย่อ.

ขององค์กรชุมชนสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายเหมือนผานแผนพัฒนาองค์กรบริหารสวน  
ท้องถิ่น<sup>๘๐</sup>

**วรพล วรสุวรรณโรจนและพระครูรัตนสุตาภรณ์, ดร.** ได้วิจัยเรื่อง การสร้างพื้นที่ทาง  
สังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า

๑. การสร้างพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก  
พบว่า กลุ่มการเมืองท้องถิ่นหรือบุคคลอื่น ๆ ที่ต้องการเข้ามาสร้างพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมต้อง  
ศึกษาช่องทางตามระบบของกฎหมาย มีคนชักจูงให้เข้ามาเล่นการเมือง มีฐานะทางครอบครัวพอมีกิน  
มีใช้ มีฐานะทางการเมืองหรือมีพื้นฐานทางการเมือง เป็นคนพื้นที่หรือท้องถิ่น มีญาติพี่น้องให้การ  
สนับสนุน มีพรรคพวกหรือเพื่อน ได้รับการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจทางสังคม ชวยงานสังคมในทุกด้าน  
อย่างสม่ำเสมอ ประชาชนนับถือและไว้วางใจ ต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นคนใจกว้าง มีอัธยาศัย  
ดี รับฟังความคิดเห็นของประชาชน มีใจอยากพัฒนาท้องถิ่น มีความซื่อสัตย์ตั้งใจทำงานเพื่อสังคม มี  
ใจรักในการแก้ปัญหาประชาชน มีความเสียสละ มีความรู้ความสามารถ มีการแนะนำตนเองผาน  
สื่อสารมวลชน และการสร้างพื้นที่เสมือนจริงของตนเอง เช่น Facebook, Line ฯลฯ

๒. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและลักษณะการสร้างพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมของ  
กลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ในเรื่องขององค์ประกอบกลุ่มการเมืองท้องถิ่นใน  
จังหวัดพิษณุโลก ต้องเป็นผู้ที่ญาติพี่น้องให้การสนับสนุน เป็นคนท้องถิ่นหรือพื้นที่ มีคุณธรรม  
จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความพร้อมในเรื่องฐานะ ครอบครัวต้องพร้อมและเข้าใจ รู้กฎหมาย  
มีสถานที่ ข เป็นรูปธรรม เช่น สถานที่ทำงาน มีพื้นที่เสมือนจริง เช่น Facebook, Line ฯลฯ และในส  
วนของ ลักษณะการสร้างพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก  
กลุ่ม การเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลกต้องเป็นผู้มีลักษณะในเรื่องของการมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ มี  
ใจ อยากพัฒนาท้องถิ่น มีความเสียสละ เป็นคนใจกว้าง อัธยาศัยดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี พูดได้ทำได้ ไม่  
เห็น แก้ว เขากับชุมชนได้ ช่วยเหลืองานสังคม ทำแล้วมีความสุข มีความจริงใจต่อประชาชน มีจิต  
อาสา ช่วยเหลือสังคม มีความเข้าใจในปัญหาของประชาชน มีความรู้ความสามารถทางการเมือง มี  
เวลาให้ ท้องถิ่น สามารถนำความรู้ทางวิชาการมาปรับใช้ และที่สำคัญต้องเป็นคนเสมอตนเสมอปลาย

<sup>๘๐</sup> คิต วรณดี, “ความมั่นคงด้านประชาธิปไตยของชุมชนริมฝั่งแม่น้ำโขง กรณีศึกษา การปกครองส่วน  
ท้องถิ่น อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย”, รายงานการวิจัย, (หนองคาย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช  
วิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย, ๒๕๕๙), บทคัดย่อ.

๓. รูปแบบการสร้างพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า มีอยู่ ๒ รูปแบบ คือ ๑) รูปแบบกลุ่มที่มจัดตั้ง เป็นทีมที่กลุ่มการเมืองท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นมาในการรับใช้ประชาชน และ ๒) รูปแบบกลุ่มอาสาพัฒนา เป็นกลุ่มที่มีจิตใจอยากพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเป็นสำคัญ<sup>๘๑</sup>

**วีระศักดิ์ จินารัตน์** ได้วิจัยเรื่อง ลักษณะบุคลิกภาพนักการเมืองท้องถิ่นที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มคนเจนเนอเรชั่น X และ Y ผลการวิจัยพบว่า ผลวิจัยพบว่า ลักษณะบุคลิกภาพนักการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งสองแบบมีค่าเฉลี่ยระดับมารวมถึงมี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ และ รายได้ นอกจากนี้แล้วยังพบว่า มีความเป็นไปได้มากถึงร้อยละ ๘๗ ที่ปัจจัยด้านอายุ การประกอบ อาชีพ และรายได้ จะสามารถทำนายลักษณะบุคลิกภาพนักการเมืองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .๐๕ รวมถึงมีความเป็นไปได้ถึงร้อยละ ๖๑ ต่อการพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบดิจิทัล เพราะฉะนั้น ลักษณะบุคลิกภาพของนักการเมืองท้องถิ่นที่กลุ่มประชากร X และ Y สนใจได้แก่ การแสดงออกทางอารมณ์ การเปิดใจกว้าง และลักษณะความสนใจสิ่งภายนอก<sup>๘๒</sup>

**พิศมัย วงศ์จำปา และพระครูพิศาลสรกิจ, ผศ.ดร** ได้วิจัย เรื่อง พลวัตภาคประชาชนกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองในจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มการเมืองในจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย กลุ่มการเมืองภาคประชาชน กลุ่มท้องถิ่น ท้องที่ และกลุ่มภาคประชาสังคม ลักษณะของกลุ่มเป็นการรวมตัวตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน มีกิจกรรมต่อเนื่อง มีผลประโยชน์ร่วมกัน แต่ละกลุ่มมีบทบาทเป็นตัวแทนของผลประโยชน์กลุ่มตนเอง มีบทบาทในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ที่มารวมตัวกันชั่วคราวเพื่อเรียกร้องในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เมื่อมีกิจกรรมร่วมกันบ่อยครั้ง ได้พัฒนามาสู่การรวมกลุ่มที่เป็นเชิงสถาบันมากขึ้น โดยมีโครงสร้าง กลไก และกิจกรรมในการดำเนินงานในเชิงของการเรียกร้องผลประโยชน์ต่อสังคมพะเยา และประเทศชาติ

<sup>๘๑</sup> วรพล วรสุวรรณโรจน และพระครูรัตนสุตาภรณ์, ดร., “การสร้างพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก”, **รายงานการวิจัย**, (พิษณุโลก: วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), บทคัดย่อ.

<sup>๘๒</sup> วีระศักดิ์ จินารัตน์.ลักษณะบุคลิกภาพนักการเมืองท้องถิ่นที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มคนเจนเนอเรชั่น X และ Y. **รายงานการวิจัย** มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, ๒๕๖๓, บทคัดย่อ

บทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มการเมือง ได้แก่ การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมประชาธิปไตย การตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ โดยทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางที่จะรับเรื่องร้องเรียนต่างๆ ของประชาชน เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มการเมืองภาคประชาชน ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรทางการเมืองภาคประชาชน การให้ความรู้ทางการเมืองและประชาธิปไตยแก่ประชาชน การชุมนุมเพื่อแสดงพลังทางการเมือง การเสริมสร้างความร่วมมือกับองค์กรภาคีในการดำเนินกิจกรรมสาธารณะประโยชน์เพื่อชุมชน การเป็นองค์กรในการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานระดับนโยบาย การเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งให้แก่องค์กรชุมชน การจัดระบบองค์ความรู้ของท้องถิ่นของชุมชน จัดระบบเครือข่ายการสื่อสารของท้องถิ่น และสร้างให้เกิดพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของภาคประชาชน

ยุทธวิธีเคลื่อนไหวก่อของกลุ่มการเมืองภาคประชาชน โดยการแสดงออกของกลุ่มการเมืองในเชิงสัญลักษณ์ การชุมนุมหรือการระดมมวลชน การทำข้อเสนอหรือข้อเรียกร้อง การส่งเสริมบทบาทผู้หญิงในการพัฒนาท้องถิ่น และการสานเสวนาทางออก

แนวทางการพัฒนาการเมืองภาคประชาชนสู่การจัดการชุมชนท้องถิ่น จะต้องสร้างวัฒนธรรมการเมืองอย่างสร้างสรรค์ ครอบคลุมหรือสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง รวมถึงปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่เด็กเยาวชน ให้ทุกคนมีจิตสำนึกที่ดีต่อครอบครัว ชุมชน และสังคม แยกแยะบทบาทหน้าที่ทางการเมือง และสิ่งสำคัญ คือให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และเป็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพปัญหาของคนในชุมชน ทั้งนี้การนำหลักสารานีธรรม ๖ เป็นแนวปฏิบัติเพื่อสร้างความร่วมมือ เพื่อช่วยให้เกิดความสามัคคีการร่วมแรงร่วมใจกัน ซึ่งจะช่วยให้ในการสร้างความสัมพันธ์อันดี ความเจริญรุ่งเรืองให้แก่กลุ่มการเมืองภาคประชาชนได้อย่างแท้จริงและมั่นคง<sup>๘๓</sup>

**อดีตคดี จันทไทย** ได้ศึกษา เรื่อง นโยบายการกระจายอำนาจกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นปริญญารัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษา นโยบายการกระจายอำนาจของประเทศไทยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น ๒) ศึกษา รูปแบบการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นที่เหมาะสม ผลการวิจัยพบว่า ๑) นโยบายการ

<sup>๘๓</sup> พิศมัย วงศ์จำปา และพระครูพิศาลสรกิจ, ผศ.ดร., “พลวัตภาคประชาชนกับการเคลื่อนไหวก่อทางการเมืองในจังหวัดพะเยา”, รายงานการวิจัย, (พะเยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา, ๒๕๖๐), บทคัดย่อ.

กระจายอำนาจของประเทศไทยมีผลต่อการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น ในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๕๓๙ อยู่ในระดับที่น้อยมากเป็นเพียงการตรากฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดรูปแบบและโครงสร้างเท่านั้น ประชาชนจึงมีส่วนร่วมน้อยมากในการเมืองการปกครองท้องถิ่น ในช่วงปีพ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๙ การกระจายอำนาจเป็นรูปธรรมชัดเจน มีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่มีบทบัญญัติบังคับรัฐต้องกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นครั้งแรก มี พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการการเลือกตั้งของประชาชน เห็นได้ว่ามีผลต่อการเสริมสร้างประชาธิปไตยในระดับที่มากขึ้น และในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๖๐ เกิดกระบวนการกระจายอำนาจที่ได้ดำเนินการมาตลอดตามหลักการในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีการปรับปรุงแก้ไขแผนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยให้เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ แต่การเมืองภาคตัวแทนที่เข้าสู่อำนาจยังไม่สามารถส่งเสริมให้เกิดประชาธิปไตยได้อย่างเต็มที่ จึงเกิดขบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาชน และมีข้อเสนอให้มีการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจรัฐ ให้มีการกระจายอำนาจสู่ภาคประชาชน และชุมชนท้องถิ่นให้มากขึ้น เมื่อเกิดรัฐประหาร เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ส่งผลต่อการเคลื่อนไหวของกลุ่มต่างๆและกระบวนการกระจายอำนาจหยุดชะงักชั่วคราว การดำเนินการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ ยังไม่เห็นทิศทางที่ชัดเจนในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นให้เข้มแข็ง ตามหลักการปกครองตนเองของท้องถิ่น ๒) รูปแบบการส่งเสริมประชาธิปไตยท้องถิ่นที่เหมาะสม มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น การมีระเบียบ กฎ กติกา ท้องถิ่น จัดสำนักรับผิดชอบเพื่อส่วนรวม และความสามารถพึ่งตนเองหรือจัดการตนเองของท้องถิ่นได้<sup>๘๔</sup>

## ๒.๑๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

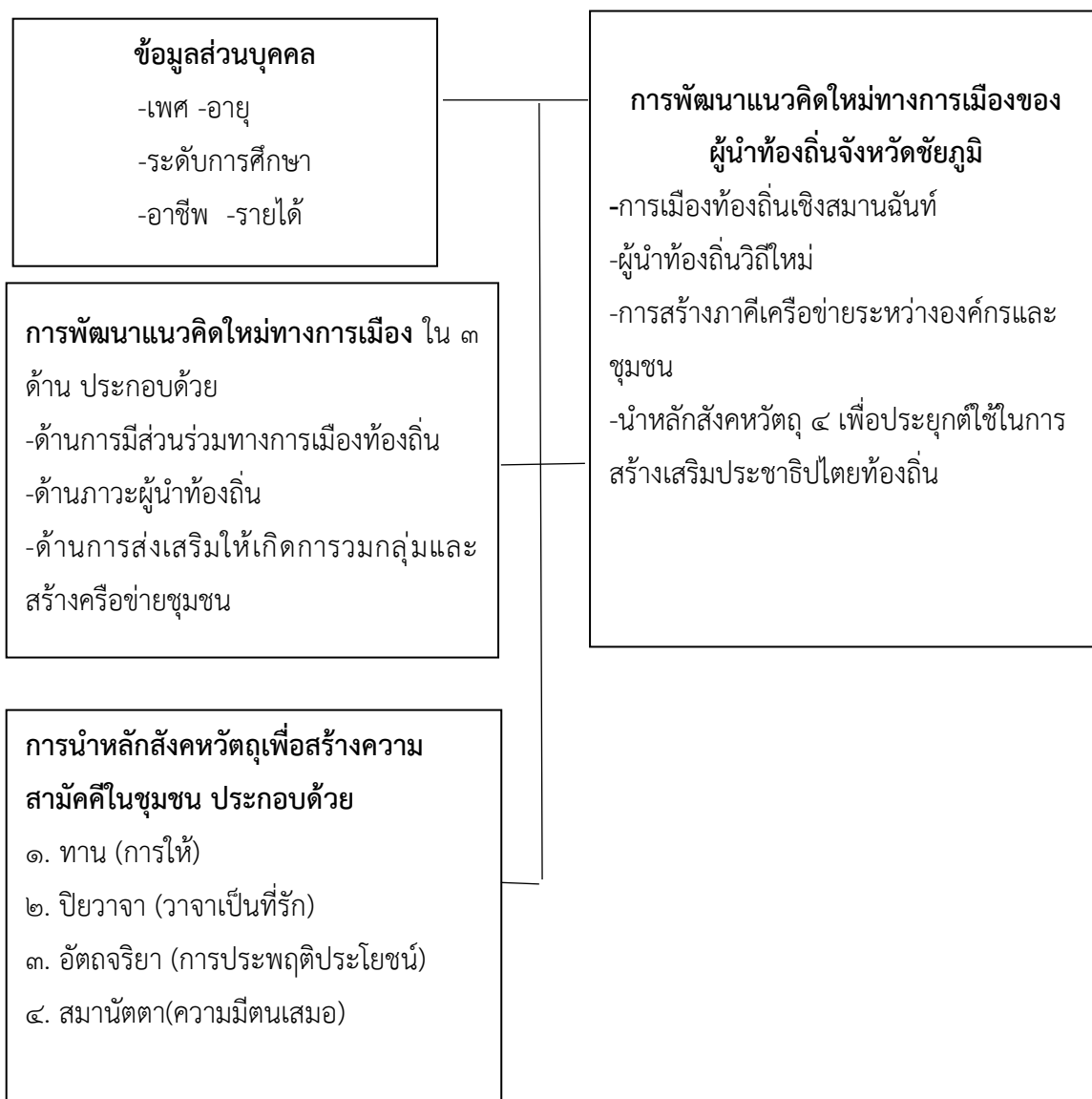
<sup>๘๔</sup> อติศักดิ์ จันทไทย, “นโยบายการกระจายอำนาจกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น”, ปรินญา รัฐศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๖๒), บทคัดย่อ.

งานวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย ดังแสดงต่อไปนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม



ภาพประกอบที่ ๒ กรอบแนวคิดในการวิจัย

## บทที่ ๓

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” งานวิจัยนี้เป็นการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น รวมถึงแนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

#### ๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods Research) ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) ในการสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยผู้วิจัยได้ทำการสำรวจและศึกษาเอกสาร งานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผู้นำท้องถิ่น การกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น การพัฒนาท้องถิ่น และการสร้างเครือข่าย ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งนับว่าเป็นพื้นที่เมืองใหญ่อีกจังหวัดหนึ่ง ที่มีลักษณะพื้นที่บางส่วนเป็นเมืองบางพื้นที่เป็นกิ่งเมืองกิ่งชนบทและยังมีพื้นที่ชนบท มี

ความหลากหลายทั้งทางด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ท้องถิ่น โดยผู้วิจัยใช้วิธีเลือกสุ่มนามวิจัยแบบเจาะจง เพื่อเป็นกรณีศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

### ๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ เป็นผู้ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจำนวน ๕๙๗,๘๔๕ คน จาก ๕๙๗,๘๔๕ ครัวเรือน

#### ๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการการพัฒนาสังคมสันติประชาธรรมของผู้นำท้องถิ่น คือ ๑. แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) ๒. การสังเกต

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Structured In-depth Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามโดยมีขั้นตอน ลักษณะและการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

##### ๑) ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

(๑) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคมสันติประชาธรรมของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ จากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหาแนวคิดและกระบวนการในการพัฒนาสังคมสันติประชาธรรมของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ

(๒) ร่างคำถามการวิจัยที่สามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย ตามประเด็นแนวคิดและกระบวนการพัฒนาสังคมสันติประชาธรรมของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ

(๓) ดำเนินการสร้างเครื่องมือภายใต้กรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ที่กำหนด

(๔) ดำเนินการจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จัดการพัฒนาสังคมสันติประชาธรรมของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง

##### ๒) ลักษณะแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบเจาะลึกแบ่งคำถามออกเป็น ๓ ตอนคือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ตอนที่ ๒ คำถามการวิจัยเรื่องการพัฒนาสังคมสันติประชาธรรมของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ



### ๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ ดังนี้

๑) การเก็บข้อมูลทางเอกสาร ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลทางด้านเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมสันติประชาธรรมของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ รวมทั้งระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของทางราชการที่กำหนดใช้

๒) การเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการสนทนา(Moderator) เป็นผู้จุดประเด็นเพื่อให้เกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวาง ละเอียดลึกซึ่งจากผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน ๔๐ คน โดยการนัดหมาย วัน เวลา สถานที่และส่งคำถามการสัมภาษณ์ล่วงหน้า ใช้เวลาสัมภาษณ์ในบรรยากาศเป็นกันเอง บันทึกผลการสัมภาษณ์และนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

### ๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามลำดับขั้น ดังนี้

๑) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา(Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

๒) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาด้วยเทคนิค 6 C (Technique Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค คอนเทนท์ อนาลิซิส (Content Analysis : 6'C)<sup>๑</sup>

๑. Concept กำหนดมโนทัศน์ : กำหนดประเด็นการวิเคราะห์ที่เน้นความคิดรวบยอด

๒. Content สารระเนื้อหา : สารระสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์แล้วสรุปประเด็นสำคัญ

๓. Classification การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มข้อมูล : นำข้อมูล ๒ ข้อ มาเป็นข้อมูลสำคัญในการจำแนกกลุ่มหรือระบุประเด็นสำคัญ

๔. Category สังเคราะห์จัดหมวดหมู่ข้อมูล : นำข้อมูลใน ๓ ข้อมาจัดหมวดหมู่ สรุปเนื้อหาใหม่

---

<sup>๑</sup> นภัทร์ แก้วนาค, “เอกสารประกอบการบรรยายเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ”, (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), (เอกสารอัดสำเนา).

๕. Conceptualization การจัดกรอบความคิด การสรุปเนื้อหา : การจัดทำกรอบความคิดของการสังเคราะห์ข้อมูล

๖. Communication การสื่อความหมาย : สื่อความหมายของกรอบแนวคิดโดยการแปล ตีความข้อมูล อธิบายความหมาย

๓) การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นแรกผู้วิจัยจะตรวจสอบว่าได้ข้อมูลเพียงพอแล้วหรือยัง ข้อมูลนั้นได้ตอบปัญหาของการวิจัยแล้วหรือไม่ หากผู้วิจัยพบว่าได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกันผู้วิจัยจะตรวจสอบว่าข้อมูลที่แท้จริงเป็นอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกวิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ใช้กันมากในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ดังนี้

(๑) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล(Data Triangulation) คือการพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบคือการตรวจสอบแหล่งข้อมูลแหล่งที่มาที่จะพิจารณาในการตรวจสอบได้แก่

ก. แหล่งเวลา ถ้าเวลาต่างกันข้อมูลที่รับจะเหมือนกันหรือไม่

ข. แหล่งสถานที่ ถ้าสถานที่ต่างกันข้อมูลที่รับจะเหมือนกันหรือไม่

ค. แหล่งบุคคล ถ้าบุคคลให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมอยู่อีกหรือไม่

(๒) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) คือการตรวจสอบว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยลงไปเก็บแต่ละครั้งจะแตกต่างกันอย่างไร ในกรณีที่ไม่แน่ใจในคุณภาพของผู้รวบรวมข้อมูลสนาม ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนตัวให้มีหลายคนขึ้น

(๓) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) คือการตรวจสอบว่าถ้าใช้แนวคิดทฤษฎีที่แตกต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกัน มากน้อยเพียงใด

(๔) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล(Methodology Triangulation) คือการใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆกัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่นใช้วิธีการสังเกตควบคู่กับการซักถามพร้อมกันนั้นก็คือการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเอกสารประกอบด้วยนั่นเอง

(๕) การสร้างบทสรุปและการพิสูจน์บทสรุป เป็นการนำแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยต่างๆ มาสร้างเป็นบทสรุปร่วมกับข้อมูลที่เชื่อถือได้อีกครั้งหนึ่ง โดยเน้นความเชื่อมโยงเพื่อนำไปสู่การพิสูจน์ที่เป็นรูปธรรมและตรงต่อข้อเท็จจริงที่ปรากฏ

เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาด้วยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ด้วยหลักการวิเคราะห์ความสอดคล้อง การได้คำตอบไปในทิศทางเดียวกันหรือการสร้างความเชื่อถือได้ทางคำตอบจากการมีหลักฐานร่องรอย (Evidence Based)ของการวิจัย ๒ อย่างขึ้นไป

### การวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) จัดทำขึ้นเพื่อที่จะทราบถึงการพัฒนาศักยภาพของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ได้ฐานแนวคิดจากการศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาศักยภาพของผู้นำท้องถิ่น ประกอบกับส่วนที่เป็นแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของผู้นำท้องถิ่น และนำมาสังเคราะห์ร่วมกับผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ก่อนที่จะสรุปรูปแบบหรือแนวทางในการนำไปสู่การปฏิบัติ

#### ๓.๒.๕ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้นำชุมชน และประชาชนในตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ, ตำบลหนองบัวแดง อำเภอหนองบัวแดง, ตำบลท่ามะไฟหวาน อำเภอแก้งคร้อ, ตำบลบ้านขาม อำเภอจัตุรัส, ตำบลกะฮาด อำเภอเนินสง่า และตำบลท่ากูป อำเภอซับใหญ่ โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือใช้ความสะดวก (Accidental or Convenience Sampling) รวม ๔๐๐ คน

๓.๒.๖ กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ซึ่งได้จากการคำนวณจากสูตร Taro Yamane ดังนี้

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากประชาชน ซึ่งมี ๓๘๓,๘๘๒ คน ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (๐.๐๕)

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่า

$$n = \frac{๓๘๓,๘๘๒}{1+๓๘๓,๘๘๒(๐.๐๕)^2}$$

$$n = \frac{๓๘๓,๘๘๒}{๑+๙๕๙.๗}$$

$$n = \frac{๓๘๓,๘๘๒}{๙๖๐.๗}$$

$$n = ๓๙๙.๕๙$$

$$\text{ได้กลุ่มตัวอย่าง} = ๔๐๐ \text{ คน}$$

และจากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) จนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

**๓.๒.๗ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)**

**๑) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ** คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจงในพื้นที่ ๒ ตำบลได้แก่ (๑) ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ (๒) ตำบลหนองบัวแดง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ เพื่อค้นหาประสบการณ์ ความรู้และข้อคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งสามารถแยกกลุ่มการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งหมด ๓๐ รูป/คน โดยแบ่งเป็น ๓ กลุ่มๆ ละ ๑๐ รูป/คน คือ

- |                                   |               |
|-----------------------------------|---------------|
| ๑.๑) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ           | รวม ๑๐ รูป/คน |
| ๑.๒) กลุ่มตัวแทนท้องถิ่น          | รวม ๑๐ คน     |
| ๑.๓) กลุ่มตัวแทนประชาชนในท้องถิ่น | รวม ๑๐ คน     |

วิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยครั้งนี้ โดยการใช้การเลือกแบบการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทพื้นที่ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชุมชนท้องถิ่น

ตารางที่ ๓ รายชื่อกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	ชื่อ-ฉายา (สกุล)	ตำแหน่ง	ตำบล/อำเภอ
ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญ	๑. พ.ต.อ.สรวิศ มาอินทร์	นายก อบต.นาฝาย	ต.นาฝาย อ.เมือง
	๒. นายถนอม ปลื้มสุด	รองนายก อบต.นาฝาย	ต.นาฝาย อ.เมือง
	๓. นายมาณพ สมบัติมี	รองนายก อบต.นาฝาย	ต.นาฝาย อ.เมือง
	๔. น.ส.กาญจนาทิชา บำขุนทด	ปลัด อบต. นาฝาย	ต.นาฝาย อ.เมือง
	๕. นายประเทือง พรหมลา	รองปลัด อบต.นาฝาย	ต.นาฝาย อ.เมือง
	๖. น.ส.สุวรรณา แดงสกุล	หน.สป. อบต.นาฝาย	ต.นาฝาย อ.เมือง
	๗. น.ส.กาญจนา จังหวะ	นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลหลวงศิริ	ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง
	๘. นายทองใส มูลสิงห์	รองนายกเทศมนตรีเทศบาล ตำบลหลวงศิริ	ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง
	๙. นายสายัณฑ์ แวสระ	รองนายกเทศมนตรีเทศบาล ตำบลหลวงศิริ	ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง
	๑๐. นายจันนกรณ สาระคำ	ผอ.กองช่าง รักษาการแทน ปลัดเทศบาลตำบลหลวงศิริ	ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง
ตัวแทน ท้องถิ่น	๑. อุทาม ตาปราบ	ประธานสภา	ต.นาฝาย อ.เมือง
	๒. นายอุดม หินชัยภูมิ	รองประธานสภา	ต.นาฝาย อ.เมือง
	๓. นายรักษาดี คุ่มกุดขมิ้น	ส.อบต. หมู่ ๑๔	ต.นาฝาย อ.เมือง
	๔. นายนัฐฐาพงศ์ ดีหลี	ส.อบต. หมู่ ๒	ต.นาฝาย อ.เมือง
	๕. นายสงวนศักดิ์ ลุนทะโสด	ส.อบต. หมู่ ๑๐	ต.นาฝาย อ.เมือง
	๖. นายชัยนันท์ พันธยาง	ประธานสภา	ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง
	๗. นางจำลอง เขียวจันทร์แสง	สมาชิกสภาเทศบาล	ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง

ตารางที่ ๓ รายชื่อกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (ต่อ)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	ชื่อ-ฉายา (สกุล)	ตำแหน่ง	ตำบล/อำเภอ
	๘. นายจักร์ คำภูเขียว	สมาชิกสภาเทศบาล	ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง
	๙. นายสมจิตร ปะทา	สมาชิกสภาเทศบาล	ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง
	๑๐. นายจิระพงษ์ พันธุ์โยศรี	สมาชิกสภาเทศบาล	ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง
ตัวแทนประชาชนในท้องถิ่น	๑. นายเทศา ธรณไพรี	กำนันตำบลนาฝาย	ต.นาฝาย อ.เมือง
	๒. นายบรรจง ศรีชัยภูมิ	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑	ต.นาฝาย อ.เมือง
	๓. นายไพศาล ปลื้มโชค	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘	ต.นาฝาย อ.เมือง
	๔. นายนิรุญ สองศรี	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙	ต.นาฝาย อ.เมือง
	๕. นายวิทยา ฟ้าโปรด	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๑	ต.นาฝาย อ.เมือง
	๖. นายสุมาลี ชันนอก	กำนันตำบลหนองบัวแดง	ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง
	๗. นายไวพจน์ กิตติคุณ	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๐	ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง
	๘. นายฉลอง สุจริตภักดี	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๙	ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง
	๙. นางระพีพรรณ พันธุ์โยศรี	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔	ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง
	๑๐. นายสมชัย เทียมชัย	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘	ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง

### ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

#### ก. เชิงปริมาณ

##### ๓.๓.๑ ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างเครื่องมือตามลำดับดังนี้

๑) ศึกษานิยาม ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เรื่อง การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ

๒) ร่างแบบสอบถามโดยอาศัยข้อมูลจากข้อ ๑) ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ

๓) สร้างแบบสอบถาม และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา และความปรนัยของเครื่องมือ ด้านโครงสร้างด้านเนื้อหา

๔) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขของผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ เป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง จำนวน ๓๐ คน/ชุด ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย แล้วนำแบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach)

##### ๓.๓.๒ ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น รวมทั้งศึกษาข้อเสนอแนะต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทาง โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

**ตอนที่ ๑** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ (Check Lists)

**ตอนที่ ๒** ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นใน ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น และด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน โดย

ใช้เกณฑ์ แปลผลวัดระดับความคิดเห็นตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้<sup>๒</sup>

ระดับมากที่สุด	ให้คะแนน	๕	คะแนน
ระดับมาก	ให้คะแนน	๔	คะแนน
ระดับปานกลาง	ให้คะแนน	๓	คะแนน
ระดับน้อย	ให้คะแนน	๒	คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	ให้คะแนน	๑	คะแนน

**ตอนที่ ๓** ข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

### ข. เชิงคุณภาพ

#### ๓.๓.๑ ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และสนทนากลุ่ม ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

๑) การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

๒) แนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามลำดับขั้น ดังนี้

๑) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

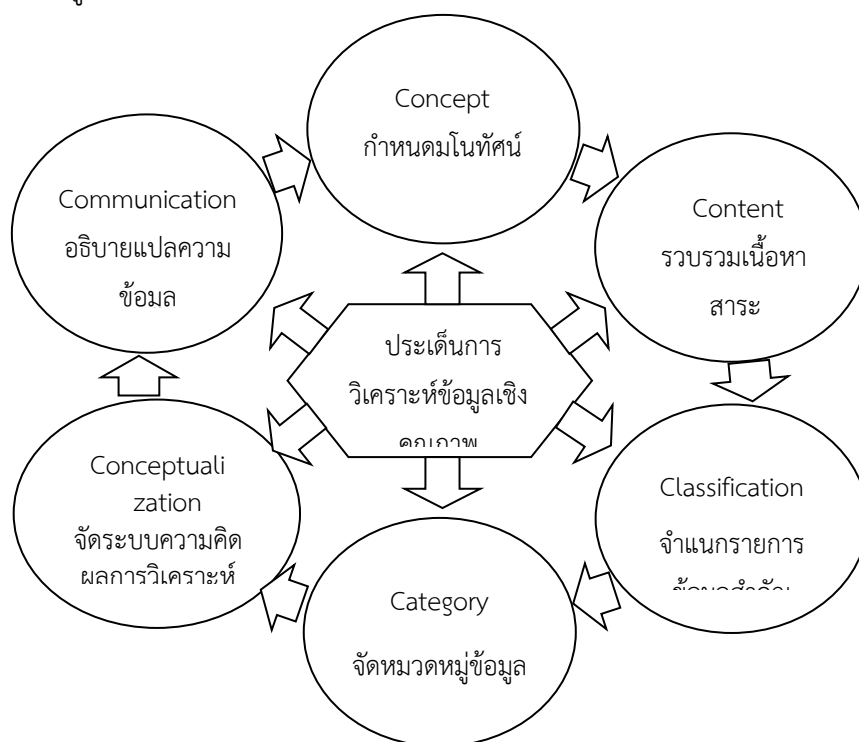
๒) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาด้วยเทคนิค ๖C (Technique Analysis)

<sup>๒</sup> บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๖๐), หน้า ๑๒๑.



การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค คอนเทนท์ อานาลีซิส (Content Analysis: ๖'C)<sup>๓</sup>

๑. Concept กำหนดมโนทัศน์: กำหนดประเด็นการวิเคราะห์ที่เน้นความคิดรวบยอด
๒. Content สารเนื้อหา: สารสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์แล้วสรุปประเด็นสำคัญ
๓. Classification การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มข้อมูล: นำข้อมูล ๒ ข้อ มาเป็นข้อมูลสำคัญในการจำแนกกลุ่มหรือระบุประเด็นสำคัญ
๔. Category สังเคราะห์จัดหมวดหมู่ข้อมูล: นำข้อมูลใน ๓ ข้อมาจัดหมวดหมู่ สรุปเนื้อหาใหม่
๕. Conceptualization การจัดกรอบความคิด การสรุปเนื้อหา: การจัดทำกรอบความคิดของการสังเคราะห์ข้อมูล
๖. Communication การสื่อความหมาย: สื่อความหมายของกรอบแนวคิดโดยการแปล ตีความข้อมูล อธิบายความหมาย



ภาพประกอบที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

<sup>๓</sup> นภัทร์ แก้วนาค, “เอกสารประกอบการบรรยายเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ”, (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), (เอกสารอัดสำเนา).

๓) การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นแรกผู้วิจัยจะตรวจสอบว่าได้ข้อมูลเพียงพอแล้วหรือยัง ข้อมูลนั้นได้ตอบปัญหาของการวิจัยแล้วหรือไม่ หากผู้วิจัยพบว่าได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกันผู้วิจัยจะตรวจสอบว่าข้อมูลที่แท้จริงเป็นอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกวิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ใช้กันมากในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ดังนี้

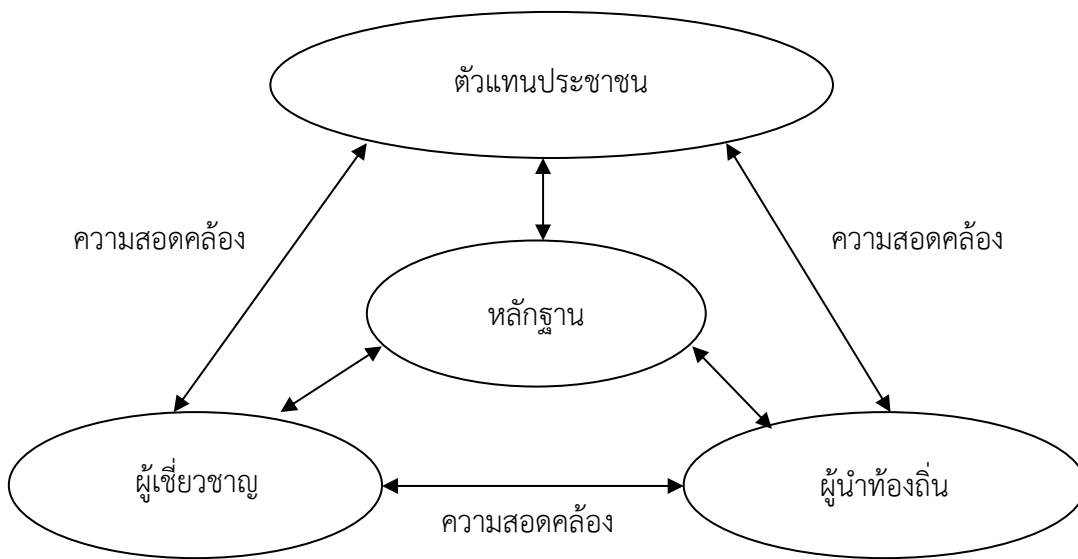
(๑) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบคือการตรวจสอบแหล่งข้อมูลแหล่งที่มาที่จะพิจารณาในการตรวจสอบได้แก่ ก. แหล่งเวลา ถ้าเวลาต่างกันข้อมูลที่รับจะเหมือนกันหรือไม่ ข. แหล่งสถานที่ ถ้าสถานที่ต่างกันข้อมูลที่รับจะเหมือนกันหรือไม่ ค. แหล่งบุคคล ถ้าบุคคลให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมอยู่อีกหรือไม่

(๒) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) คือ การตรวจสอบว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยลงไปเก็บแต่ละครั้งจะแตกต่างกันอย่างไร ในกรณีที่ไม่แน่ใจในคุณภาพของผู้รวบรวมข้อมูลสนาม ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนตัวให้มีหลายคนขึ้น

(๓) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) คือ การตรวจสอบว่าถ้าใช้แนวคิดทฤษฎีที่แตกต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกัน มากน้อยเพียงใด

(๔) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodology Triangulation) คือการใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆกัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่นใช้วิธีการสังเกตควบคู่กับการซักถามพร้อมกันนั้นก็คือการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบด้วยนั่นเอง

(๕) การสร้างบทสรุปและการพิสูจน์บทสรุป เป็นการนำแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยต่างๆ มาสร้างเป็นบทสรุปร่วมกับข้อมูลที่เชื่อถือได้อีกครั้งหนึ่ง โดยเน้นความเชื่อมโยงเพื่อนำไปสู่การพิสูจน์ที่เป็นรูปธรรมและตรงต่อข้อเท็จจริงที่ปรากฏ



ภาพประกอบที่ ๔ การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า<sup>๔</sup>

### ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๑. ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการต่างๆ เช่น บทความ หนังสือ รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ เอกสารเผยแพร่ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จากห้องสมุดของสถาบันการศึกษาต่างๆ และจากหน่วยงานองค์กรภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๒. ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากปรากฏการณ์จริงในพื้นที่ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

(๑) การสังเกต ผู้วิจัยได้จัดทำแผนผังรูปแบบการทำกิจกรรมและเวทีสนทนากลุ่มของภาคส่วนต่างๆ ซึ่งเป็นพื้นที่ในการทำวิจัย และบันทึกผลการสังเกตและสถานการณ์ที่พบเห็นในแต่ละภาคส่วน ซึ่งต้องแปลบันทึกดังกล่าวและใช้เป็นข้อมูลในการบรรยายสถานที่ที่ทำการสัมภาษณ์ และผู้วิจัยมุ่งความสนใจไปที่การทำความเข้าใจในเรื่องทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

(๒) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การกำหนดแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์จะมีลักษณะยืดหยุ่น คือ มีแนวคำถามเพียงบางส่วนเพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนคำถามได้ในกรณีที่มีการ

<sup>๔</sup> N. K. Denzin, *The research act (2<sup>nd</sup>ed.)*, (New York: Mc Graw-Hill, 1978), p. 390.

สัมภาษณ์นำไปสู่ประเด็นอื่นที่น่าสนใจ แต่ในขณะเดียวกันผู้วิจัยได้รักษาแนวทางการสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์บุคคล ภาคส่วนต่างๆ และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัย (ในงานวิจัยจะเรียกกลุ่มคนนี้ว่า ผู้ให้ข้อมูลหลัก หรือ key informants) แนวทางในการสัมภาษณ์ที่ใช้กับกลุ่มเป้าหมาย บุคคลที่ให้สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วยรายการคำถามและหัวข้อที่จัดเรียงลำดับไว้แล้ว ซึ่งลำดับในการถามนับได้ว่ามีความสำคัญต่อการศึกษาในครั้งนี้ เนื่องจากมีการตั้งประเด็นในการพูดคุยที่หลากหลาย (ประวัติส่วนตัว ประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทางการเมือง แนวคำถามแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ และแนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ

(๓) การสนทนากลุ่ม การสนทนากลุ่มทำให้นักวิจัยได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งช่วยให้การตอบคำถามมีรายละเอียดมากขึ้น โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแบบแผนพฤติกรรม ของกิจกรรมต่างๆของชุมชนท้องถิ่น การสนทนากลุ่มยังทำให้เกิดความยืดหยุ่นในหัวข้อการสนทนาซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มทำให้ทราบวัฒนธรรมของผู้ตอบคำถามโดยการสนทนากลุ่มมีเป้าหมายดังนี้ ๑) การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ๒) แนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ

(๔) การอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญผู้นำท้องถิ่น ประมาณ ๕๐ คน เข้าร่วมการอบรม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจร่วมกัน มีเป้าหมายประสงค์เดียวกัน ใช้เวลาในการอบรม ๒ วัน โดยเชิญวิทยากรให้ความรู้ในเรื่อง รูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองเพื่อพัฒนา พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่น , แนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น, การพัฒนาจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้นำท้องถิ่น, การพัฒนาจริยธรรมผู้นำท้องถิ่นที่พึงประสงค์ และการพัฒนาสังคมสันติประชาธรรมของผู้นำท้องถิ่น เพื่อหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวคิดใหม่ของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ

๓. ขอความร่วมมือจากประชากรกลุ่มตัวอย่างในเขตจังหวัดชัยภูมิ ตอบแบบสอบถาม และนำแบบสอบถาม จำนวน ๔๐๐ ชุด แจกให้ประชาชนในเขตจังหวัดชัยภูมิ โดยมีเป้าหมายในการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ตลอดทั้งข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

๔. เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จัดระเบียบข้อมูล

๕. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

### ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและ พรรณนา ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น สถิติที่ใช้คือ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๓.๒ ข้อมูลระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

๓.๓ เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยที่ใช้แปลผลข้อความที่ได้จากการประเมินผลมีดังนี้<sup>๕</sup>

ระดับมากที่สุด	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	๔.๕๑-๕.๐๐
ระดับมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	๓.๕๑-๔.๕๐
ระดับปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	๒.๕๑-๓.๕๐
ระดับน้อย	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	๑.๕๑-๒.๕๐
ระดับน้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	๑.๐๐-๑.๕๐

๔) ข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

<sup>๕</sup> N. K. Denzin, *The research act* (2<sup>nd</sup>ed.).

จะทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนด ใช้ในแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นจะทำการวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency)

๕) หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาจัดระเบียบและเรียบเรียง ข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการศึกษารวบรวมมาแล้ว ทั้งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ภาคเอกสาร ตำรา งานวิจัย หนังสือ บทความ สื่ออินเทอร์เน็ต และข้อมูลภาคสนาม จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งเรียบเรียงและจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามโครงสร้างเนื้อหา

๖) หลังจากเรียบเรียงข้อมูลแล้วลงมือเขียนงานวิจัย โดยนำเสนอในลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) เพื่อตอบประเด็นปัญหาการวิจัยตามโครงสร้างของเนื้อหา รวมทั้งรายงานความคืบหน้าต่อหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัย

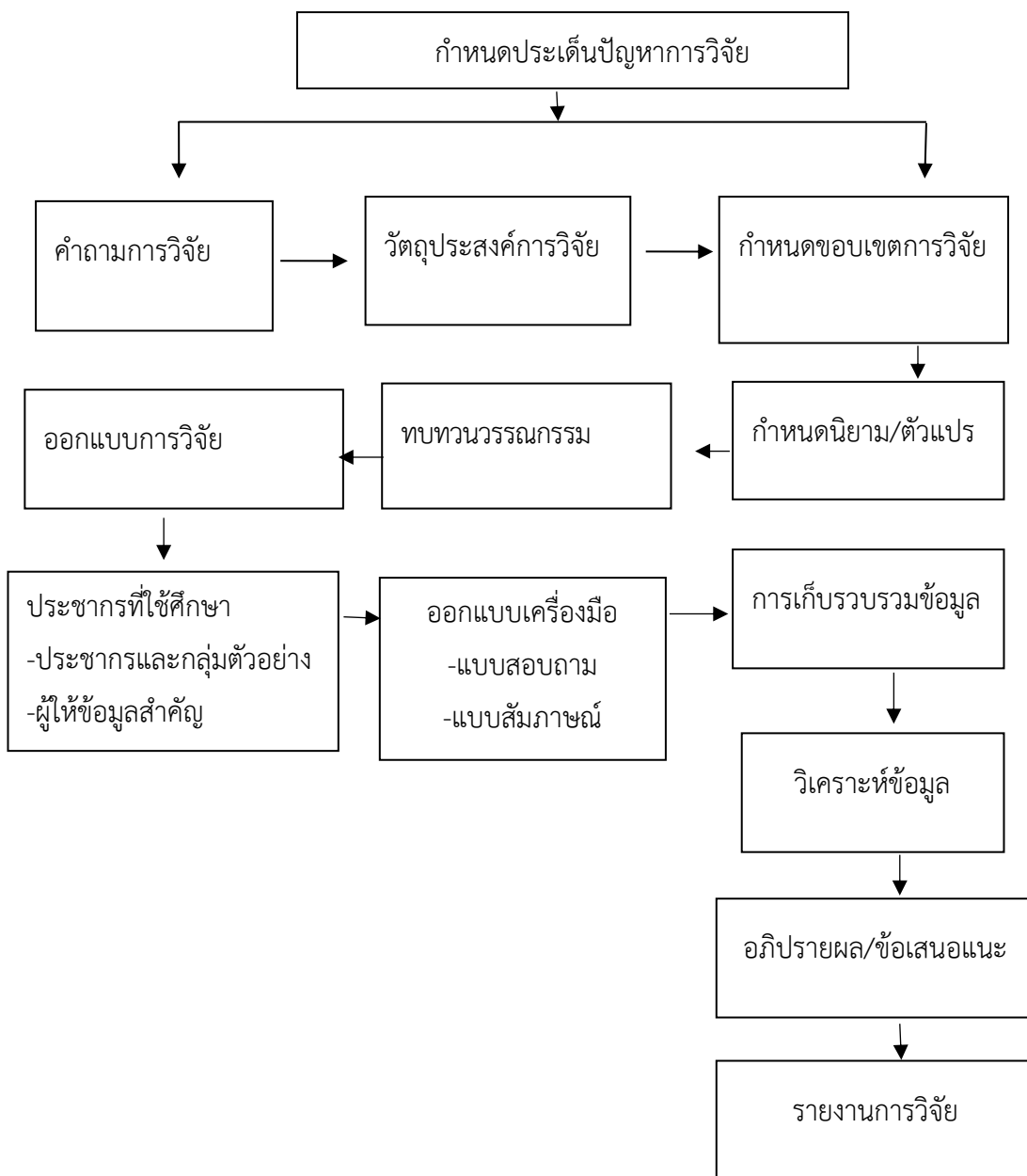
๗) สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และนำเสนอผลการวิจัยต่อหน่วยงานที่สนับสนุนทุนวิจัย

๘) นำรายงานวิจัยฉบับที่ได้รับการตรวจสอบจากหน่วยงานที่สนับสนุนทุนวิจัยแล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ พร้อมจัดทำบทความวิชาการ จัดทำตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์กิจกรรมที่วางแผนไว้และกิจกรรมที่ได้ดำเนินการมาแล้วและผลที่ได้รับ

๙) นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ทางด้านการส่งเสริมการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิต่อไป และนำเสนอหลักการและวิธีการที่เป็นแนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ จากนั้นก็นำฉบับสมบูรณ์ส่งหน่วยงานที่สนับสนุนทุนวิจัย และเผยแพร่ผลการวิจัยต่อไป

### ๓.๖ สรุปกระบวนการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถสรุปกระบวนการวิจัย ดังนี้



ภาพประกอบที่ ๕ สรุปกระบวนการวิจัย

## บทที่ ๔

### ผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed methods Research) ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) สามารถสรุปผลการวิจัยและองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

#### ๔.๑ ความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

- (๑) สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- (๒) ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- (๓) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

##### (๑) สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัย เรื่อง ผู้นำทางการเมืองกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจ ใช้สัญลักษณ์ ดังนี้

$\bar{X}$  แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

##### (๒) ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ลำดับชั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น



## (๓) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

## ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ปรากฏตามตารางที่ ๔ ดังนี้

ตารางที่ ๔ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
<b>เพศ</b>		
ชาย	๒๔๒	๖๐.๕๐
หญิง	๑๕๘	๓๙.๕๐
<b>อายุ (ปี)</b>		
ไม่เกิน ๓๐	๓๘	๙.๕๐
๓๑ - ๔๐	๑๘๖	๔๖.๕๐
๔๑ - ๕๐	๑๓๙	๓๔.๘๐
๕๑ ปีขึ้นไป	๓๗	๙.๒๐
<b>ระดับการศึกษา</b>		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	๒๖	๖.๕๐
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	๑๓๗	๓๔.๓๐
ปริญญาตรี	๒๒๔	๕๖.๐๐
สูงกว่าปริญญาตรี	๑๓	๓.๒๐
<b>อาชีพ</b>		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๗๖	๑๙.๐๐
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	๑๗๑	๔๒.๘๐
เกษตรกร	๑๒๘	๓๒.๐๐
อื่นๆ (รับจ้างทั่วไป)	๒๕	๖.๒๐

ตารางที่ ๔ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
<b>รายได้</b>		
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๓๒	๓๓.๐๐
๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท	๑๔๓	๓๕.๘๐
๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๑๑๗	๒๙.๒๐
๒๐,๐๐๑ ขึ้นไป	๘	๒.๐๐
<b>รวม</b>	<b>๔๐๐</b>	<b>๑๐๐</b>

จากตารางที่ ๔ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๔๐๐ คน ส่วนใหญ่เป็นชาย จำนวน ๒๔๒ คน (ร้อยละ ๖๐.๕๐) และหญิง จำนวน ๑๕๘ คน (ร้อยละ ๓๙.๕๐) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๑๘๖ คน (ร้อยละ ๔๖.๕๐) รองลงมามีอายุระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๑๓๙ คน (ร้อยละ ๓๔.๘๐) รองลงมา มีอายุ ไม่เกิน ๓๐ ปี จำนวน ๓๘ คน (ร้อยละ ๙.๕๐) และมีอายุ ๕๑ ปี ขึ้นไป จำนวน ๓๗ คน (ร้อยละ ๙.๒๐) ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๒๒๔ คน (ร้อยละ ๕๖.๐๐) รองลงมามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน ๑๓๗ คน (ร้อยละ ๓๔.๓๐) รองลงมามีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน ๒๖ คน (ร้อยละ ๖.๕๐) และมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๓ คน (ร้อยละ ๓.๒๐) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๑๗๑ คน (ร้อยละ ๔๒.๘๐) รองลงมาประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน ๑๒๘ คน (ร้อยละ ๓๒.๐๐) รองลงมาประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๗๖ คน (ร้อยละ ๑๙.๐๐) และ ประกอบอาชีพอื่นๆ (รับจ้างทั่วไป) จำนวน ๒๕ คน (ร้อยละ ๖.๒๐) ส่วนใหญ่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๔๓ คน (ร้อยละ ๓๕.๘๐) รองลงมามีรายได้ ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๓๒ คน (ร้อยละ ๓๓.๐๐) รองลงมามีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๑๗ คน (ร้อยละ ๒๙.๒๐) และมีรายได้ ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๘ คน (ร้อยละ ๒.๐๐)

**ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น**

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น โดยรวม และแยกเป็นรายด้าน ปรากฏตามตารางที่ ๕-๘ ดังนี้

ตารางที่ ๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น โดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น	4.01	.20	มาก
๒. ด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น	3.62	.31	มาก
๓. ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน	3.85	.26	มาก
<b>รวม</b>	<b>3.83</b>	<b>.18</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ ๕ พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.83$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ( $\bar{X} = 4.01$ ) ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน ( $\bar{X} = 3.85$ ) และด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น ( $\bar{X} = 3.62$ ) ตามลำดับ

**ตารางที่ ๖** ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น โดยรวมและรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น	4.42	.85	มาก
๒. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังนโยบายจากผู้บริหารท้องถิ่น	4.33	.57	มาก
๓. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมเวทีประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นและการลงประชามติ	4.44	.63	มาก
๔. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น	4.79	.41	มาก
๕. ผู้นำท้องถิ่นมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมลงคะแนนถอดถอนผู้นำท้องถิ่น	3.74	.56	มาก
๖. ผู้นำท้องถิ่นมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอข้อบัญญัติหรือกฎหมายท้องถิ่น	3.71	.68	มาก
๗. ผู้นำท้องถิ่นมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น	3.51	.54	มาก
๘. ผู้นำท้องถิ่นมีการตั้งคณะกรรมการต่างๆ ในการบริหารกิจการร่วมกับท้องถิ่น	3.51	.51	ปานกลาง
๙. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมวิถีชุมชนให้เกิดการพัฒนามากยิ่งขึ้น	4.09	.85	มาก
๑๐. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของท้องถิ่น เช่น เว็บไซต์ ช่องทางร้องเรียนร้องทุกข์ เป็นต้น	3.78	.73	มาก

**ตารางที่ ๖** ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น โดยรวมและรายข้อ (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
รวม	๔.๐๑	.๒๐	มาก

จากตารางที่ ๖ พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.01$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก ๙ ข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ ๔ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ( $\bar{X} = 4.79$ ) ข้อ ๓ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมเวทีประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นและการลงประชามติ ( $\bar{X} = 4.44$ ) ข้อ ๑ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น ( $\bar{X} = 4.42$ ) ข้อ ๒ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังนโยบายจากผู้บริหารท้องถิ่น ( $\bar{X} = 4.43$ ) ข้อ ๙ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมวิถีชุมชนให้เกิดการพัฒนามากยิ่งขึ้น ( $\bar{X} = 4.09$ ) ข้อ ๕ ผู้นำท้องถิ่นมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมลงคะแนนถอดถอนผู้นำท้องถิ่น ( $\bar{X} = 3.74$ ) ข้อ ๖ ผู้นำท้องถิ่นมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอข้อบัญญัติหรือกฎหมายท้องถิ่น ( $\bar{X} = 3.71$ ) ข้อ ๑๐ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของท้องถิ่น เช่น เว็บไซต์ช่องทางร้องเรียนร้องทุกข์ เป็นต้น ( $\bar{X} = 3.68$ ) ข้อ ๗ ผู้นำท้องถิ่นมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น ( $\bar{X} = 3.51$ ) ตามลำดับ และอยู่ในระดับปานกลาง ๑ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๘ ผู้นำท้องถิ่นมีการตั้งคณะกรรมการต่างๆ ในการบริหารกิจการร่วมกับท้องถิ่น ( $\bar{X} = 3.43$ ) ตามลำดับ

ตารางที่ ๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น โดยรวมและรายข้อ

ด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีการวางตัวเป็นที่มีความน่าเชื่อถือ	3.84	.62	มาก
๒. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความตั้งใจต่อการทำงานและรับผิดชอบต่อหน้าที่	3.58	.57	มาก
๓. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความกล้าแสดงออกในการเสนอความคิดเห็น กล้าตัดสินใจ	3.60	.61	มาก
๔. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่สามารถปรับตัวและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง	3.52	.54	มาก
๕. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ	3.59	.58	มาก
๖. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม	3.57	.57	มาก
๗. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์และสร้างทีมงาน	3.56	.56	มาก
๘. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความเสียสละต่อส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน	3.68	.56	มาก
๙. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่สามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร	3.67	.57	มาก
๑๐. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.61	.58	มาก
<b>รวม</b>	<b>3.52</b>	<b>.31</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ ๗ พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.62$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ ๑ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีการวางตัว

เป็นที่มีความน่าเชื่อถือ ( $\bar{X} = 3.84$ ) ข้อ ๘ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความเสียสละต่อส่วนรวมมากกว่า  
 ประโยชน์ส่วนตน ( $\bar{X} = 3.68$ ) ข้อ ๙ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่สามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ  
 การสื่อสาร ( $\bar{X} = 3.67$ ) ข้อ ๑๐ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ  
 ( $\bar{X} = 3.61$ ) ข้อ ๓ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความกล้าแสดงออกในการเสนอความคิดเห็น กล้าตัดสินใจ  
 ( $\bar{X} = 3.60$ ) ข้อ ๕ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ( $\bar{X} = 3.59$ )  
 ข้อ ๒ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความตั้งใจต่อการทำงานและรับผิดชอบหน้าที่ ( $\bar{X} = 3.58$ ) ข้อ ๖ ผู้นำ  
 ท้องถิ่นเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ( $\bar{X} = 3.57$ ) ข้อ ๗ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์และสร้าง  
 ทีมงาน ( $\bar{X} = 3.56$ ) ข้อ ๔ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่สามารถปรับตัวและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง  
 ( $\bar{X} = 3.52$ ) ตามลำดับ

**ตารางที่ ๘** ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่  
 ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตย  
 ท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้าง เครือข่ายชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่ม สตรีหมู่บ้าน/ตำบล	3.63	.58	มาก
๒. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่ม อาชีพ	3.86	.67	มาก
๓. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร..)	4.11	.73	มาก
๔. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมการดำเนินงานของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)	3.98	.61	มาก
๕. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมการดำเนินงานของ ชมรมผู้สูงอายุ	3.84	.57	มาก
๖. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมการดำเนินงานของ สภาเด็กและเยาวชน	3.90	.58	มาก
๗. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่ม อาสาสมัคร/จิตอาสา	4.12	.69	มาก

ตารางที่ ๘ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน โดยรวมและรายข้อ (ต่อ)

ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๘. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ประเพณีชุมชน	3.77	.66	มาก
๙. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสภาองค์กรอื่นๆ	3.42	.57	ปานกลาง
๑๐. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานอื่น เช่น ศาสนสถาน สถานศึกษา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นต้น	3.83	.74	มาก
รวม	3.85	.26	มาก

จากตารางที่ ๘ พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 3.85) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ๙ ข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ ๗ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัคร/จิตอาสา ( $\bar{X}$  = 4.12) ข้อ ๓ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ( $\bar{X}$  = 4.11) ข้อ ๔ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ( $\bar{X}$  = 3.98) ข้อ ๖ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน ( $\bar{X}$  = 3.90) ข้อ ๒ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ( $\bar{X}$  = 3.86) ข้อ ๕ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ ( $\bar{X}$  = 3.84) ข้อ ๑๐ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานอื่น เช่น ศาสนสถาน สถานศึกษา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นต้น ( $\bar{X}$  = 3.83) ข้อ ๘ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ประเพณีชุมชน ( $\bar{X}$  = 3.77) ข้อ ๑ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มสตรีหมู่บ้าน/ตำบล ( $\bar{X}$  = 3.63) ข้อ ๗ ผู้นำท้องถิ่นมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น ( $\bar{X}$  = 3.51)



ตามลำดับ และ อยู่ในระดับปานกลาง ๑ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๙ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสภาองค์กรอื่นๆ ( $\bar{X} = 3.42$ ) ตามลำดับ

ผลการศึกษาจากการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นนั้น ค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ๑๐ ลำดับแรก ได้แก่

๑. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ( $\bar{X} = 4.79$ )

๒. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมเวทีประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นและการลงประชามติ ( $\bar{X} = 4.44$ )

๓. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น ( $\bar{X} = 4.42$ )

๔. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังนโยบายจากผู้บริหาร ท้องถิ่น ( $\bar{X} = 4.33$ )

๕. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัคร/จิตอาสา ( $\bar{X} = 4.12$ )

๖. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ( $\bar{X} = 4.11$ )

๗. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมวิถีชุมชนให้เกิดการพัฒนามากยิ่งขึ้น ( $\bar{X} = 4.09$ )

๘. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ( $\bar{X} = 3.98$ )

๙. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน ( $\bar{X} = 3.90$ )

๑๐. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ( $\bar{X} = 3.86$ )

#### ๔.๒ การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

จากการค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมือง เพื่อนำข้อมูลเป็นแนวทางการศึกษานั้น ซึ่งนับแต่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๗๕ จวบจนถึงก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ ปี ๒๕๔๐ การปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยก็ได้เป็นประชาธิปไตยเท่าใดนัก โดยพัฒนาการของประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นได้พัฒนาและ ลอกเลียนมาจากประชาธิปไตยระดับชาติ ดังจะเห็นได้จาก การผลักดันให้สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีที่มาจากเลือกตั้งทางเดียวเท่านั้น หรือการเปลี่ยนแปลงที่มาของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นเท่านั้น และต่อมาก็มีการพัฒนาให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี

ที่มาจาก การเลือกตั้งทางตรงโดยประชาชนนั่นเอง ความคิดและวิธีปฏิบัติต่อประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของไทยนั้น มักจะอยู่ในกรอบและรูปแบบเดียว คือ รูปแบบที่ประชาชนใช้อำนาจผ่านผู้แทนเพียงเท่านั้น<sup>๑</sup> การได้มาซึ่งคะแนนเสียงเพื่อเลือกตัวแทน จึงเป็นความเข้าใจหลักในการเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น จากการศึกษางานวิจัยของ **จักรกริช สังขมณี** นั้น ได้กล่าวถึง หนังสือสองนคราประชาธิปไตย เอนก เหล่าธรรมทัศน์ ชี้ว่า ในระบบการเลือกตั้งในไทยนั้น “การ “ซื้อเสียง” เสียงไม่ใช่เป็นเพียงการแลกเปลี่ยนเงินตรา กับคะแนนเสียงเหมือนกับการซื้อขายสินค้าทั่วไป” (๒๕๕๒, ๒๓) นั้นหมายความว่า มันมีมิติทางด้านสังคมวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ในอดีตเมื่อระดับความยากจนในชนบทมีมาก หรือชาวบ้านที่อยู่ในภาคเกษตรสามารถพึ่งพิงตนเองได้น้อย ไม่มีทางเลือกในการดำรงชีวิตมากนัก จึงมีความเป็นไปได้ที่เงินจะมีความสำคัญมากในการตัดสินใจทางการเมือง หากแต่ในหลายทศวรรษที่ผ่านมาการเปลี่ยนแปลงในเชิงเศรษฐกิจทำให้ชาวบ้านมีระดับรายได้ที่สูงขึ้น มีช่องทางในการสร้างรายได้และสามารถสร้างความมั่นคงให้กับตนเองมากขึ้น การที่ชาวบ้านมีรายได้ มีช่องทางเครือข่ายทางสังคมที่กว้างขวาง และมีโอกาสในการเข้าถึงผลประโยชน์จากนโยบายรัฐมากขึ้นนี้เองที่ทำให้ระบบอุปถัมภ์แบบดั้งเดิมนั้นเปลี่ยนแปลงไป แต่เดิมลักษณะการอุปถัมภ์มีลักษณะของการใช้เงินผนวกกับการสร้างความสัมพันธ์เชิงส่วนตัว แต่ในปัจจุบันนี้การอุปถัมภ์มีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เป็นทางการมากขึ้น เช่นผ่านการลงสมัครเลือกตั้ง ผ่านทางนโยบายการพัฒนา และผ่านการสนับสนุนสวัสดิการชุมชน

เงินตราและของกำนัลในหลากหลายรูปแบบที่ถูกนำมาใช้ในการ “ซื้อเสียง” นั้นได้ทำหน้าที่เชิงสัญลักษณ์ในความสัมพันธ์ทางการเมืองแบบใหม่นี้ในฐานะที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างนักการเมืองกับชาวบ้าน หรือเป็นใบเบิกทางสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับชุมชน บนความคาดหวังที่ว่าจะสามารถสถาปนาความสัมพันธ์ในรูปแบบอื่น ๆ ให้งอกงามหลากหลายมากขึ้นได้ในอนาคตอีกอย่างก็คือว่าระบบธนาภิบาลเมืองแบบเก่าได้เปลี่ยนไปในระดับหนึ่ง สมัยก่อนนี้นักการเมืองมีความคาดหวังว่าเมื่อจ่ายเงิน “ซื้อเสียง” ไปแล้วชาวบ้านต้องเลือกลงคะแนนให้กับตนเอง ดังนั้น การจ่ายเงินให้กับหัวคะแนนไปแล้วแต่ตนกลับไม่ได้รับการเลือกตั้งถือเป็นความล้มเหลวของการทำงานระบบเครือข่ายอุปถัมภ์และยุทธศาสตร์การซื้อเสียง ผลก็คือนักการเมืองอาจจะ “จัดการ” กับหัวคะแนนที่นำเงินไปแจกในหมู่บ้าน แต่ในปัจจุบันนี้การตัดสินใจทางการเมือง

<sup>๑</sup> เอนก เหล่าธรรมทัศน์, **สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานพัฒนาประชาธิปไตย**, (สถาบันพระปกเกล้า: ธรรมดาเพลส จำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๕-๖.

ของชาวบ้านสามารถคาดการณ์ได้ค่อนข้างยาก นักการเมืองจึงต้องสร้างฐานของคะแนนนิยมในหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นแบบ "เศรษฐกิจศีลธรรม" และ "เศรษฐกิจการเมือง" ไปพร้อมๆ กัน

วิธีคิดที่แสดงออกถึงความซับซ้อนของการตัดสินใจเลือกผู้แทนของชาวบ้าน และการพิจารณาการเมืองในชีวิตประจำวันของผู้คนในชนบทนี้นำมาซึ่งความเข้าใจว่าทำไมระบบหัวคะแนนและการใช้เงินในการเลือกตั้งยังคงมีความสำคัญอยู่ หากแต่ไม่ใช่ปัจจัยชี้ขาดในการเลือกตั้งเสมอไป นักการเมืองในทุกระดับเองก็ตระหนักมากขึ้นด้วยว่าการให้ความอุปถัมภ์ผ่านทางระบบความสัมพันธ์ส่วนตัว ช่องทางหัวคะแนน และการใช้เงิน "ซื้อเสียง" นั้นเป็นเพียงช่องทางหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่ช่องทางสุดท้ายหรือเป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพที่สุด ในความเป็นจริงแล้วระบบอุปถัมภ์แบบดังกล่าวนี้เป็นเสมือนการวางฐานรากของความสัมพันธ์ทางการเมืองที่ตั้งอยู่บนเศรษฐกิจศีลธรรมแบบดั้งเดิม แต่ช่องทางที่วันนี้ต้องการการต่อ ยอดความสัมพันธ์ทางการเมืองที่ซับซ้อนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น นั้นเป็นสาเหตุว่าการนำเสนอแนวทางนโยบายการพัฒนาชุมชนที่กว้างขึ้นและการชี้ให้เห็นช่องทางในการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจของชาวบ้านมักจะนำมาผนวกในการหาเสียงเลือกตั้งด้วย เพราะนโยบายเหล่านี้เองจะตอบสนองความต้องการของชาวบ้านที่มีทัศนะของการดำรงชีพที่ข้ามพ้นประเด็นการยังชีพแบบพอเพียงไปสู่การตระหนักและให้ความสำคัญกับความปรารถนาและความพึงมีพึงได้แล้ว

การมองไม่เห็นเจตจำนงและความมุ่งมาดปรารถนาของชาวบ้าน ตลอดจนการไม่ยอมรับถึงการตระหนักรู้ในเรื่องสิทธิและความพึงมีพึงได้ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของคนชนบทในทุกวันนี้ถือเป็นอุปสรรคและเป็นปัญหาสำคัญในการทำความเข้าใจการเมืองที่เกิดขึ้นในชนบทไทยปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคที่ว่านี้จะไม่อาจก้าวข้ามพ้นไปได้เลย หากเรายังคงยึดติดการพิจารณาการเมืองของคนชนบทจากมุมมองของการเลือกตั้งและการจัดตั้งขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแต่เพียงฝ่ายเดียว ในเมื่อการต่อสู้ดิ้นรนของคนชนบทเกิดขึ้นในทุกวันตั้งแต่ตื่นเช้าจนกระทั่งเข้านอน การทำความเข้าใจชีวิตทางการเมืองของเขาเหล่านั้นจึงไม่อาจถูกลดทอนลงเหลือแค่วาระทางการเมืองที่คนชั้นกลางในเมืองให้ความสนใจและมุ่งให้คำตอบแต่เพียงเท่านั้น<sup>๒</sup>

นอกจากนั้น เมื่อก้าวถึง การเมืองท้องถิ่นของไทย ซึ่งนับตั้งแต่ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย ตั้งแต่ พ.ศ.

<sup>๒</sup> จักรกริช สังขมณี, “ชุมชนแห่งนั้นชื่อปรารถนา : วัฒนธรรมการเมืองในชีวิตประจำวันกับเครือข่ายความสัมพันธ์ในการพัฒนาท้องถิ่น”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.), ๒๕๕๕), หน้า ๗๔-๗๕.

๒๔๗๕ และปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ระบุให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นได้เป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามมาตรา ๗๘ ที่กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง โดยสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และหมวด ๙ ที่ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ในมาตรา ๒๘๒-๒๙๐ เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ให้แก่ท้องถิ่น เช่น ให้ท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง มีอิสระในการกำหนดนโยบาย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีโครงสร้างการบริหารในรูปของสภาท้องถิ่น และคณะผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ให้ท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงรักษา ศิลปะ จารีต ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม และคุณภาพสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นเอง เป็นต้น ทำให้รัฐธรรมนูญได้สร้างความชัดเจนต่อการกระจายอำนาจสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นในเชิงกระบวนการทางกฎหมาย และแนวทางปฏิบัติ เช่น ให้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ เพื่อส่งเสริมการกระจายอำนาจในเชิงกฎหมายและแนวทางปฏิบัติ และจัดตั้งคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่จัดทำแผนกำหนดหลักเกณฑ์/ขั้นตอน และเสนอแนะแนวทางในการกระจายอำนาจเช่น กำหนดอำนาจหน้าที่การจัด บริการสาธารณะ การจัดสรรสัดส่วนภาษีและ อารการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น จนกล่าวได้ว่า มรดกของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒<sup>๓</sup> ซึ่งตามหลักการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น จะเห็นได้ว่า แนวนโยบายการกระจายอำนาจมีเจตนารมณ์เพื่อให้ท้องถิ่นมีการพัฒนาตามบริบทพื้นที่และแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยการบริหารจัดการของคนในพื้นที่เอง อันจะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการได้อย่างตรงจุด เพื่อให้ท้องถิ่นเกิดการพัฒนาได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าแนวนโยบายกระจายอำนาจซึ่งผ่านมาหลายทศวรรษ แต่กระนั้นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นยังไม่มี ความชัดเจน ซึ่งจากงานวิจัย **อดีตคือ จันทะไทย** ได้ศึกษาถึงนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น แบ่งตามยุคสมัยพบว่า

**ยุคที่หนึ่ง** : นโยบายการกระจายอำนาจในช่วงปี พ.ศ.๒๔๗๕-๒๕๓๙ ส่งผลต่อการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นอยู่ในระดับที่น้อยมาก การปกครองท้องถิ่นที่เกิดขึ้น เป็นเพียงการ

<sup>๓</sup> วุฒิสาร ตันไชย, การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยของไทย, (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๗), หน้า ๔.

จัดรูปแบบและโครงสร้างของการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นตามกฎหมายที่ตราขึ้นเท่านั้น ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นน้อยมาก สาเหตุสำคัญที่เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นนั้นมีจำกัด เนื่องจากทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาท ภารกิจ หน้าที่ และรายได้ที่จำกัดยิ่ง รวมทั้งยังถูกสั่งการและควบคุมอย่างใกล้ชิดจากกระทรวงมหาดไทย จนกล่าวได้ว่า แทบไม่มีสภาพของการปกครองตนเองอย่างจริงจัง หรืออาจเรียกได้ว่าลักษณะของ “รัฐสังฆราช” หรือการปกครองท้องถิ่นโดยรัฐ

**ยุคที่สอง :** นโยบายการกระจายอำนาจในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๐ - พ.ศ.๒๕๔๙ นโยบายการกระจายอำนาจของรัฐในช่วงนี้ ส่งผลต่อการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นอยู่ในระดับที่มากขึ้น จะเห็นได้ว่าเป็นการเริ่มต้นกระบวนการกระจายอำนาจในประเทศไทยที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เห็นได้จากปรากฏการณ์ ดังนี้ ๑) มีรัฐธรรมนูญพ.ศ.๒๕๔๐ ที่มีบทบัญญัติบังคับรัฐ ต้องกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นครั้งแรกและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ ๒) รัฐธรรมนูญดังกล่าวกำหนดหลักการปกครองตนเองของท้องถิ่น ๓) ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น ๔) มีการชะลอของการกระจายอำนาจและการคัดค้านจากฝ่ายข้าราชการประจำในการถ่ายโอนอำนาจ ๕) ในทางปฏิบัติและข้อเท็จจริงมีปัญหาและข้อจำกัดหลายประการที่มีผลต่อการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นแต่นั้นว่ามีผลในระดับที่มากขึ้นกว่ายุคที่หนึ่ง

**ยุคที่สาม:** นโยบายการกระจายอำนาจในช่วงปี พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๖๐ ปรากฏว่าในช่วงต้นของยุคนี้ นโยบายการกระจายอำนาจของรัฐ ส่งผลต่อการเสริมสร้างประชาธิปไตยในระดับที่มากขึ้น แต่ในช่วงปลายของยุคนี้ เมื่อเกิดการรัฐประหารขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ กระบวนการกระจายอำนาจหยุดชะงักชั่วคราว ผลต่อการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น จึงอยู่ในระดับที่น้อยมาก เห็นได้จากปรากฏการณ์ ดังต่อไปนี้ ๑) เกิดกระบวนการกระจายอำนาจที่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาตลอดตามหลักการในรัฐธรรมนูญพ.ศ.๒๕๕๐ ๒) มีแผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๕๑ ซึ่งให้ความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะให้เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ ๓) มีการถ่ายโอนภารกิจ บุคลากร และงบประมาณต่อจากยุคที่สอง แต่มีปัญหาด้านการถ่ายโอนภารกิจสำคัญด้านการศึกษา มีการต่อต้านและคัดค้านจากข้าราชการในกระทรวงดังกล่าว ๔) การเมืองท้องถิ่นภาคตัวแทนที่เข้าสู่อำนาจ ยังไม่สามารถส่งเสริมให้เกิดประชาธิปไตยในท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ เพราะการเข้าสู่อำนาจของนักการเมืองบางส่วนโดยการซื้อเสียงและมีการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ๕) มีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกภาคพลเมืองเพื่อให้เกิดความสมดุลของอำนาจรัฐที่กระจาย ๖) เกิดขบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนเรียกร้องและมีข้อเสนอให้ปฏิรูปโครงสร้างอำนาจรัฐให้มีการกระจาย

อำนาจสู่ภาคประชาชนให้มากขึ้น (ชุมชนท้องถิ่น) ๗) เมื่อเกิดการรัฐประหารเมื่อ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗ ส่งผลต่อการเคลื่อนไหวของกลุ่มต่างๆในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและกระบวนการกระจายอำนาจหยุดชะงักชั่วคราวและขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการปฏิรูปการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ แต่ยังไม่เห็นทิศทางที่ชัดเจนในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น<sup>๔</sup>

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงแยกประเด็นเพื่อศึกษาการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น แบ่งเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

### ๑. แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตน ซึ่งสังคมในหมู่บ้าน ชุมชน มีผู้นำในการดำรงตำแหน่งอยู่หลายภาคส่วน เช่น ระดับท้องถิ่น ก็จะประกอบด้วย ผู้บริหาร และสมาชิก นอกจากนั้นในส่วนของภูมิภาค ก็จะประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือหน่วยงานต่างๆในชุมชน ซึ่งแต่ละตำแหน่งควรเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน และปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ก็จะทำให้ชุมชนเกิดความรักความสามัคคีในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน<sup>๕</sup> อีกทั้งผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งโดยไม่ซื้อเสียง มีการหาเสียงอย่างบริสุทธิ์และเป็นธรรม<sup>๖</sup> ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและสามารถส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่น<sup>๗</sup> รวมถึงผู้นำท้องถิ่นมีการเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆในท้องถิ่น เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนจึงจะทำให้การดำเนินงานเกิดผลสำเร็จ<sup>๘</sup> นอกจากนั้นผู้นำท้องถิ่นมีการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถร่วมแสดง

<sup>๔</sup> อติศักดิ์ จันทไทย, “นโยบายการกระจายอำนาจกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น”, *ปริญญา รัฐศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๖๒), หน้า ๑๑๘-๑๒๐.

<sup>๕</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๖</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๗</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๘</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๔ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

บทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดแนวคิดในการพัฒนาได้อย่างหลากหลาย<sup>๙</sup> ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่เข้าใจบริบทพื้นที่ วัฒนธรรม ประเพณี สังคมในท้องถิ่น เพื่อสามารถรับทราบปัญหาและความต้องการในชุมชน<sup>๑๐</sup> ผู้นำท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในการเสนอ ปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมทั้งหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชน<sup>๑๑</sup> ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจถึงหลักประชาธิปไตยโดยเฉพาะการเลือกตั้งเพื่อที่จะได้ผู้นำที่สามารถแสดงบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น<sup>๑๒</sup> ผู้นำท้องถิ่นมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม<sup>๑๓</sup> ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้สร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในชุมชน ไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่าย<sup>๑๔</sup> และผู้นำท้องถิ่นยอมรับฟังความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานท้องถิ่น<sup>๑๕</sup>

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เป็นการเสริมสร้างความเข้าใจให้กับผู้นำท้องถิ่นในตามหลัก “การปกครองตนเอง” เนื่องจากประชาธิปไตยท้องถิ่นเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นได้สามารถบริหารจัดการตนเอง โดยมีการเลือกตั้งคนในชุมชนนั้นๆ เป็นผู้กำหนดนโยบายและกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามบริบทชุมชนและปัญหา ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ร่วมกับคนในชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นของตน การส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นมีการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ของตน ผู้นำท้องถิ่นเป็นลงสมัครรับเลือกตั้งโดยไม่ซื้อเสียง มีการหาเสียงอย่างบริสุทธิ์และเป็นธรรม ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและสามารถส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นมีการเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่น เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนจึงจะทำให้การดำเนินงานเกิดผลสำเร็จ ผู้นำท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถร่วมแสดงบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดแนวคิดในการพัฒนาได้อย่างหลากหลาย ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่เข้าใจบริบทพื้นที่ วัฒนธรรม ประเพณี สังคมในท้องถิ่น เพื่อสามารถรับทราบปัญหาและความต้องการในชุมชน ผู้นำ

<sup>๙</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๐</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๖ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๑</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๗ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๒</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๘ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๓</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๙ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๔</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๐ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๕</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๑ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

ท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในการเสนอ ปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมทั้งหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชน ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจถึงหลักประชาธิปไตยโดยเฉพาะการเลือกตั้งเพื่อที่จะได้ผู้นำที่สามารถแสดงบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ผู้นำท้องถิ่นสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในชุมชน ไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่ายและผู้นำท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานท้องถิ่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชน เกิดชุมชนเข้มแข็งและเกิดการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นต่อไป

## ๒. แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความเสียสละต่อส่วนรวม ต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เช่น หลักจากการเลือกตั้งต้องมองการพัฒนาในภาพรวม ไม่เลือกเอื้อประโยชน์เฉพาะชุมชนใดชุมชนหนึ่ง<sup>๑๖</sup> ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเมตตา ไม่มีการชิงดีชิงเด่นกัน<sup>๑๗</sup> ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้วางตัวเป็นแบบอย่างที่ดี มีความประพฤติดี มีคุณธรรมและจริยธรรม โดยเฉพาะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและการพนัน<sup>๑๘</sup> ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ประสานงานที่ดีกับทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความร่วมมือรวมทั้งเกิดความสามัคคีในชุมชน<sup>๑๙</sup> ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และตั้งใจในการทำงานร่วมกับคนในชุมชน<sup>๒๐</sup> ผู้นำท้องถิ่นมีความกล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็นและกล้าตัดสินใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผล<sup>๒๑</sup>และผู้นำท้องถิ่นรู้จักการเรียนรู้อยู่เสมอ มีการพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความทันสมัย ทันโลกทันเหตุการณ์ และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน<sup>๒๒</sup>

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านภาวะผู้นำท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เป็นการส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความเสียสละต่อส่วนรวม ต้องคำนึงถึงประโยชน์

<sup>๑๖</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๒ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๗</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๘</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๔ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๙</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๕ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๒๐</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๖ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๒๑</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๗ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๒๒</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๘ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.



ส่วนร่วมเป็นหลัก เช่น หลีกจากการเลือกตั้งต้องมองการพัฒนาในภาพรวม ไม่เลือกเอื้อประโยชน์ เฉพาะชุมชนใดชุมชนหนึ่ง ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ มีความเมตตา ไม่มีการชิงดีชิงเด่นกัน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้วางตัวเป็นแบบอย่างที่ดี มีความประพฤติดี มีคุณธรรมและจริยธรรม โดยเฉพาะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและการพนัน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ประสานงานที่ดีกับทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความร่วมมือ รวมทั้งเกิดความสามัคคีในชุมชน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และตั้งใจในการทำงานร่วมกับคนในชุมชน ผู้นำท้องถิ่นมีความกล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็นและกล้าตัดสินใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลและผู้นำท้องถิ่นรู้จักการเรียนรู้อยู่เสมอ มีการพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีความทันสมัย ทันโลกทันเหตุการณ์ และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้ผู้นำท้องถิ่นมีภาวะผู้นำในการเป็นผู้นำเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตน

### ๓. แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความเข้าใจและเข้าถึงแต่ละองค์กร ทั้งท้องถิ่น ท้องที่ ภาคราชการ ภาคเอกชน หน่วยงานต่างๆ<sup>๒๓</sup> ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่ประสานความร่วมมือระหว่างกลุ่ม องค์กรต่างๆ เช่น กลุ่มอาชีพ เพื่อแก้ปัญหาปากท้องให้ประชาชนอยู่ดีกินดี<sup>๒๔</sup> ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อให้สามารถกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน<sup>๒๕</sup> ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจในการบริหารงานของกลุ่มองค์กรต่างๆภายในชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการจัดตั้งกลุ่มและเกิดการพัฒนากลุ่มต่างๆในชุมชน<sup>๒๖</sup>และผู้นำท้องถิ่นมีการสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อให้เกิดการประสานงานในชุมชน<sup>๒๗</sup>

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน เป็นการส่งเสริมผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความ

<sup>๒๓</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๙ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

<sup>๒๔</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๐ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

<sup>๒๕</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๑ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

<sup>๒๖</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๒ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

<sup>๒๗</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๓ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เข้าใจและเข้าถึงแต่ละองค์กร ทั้งท้องถิ่น ท้องที่ ภาคราชการ ภาคเอกชน หน่วยงานต่างๆ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่ประสานความร่วมมือระหว่างกลุ่ม องค์กรต่างๆ เช่น กลุ่มอาชีพ เพื่อแก้ปัญหาปากท้องให้ประชาชนอยู่ดีกินดี ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อให้สามารถกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจในการบริหารงานของกลุ่มองค์กรต่างๆ ภายในชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการจัดตั้งกลุ่มและเกิดการพัฒนากลุ่มต่างๆ ในชุมชนและผู้นำท้องถิ่นมีการสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อให้เกิดการประสานงานในชุมชน ซึ่งจะทำให้เป็นการสร้างเสริมให้ชุมชนเกิดการพัฒนาดังกล่าวได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

#### ๔.๓ แนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ

##### ๑. แนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เป็นการส่งเสริมให้เกิด “การเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์”

การส่งเสริมให้ประชาชนให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองนับเป็นปัจจัยหลักในการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น และเป็นสิ่งสำคัญประการแรกๆ ที่จะต้องสร้างความเข้าใจถึงความเป็นมาและความสำคัญของการปกครองตนเองในท้องถิ่น รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจอันดีในการร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นของตนในฐานะ “เจ้าของชุมชน” ให้เกิดขึ้น ตามศักยภาพและบริบทของท้องถิ่น จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นนั้น ควรมีการส่งเสริมให้เกิดการเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกครองท้องถิ่นในปัจจุบันเกิดขึ้นจากนโยบายการกระจายอำนาจ เพื่อให้ประชาชนหรือชุมชนสามารถบริหารจัดการตนเอง โดยใช้กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้บริหารหรือตัวแทน มาจากการเลือกตั้ง อาศัยหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจหลักการปกครองตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน จึงควรมีการส่งเสริมให้เกิดการเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ สามารถแยกได้ดังนี้

##### ๑) การเลือกตั้งท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ว่า

ในการหาเสียงเลือกตั้งแต่ละครั้งควรมีการจัดเวทีปราศรัย และให้พูดถึงนโยบายในการที่จะเข้ามาพัฒนาท้องถิ่น ควรมีการหาเสียงอย่างสร้างสรรค์ ไม่ควรมีการกล่าวร้าย โจมตีผู้สมัครลงแข่งขันด้วยกัน จะได้แข่งขันกันอย่างบริสุทธิ์<sup>๒๘</sup> ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งใช้สิทธิ์

<sup>๒๘</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

เลือกตั้งของตนเอง<sup>๒๙</sup> ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่เห็นประโยชน์ส่วนตัว<sup>๓๐</sup> ควรมีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมไม่ให้มีการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง เพื่อให้การเลือกตั้งมีความยุติธรรม<sup>๓๑</sup> หลังจากการเลือกตั้งแล้วจะมีการแบ่งพรรคแบ่งพวก อย่างเช่นว่า เมื่อการเลือกตั้ง a ชนะ b แพ้ ครอบครัวของ b จะไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งความร่วมมือจากคนในท้องถิ่นมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพื่อให้เกิดการพัฒนา<sup>๓๒</sup>ผู้นำจะต้องมีความเสียสละประชาชนต้องมาก่อน ต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเช่นไม่ใช่ต้องการแต่จะเอาบ้านตัวเองควรมองที่ภาพรวม<sup>๓๓</sup> หลังจากการเลือกตั้งควรจะยอมรับผลการเลือกตั้งและให้โอกาสคนที่ชนะการเลือกตั้งในการทำงานและร่วมมือกันในการพัฒนา<sup>๓๔</sup>การเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นเรื่องธรรมดาของประเทศประชาธิปไตยจึงต้องมีการสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนทั้งท้องถิ่นและท้องถิ่นที่จะต้องมีการพัฒนาร่วมกัน<sup>๓๕</sup> ต้องอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การหาเสียงเลือกตั้ง จะได้ไม่ขัดแย้งกัน<sup>๓๖</sup>

กลุ่มผู้วิจัยสามารถนำมาสรุปประเด็นการเลือกตั้งท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ประกอบด้วย

#### (๑) การหาเสียงเลือกตั้งอย่างสร้างสรรค์

การเลือกตั้งท้องถิ่น นับเป็นกระบวนการเพื่อจะได้มาซึ่งนักการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วย ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น เพื่อเป็นตัวแทนในการทำหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับ ซึ่งการเลือกตั้งจะต้องมีความบริสุทธิ์ยุติธรรม มีการหาเสียงอย่างสร้างสรรค์ เช่น การปราศรัย นโยบายการพัฒนา การมีผู้ช่วยหาเสียงที่เข้าใจบทบาท การแสดงออกถึงความต้องการในการที่จะนำพาให้ท้องถิ่นเกิดการพัฒนา ไม่ใส่ร้าย โจมตีผู้ลงสมัครแข่งขัน มีความจริงใจต่อชุมชนในการที่จะเข้ามาพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้น การเลือกตั้งของนักการเมืองท้องถิ่น จะเป็นคนในชุมชนนั้นๆ ลงสมัครแข่งขัน จะรู้ความเป็นมาเป็นไปของแต่ละคน การหาเสียงเลือกตั้งจึงควรเป็นไปอย่างสร้างสรรค์

<sup>๒๙</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๓๐</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๔ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๓๑</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๓๒</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๓๓</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๖ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๓๔</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๒ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๓๕</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๓๖</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๔ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

การไม่กล่าวร้ายโจมตีกัน มีการชูนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นและเสริมสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในหลักการเลือกตั้งท้องถิ่น

### (๒) ไม่ซื้อสิทธิ์ไม่ขายเสียง

การเลือกตั้งด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม นับเป็นสิ่งสำคัญต่อประชาธิปไตยท้องถิ่น การเลือกตั้งจำเป็นจะต้องหาทางแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเพื่อให้เกิดการลงสมัครแข่งขันเลือกตั้งเป็นไปอย่างยุติธรรม ผู้นำท้องถิ่นจะต้องแสดงออกให้ประชาชนได้เห็นความรู้ความสามารถในการที่จะเข้ามารับบทบาทเป็นผู้นำในการพัฒนา โดยไม่มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือและก่อให้เกิดผลดีต่อการเป็นผู้นำในการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น

### (๓) ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก

การพัฒนาท้องถิ่นนั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนในชุมชน หลังจากการเลือกตั้ง จึงควรมีการสร้าง ความเข้าใจทั้งจากผู้นำท้องถิ่น ชุมชน ไม่ให้เกิดความแตกแยกในชุมชน จึงจะสามารถพัฒนาท้องถิ่นได้เป็นผลสำเร็จ ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการสร้างความเข้าใจระหว่างชุมชน ให้สามารถประสานความร่วมมือกับชุมชน ไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่าย ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน พวกพ้อง อันจะนำไปสู่การประสานความร่วมมือกันในชุมชน

### (๔) ยอมรับผลการเลือกตั้งและให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาท้องถิ่น

หลังจากการเลือกตั้งท้องถิ่น หากไม่ได้รับการเลือกตั้ง ควรที่จะเปิดโอกาสให้ผู้ชนะการเลือกตั้งได้เป็นผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น ไม่ควรสร้างความแตกแยกในชุมชน การสร้างความเข้าใจให้กับผู้นำท้องถิ่นหรือประชาชนในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะการเลือกตั้งนั้นเป็นการเลือกตัวแทนเพื่อเข้าไปนำเสนอปัญหาและความต้องการ อย่างไรก็ตาม เมื่อการแข่งขันเลือกตั้งแล้วเสร็จจำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือกันในชุมชนต่อไป

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมให้เกิด “การเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการเลือกตั้งท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ ประกอบด้วย การหาเสียงเลือกตั้งอย่างสร้างสรรค์ การไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียง การไม่แบ่งพรรคแบ่งพวกและการยอมรับผลการเลือกตั้งและให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาท้องถิ่น

### ๒) เสริมสร้างศักยภาพท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ว่า

การที่ผู้นำท้องถิ่นสามารถดึงศักยภาพบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น<sup>๓๗</sup> มีการปลูกฝังตั้งแต่ในครัวเรือนการเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่หรือทำกับข้าวไปส่งญาติไม่มีการชิงดีชิงเด่นกันในชุมชนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันในชุมชน<sup>๓๘</sup> ควรปลูกฝังให้เด็กเยาวชนยังคงวัฒนธรรมประเพณีสังคมแบบดั้งเดิมไม่วิ่งตามกระแสโลกหรือลืมนิยามพื้นฐานดั้งเดิมเพราะจะทำให้ห่างไกลศีลธรรมมากขึ้น<sup>๓๙</sup> ตำบลนาฝายมีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และสถานที่ท่องเที่ยวเป็นที่รู้จัก เช่น วัดสระหงส์ อนุพุทธมณฑลอีสาน มีน้ำตกตาดโตน รวมทั้งประเพณีบุญเดือน ๖<sup>๔๐</sup> ตำบลนาฝายมีชุมชนเกษตรแปรรูปสมุนไพรซึ่งเป็นศูนย์เรียนรู้สมุนไพรที่วัดช่อระกา วัดดาวเรือง ผ้าไหม ปลาธำบอ กุ้งช่อระกา กลุ่มผลิตข้าว กช ๔๓ ตำบลนาฝาย ช่วยในการลดเบาหวาน<sup>๔๑</sup> ทำความเข้าใจกันในชุมชนร่วมกันพัฒนา<sup>๔๒</sup> มีการเข้าถึงในแต่ละหมู่บ้านเพื่อจะรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง<sup>๔๓</sup> หัวใจหลักของการพัฒนาคือจะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชน<sup>๔๔</sup> ต้องมีการวางแผนกันในการพัฒนามีกิจกรรมหรือประชุมต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าร่วม<sup>๔๕</sup>

กลุ่มผู้วิจัยสามารถนำมาสรุปประเด็นการเสริมสร้างศักยภาพท้องถิ่นประกอบด้วย

### (๑) ค้นหาปราชญ์ท้องถิ่น

ผู้นำท้องถิ่น จะต้องอาศัยความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่น ที่สำคัญจะต้องรู้จักบุคคลที่มีศักยภาพหรือปราชญ์บุคคล เพื่อเป็นผู้เสนอแนวคิดหรือร่วมกันในการพัฒนา การค้นหาปราชญ์ท้องถิ่น เข้ามาร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นจะก่อให้เกิดการพัฒนาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากจะได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้าร่วมในการเสนอความคิดเห็นด้านต่างๆ

### (๒) อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม

การเลือกตั้งด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม นับเป็นสิ่งสำคัญต่อประชาธิปไตยท้องถิ่น การเลือกตั้งจำเป็นจะต้องหาทางแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเพื่อให้เกิดการลงสมัครแข่งขัน

<sup>๓๗</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๙ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๓๘</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๐ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๓๙</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๑ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๔๐</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๒ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๔๑</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๔๒</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๔ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๔๓</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๕ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๔๔</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๖ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๔๕</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๗ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

เลือกตั้งเป็นไปอย่างยุติธรรม ผู้นำท้องถิ่นจะต้องแสดงออกให้ประชาชนได้เห็นความรู้ความสามารถในการที่จะเข้ามารับบทบาทเป็นผู้นำในการพัฒนา โดยไม่มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือและก่อให้เกิดผลดีต่อการเป็นผู้นำในการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นดั้งเดิม นับว่าเป็นสิ่งที่ผู้นำท้องถิ่น จะต้องมีการคำนึงถึงเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะรกรงแห่งความเป็นไทย การเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ การสืบสานประเพณีดั้งเดิมไว้ให้ลูกหลานสืบต่อไป การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนยึดถือวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม จะทำให้มีภูมิคุ้มกันจากกระแสสังคมภายนอก ซึ่งการเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ยังคงจะเป็นการสั่งสอนให้เด็กและเยาวชน มีศีลธรรม และยังมีการสืบสานประเพณีดั้งเดิมสืบไป

### (๓) ค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชน

ผู้นำท้องถิ่นจำเป็นจะต้องค้นหาศักยภาพท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการต่อยอดในการพัฒนา โดยเฉพาะผลผลิตของชุมชนเพื่อให้เกิดความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน การนำชุมชนของผู้นำท้องถิ่น จะต้องมีการเรียนรู้และพัฒนาท้องถิ่น การค้นหาอัตลักษณ์ชุมชน เพื่อเสริมสร้างชุมชนให้เกิดศักยภาพ ทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การค้นหาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม เป็นไปตามศักยภาพชุมชน

### (๔) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้การปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ นับเป็นหัวใจหลักในการที่พัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามความต้องการของประชาชน การรับทราบปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริง จะก่อให้เกิดการพัฒนาได้อย่างตรงจุดและทำให้การพัฒนาบรรลุเป้าหมาย การที่ผู้นำเข้าถึงประชาชนหรือชุมชนได้นั้น จะก่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะการสร้าง ความเข้าใจและขอความร่วมมือจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนและเกิดการพัฒนาท้องถิ่นได้โดยง่าย

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมให้เกิด “การเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการเสริมสร้างศักยภาพท้องถิ่น ประกอบด้วย ค้นหาปราชญ์ท้องถิ่น อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม ค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

#### ๓) การส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตยท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ว่า

ผู้นำท้องถิ่นสร้างความเข้าใจระหว่างกันในกลุ่มชนเพื่อประสานความร่วมมือในเรื่องต่างๆ<sup>๕๖</sup> ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในกลุ่มชน มีการร่วมคิดร่วมทำแก้ปัญหาและร่วมบำรุงรักษาส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักพึ่งตนเองและช่วยเหลือผู้อื่น<sup>๕๗</sup> ผู้นำท้องถิ่นมีการเข้าถึงประชาชนมีความสามารถที่จะพัฒนาเพื่อให้ประชาชนอยู่ดีกินดีได้<sup>๕๘</sup> ผู้นำท้องถิ่นมีการชูนโยบายการพัฒนาการพัฒนาย่างชัดเจน<sup>๕๙</sup>

กลุ่มผู้วิจัยสามารถนำมาสรุปประเด็นการส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตยท้องถิ่นประกอบด้วย

### (๑) สร้างเสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องเข้าใจถึงหลักการปกครองตนเองในท้องถิ่นของตน เพื่อเป็นแนวทางในการที่จะสามารถนำพาประชาชนเข้าถึงเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจทางการปกครอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้นำท้องถิ่นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาหาความรู้ในด้านการปกครองตนเอง การบริหารจัดการท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้

### (๒) เข้าใจบริบทพื้นที่

ผู้นำท้องถิ่นที่จะมีการพัฒนาท้องถิ่นที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภพนั้น จะต้องมีการสำรวจข้อมูลพื้นที่ให้รู้จักภูมิศาสตร์ชุมชน สิ่งแวดล้อม รวมถึงวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ดังจะเห็นได้ว่า ท้องถิ่นในแต่ละแห่งย่อมมีความแตกต่างกันทั้งลักษณะทางด้านกายภาพ สภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี รวมถึงปัญหาและความต้องการย่อมมีความแตกต่างกันไป ผู้นำท้องถิ่นจึงต้องมีการสำรวจข้อมูลของชุมชนหรือพื้นที่ให้ครอบคลุมในทุกด้านจึงจะสามารถค้นหาศักยภาพพื้นที่รวมทั้ง ปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

### (๓) ค้นหาปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ผู้นำท้องถิ่น ควรมีการเข้าถึงประชาชนและชุมชน เพื่อจะได้รับทราบปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริงเพื่อให้การพัฒนาได้อย่างตรงจุด ซึ่งการพัฒนาท้องถิ่นที่จะสามารถเกิด

<sup>๕๖</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๘ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๕๗</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๙ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๕๘</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๓๐ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๕๙</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

การพัฒนาได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพนั้น ย่อมเกิดจากการที่มีการเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง จึงจะสามารถกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาได้ตรงกับเป้าหมาย

#### (๔) กำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาชัดเจน เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนามุ่งสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์ได้สำเร็จ หากผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาย่อมส่งผลให้มีการกำหนดนโยบายการพัฒนาและทิศทางการพัฒนาบรรลุเป้าหมายได้โดยง่าย

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมให้เกิด “การเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตยท้องถิ่น ประกอบด้วย การสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ การเข้าใจบริบทพื้นที่ ค้นหาปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริงและกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น

#### ๒. แนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เป็นการส่งเสริมให้เกิด “ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่”

ผู้นำท้องถิ่นนับเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่มิบทบาทในการเสริมสร้างความเข้าใจภายในชุมชน ประสานความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ในชุมชน เพื่อให้ชุมชนเกิดการมีส่วนร่วมและสร้างความเชื่อมั่นในการพัฒนาท้องถิ่นของตน การที่ผู้นำท้องถิ่นมีการพัฒนาตนเองให้เป็น “ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่” จะทำให้ประชาชนเกิดความศรัทธา น่าเชื่อถือ และสามารถจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นได้มากขึ้น สามารถแยกเป็นประเด็น ได้ดังนี้

##### ๑) ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ว่า

ผู้นำท้องถิ่นต้องมีการแสดงฝีมือในการบริหารท้องถิ่นให้เป็นที่ประจักษ์<sup>๕๐</sup>ผู้นำท้องถิ่นดูข่าวสารบ้านเมือง ซึ่งการเมืองมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจึงต้องติดตามข่าวสาร<sup>๕๑</sup>เมื่อ

<sup>๕๐</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๕๑</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.



ต้องเจอสถานการณ์เฉพาะหน้าเกิดขึ้น ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจและปรับตัวตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น<sup>๕๒</sup> ผู้นำ  
รู้บทบาทหน้าที่ของตนจะต้องเป็นผู้ประสานงานที่ดี<sup>๕๓</sup>

กลุ่มผู้วิจัย สามารถนำมาสรุปประเด็นผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจใน  
บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ประกอบด้วย

### (๑) แสวงหาความรู้เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่

ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ ทั้งระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ  
หน้าที่ รวมทั้งความรู้ด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถ ดังนั้นผู้นำ  
ท้องถิ่นจะต้องรู้จักแสวงหาความรู้ทั้งในหน้าที่รับผิดชอบและความรู้รอบตัวเกี่ยวกับการนำความรู้ที่  
ได้ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่จึงจะสามารถมีความรู้ที่ถ่องแท้และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง

### (๒) เข้าใจสถานการณ์การเมือง

ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจเหตุบ้านการเมืองหรือสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งในสถานการณ์  
การเมืองโลกหรือสถานการณ์การเมืองในประเทศ เพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหวในสถานการณ์ต่างๆ  
การทันต่อเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ก็จะสามารถตั้งรับกับสถานการณ์โดยไม่เกิดความตระหนก  
สามารถหาทางรับกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างทันท่วงทีได้

### (๓) ยอมรับการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวและยืดหยุ่นได้

ผู้นำท้องถิ่นสามารถทนต่อการเปลี่ยนแปลงได้อยู่เสมอ มีการปรับตัวและ  
ยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่นและเข้าใจผู้อื่นได้ดี ทั้งนี้  
วัฒนธรรมต่างๆได้เข้ามาสู่ชุมชนหรือพื้นที่อย่างรวดเร็ว ผู้นำท้องถิ่นจึงต้องรู้จักยอมรับการ  
เปลี่ยนแปลงและปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมหรือวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้

### (๔) มีการแสดงบทบาทหน้าที่ตามความเหมาะสม

ผู้นำท้องถิ่นรู้จักแสดงบทบาทของตน รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ และปฏิบัติตน  
ให้ถูกต้องตามบทบาทหน้าที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจากสภาวะการณ์ต่างๆในชุมชน จะเห็นได้ว่า มีผู้มี  
บทบาทในชุมชนอยู่หลายภาคส่วน ดังนั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องรู้จักทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่  
ของตนอย่างถ่องแท้ จึงจะทำให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถและเกิดประสิทธิภาพในการ  
ปฏิบัติงาน

<sup>๕๒</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๕๓</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๔ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการสร้างเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่น เป็นการส่งเสริม “ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่” นั้น ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ประกอบด้วย มีการแสวงหาความรู้เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ การเข้าใจสถานการณ์การเมือง การยอมรับการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวและยืดหยุ่นได้และมีการแสดงบทบาทหน้าที่ตามความเหมาะสม

## ๒) มีบุคลิกภาพที่ดี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ว่า

ผู้นำท้องถิ่นมีบุคลิกภาพดีการแต่งกายเหมาะสมกับเวลาสถานที่<sup>๕๔</sup>ผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ความสามารถ กล้าแสดงออก<sup>๕๕</sup>ผู้นำท้องถิ่นมีอธยาศัยดียิ้มแย้มแจ่มใสคิดบวกคิดก่อนพูด<sup>๕๖</sup>ผู้นำเป็นผู้อาสาให้กับคนในท้องถิ่นและจะต้องประสานงานต่างๆให้เกิดผลสำเร็จ<sup>๕๗</sup>ผู้นำท้องถิ่นได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขและเป็นชุมชนแห่งความสุข<sup>๕๘</sup>และผู้นำท้องถิ่นมีความโปร่งใสตรวจสอบได้<sup>๕๙</sup>

กลุ่มผู้วิจัย สามารถนำมาสรุปประเด็นผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดีประกอบด้วย

### (๑) มีการวางตัวให้เหมาะสมถูกกาลเทศะ

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการวางตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สถานที่ วาระโอกาสต่างๆ เพื่อให้เกิดบุคลิกลักษณะเป็นที่น่าเชื่อถือ ซึ่งการวางตัวให้ถูกกาลเทศะนั้นับว่ามีส่วนสำคัญในการอยู่ในสังคม เนื่องจากผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการพบปะกับผู้คนอยู่หลายระดับ มีการประสานงานจากหลายภาคส่วน ดังนั้น การวางตัวให้เหมาะสม รู้จักวาระโอกาส ก็จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นและเกิดความนับถือ

<sup>๕๔</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๖ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๕๕</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๗ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๕๖</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๘ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๕๗</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๙ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๕๘</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๐ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๕๙</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๑ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

## (๒) มีความกล้าแสดงออกและตัดสินใจ

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีความกล้าตัดสินใจในเรื่องต่างๆ มีความกล้าแสดงออกทั้งการกระทำและคำพูด เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา การมีบทบาทของความเป็นผู้นำนั้น สิ่งที่ยังบอกถึงการมีภาวะผู้นำที่สำคัญประการหนึ่ง คือความกล้าแสดงออก ทั้งการพูด การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจปัญหา การหาทางออกของปัญหาต่างๆ จึงเป็นสิ่งที่ผู้นำท้องถิ่นจะต้องแสดงออกให้กับผู้ที่พบเห็น ก็จะส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น

## (๓) เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเอง

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการแสดงออกถึงความเป็นมิตร ความมี มนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อประชาชนในชุมชน มีความยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเอง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและสามารถเข้าถึงประชาชนได้โดยง่าย

## (๔) เป็นผู้ประสานงานที่ดี

ผู้นำท้องถิ่นนับเป็นตัวแทนประชาชนในการติดต่อประสานงาน หรือขอความร่วมมือเพื่อให้เกิดการดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้นผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการฝึกฝนตนเองทางด้านการใช้ภาษา การพูดจา การโน้มน้าวให้ผู้ฟังคล้อยตามและให้ความร่วมมือในการประสานงานด้านต่างๆ

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการสร้างเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่น เป็นการส่งเสริม “ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องเป็น **ผู้มีบุคลิกภาพที่ดี** ประกอบด้วย มีการวางตัวให้เหมาะสมถูกกาลเทศะ มีความกล้าแสดงออกและตัดสินใจ เป็นผู้มี มนุษยสัมพันธ์ ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเองและเป็นผู้ประสานงานที่ดี

### ๓) มีคุณธรรม จริยธรรม

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ว่า

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องปฏิบัติของจริยธรรมของนักการเมือง<sup>๖๐</sup>การเป็นผู้นำต้องเลิกการพนันทุกอย่างมีความประพฤติดีมีศีลธรรม<sup>๖๑</sup>ผู้นำควรมีความรู้มีคุณธรรมจริยธรรมมีความซื่อสัตย์มี

<sup>๖๐</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๒ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๖๑</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

ความเสียสละมีความคิดพัฒนา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์<sup>๖๒</sup> ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงก็จะทำให้ชีวิตมีความสงบสุข ไม่วุ่นวายและชุมชนก็มีความสุข<sup>๖๓</sup>

กลุ่มผู้วิจัย สามารถนำมาสรุปประเด็นผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย

#### (๑) มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องเข้าใจหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้ในการบริหาร ทั้งนี้ ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า อันจะนำไปสู่การบริหารงานในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

#### (๒) มีจริยธรรมนักรการเมือง

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องปฏิบัติตามจริยธรรมของนักรการเมือง ซึ่งเป็นไปตามประมวลจริยธรรมนักรการเมือง และเป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ผู้นำท้องถิ่นจึงต้องรับทราบและปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่

#### (๓) นำหลักธรรมปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ผู้นำท้องถิ่นนอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถแล้ว การประพฤติปฏิบัติตนตามครรลองคลองธรรม ย่อมเป็นสิ่งที่ถูกต้องและดีงาม เป็นที่น่าเคารพยกย่องแก่ประชาชน ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือกันชุมชนได้ ผู้นำท้องถิ่นจะต้องเข้าใจหลักธรรมเพื่อนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น หลักสัพบุริสธรรม หลักอิทธิบาท หลักพรหมวิหาร หลักฆราวาสธรรม ศีล ๕ และหลักสังคหวัตถุ ๔ เป็นต้น

#### (๔) น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการรู้จักน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแบบอย่างในชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ยึดทางสายกลาง อันได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล ความมีภูมิคุ้มกัน นอกจากนั้นผู้นำท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้มีความรู้ควบคู่กับเป็นผู้มีคุณธรรม

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการสร้างเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่น เป็นการส่งเสริม “ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมี

<sup>๖๒</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๔ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๖๓</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๕ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

**คุณธรรม จริยธรรม** ประกอบด้วย มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ การมีจริยธรรม นักการเมือง การนำหลักธรรมปรับใช้ในชีวิตประจำวันและการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

#### ๔) มีความทันสมัยก้าวทันเทคโนโลยี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ว่า

ปัญหาจากสถานการณ์โลกจะทำให้ภายในประเทศเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นด้วย อย่างราคาน้ำมันที่ปรับขึ้น<sup>๖๔</sup>ได้ติดตามข่าวสารบ้านเมืองอยู่เสมอเพื่อให้รู้ความเป็นมาเป็นไปของบ้านเมือง อย่างการเลือกตั้งผู้ว่า กทม. ที่เกิดขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้<sup>๖๕</sup>ผู้นำต้องมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานเพื่อความสะดวก รวดเร็ว<sup>๖๖</sup>ได้เข้าอบรมโครงการต่างๆที่ทาง อบต.หรือหน่วยงานจัดขึ้นจะได้มีความรู้มากขึ้น<sup>๖๗</sup>ควรมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นลำดับแรกแก้ปัญหาเรื่องการคุณภาพชีวิตของประชาชน<sup>๖๘</sup>ได้แก้ไขปัญหาชุมชนทั้งปัญหาขยะ ปัญหายาเสพติดที่เป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในชุมชนเยอะมาก<sup>๖๙</sup>ได้ร่วมกับทาง อบต.และทางอำเภอในการร่วมกันแก้ไขปัญหาคความยากจนในชุมชน<sup>๗๐</sup>ต้องอาศัยการระดมความคิดเห็นจะได้ความคิดเห็นที่หลากหลายและมีทางเลือกการพัฒนาหลายแนวทาง<sup>๗๑</sup>

กลุ่มผู้วิจัย สามารถนำมาสรุปประเด็นผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความทันสมัยก้าวทันเทคโนโลยี ประกอบด้วย

#### (๑) ติดตามสถานการณ์โลกปัจจุบัน

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องทราบถึงสถานการณ์โลกและภายในประเทศ ซึ่งจะทราบถึงความเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง จึงจะสามารถทันโลกทันเหตุการณ์ รับทราบถึงปัญหาอันจะเกี่ยวเนื่องมาถึงภายในประเทศ จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาและหาทางออกได้อย่างทันท่วงที

<sup>๖๔</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๖ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๖๕</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๗ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๖๖</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๘ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๖๗</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๙ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๖๘</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๐ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๖๙</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๑ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๗๐</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๒ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๗๑</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๘ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

## (๒) ติดตามข่าวสารบ้านเมืองอยู่เสมอ

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการติดตามข่าวสารบ้านเมืองเพื่อให้รู้ถึงปัญหาบ้านเมือง สภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้อย่างรวดเร็ว มีการติดตามข่าวสารบ้านเมืองอยู่เสมอ

## (๓) รู้จักการนำเทคโนโลยีมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องรู้จักการใช้เทคโนโลยีโดยเฉพาะเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ การนำแอปพลิเคชันต่างๆมาใช้ในการทำงาน ทั้งไลน์ เฟสบุ๊ค หรือโปรแกรมที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

## (๔) มีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการพัฒนาตนเองและเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ เพื่อให้ทันโลกทันเหตุการณ์และเกิดการพัฒนาตนเองในทุกด้าน ซึ่งการพัฒนาตนเองสามารถมีการพัฒนาได้หลายช่องทาง ทั้งการเข้ารับการอบรม การศึกษาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะต้องสามารถสืบค้นข้อมูล และเรียนรู้ในการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการสร้างเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่น เป็นการส่งเสริม “ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีความทันสมัยก้าวทันเทคโนโลยี ประกอบด้วย ติดตามสถานการณ์โลกปัจจุบัน ติดตามข่าวสารบ้านเมืองอยู่เสมอ รู้จักการนำเทคโนโลยีมาใช้ในชีวิตประจำวันและมีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

## ๕) การสร้างสรรค์นวัตกรรมชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ว่า

ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน หากทุกภาคส่วนร่วมมือกันแก้ไขปัญหา ก็จะประสบความสำเร็จ อย่างเช่นปัญหาขยะ ปัญหายาเสพติด ต้องช่วยกันสอดส่องดูแล และคนในชุมชนมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมร่วมกัน<sup>๗๒</sup>สร้างสรรค์นวัตกรรมเทคโนโลยีชุมชนร่วมกัน<sup>๗๓</sup>

<sup>๗๒</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๗๓</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๔ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

กลุ่มผู้วิจัย สามารถนำมาสรุปประเด็นผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมชุมชน ประกอบด้วย

### (๑) ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและหาทางร่วมกันในการแก้ปัญหาชุมชน เช่น การแก้ไขปัญหาขยะชุมชน ปัญหายาเสพติด ปัญหาความยากจน หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิต

### (๒) ร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีส่วนในการส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ร่วมกันพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน ร่วมกันปลูกป่าชุมชนให้มีความอุดมสมบูรณ์

### (๓) การนำเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ร่วมกัน

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องรู้จักการร่วมกันต่อยอดผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อให้เกิดความตื่นตัวในการพัฒนาท้องถิ่น รู้คุณค่าและเพิ่มคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เช่น กลุ่มแปรรูปสมุนไพร กลุ่มแปรรูปการเกษตร

### (๔) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความสามัคคี

ผู้นำท้องถิ่นต้องอาศัยความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมหรือการระดมความคิดเห็นจากทั้งผู้นำท้องถิ่นและประชาชนในการพัฒนาร่วมกันจึงจะทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลายและมีทางเลือกในการพัฒนาที่มีหลายแนวทาง

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการสร้างเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่น เป็นการส่งเสริม “ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้อง **มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมชุมชน** ประกอบด้วย ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีการนำเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ร่วมกันและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความสามัคคี

**๓. แนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ** เป็นการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน เป็น “การสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กรและชุมชน”

องค์กรหรือกลุ่มๆต่างๆที่มีการรวมกลุ่มเกิดขึ้นในชุมชน นับได้ว่าเป็นพื้นฐานขอความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งจะเห็นได้ว่า ภายในองค์กรหรือกลุ่มต่างๆนั้น ย่อมมีโครงสร้างองค์กรที่คล้ายกัน โดยจะมีประธาน และคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรนั้น อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการย่อมมีกฎ กติกา ที่ตั้งขึ้นเพื่อให้องค์กรมีกลไกที่

จะสามารถดำเนินกิจการใดๆให้ประสบผลสำเร็จ ฉะนั้นแล้ว หากมีการสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มหรือสร้างเครือข่ายชุมชน ก็จะเป็นกลไกหนึ่งที่จะสามารถทำให้ท้องถิ่นนั้น เกิดการขับเคลื่อนชุมชนร่วมกัน เป็นพลังชุมชน ซึ่งการพัฒนาท้องถิ่นก็จะสามารถพัฒนาได้ในทิศทางเดียวกันและเกิดการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกันก่อให้เกิดความยั่งยืน สามารถแยกได้ดังนี้

### ๑) ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม องค์กรชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ว่า

การสร้างความร่วมมือสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม<sup>๗๔</sup>ควรมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มที่ชัดเจน<sup>๗๕</sup>มีการส่งเสริมธุรกิจชุมชน<sup>๗๖</sup>มีการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการกลุ่ม<sup>๗๗</sup>การรวมกลุ่มทำให้เกิดแนวคิดที่หลากหลายและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาชุมชน<sup>๗๘</sup>องค์กรเครือข่ายจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นทำให้เกิดความสามัคคีในการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นทีมสามารถพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ<sup>๗๙</sup>

กลุ่มผู้วิจัย สามารถนำมาสรุปประเด็นผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม องค์กรชุมชน ประกอบด้วย

#### (๑) เสริมสร้างกระบวนการบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กร

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการให้คำแนะนำในการบริหารจัดการกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มหรือ องค์กรเกิดความเข้มแข็งนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

#### (๒) มีการสนับสนุนกิจกรรม/โครงการกลุ่มหรือองค์กร

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องให้การสนับสนุนกิจกรรมขององกลุ่มหรือองค์กรให้เกิดความ มั่นคงต่อยอดไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการสนับสนุนงบประมาณในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิด การขับเคลื่อนกลุ่มหรือองค์กร

<sup>๗๔</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๗ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

<sup>๗๕</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๘ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๗๖</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๙ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๗๗</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๓๐ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๗๘</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๗๙</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๔ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.



### (๓) มีตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรเพื่อช่วยเหลือในการประสานงาน

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการส่งเสริมให้มีตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรที่เป็นผู้มีศักยภาพในการประสานความร่วมมือเพื่อให้เกิดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

### (๔) มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานท้องถิ่น

ผู้นำท้องถิ่นควรมีการให้กลุ่มหรือองค์กรมีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อให้สะดวก รวดเร็ว ทันต่อความต้องการ ในการประสานงานได้อย่างคล่องแคล่ว

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน เป็น “การสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กรและชุมชน” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม องค์กรชุมชน ประกอบด้วย เสริมสร้างกระบวนการบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กร มีการสนับสนุนกิจกรรม/โครงการกลุ่มหรือองค์กร มีตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรเพื่อช่วยเหลือในการประสานงาน มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานท้องถิ่น

### ๒) บูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงานและชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ว่า

หน่วยงานราชการควรเข้าถึงประชาชนและร่วมกันพัฒนา<sup>๑๐</sup> รวมถึงองค์กรเอกชนต่างๆก็ต้องขอความร่วมมือในการพัฒนาร่วมกัน<sup>๑๑</sup> ในหมู่บ้านมีกลุ่มต่างๆ จะต้องมีการดูแลให้เกิดการพัฒนา<sup>๑๒</sup> ร่วมกัน<sup>๑๓</sup> อยากให้ทุกฝ่ายทุกภาคส่วนทั้งฝ่ายปกครองท้องถิ่นท้องถิ่นที่ทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นไปด้วยกัน<sup>๑๔</sup>

กลุ่มผู้วิจัย สามารถนำมาสรุปประเด็นผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีบูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงานและชุมชน ประกอบด้วย

### (๑) การร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องสามารถเข้าถึงหน่วยงานภาครัฐ เช่น ส่วนท้องถิ่น ส่วนภูมิภาค และหน่วยงานราชการอื่นๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการพัฒนา

<sup>๑๐</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๕ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๑</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๒ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๒</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๓</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๓๐ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

**(๒) ประสานความร่วมมือกับองค์กรเอกชน**

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการประสานกับภาคเอกชนเพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินการกิจกรรมต่างๆในชุมชน

**(๓) ประสานความร่วมมือกับกลุ่มหรือองค์กรชุมชน**

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการสร้างความเข้าใจและประสานความร่วมมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มหรือองค์กรในท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกองค์กร

**(๔) ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม**

ผู้นำท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงาน องค์กร ชุมชน เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือต่อกัน

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้าน ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน เป็น “การสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กร และชุมชน” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการบูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงานและชุมชน ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน กลุ่มหรือองค์กรชุมชนและกระบวนการมีส่วนร่วม

**๓) ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์ประสานงานท้องถิ่น**

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ว่า

ถ้ามีองค์กรเครือข่ายที่เข้มแข็งจะสามารถทราบแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นไปในทิศทางที่ดี<sup>๘๔</sup>ให้ความรู้และคำแนะนำให้ทราบถึงความสำคัญของการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่าย<sup>๘๕</sup>ให้คำแนะนำในการสร้างเครือข่ายระดับตำบลเพื่อให้มีการประสานงานกันอย่างกว้างขวาง<sup>๘๖</sup>กลุ่มต่างๆจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาและมีตัวแทนเพื่อพูดคุยประสานงานกันทุกกลุ่มในหมู่บ้านชุมชน จะทำให้รู้แนวทางพัฒนา<sup>๘๗</sup>

<sup>๘๔</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๒ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๘๕</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๘๖</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๔ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๘๗</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๕ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

กลุ่มผู้วิจัย สามารถนำมาสรุปประเด็นผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีการส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์  
ประสานงานท้องถิ่น ประกอบด้วย

### (๑) สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชน

กลุ่มหรือองค์กรต่างๆในชุมชน นับว่ามีความสำคัญต่อการสร้างพลังชุมชน  
ก่อให้เกิดอำนาจการต่อรอง เมื่อมีกลุ่มที่เข้มแข็งก็จะเป็นพลังให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ผู้นำ  
ท้องถิ่นจึงจะต้องเห็นความสำคัญของกลุ่มต่างๆและมีการส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มหรือองค์กรชุมชน

### (๒) มีตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรชุมชนระดับหมู่บ้าน

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการส่งเสริมให้แต่ละกลุ่มหรือองค์กรมีตัวแทนเพื่อเป็น  
แนวทางในการประสานงานเริ่มต้นจากตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรในระดับหมู่บ้านหรือชุมชน

### (๓) มีตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรชุมชนระดับตำบล

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการส่งเสริมให้เกิดตัวแทนในการประสานงานในระดับตำบล  
เพื่อยกระดับความร่วมมือกันอย่างกว้างขวางมากขึ้น

### (๔) มีการกำหนดโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน

เมื่อมีองค์กรเครือข่ายตัวแทนระดับหมู่บ้านและตำบลแล้ว จะต้องมีการกำหนด  
โครงสร้างในการบริหารจัดการอย่างชัดเจนเพื่อเชื่อมประสานกันระหว่างภายในชุมชน โดยคัดเลือก  
จากตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรต่างๆในชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทิศทางเดียวกัน

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้าน  
ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน เป็น “การสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กร  
และชุมชน” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์ประสานงานท้องถิ่น ประกอบด้วย  
สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชน มีตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรชุมชนระดับหมู่บ้าน มีตัวแทนกลุ่ม  
หรือองค์กรชุมชนระดับตำบลและมีการกำหนดโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน

### ๔) การนำหลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างประชาธิปไตย ท้องถิ่น

การนำหลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น ซึ่ง  
เป็นหลักแห่งการสงเคราะห์เพื่อให้เกิดความสามัคคีกันในชุมชน ก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือ  
ระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับชุมชน ดังนี้

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบประเด็น ได้แก่

#### ๔.๑) ทาน (การให้)

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการให้คำแนะนำในการบริหารจัดการกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มหรือองค์กรเกิดความเข้มแข็งนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

(๑) มีการจัดอบรมให้ความรู้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจในหลักการปกครองตนเองหรือประชาธิปไตยท้องถิ่น<sup>๘๘</sup>

(๒) มีน้ำใจเอื้อเฟื้อแบ่งปันกันในชุมชนช่วยเหลือประชาชนผู้เดือดร้อน<sup>๘๙</sup>

(๓) มีการให้สิ่งของช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนในชุมชน<sup>๙๐</sup>

(๔) ให้ความรู้แนวทางให้การสนับสนุนงบประมาณให้ความร่วมมือระหว่างชุมชน<sup>๙๑</sup>

(๕) มีการเสียสละเวลาในการร่วมกิจกรรมโครงการต่างๆ<sup>๙๒</sup>

(๖) ผู้นำท้องถิ่นต้องเป็นผู้เสียสละในการทำงานทั้งด้วยเวลาและประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและหากนำมาใช้ในการอยู่ร่วมกันหรือใช้ในการทำงานจะเกิดงานที่ได้คุณภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ได้สูงสุดเนื่องจากผู้นำไม่มีประโยชน์ส่วนตนแอบแฝงในการทำงาน<sup>๙๓</sup>

(๗) จัดเวทีให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมแสดงปัญหาแนวคิดเสนอความต้องการของชุมชนให้ผู้นำท้องถิ่นได้รับรู้และแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง<sup>๙๔</sup>

(๘) ส่งเสริมการเข้าร่วมอบรมการเพิ่มพูนความรู้เพิ่มศักยภาพและนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการทำงานเช่นระเบียบกฎหมายต่างๆ<sup>๙๕</sup>

(๙) ให้ความเป็นมิตรให้การต้อนรับและให้ความใส่ใจซึ่งกันและกัน<sup>๙๖</sup>

<sup>๘๘</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๘๙</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๙๐</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๙๑</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๔ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๙๒</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๙๓</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๖ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๙๔</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๗ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๙๕</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๘ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๙๖</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๙ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

(๑๐) ให้มีการนำปัญหาของชุมชนจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและคัดเลือก ปัญหาของชุมชนจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณเพื่อพัฒนาท้องถิ่น<sup>๙๗</sup>

(๑๑) เป็นการให้ความช่วยเหลือแบ่งปันผู้ที่ขาดแคลนหรือผู้เดือดร้อน อาจจะเป็นสิ่งของหรือให้กำลังใจซึ่งกันและกันในชุมชน<sup>๙๘</sup>

จะเห็นได้ว่า การนำหลักสังคหวัตถุ ๔ ประการแรก ได้แก่ ทาน(การให้) มาประยุกต์ใช้จะสามารถก่อให้เกิดการเชื่อมประสานกันระหว่างผู้นำท้องถิ่นและชุมชน ผู้นำท้องถิ่นที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือแบ่งปัน เป็นผู้ไม่มีมิตรไมตรีต่อผู้อื่น มีความเสียสละต่อส่วนรวม และสร้างสรรค์ผลประโยชน์ต่อชุมชนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในหลักการปกครองตนเอง ระเบียบ กฎหมาย ด้านต่างๆ ก็จะทำให้เป็นผู้นำท้องถิ่นเป็นที่น่าเคารพยกย่อง มีความน่าศรัทธา เกิดความน่าเชื่อถือ สามารถเป็นผู้ประสานความร่วมมือกับชุมชนได้เป็นอย่างดี

#### ๔.๒) ปิยวาจา (วาจาอันเป็นที่รัก)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบประเด็น ได้แก่

- (๑) ผู้นำท้องถิ่นต้องมีสัจจะในการทำงานต่อประชาชน<sup>๙๙</sup>
- (๒) การพูดจาดีไพเราะต่อผู้มาติดต่อราชการหรือขอความช่วยเหลือ ด้วยความเต็มใจ<sup>๑๐๐</sup>
- (๓) ไม่ใส่ร้ายป้ายสีแนะนำในสิ่งที่มีประโยชน์<sup>๑๐๑</sup>
- (๔) การขอความร่วมมือซึ่งกันและกัน ด้วยคำพูดไพเราะ ไม่เกรี้ยวกราด ซึ่งจะนำมาซึ่งการประสานความร่วมมือกัน<sup>๑๐๒</sup>
- (๕) ต้องมีสัจจะวาจาในการทำงานอันจะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ<sup>๑๐๓</sup>
- (๖) มีการสื่อสารและประสานงานที่ดี<sup>๑๐๔</sup>

<sup>๙๗</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๐ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๙๘</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๑ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๙๙</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๒ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๐๐</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๐๑</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๔ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๐๒</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๕ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๐๓</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๖ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๐๔</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๗ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

- (๗) พุดแต่ความจริงและพูดอย่างสร้างสรรค์<sup>๑๐๕</sup>
- (๘) เป็นการขอความร่วมมือและสร้างความเข้าใจให้กับคนในชุมชน<sup>๑๐๖</sup>
- (๙) พุดแต่สิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อกันรู้จักขอโทษให้อภัยรู้จักขอบคุณสร้างความพึงพอใจในการอยู่ร่วมกัน<sup>๑๐๗</sup>
- (๑๐) มีการคัดค้านด้วยเหตุผลเพื่อสร้างความเข้าใจแก่กันในกลุ่มคน<sup>๑๐๘</sup>
- (๑๑) มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบในการที่จะแก้ปัญหาในพื้นที่เช่นปัญหาความยากจนเพื่อให้ประชาชนได้อยู่ดีกินดี<sup>๑๐๙</sup>

จะเห็นได้ว่า การนำหลักสังคหวัตถุ ๔ ประการที่สอง ได้แก่ ปิยวาจา(การมีวาจาอันเป็นที่รัก) มาประยุกต์ใช้นั้น ซึ่งผู้นำท้องถิ่นที่มีวาทศิลป์ที่ดี จะสามารถสร้างความร่วมมือกับชุมชนได้ดี ทั้งการพุดแต่ในสิ่งที่มีประโยชน์ การพุดแต่ความจริงไม่เพ้อเจ้อ พุดจาไพเราะน่าฟัง มีการสื่อสารอย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการติดต่อประสานงานย่อมจะก่อให้เกิดผลสำเร็จและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

#### ๔.๓) อັตถจริยา (ประพฤตินเป็นประโยชน์)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบประเด็น ได้แก่

- (๑) มีการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะร่วมกันในชุมชน<sup>๑๑๐</sup>
- (๒) มีความมุ่งมั่นในการทำงาน<sup>๑๑๑</sup>
- (๓) มีการบำเพ็ญประโยชน์แก่ส่วนรวมซึ่งผู้นำท้องถิ่นถือเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและลักษณะที่ควรที่จะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการอุทิศทั้งเวลาและทรัพย์สินเพื่อส่วนรวม อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือในชุมชนและบุคคลรอบข้างทำงานร่วมกันจะก่อให้เกิดความสำเร็จทุกกิจกรรมและงานที่จะต้องมีการดำเนินการ<sup>๑๑๒</sup>

<sup>๑๐๕</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๘ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๐๖</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๙ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๐๗</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๐ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๐๘</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๑ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๐๙</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๒ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๑๐</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๑๑</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๔ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๑๒</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๕ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

- (๔) ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนร่วมร่วมดำเนินกิจกรรมโครงการต่างๆ<sup>๑๑๓</sup>
- (๕) พัฒนาทั้งชุมชนศาสนสถานสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาในชุมชน<sup>๑๑๔</sup>
- (๖) ทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีร่วมทำกิจกรรมในชุมชน<sup>๑๑๕</sup>
- (๗) สร้างความร่วมมือกันในการทำประโยชน์ต่อชุมชน<sup>๑๑๖</sup>
- (๘) ความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาท้องถิ่นสามารถแก้ปัญหาในท้องถิ่นได้ตรงจุดมีประสิทธิภาพส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นในทุกด้าน<sup>๑๑๗</sup>

จะเห็นได้ว่า การนำหลักสังคหวัตถุ ๔ ประการที่สาม ได้แก่ อัตถจริยา (ประพฤติตนเป็นประโยชน์) มาประยุกต์ใช้นั้น ซึ่งผู้นำท้องถิ่นที่มีการบำเพ็ญประโยชน์แก่ส่วนรวมซึ่งถือเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและลักษณะที่ควรที่จะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการอุทิศทั้งเวลาและทรัพย์สินเพื่อส่วนรวมอันจะก่อให้เกิดความร่วมมือในชุมชนและบุคคลรอบข้างทำงานร่วมกันจะก่อให้เกิดความสำเร็จทุกกิจกรรมและงานที่จะต้องมีการดำเนินการ มีความมุ่งมั่นในการทำงานจะสามารถสร้างความร่วมมือกันในการทำประโยชน์ต่อชุมชน

#### ๔.๔) สมานัตตา (ความมีตนเสมอ)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบประเด็น ได้แก่

- (๑) วางตนให้รู้จักบทบาทหน้าที่<sup>๑๑๘</sup>
- (๒) วางตัวให้เป็นกลางไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง<sup>๑๑๙</sup>
- (๓) มีความเสมอต้นเสมอปลายกับประชาชน เน้นให้ความสำคัญของประชาชนเป็นหลัก<sup>๑๒๐</sup>
- (๔) มีความถ่อมตนไม่ยกตนข่มท่าน<sup>๑๒๑๒๒</sup>

<sup>๑๑๓</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๖ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๑๔</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๗ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๑๕</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๘ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๑๖</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๙ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๑๗</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๑๘</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๑๙</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๒๐</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๔ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๒๑</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๒๒</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒๖ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

(๕) รู้จักวางตนเสมอผู้อื่นหากเป็นผู้นำท้องถิ่นก็จะได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานและประชาชนในชุมชนเป็นที่รักของบุคคลรอบข้างทำให้งานที่ดำเนินงานสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์<sup>๑๒๓</sup>

(๖) การวางตนเสมอบุคคลอื่นที่อยู่รอบข้างจะทำให้ได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานเพราะจะได้ความรักความเคารพนับถือ<sup>๑๒๔</sup>

(๗) วางตนให้อยู่กับปัจจุบันไม่เพ้อฝันอยู่กับความเป็นจริงในปัจจุบัน<sup>๑๒๕</sup>

(๘) มีการปรับตัวรู้เขารู้เรา<sup>๑๒๖</sup>

(๙) การทำตนเสมอต้นเสมอปลายวางตัวให้เหมาะสมกับฐานะดำรงตนไว้ไม่ให้ตกอยู่ในความชั่วประพฤติปฏิบัติกับคนอื่นอย่างเท่าเทียมกันร่วมสุขร่วมทุกข์ร่วมแก้ปัญหา<sup>๑๒๗</sup>

(๑๐) ผู้นำต้องมีความเที่ยงธรรมไม่เลือกฝักควายฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง<sup>๑๒๘</sup>

(๑๑) มีความสม่ำเสมอวางตัวดีเสมอต้นเสมอปลาย<sup>๑๒๙</sup>

(๑๒) มีสัมมาคารวะรู้จักกาลเทศะ<sup>๑๓๐</sup>

จะเห็นได้ว่า การนำหลักสังคหวัตถุ ๔ ประการที่สี่ ได้แก่ สมานัตตา (ความมีตนเสมอ) มาประยุกต์ใช้นั้น ซึ่งผู้นำท้องถิ่นที่มีการวางตนเสมอบุคคลอื่นที่อยู่รอบข้างจะทำให้ได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานเพราะจะได้ความรักความเคารพนับถือ วางตนให้รู้จักบทบาทหน้าที่ที่มีความเสมอต้นเสมอปลายกับประชาชน ให้ความสำคัญของประชาชน มีสัมมาคารวะรู้จักกาลเทศะ ซึ่งการรู้จักวางตนเสมอผู้อื่นหากเป็นผู้นำท้องถิ่นก็จะได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานและประชาชนในชุมชนเป็นที่รักของบุคคลรอบข้างทำให้งานที่ดำเนินงานสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์

สรุปได้ว่า การนำหลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น ซึ่งเป็นหลักแห่งการสงเคราะห์เพื่อให้เกิดความสามัคคีกันในชุมชน ก่อให้เกิดการประสาน

<sup>๑๒๓</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๖ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๒๔</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๗ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๒๕</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๘ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๒๖</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๙ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๒๗</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๐ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๒๘</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๑ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๒๙</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๒ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๑๓๐</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.



ความร่วมมือระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับชุมชน ประกอบด้วย ทาน (การให้) ปิยวาจา (วาจาอันเป็นที่รัก) อตถจริยา (ประพฤติตนเป็นประโยชน์) และสมานัตตา (ความมีตนเสมอ)

#### ๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย

องค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ สามารถสรุปประเด็น แบ่งเป็นองค์ประกอบ ๓ ด้าน ดังนี้

**๑. การเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์** เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นการสร้างองค์ความรู้ในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นเกิดความตระหนักถึง หลักการปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกครองท้องถิ่นนั้น มุ่งเน้นให้ท้องถิ่นได้มีการพัฒนาตามบริบทพื้นที่ของตน ตามศักยภาพ วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้นๆจะรับทราบปัญหาและความต้องการของตน ซึ่งการเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ ประกอบด้วย

๑.๑ การเลือกตั้งท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ โดยผู้นำท้องถิ่นมีการหาเสียงเลือกตั้งอย่างสร้างสรรค์ ไม่ซื้อสิทธิ์ไม่ขายเสียง ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก และยอมรับผลการเลือกตั้งและให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาท้องถิ่น

๑.๒ เสริมสร้างศักยภาพท้องถิ่น โดยผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการค้นหาปราชญ์ท้องถิ่น อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม มีการค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

๑.๓ ส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตยท้องถิ่น โดยผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ มีความเข้าใจบริบทพื้นที่ รู้จักค้นหาปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริงและกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีเป้าหมายชัดเจน

**๒. ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่** เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เพื่อเป็นการเสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับผู้นำท้องถิ่น ประกอบด้วย

๒.๑ เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยผู้นำท้องถิ่นมีการแสวงหาความรู้เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ เข้าใจสถานการณ์การเมือง ยอมรับการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวและยืดหยุ่นได้และมีการแสดงบทบาทหน้าที่ตามความเหมาะสม

๒.๒ เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี โดยผู้นำท้องถิ่นมีการวางตัวให้เหมาะสมฤดูกาลเทศะ มีความกล้าแสดงออกและตัดสินใจ เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเองเป็นผู้ประสานงานที่ดี

๒.๓ เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม โดยผู้นำท้องถิ่นมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ มีการปฏิบัติตนภายใต้กรอบจริยธรรมนักการเมือง มีการนำหลักธรรมปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น หลักสัจปุริสธรรม หลักอิทธิบาท หลักพรหมวิหาร หลักสังคหวัตถุ หลักขรราวาสธรรมและศีล ๕

๒.๔ เป็นผู้ที่มีน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยผู้นำท้องถิ่นมีการดำเนินชีวิตในทางสายกลาง รู้จักพอเพียง มีความพอประมาณ มีเหตุมีผลและมีภูมิคุ้มกัน รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความรู้ควบคู่กับคุณธรรม

๒.๕ เป็นผู้ที่มีความทันสมัยก้าวทันเทคโนโลยี โดยผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการติดตามสถานการณ์โลกปัจจุบัน ติดตามข่าวสารบ้านเมืองอยู่เสมอ รู้จักการนำเทคโนโลยีมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น แอปพลิเคชันต่างๆ เพื่อให้การทำงานมีความสะดวกและรวดเร็ว และผู้นำท้องถิ่นมีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

๒.๖ เป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมชุมชน โดยผู้นำท้องถิ่นร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น เช่น ปัญหาการจัดการขยะชุมชน ปัญหายาเสพติด เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้นำท้องถิ่นต้องร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การปลูกป่าชุมชน เป็นต้น อีกทั้งการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ร่วมกัน เช่น กลุ่มเกษตรกรโซล่าเซลล์ กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น และผู้นำท้องถิ่นมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความสามัคคี

**๓. สร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กรและชุมชน** เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

๓.๑ ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม องค์กรชุมชน โดยผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการเสริมสร้างกระบวนการบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กรเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง มีการสนับสนุนกิจกรรม/โครงการกลุ่มหรือองค์กร เช่น การจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการ มีการหาตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรเพื่อช่วยเหลือในการประสานงานและมีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานในท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

๓.๒ บูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงานและชุมชน โดยผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการประสานทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน กลุ่มหรือองค์กรชุมชน อาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความเอกภาพในการพัฒนา และสามารถร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพชัดเจน

๓.๓ ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์ประสานงานท้องถิ่น โดยผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชน มีการสรรหาตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรชุมชนระดับหมู่บ้าน ระดับตำบลและมีการกำหนดโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดพลังท้องถิ่นหรือพลังชุมชน ในการที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาาร่วมกัน

#### ๔. นำหลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อประยุกต์ใช้ในการสร้างเสริมประชาธิปไตยท้องถิ่น

๔.๑ ทาน (การให้) ประยุกต์ใช้ โดยจะสามารถก่อให้เกิดการเชื่อมประสานกันระหว่างผู้นำท้องถิ่นและชุมชน ผู้นำท้องถิ่นที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือแบ่งปัน เป็นผู้มีมิตรไมตรีต่อผู้อื่น มีความเสียสละต่อส่วนรวม และสร้างสรรค์ผลประโยชน์ต่อชุมชนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในหลักการปกครองตนเอง ระเบียบ กฎหมาย ด้านต่างๆ ก็จะทำให้เป็นผู้นำท้องถิ่นเป็นที่น่าเคารพยกย่อง มีความน่าศรัทธา เกิดความน่าเชื่อถือ สามารถเป็นผู้ประสานความร่วมมือกับชุมชนได้เป็นอย่างดี

๔.๒ ปิยวาจา (การมีวาจาอันเป็นที่รัก) ประยุกต์ใช้ โดยผู้นำท้องถิ่นที่มีวาทศิลป์ที่ดี จะสามารถสร้างความร่วมมือกับชุมชนได้ดี ทั้งการพูดแต่ในสิ่งที่มีประโยชน์ การพูดแต่ความจริงไม่เพื่อเจ้อ พูดจาไพเราะน่าฟัง มีการสื่อสารอย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการติดต่อประสานงานย่อมจะก่อให้เกิดผลสำเร็จและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

๔.๓ อัถถจริยา (ประพฤติดนเป็นประโยชน์) ประยุกต์ใช้โดยผู้นำท้องถิ่นที่มีการบำเพ็ญประโยชน์แก่ส่วนรวมซึ่งถือเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและลักษณะที่ควรที่จะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการอุทิศทั้งเวลาและทรัพย์สินเพื่อส่วนรวมอันจะก่อให้เกิดความร่วมมือในชุมชนและบุคคลรอบข้างทำงานร่วมกันจะก่อให้เกิดความสำเร็จทุกกิจกรรมและงานที่จะต้องมีการดำเนินการ มีความมุ่งมั่นในการทำงานจะสามารถสร้างความร่วมมือกันในการทำประโยชน์ต่อชุมชน

๔.๔ สมานัตตา (ความมีตนเสมอ) ประยุกต์ใช้โดยผู้นำท้องถิ่นที่มีการวางตนเสมอ บุคคลอื่นที่อยู่รอบข้างจะทำให้ได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานเพราะจะได้ความรักความเคารพนับถือ วางตนให้รู้จักบทบาทหน้าที่ มีความเสมอต้นเสมอปลายกับประชาชน ให้ความสำคัญของประชาชน มีสัมมาคารวะรู้จักกาลเทศะ ซึ่งการรู้จักวางตนเสมอผู้อื่นหากเป็นผู้นำท้องถิ่นก็จะได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานและประชาชนในชุมชนเป็นที่รักของบุคคลรอบข้างทำให้งานที่ดำเนินงานสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์

องค์ความรู้ใหม่ในการวิจัย “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” สามารถสรุปเป็น ตามแผนภาพ ดังนี้



ภาพประกอบที่ ๒ องค์ความรู้ใหม่ในการวิจัย “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ”

## บทที่ ๕

### สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” มีวัตถุประสงค์การวิจัย ๓ ข้อ คือ ๑) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ๒) เพื่อศึกษาการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น และ ๓) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods Research) ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) แสดงผลตามลำดับดังนี้

#### ๕.๑ สรุปผลการวิจัย

##### ๕.๑.๑ อภิปรายผล

##### ๕.๑.๒ ข้อเสนอแนะ

#### ๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ จากการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ข้อ ๑ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

##### ๑) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๔๐๐ คน ส่วนใหญ่เป็นชาย จำนวน ๒๔๒ คน (ร้อยละ ๖๐.๕๐) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๑๘๖ คน (ร้อยละ ๔๖.๕๐) ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๒๒๔ คน (ร้อยละ ๕๖.๐๐) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประกอบ

ธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๑๗๑ คน (ร้อยละ ๔๒.๘๐) และส่วนใหญ่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๔๓ คน (ร้อยละ ๓๕.๘๐)

๒) ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของ

ผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตย  
ท้องถิ่น สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๒.๑) ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น  
จังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น โดยรวมและแยกเป็นราย  
ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.83$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความ  
คิดเห็นต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ อยู่ในระดับมากทุก ด้าน เรียง  
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ( $\bar{X} = 4.01$ ) ด้านการ  
ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน ( $\bar{X} = 3.85$ ) และด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น  
( $\bar{X} = 3.62$ ) ตามลำดับ และเมื่อแยกเป็นรายด้านและรายข้อ สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

(๑) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก  
( $\bar{X} = 4.01$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ๙ ข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหา  
น้อย ได้แก่ ข้อ ๔ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความ  
ต้องการของท้องถิ่น ( $\bar{X} = 4.79$ ) ข้อ ๓ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมเวทีประชาคม  
เพื่อแสดงความคิดเห็นและการลงประชามติ ( $\bar{X} = 4.44$ ) ข้อ ๑ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชน  
เข้าร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น ( $\bar{X} = 4.42$ ) ข้อ ๒ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟัง  
นโยบายจากผู้บริหารท้องถิ่น ( $\bar{X} = 4.33$ ) ข้อ ๙ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมวิถีชุมชนให้เกิดการพัฒนา  
มากยิ่งขึ้น ( $\bar{X} = 4.09$ ) ข้อ ๕ ผู้นำท้องถิ่นมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมลงคะแนนถอดถอนผู้นำ  
ท้องถิ่น ( $\bar{X} = 3.74$ ) ข้อ ๖ ผู้นำท้องถิ่นมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอข้อบัญญัติหรือกฎหมาย  
ท้องถิ่น ( $\bar{X} = 3.71$ ) ข้อ ๑๐ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการ  
ดำเนินงานของท้องถิ่น เช่น เว็บไซต์ ช่องทางร้องเรียนร้องทุกข์ เป็นต้น ( $\bar{X} = 3.68$ ) ข้อ ๗ ผู้นำ  
ท้องถิ่นมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น ( $\bar{X} = 3.51$ )  
ตามลำดับ และอยู่ในระดับปานกลาง ๑ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๘ ผู้นำท้องถิ่นมีการตั้งคณะกรรมการต่างๆ ใน  
การบริหารกิจการร่วมกับท้องถิ่น ( $\bar{X} = 3.43$ ) ตามลำดับ

(๒) ด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.62$ ) และเมื่อ  
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ ๑ ผู้นำ  
ท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความวางตัวเป็นที่มีความน่าเชื่อถือ ( $\bar{X} = 3.84$ ) ข้อ ๘ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความ  
เสียสละต่อส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ( $\bar{X} = 3.68$ ) ข้อ ๙ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่สามารถใช้

เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร ( $\bar{X} = 3.67$ ) ข้อ ๑๐ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ( $\bar{X} = 3.61$ ) ข้อ ๓ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความกล้าแสดงออกในการเสนอความคิดเห็น กล้าตัดสินใจ ( $\bar{X} = 3.60$ ) ข้อ ๕ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ( $\bar{X} = 3.59$ ) ข้อ ๒ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความตั้งใจต่อการทำงานและรับผิดชอบต่อหน้าที่ ( $\bar{X} = 3.58$ ) ข้อ ๖ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ( $\bar{X} = 3.57$ ) ข้อ ๗ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์และสร้างทีมงาน ( $\bar{X} = 3.56$ ) ข้อ ๔ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่สามารถปรับตัวและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง ( $\bar{X} = 3.52$ ) ตามลำดับ

(๓) ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.85$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ๙ ข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ ๗ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัคร/จิตอาสา ( $\bar{X} = 4.12$ ) ข้อ ๓ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ( $\bar{X} = 4.11$ ) ข้อ ๔ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ( $\bar{X} = 3.98$ ) ข้อ ๖ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน ( $\bar{X} = 3.90$ ) ข้อ ๒ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ( $\bar{X} = 3.68$ ) ข้อ ๕ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ ( $\bar{X} = 3.84$ ) ข้อ ๑๐ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานอื่น เช่น ศาสนสถาน สถานศึกษา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นต้น ( $\bar{X} = 3.83$ ) ข้อ ๘ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ประเพณีชุมชน ( $\bar{X} = 3.77$ ) ข้อ ๑ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มสตรีหมู่บ้าน/ตำบล ( $\bar{X} = 3.63$ ) ข้อ ๗ ผู้นำท้องถิ่นมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น ( $\bar{X} = 3.51$ ) ตามลำดับ และ อยู่ในระดับปานกลาง ๑ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๙ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสภาองค์กรอื่นๆ ( $\bar{X} = 3.42$ ) ตามลำดับ

ผลการศึกษาจากการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น นั้น ค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ๑๐ ลำดับแรก ได้แก่

๑. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ( $\bar{X} = 4.79$ )

๒. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมเวทีประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นและการลงประชามติ ( $\bar{X} = 4.44$ )

๓. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น ( $\bar{X} = 4.42$ )

๔. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังนโยบายจากผู้บริหารท้องถิ่น ( $\bar{X} = 4.33$ )
๕. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัคร/จิตอาสา ( $\bar{X} = 4.12$ )
๖. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ( $\bar{X} = 4.11$ )
๗. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมวิถีชุมชนให้เกิดการพัฒนามากยิ่งขึ้น ( $\bar{X} = 4.09$ )
๘. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ( $\bar{X} = 3.98$ )
๙. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน ( $\bar{X} = 3.90$ )
๑๐. ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ( $\bar{X} = 3.86$ )

๕.๑.๒ จากการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ข้อ ๒ เพื่อศึกษาการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น แบ่งเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

#### ๑) แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เป็นการเสริมสร้างความเข้าใจให้กับผู้นำท้องถิ่นในตามหลัก “การปกครองตนเอง” เนื่องจากประชาธิปไตยท้องถิ่นเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นได้สามารถบริหารจัดการตนเอง โดยมีการเลือกตั้งคนในชุมชนนั้นๆ เป็นผู้กำหนดนโยบายและกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามบริบทชุมชนและปัญหา ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ร่วมกับคนในชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นของตน การส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นมีการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ของตน ผู้นำท้องถิ่นเป็นลงสมัครรับเลือกตั้งโดยการไม่ซื้อเสียง มีการหาเสียงอย่างบริสุทธิ์และเป็นธรรม ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและสามารถส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นมีการเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆในท้องถิ่น เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนจึงจะทำให้การดำเนินงานเกิดผลสำเร็จ ผู้นำท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถร่วมแสดงบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดแนวคิดในการพัฒนาได้อย่างหลากหลาย ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่เข้าใจบริบทพื้นที่ วัฒนธรรม ประเพณี สังคมในอบต. สามารถรับทราบปัญหาและความต้องการในชุมชน ผู้นำท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในการเสนอ ปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมทั้งหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและ



สนองตอบความต้องการของชุมชน ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจถึงหลักประชาธิปไตยโดยเฉพาะการเลือกตั้ง เพื่อที่จะได้ผู้นำที่สามารถแสดงบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ผู้นำท้องถิ่นสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในชุมชน ไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่ายและผู้นำท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานท้องถิ่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชน เกิดชุมชนเข้มแข็งและเกิดการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นต่อไป

## ๒) แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น

แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านภาวะผู้นำท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เป็นการส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความเสียสละต่อส่วนรวม ต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เช่น หลีกเลี่ยงการเลือกตั้งต้องมองการพัฒนาในภาพรวม ไม่เลือกเอื้อประโยชน์เฉพาะชุมชนใดชุมชนหนึ่ง ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ มีความเมตตา ไม่มีการชิงดีชิงเด่นกัน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้วางตัวเป็นแบบอย่างที่ดี มีความประพฤติดี มีคุณธรรมและจริยธรรม โดยเฉพาะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและการพนัน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ประสานงานที่ดีกับทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความร่วมมือ รวมทั้งเกิดความสามัคคีในชุมชน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และตั้งใจในการทำงานร่วมกับคนในชุมชน ผู้นำท้องถิ่นมีความกล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็นและกล้าตัดสินใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลและผู้นำท้องถิ่นรู้จักการเรียนรู้อยู่เสมอ มีการพัฒนาตนเองเพื่อให้ความทันสมัย ทันโลกทันเหตุการณ์ และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้ผู้นำท้องถิ่นมีภาวะผู้นำในการเป็นผู้นำเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตน

## ๓) แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน

แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน เป็นการส่งเสริมผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความเข้าใจและเข้าถึงแต่ละองค์กร ทั้งท้องถิ่น ท้องที่ ภาคราชการ ภาคเอกชน หน่วยงานต่างๆ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่ประสานความร่วมมือระหว่างกลุ่ม องค์กรต่างๆ เช่น กลุ่มอาชีพ เพื่อแก้ปัญหาปากท้องให้ประชาชนอยู่ดีกินดี ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อให้สามารถกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจในการบริหารงานของกลุ่มองค์กรต่างๆภายในชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการจัดตั้งกลุ่มและเกิดการพัฒนากลุ่มต่างๆในชุมชนและผู้นำท้องถิ่นมีการสร้างเครือข่ายชุมชน เพื่อให้เกิดการประสานงานในชุมชน ซึ่งจะทำให้เป็นการสร้างเสริมให้ชุมชนเกิดการพัฒนาได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

๕.๑.๓ จากการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น สรุปลงได้ดังนี้

๑. แนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เป็นการส่งเสริมให้เกิด “การเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์”

การส่งเสริมให้ประชาชนให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งนับเป็นปัจจัยหลักในการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น และเป็นสิ่งสำคัญประการแรกๆ ที่จะต้องสร้างความเข้าใจถึงความเป็นมาและความสำคัญของการปกครองตนเองในท้องถิ่น รวมถึงการสร้างความเข้าใจอันดีในการร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นของตนในฐานะ “เจ้าของชุมชน” ให้เกิดขึ้น ตามศักยภาพและบริบทของท้องถิ่น จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นนั้น ควรมีการส่งเสริมให้เกิดการเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกครองท้องถิ่นในปัจจุบันเกิดขึ้นจากนโยบายการกระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนหรือชุมชนสามารถบริหารจัดการตนเอง โดยใช้กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้บริหารหรือตัวแทน มาจากการเลือกตั้ง อาศัยหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจหลักการปกครองตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน จึงควรมีการส่งเสริมให้เกิดการเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ ดังนี้

๑) การส่งเสริมให้ประชาชนให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งนับเป็นปัจจัยหลักในการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น และเป็นสิ่งสำคัญประการแรกๆ ที่จะต้องสร้างความเข้าใจถึงความเป็นมาและความสำคัญของการปกครองตนเองในท้องถิ่น รวมถึงการสร้างความเข้าใจอันดีในการร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นของตนในฐานะ “เจ้าของชุมชน” ให้เกิดขึ้น ตามศักยภาพและบริบทของท้องถิ่น จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นนั้น ควรมีการส่งเสริมให้เกิดการเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกครองท้องถิ่นในปัจจุบันเกิดขึ้นจากนโยบายการกระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนหรือชุมชนสามารถบริหารจัดการตนเอง โดยใช้กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้บริหารหรือตัวแทน มาจากการเลือกตั้ง อาศัยหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจหลักการปกครองตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน จึงควรมีการส่งเสริมให้เกิดการเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ ดังนี้

#### (๑) การหาเสียงเลือกตั้งอย่างสร้างสรรค์

การเลือกตั้งท้องถิ่น นับเป็นกระบวนการเพื่อจะได้มาซึ่งนักการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วย ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น เพื่อเป็นตัวแทนในการทำหน้าที่ตามบทบาทที่

ได้รับ ซึ่งการเลือกตั้งจะต้องมีความบริสุทธิ์ยุติธรรม มีการหาเสียงอย่างสร้างสรรค์ เช่น การปราศรัย นโยบายการพัฒนา การมีผู้ช่วยหาเสียงที่เข้าใจบทบาท การแสดงออกถึงความต้องการในการที่จะ นำพาให้ท้องถิ่นเกิดการพัฒนา ไม่ใช่ร้าย โจมตีผู้ลงสมัครแข่งขัน มีความจริงใจต่อชุมชนในการที่จะ เข้ามาพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้น การเลือกตั้งของนักเมืองท้องถิ่น จะเป็นคนในชุมชนนั้นๆ ลงสมัครแข่งขัน จะรู้ความเป็นมาเป็นไปของแต่ละคน การหาเสียงเลือกตั้งจึงควรเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ การไม่กล่าว ร้ายโจมตีกัน มีการชูนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นและเสริมสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในหลักการ เลือกตั้งท้องถิ่น

### (๒) ไม่ซื้อสิทธิ์ไม่ขายเสียง

การเลือกตั้งด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม นับเป็นสิ่งสำคัญต่อประชาธิปไตยท้องถิ่น การเลือกตั้งจำเป็นจะต้องหาทางแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเพื่อให้เกิดการลงสมัครแข่งขัน เลือกตั้งเป็นไปอย่างยุติธรรม ผู้นำท้องถิ่นจะต้องแสดงออกให้ประชาชนได้เห็นความรู้ความสามารถใน การที่จะเข้ามารับบทบาทเป็นผู้นำในการพัฒนา โดยไม่มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีความ นำเชื่อถือและก่อให้เกิดผลดีต่อการเป็นผู้นำในการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนา ท้องถิ่น

### (๓) ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก

การพัฒนาท้องถิ่นนั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนในชุมชน หลังจากการเลือกตั้ง จึงควรมีการสร้าง ความเข้าใจทั้งจากผู้นำท้องถิ่น ชุมชน ไม่ให้เกิดความแตกแยก ในชุมชน จึงจะสามารถพัฒนาท้องถิ่นได้เป็นผลสำเร็จ ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการสร้างความเข้าใจ ระหว่างชุมชน ให้สามารถประสานความร่วมมือกับชุมชน ไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่าย ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วน ตนลพวกพ้อง อันจะนำไปสู่การประสานความร่วมมือกันในชุมชน

### (๔) ยอมรับผลการเลือกตั้งและให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาท้องถิ่น

หลังจากการเลือกตั้งท้องถิ่น หากไม่ได้รับการเลือกตั้ง ควรที่จะเปิดโอกาสให้ผู้ ชนะการเลือกตั้งได้เป็นผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น ไม่ควรสร้างความแตกแยกในชุมชน การสร้างความ เข้าใจให้กับผู้นำท้องถิ่นหรือประชาชนในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะการเลือกตั้งนั้นเป็นการ เลือกตัวแทนเพื่อเข้าไปนำเสนอปัญหาและความต้องการ อย่างไรก็ตาม เมื่อการแข่งขันเลือกตั้งแล้ว เสร็จจำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือกันในชุมชนต่อไป

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมให้เกิด “การเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการเลือกตั้งท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ ประกอบด้วย การหาเสียงเลือกตั้งอย่าง

สร้างสรรค์ การไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียง การไม่แบ่งพรรคแบ่งพวกและการยอมรับผลการเลือกตั้งและให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาท้องถิ่น

## ๒) เสริมสร้างศักยภาพท้องถิ่น ประกอบด้วย

### (๑) ค้นหาประชาชนท้องถิ่น

ผู้นำท้องถิ่น จะต้องอาศัยความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่น ที่สำคัญจะต้องรู้จักบุคคลที่มีศักยภาพหรือปราชญ์บุคคล เพื่อเป็นผู้เสนอแนวคิดหรือร่วมกันในการพัฒนา การค้นหาประชาชนท้องถิ่น เข้ามาร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นจะก่อให้เกิดการพัฒนาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากจะได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้าร่วมในการเสนอความคิดเห็นด้านต่างๆ

### (๒) อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม

วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นดั้งเดิม นับว่าเป็นสิ่งที่ผู้นำท้องถิ่น จะต้องมีการคำนึงถึงเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะรากเหง้าความเป็นไทย การเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ การสืบสานประเพณีดั้งเดิมไว้ให้ลูกหลานสืบต่อไป การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนยึดถือวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม จะทำให้มีภูมิคุ้มกันจากกระแสสังคมภายนอก ซึ่งการเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ยังคงจะเป็นการสั่งสอนให้เด็กและเยาวชน มีศีลธรรม และยังมีการสืบสานประเพณีดั้งเดิมสืบไป

### (๓) ค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชน

ผู้นำท้องถิ่นจำเป็นจะต้องค้นหาศักยภาพท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการต่อยอดในการพัฒนา โดยเฉพาะผลผลิตของชุมชนเพื่อให้เกิดความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน การนำชุมชนของผู้นำท้องถิ่น จะต้องมีการเรียนรู้และพัฒนาท้องถิ่น การค้นหาอัตลักษณ์ชุมชน เพื่อเสริมสร้างชุมชนให้เกิดศักยภาพ ทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การค้นหาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม เป็นไปตามศักยภาพชุมชน

### (๔) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้การปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ นับเป็นหัวใจหลักในการที่พัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามความต้องการของประชาชน การรับทราบปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริง จะก่อให้เกิดการพัฒนาได้อย่างตรงจุดและทำให้การพัฒนาบรรลุเป้าหมาย การที่ผู้นำเข้าถึงประชาชนหรือชุมชนได้นั้น จะก่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะการสร้าง ความเข้าใจและขอความร่วมมือจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน และเกิดการพัฒนาท้องถิ่นได้โดยง่าย

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมให้เกิด “การเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์”

นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการเสริมสร้างศักยภาพท้องถิ่น ประกอบด้วย ค้นหาปราชญ์ท้องถิ่น อนุรักษ์ วัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม ค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

### ๓) การส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตยท้องถิ่น ประกอบด้วย

#### (๑) สร้างเสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องเข้าใจถึงหลักการปกครองตนเองในท้องถิ่นของตน เพื่อเป็นแนวทางในการที่จะสามารถนำพาประชาชนเข้าถึงเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจทางการปกครอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้นำท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาหาความรู้ในด้านการปกครองตนเอง การบริหารจัดการท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้

#### (๒) เข้าใจบริบทพื้นที่

ผู้นำท้องถิ่นที่จะมีการพัฒนาท้องถิ่นที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีการสำรวจข้อมูลพื้นที่ให้รู้จักภูมิศาสตร์ชุมชน สิ่งแวดล้อม รวมถึงวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ดังจะเห็นได้ว่า ท้องถิ่นในแต่ละแห่งย่อมมีความแตกต่างกันทั้งลักษณะทางด้านกายภาพ สภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี รวมถึงปัญหาและความต้องการย่อมมีความแตกต่างกันไป ผู้นำท้องถิ่นจึงต้องมีการสำรวจข้อมูลของชุมชนหรือพื้นที่ให้ครอบคลุมในทุกด้านจึงจะสามารถค้นหาศักยภาพพื้นที่รวมทั้ง ปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

#### (๓) ค้นหาปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ผู้นำท้องถิ่น ควรมีการเข้าถึงประชาชนและชุมชน เพื่อจะได้รับทราบปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริงเพื่อให้เกิดการพัฒนาได้อย่างตรงจุด ซึ่งการพัฒนาท้องถิ่นที่สามารถเกิดการพัฒนาได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพนั้น ย่อมเกิดจากการที่มีการเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง จึงจะสามารถกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาได้ตรงกับเป้าหมาย

#### (๔) กำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาชัดเจน เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนามุ่งสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์ได้สำเร็จ หากผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา ย่อมส่งผลให้มีการกำหนดนโยบายการพัฒนาและทิศทางการพัฒนาบรรลุเป้าหมายได้โดยง่าย

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมให้เกิด “การเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตยท้องถิ่น ประกอบด้วย การสร้างเสริม

ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ การเข้าใจบริบทพื้นที่ ค้นหาปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริงและกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น

## ๒. แนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เป็นการส่งเสริมให้เกิด “ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่”

ผู้นำท้องถิ่นนับเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเสริมสร้างความเข้าใจภายในชุมชน ประสานความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ในชุมชน เพื่อให้ชุมชนเกิดการมีส่วนร่วมและสร้างความเชื่อมั่นในการพัฒนาท้องถิ่นของตน การที่ผู้นำท้องถิ่นมีการพัฒนาตนเองให้เป็น “ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่” จะทำให้ประชาชนเกิดความศรัทธา น่าเชื่อถือ และสามารถจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นได้มากขึ้น สามารถแยกเป็นประเด็น ได้ดังนี้

### ๑) ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ประกอบด้วย

#### (๑) แสวงหาความรู้เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่

ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ ทั้งระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งความรู้ด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถ ดังนั้นผู้นำท้องถิ่นจะต้องรู้จักแสวงหาความรู้ทั้งในหน้าที่รับผิดชอบและความรอบตัวเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่จึงจะสามารถมีความรู้ที่ถ่องแท้และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง

#### (๒) เข้าใจสถานการณ์การเมือง

ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจเหตุบ้านการเมืองหรือสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งในสถานการณ์การเมืองโลกหรือสถานการณ์การเมืองในประเทศ เพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหวในสถานการณ์ต่างๆ การทันต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ก็จะสามารถตั้งรับกับสถานการณ์โดยไม่เกิดความตระหนก สามารถหาทางรับกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างทันท่วงทีได้

#### (๓) ยอมรับการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวและยืดหยุ่นได้

ผู้นำท้องถิ่นสามารถทนต่อการเปลี่ยนแปลงได้อยู่เสมอ มีการปรับตัวและยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่นและเข้าใจผู้อื่นได้ดี ทั้งนี้วัฒนธรรมต่างๆ ได้เข้ามาสู่ชุมชนหรือพื้นที่อย่างรวดเร็ว ผู้นำท้องถิ่นจึงต้องรู้จักยอมรับการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมหรือวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้

#### (๔) มีการแสดงบทบาทหน้าที่ตามความเหมาะสม

ผู้นำท้องถิ่นรู้จักแสดงบทบาทของตน รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามบทบาทหน้าที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจากสถานการณ์ต่างๆ ในชุมชน จะเห็นได้ว่า มีผู้มี

บทบาทในชุมชนอยู่หลายภาคส่วน ดังนั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องรู้จักทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนอย่างถ่องแท้ จึงจะทำให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถและเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการสร้างเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่น เป็นการส่งเสริม “ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่” นั้น ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ประกอบด้วย มีการแสวงหาความรู้เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ การเข้าใจสถานการณ์การเมือง การยอมรับการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวและยืดหยุ่นได้ และมีการแสดงบทบาทหน้าที่ตามความเหมาะสม

## ๒) บุคลิกภาพที่ดี ประกอบด้วย

### (๑) มีการวางตัวให้เหมาะสมถูกกาลเทศะ

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการวางตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สถานที่ วาระโอกาสต่างๆ เพื่อให้เกิดบุคลิกลักษณะเป็นที่น่าเชื่อถือ ซึ่งการวางตัวให้ถูกกาลเทศะนั้นว่ามีส่วนสำคัญในการอยู่ในสังคม เนื่องจากผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการพบปะกับผู้คนที่อยู่หลายระดับ มีการประสานงานจากหลายภาคส่วน ดังนั้น การวางตัวให้เหมาะสม รู้จักวาระโอกาส ก็จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นและเกิดความนับถือ

### (๒) มีความกล้าแสดงออกและตัดสินใจ

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีความกล้าตัดสินใจในเรื่องต่างๆ มีความกล้าแสดงออกทั้งการกระทำและคำพูด เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา การมีบทบาทของความเป็นผู้นำนั้น สิ่งที่ต้องบอกถึงการมีภาวะผู้นำที่สำคัญประการหนึ่ง คือความกล้าแสดงออก ทั้งการพูด การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การหาทางออกของปัญหาต่างๆ จึงเป็นสิ่งที่ผู้นำท้องถิ่นจะต้องแสดงออกให้กับผู้ที่พบเห็น ก็จะส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น

### (๓) เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเอง

ผู้นำท้องถิ่นมีการแสดงออกถึงความเป็นมิตร ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อประชาชนในชุมชน มีความยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเอง เพื่อให้เกิดความสัมพันธที่ดีและสามารถเข้าถึงประชาชนได้โดยง่าย

### (๔) เป็นผู้ประสานงานที่ดี

ผู้นำท้องถิ่นนับเป็นตัวแทนประชาชนในการติดต่อประสานงาน หรือขอความร่วมมือเพื่อให้เกิดการดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้นผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการฝึกฝนตนเองทางด้านการใช้ภาษา การพูดจา การโน้มน้าวให้ผู้ฟังคล้อยตามและให้ความร่วมมือในการประสานงานด้านต่างๆ

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการสร้างเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่น เป็นการส่งเสริม “ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี ประกอบด้วย มีการวางตัวให้เหมาะสมฤดูกาลเทศะ มีความกล้าแสดงออกและตัดสินใจเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเองและเป็นผู้ประสานงานที่ดี

### ๓) มีคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย

#### (๑) มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องเข้าใจหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้ในการบริหาร ทั้งนี้ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า อันจะนำไปสู่การบริหารงานในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

#### (๒) มีจริยธรรมนักรการเมือง

ผู้นำท้องถิ่นปฏิบัติตามจริยธรรมของนักรการเมือง ซึ่งเป็นไปตามประมวลจริยธรรมนักรการเมือง และเป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ผู้นำท้องถิ่นจึงต้องรับทราบและปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่

#### (๓) นำหลักธรรมปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ผู้นำท้องถิ่นนอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถแล้ว การประพฤติปฏิบัติตนตามครรลองคลองธรรม ย่อมเป็นสิ่งที่ถูกต้องและดีงาม เป็นที่น่าเคารพยกย่องแก่ประชาชน ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือกันในกลุ่มชนได้ ผู้นำท้องถิ่นจะต้องเข้าใจหลักธรรมเพื่อนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น หลักสัจปุริสธรรม หลักอิทธิบาท หลักพรหมวิหาร หลักฆราวาสธรรม ศีล ๕ และหลักสังคหัตถ์ ๔ เป็นต้น

#### (๔) น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

ผู้นำท้องถิ่นมีการรู้จักน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแบบอย่างในชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ยึดทางสายกลาง อันได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล ความมีภูมิคุ้มกัน นอกจากนั้นผู้นำท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้มีความรู้ควบคู่กับเป็นผู้มีคุณธรรมๆ

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการสร้างเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่น เป็นการส่งเสริม “ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ การมีจริยธรรมนักรการเมือง การนำหลักธรรมปรับใช้ในชีวิตประจำวันและการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต



#### ๔) มีความทันสมัยก้าวทันเทคโนโลยี ประกอบด้วย

##### (๑) ติดตามสถานการณ์โลกปัจจุบัน

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องทราบถึงสถานการณ์โลกและภายในประเทศ ซึ่งจะทราบถึงความเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง จึงจะสามารถทันโลกทันเหตุการณ์ รับทราบถึงปัญหาอันจะเกี่ยวเนื่องมาถึงภายในประเทศ จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาและหาทางออกได้อย่างทันท่วงที

##### (๒) ติดตามข่าวสารบ้านเมืองอยู่เสมอ

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการติดตามข่าวสารบ้านเมืองเพื่อให้รู้ถึงปัญหาบ้านเมือง สภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว มีการติดตามข่าวสารบ้านเมืองอยู่เสมอ

##### (๓) รู้จักการนำเทคโนโลยีมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องรู้จักการใช้เทคโนโลยีโดยเฉพาะเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ การนำแอปพลิเคชันต่างๆมาใช้ในการทำงาน ทั้งไลน์ เฟสบุค หรือโปรแกรมที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

##### (๔) มีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการพัฒนาตนเองและเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ เพื่อให้ทันโลกทันเหตุการณ์และเกิดการพัฒนาตนเองในทุกด้าน ซึ่งการพัฒนาตนเองสามารถมีการพัฒนาได้หลายช่องทาง ทั้งการเข้ารับการอบรม การศึกษาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะต้องสามารถสืบค้นข้อมูลและเรียนรู้ในการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการสร้างเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่น เป็นการส่งเสริม “ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีความทันสมัยก้าวทันเทคโนโลยี ประกอบด้วย ติดตามสถานการณ์โลกปัจจุบัน ติดตามข่าวสารบ้านเมืองอยู่เสมอ รู้จักการนำเทคโนโลยีมาใช้ในชีวิตประจำวันและมีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

#### ๕) การสร้างสรรค์นวัตกรรมชุมชน ประกอบด้วย

##### (๑) ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น

ผู้นำท้องถิ่นรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและหาทางร่วมกันในการแก้ปัญหาชุมชน เช่น การแก้ไขปัญหาขยะชุมชน ปัญหายาเสพติด ปัญหาความยากจน หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิต

## (๒) ร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ผู้นำท้องถิ่นมีส่วนในการส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ร่วมกันพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน ร่วมกันปลูกป่าชุมชนให้มีความอุดมสมบูรณ์

## (๓) การนำเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ร่วมกัน

ผู้นำท้องถิ่นรู้จักการร่วมกันต่อยอดผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อให้เกิดความตื่นตัวในการพัฒนาท้องถิ่น รู้คุณค่าและเพิ่มคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เช่น กลุ่มแปรรูปสมุนไพร กลุ่มแปรรูปการเกษตร

## (๔) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความสามัคคี

ผู้นำท้องถิ่นต้องอาศัยความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมหรือการระดมความคิดเห็นจากทั้งผู้นำท้องถิ่นและประชาชนในการพัฒนาร่วมกันจึงจะทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลายและมีทางเลือกในการพัฒนาที่มีหลายแนวทาง

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการสร้างเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่น เป็นการส่งเสริม “ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการสร้างสรรค์นวัตกรรมชุมชน ประกอบด้วย ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีการนำเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ร่วมกันและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความสามัคคี

๓. แนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เป็นการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน เป็น “การสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กรและชุมชน”

องค์กรหรือกลุ่มๆต่างๆที่มีการรวมกลุ่มเกิดขึ้นในชุมชน นับได้ว่าเป็นพื้นฐานขอความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งจะเห็นได้ว่า ภายในองค์กรหรือกลุ่มต่างๆนั้น ย่อมมีโครงสร้างองค์กรที่คล้ายกัน โดยจะมีประธาน และคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรนั้น อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการย่อมมีกฎ กติกา ที่ตั้งขึ้นเพื่อให้องค์กรมีกลไกที่จะสามารถดำเนินกิจการใดๆให้ประสบผลสำเร็จ ฉะนั้นแล้ว หากมีการสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มหรือสร้างเครือข่ายชุมชน ก็จะเป็นกลไกหนึ่งที่สามารถทำให้ท้องถิ่นนั้น เกิดการขับเคลื่อนชุมชนร่วมกัน เป็นพลังชุมชน ซึ่งการพัฒนาท้องถิ่นก็จะสามารถพัฒนาได้ในทิศทางเดียวกันและเกิดการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกันก่อให้เกิดความยั่งยืน

**๑) ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม องค์กรชุมชน ประกอบด้วย**

**(๑) เสริมสร้างกระบวนการบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กร**

ผู้นำท้องถิ่นมีการให้คำแนะนำในการบริหารจัดการกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มหรือองค์กรเกิดความเข้มแข็งนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

**(๒) มีการสนับสนุนกิจกรรม/โครงการกลุ่มหรือองค์กร**

ผู้นำท้องถิ่นให้การสนับสนุนกิจกรรมขององกลุ่มหรือองค์กรให้เกิดความมั่นคงต่อยอดไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการสนับสนุนงบประมาณในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนกลุ่มหรือองค์กร

**(๓) มีตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรเพื่อช่วยเหลือในการประสานงาน**

ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการประสานความร่วมมือเพื่อให้เกิดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

**(๔) มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานท้องถิ่น**

ผู้นำท้องถิ่นมีการให้กลุ่มหรือองค์กรมีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อให้สะดวกรวดเร็ว ทันต่อความต้องการ ในการประสานงานได้อย่างคล่องแคล่ว

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน เป็น “การสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กรและชุมชน” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม องค์กรชุมชน ประกอบด้วย เสริมสร้างกระบวนการบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กร มีการสนับสนุนกิจกรรม/โครงการกลุ่มหรือองค์กร มีตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรเพื่อช่วยเหลือในการประสานงาน มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานท้องถิ่น

**๒) บูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงานและชุมชน ประกอบด้วย**

**(๑) การร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ**

ผู้นำท้องถิ่นสามารถเข้าถึงหน่วยงานภาครัฐ เช่น ส่วนท้องถิ่น ส่วนภูมิภาค และหน่วยงานราชการอื่นๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการพัฒนา

**(๒) ประสานความร่วมมือกับองค์กรเอกชน**

ผู้นำท้องถิ่นมีการประสานกับภาคเอกชนเพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินการกิจกรรมต่างๆในชุมชน

**(๓) ประสานความร่วมมือกับกลุ่มหรือองค์กรชุมชน**

ผู้นำท้องถิ่นมีการสร้างความเข้าใจและประสานความร่วมมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มหรือองค์กรในท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกองค์กร

#### (๔) ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม

ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงาน องค์กร ชุมชน เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือต่อกัน

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน เป็น “การสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กรและชุมชน” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการบูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงานและชุมชน ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน กลุ่มหรือองค์กรชุมชนและกระบวนการมีส่วนร่วม

#### ๓) ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์ประสานงานท้องถิ่น ประกอบด้วย

##### (๑) สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชน

กลุ่มหรือองค์กรต่างๆในชุมชน นับว่ามีความสำคัญต่อการสร้างพลังชุมชน ก่อให้เกิดอำนาจการต่อรอง เมื่อมีกลุ่มที่เข้มแข็งก็จะเป็นพลังให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ผู้นำท้องถิ่นจึงจะต้องเห็นความสำคัญของกลุ่มต่างๆและมีการส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มหรือองค์กรชุมชน

##### (๒) มีตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรชุมชนระดับหมู่บ้าน

ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้แต่ละกลุ่มหรือองค์กรมีตัวแทนเพื่อเป็นแนวทางในการประสานงานเริ่มต้นจากตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรในระดับหมู่บ้านหรือชุมชน

##### (๓) มีตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรชุมชนระดับตำบล

ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้เกิดตัวแทนในการประสานงานในระดับตำบล เพื่อยกระดับความร่วมมือกันอย่างกว้างขวางมากขึ้น

##### (๔) มีการกำหนดโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน

เมื่อมีองค์กรเครือข่ายตัวแทนระดับหมู่บ้านและตำบลแล้ว จะต้องมีการกำหนดโครงสร้างในการบริหารจัดการอย่างชัดเจนเพื่อเชื่อมประสานกันระหว่างภายในชุมชน โดยคัดเลือกจากตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรต่างๆในชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทิศทางเดียวกัน

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน เป็น “การสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กรและชุมชน” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์ประสานงานท้องถิ่น ประกอบด้วย สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชน มีตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรชุมชนระดับหมู่บ้าน มีตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรชุมชนระดับตำบลและมีการกำหนดโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน

#### ๔) นำหลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อประยุกต์ใช้ในการสร้างเสริมประชาธิปไตยท้องถิ่น

(๑) ทาน (การให้) ประยุกต์ใช้ โดยจะสามารถก่อให้เกิดการเชื่อมประสานกันระหว่างผู้นำท้องถิ่นและชุมชน ผู้นำท้องถิ่นที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือแบ่งปัน เป็นผู้ที่มีมิตรไมตรีต่อผู้อื่น มีความเสียสละต่อส่วนรวม และสร้างสรรค์ผลประโยชน์ต่อชุมชนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในหลักการปกครองตนเอง ระเบียบ กฎหมาย ด้านต่างๆ ก็จะทำให้เป็นผู้นำท้องถิ่นเป็นที่น่าเคารพยกย่อง มีความน่าศรัทธา เกิดความน่าเชื่อถือ สามารถเป็นผู้ประสานความร่วมมือกับชุมชนได้เป็นอย่างดี

(๒) ปิยวาจา (การมีวาจาอันเป็นที่รัก) ประยุกต์ใช้ โดยผู้นำท้องถิ่นที่มีวาทศิลป์ที่ดี จะสามารถสร้างความร่วมมือกับชุมชนได้ดี ทั้งการพูดแต่ในสิ่งที่มีประโยชน์ การพูดแต่ความจริง ไม่เพ้อเจ้อ พูดจาไพเราะน่าฟัง มีการสื่อสารอย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการติดต่อประสานงานย่อมจะก่อให้เกิดผลสำเร็จและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

(๓) อุตถจริยา (ประพฤติตนเป็นประโยชน์) ประยุกต์ใช้โดยผู้นำท้องถิ่นที่มีการบำเพ็ญประโยชน์แก่ส่วนรวมซึ่งถือเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและลักษณะที่ควรที่จะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการอุทิศทั้งเวลาและทรัพย์สินเพื่อส่วนรวมอันจะก่อให้เกิดความร่วมมือในชุมชนและบุคคลรอบข้างทำงานร่วมกันจะก่อให้เกิดความสำเร็จทุกกิจกรรมและงานที่จะต้องมีการดำเนินการ มีความมุ่งมั่นในการทำงานจะสามารถสร้างความร่วมมือกันในการทำประโยชน์ต่อชุมชน

(๔) สมนัตตา(ความมีตนเสมอ) ประยุกต์ใช้โดยผู้นำท้องถิ่นที่มีการวางตนเสมอ บุคคลอื่นที่อยู่รอบข้างจะทำให้ได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานเพราะจะได้ความรักความเคารพนับถือ วางตนให้รู้จักบทบาทหน้าที่ มีความเสมอต้นเสมอปลายกับประชาชน ให้ความสำคัญของประชาชน มีสัมมาคารวะรู้จักกาลเทศะ ซึ่งการรู้จักวางตนเสมอผู้อื่นหากเป็นผู้นำท้องถิ่นก็จะได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานและประชาชนในชุมชนเป็นที่รักของบุคคลรอบข้างทำให้งานที่ดำเนินงานสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน เป็น “การสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กรและชุมชน” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีนำหลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อประยุกต์ใช้ในการสร้างเสริมประชาธิปไตยท้องถิ่น ประกอบด้วย ทาน(การให้) ปิยวาจา(การมีวาจาอันเป็นที่รัก) อุตถจริยา (ประพฤติตนเป็นประโยชน์) และสมนัตตา(ความมีตนเสมอ)

สรุปแนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน เป็น “การสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กรและชุมชน” นั้น ผู้นำท้องถิ่นควรส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม องค์กรชุมชน มีการบูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงานและชุมชน

ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์ประสานงานท้องถิ่นและมีการนำหลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อประยุกต์ใช้ในการสร้างเสริมประชาธิปไตยท้องถิ่น

#### ๕.๑.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย

องค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ สามารถสรุปประเด็น แบ่งเป็นองค์ประกอบ ๓ ด้าน ดังนี้

๑. การเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นการสร้างองค์ความรู้ในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นเกิดความตระหนักถึง หลักการปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกครองท้องถิ่นนั้น มุ่งเน้นให้ท้องถิ่นได้มีการพัฒนาตามบริบทพื้นที่ของตน ตามศักยภาพ วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้นๆจะรับทราบปัญหาและความต้องการของตน ซึ่งการเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ ประกอบด้วย

๑.๑ การเลือกตั้งท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ โดยผู้นำท้องถิ่นมีการหาเสียงเลือกตั้งอย่างสร้างสรรค์ ไม่ซื้อสิทธิ์ไม่ขายเสียง ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก และยอมรับผลการเลือกตั้งและให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาท้องถิ่น

๑.๒ เสริมสร้างศักยภาพท้องถิ่น โดยผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการค้นหาปราชญ์ท้องถิ่น อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม มีการค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

๑.๓ ส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตยท้องถิ่น โดยผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ มีความเข้าใจบริบทพื้นที่ รู้จักค้นหาปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริงและกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีเป้าหมายชัดเจน

๒. ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่ เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เพื่อเป็นการเสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับผู้นำท้องถิ่นประกอบด้วย

๒.๑ เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยผู้นำท้องถิ่นมีการแสวงหาความรู้เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ เข้าใจสถานการณ์การเมือง ยอมรับการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวและยืดหยุ่นได้และมีการแสดงบทบาทหน้าที่ตามความเหมาะสม

๒.๒ เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี โดยผู้นำท้องถิ่นมีการวางตัวให้เหมาะสมถูกกาลเทศะ มีความกล้าแสดงออกและตัดสินใจ เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเองเป็นผู้ประสานงานที่ดี

๒.๓ เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม โดยผู้นำท้องถิ่นมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ มีการปฏิบัติตนภายใต้กรอบจริยธรรมนักรบเมือง มีการนำหลักธรรมปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น หลักสัปปุริสธรรม หลักกัทธิบาท หลักพรหมวิหาร หลักสังคหวัตถุ หลักขราวาสธรรมและศีล ๕

๒.๔ เป็นผู้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยผู้นำท้องถิ่นมีการดำเนินชีวิตในทางสายกลาง รู้จักพอเพียง มีความพอประมาณ มีเหตุมีผลและมีภูมิคุ้มกัน รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความรู้ควบคู่กับคุณธรรม

๒.๕ เป็นผู้ที่มีความทันสมัยก้าวหน้าทันเทคโนโลยี โดยผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการติดตามสถานการณ์โลกปัจจุบัน ติดตามข่าวสารบ้านเมืองอยู่เสมอ รู้จักการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการชีวิตประจำวัน เช่น แอปพลิเคชันต่างๆ เพื่อให้การทำงานมีความสะดวกและรวดเร็ว และผู้นำท้องถิ่นมีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

๒.๖ เป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมชุมชน โดยผู้นำท้องถิ่นร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น เช่น ปัญหาการจัดการขยะชุมชน ปัญหาเสาเสตติ เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้นำท้องถิ่นต้องร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การปลูกป่าชุมชน เป็นต้น อีกทั้งการนำเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ร่วมกัน เช่น กลุ่มเกษตรกรโซล่าเซลล์ กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น และผู้นำท้องถิ่นมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความสามัคคี

**๓. สร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กรและชุมชน** เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

๓.๑ ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม องค์กรชุมชน โดยผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการเสริมสร้างกระบวนการบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กรเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง มีการสนับสนุนกิจกรรม/โครงการกลุ่มหรือองค์กร เช่น การจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการ มีการหาตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรเพื่อช่วยเหลือในการประสานงานและมีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานในท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

๓.๒ บูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงานและชุมชน โดยผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการประสานทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน กลุ่มหรือองค์กรชุมชน อาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความเอกภาพในการพัฒนา และสามารถร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพชัดเจน

๓.๓ ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์ประสานงานท้องถิ่น โดยผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชน มีการสรรหาตัวแทนกลุ่มหรือองค์กรชุมชนระดับหมู่บ้าน

ระดับตำบลและมีการกำหนดโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดพลังท้องถิ่นหรือพลังชุมชน ในการที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาาร่วมกัน

#### ๔. นำหลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อประยุกต์ใช้ในการสร้างเสริมประชาธิปไตยท้องถิ่น

๔.๑ ทาน (การให้) ประยุกต์ใช้ โดยจะสามารถก่อให้เกิดการเชื่อมประสานกันระหว่างผู้นำท้องถิ่นและชุมชน ผู้นำท้องถิ่นที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือแบ่งปัน เป็นผู้ไม่มีมิตรไมตรีต่อผู้อื่น มีความเสียสละต่อส่วนรวม และสร้างสรรค์ผลประโยชน์ต่อชุมชนในด้านต่างๆ

โดยเฉพาะการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในหลักการปกครองตนเอง ระเบียบกฎหมาย ด้านต่างๆ ก็จะทำให้เป็นผู้นำท้องถิ่นเป็นที่น่าเคารพยกย่อง มีความน่าศรัทธา เกิดความน่าเชื่อถือ สามารถเป็นผู้ประสานความร่วมมือกับชุมชนได้เป็นอย่างดี

๔.๒ ปิยวาจา (การมีวาจาอันเป็นที่รัก) ประยุกต์ใช้ โดยผู้นำท้องถิ่นที่มีวาทศิลป์ที่ดีจะสามารถสร้างความร่วมมือกับชุมชนได้ดี ทั้งการพูดแต่ในสิ่งที่มีประโยชน์ การพูดแต่ความจริงไม่เพื่อเจ้อ พูดจาไพเราะน่าฟัง มีการสื่อสารอย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการติดต่อประสานงานย่อมจะก่อให้เกิดผลสำเร็จและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

๔.๓ อัตถจริยา (ประพฤติตนเป็นประโยชน์) ประยุกต์ใช้โดยผู้นำท้องถิ่นที่มีการบำเพ็ญประโยชน์แก่ส่วนรวมซึ่งถือเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและลักษณะที่ควรที่จะต้องเป็นตัวอย่งที่ดีในการอุทิศทั้งเวลาและทรัพย์สินเพื่อส่วนรวมอันจะก่อให้เกิดความร่วมมือในชุมชนและบุคคลรอบข้างทำงานร่วมกันจะก่อให้เกิดความสำเร็จทุกกิจกรรมและงานที่จะต้องมีการดำเนินการ มีความมุ่งมั่นในการทำงานจะสามารถสร้างความร่วมมือกันในการทำประโยชน์ต่อชุมชน

๔.๔ สมานัตตา (ความมีตนเสมอ) ประยุกต์ใช้โดยผู้นำท้องถิ่นที่มีการวางตนเสมอ บุคคลอื่นที่อยู่รอบข้างจะทำให้ได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานเพราะจะได้ความรักความเคารพนับถือ วางตนให้รู้จักบทบาทหน้าที่ มีความเสมอต้นเสมอปลายกับประชาชน ให้ความสำคัญของประชาชน มีสัมมาคารวะรู้จักกาลเทศะ ซึ่งการรู้จักวางตนเสมอผู้อื่นหากเป็นผู้นำท้องถิ่นก็จะได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานและประชาชนในชุมชนเป็นที่รักของบุคคลรอบข้างทำให้งานที่ดำเนินงานสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์

องค์ความรู้ใหม่ในการวิจัย “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” สามารถสรุปเป็น ตามแผนภาพ ดังนี้





ภาพประกอบที่ ๗ สรุปลองค์ความรู้ใหม่ในการวิจัย “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ”

## ๕.๒ อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น สามารถนำมาอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

๑. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน และด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น ตามลำดับ ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้เห็นได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ มีความเข้าใจประชาธิปไตยท้องถิ่นมากพอสมควร ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมเวทีประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นและการลงประชามติ ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังนโยบายจากผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัคร/จิตอาสา ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมวิถีชุมชนให้เกิดการพัฒนามากยิ่งขึ้น ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน และผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ซึ่งนับได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นมีการพัฒนาครอบคลุมในทุกด้าน ทั้งการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่น การพัฒนากลุ่มเครือข่ายต่างๆ อันเป็นพื้นฐานของการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พิศมัย วงศ์จำปา และพระครูพิศาลสรกิจ, ผศ.ดร** ได้วิจัย เรื่อง พลวัตภาคประชาชนกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองในจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มการเมืองในจังหวัดพะเยาประกอบด้วย กลุ่มการเมืองภาคประชาชน กลุ่มท้องถิ่น ท้องที่ และกลุ่มภาคประชาสังคม ลักษณะของกลุ่มเป็นการรวมตัวตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน มีกิจกรรมต่อเนื่อง มีผลประโยชน์ร่วมกัน แต่ละกลุ่มมีบทบาทเป็นตัวแทนของผลประโยชน์กลุ่มตนเอง มีบทบาทในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ที่มารวมตัวกันชั่วคราว เพื่อเรียกร้องในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เมื่อมีกิจกรรมร่วมกันบ่อยครั้ง ได้พัฒนามาสู่การรวมกลุ่มที่เป็นเชิงสถาบันมากขึ้น โดยมีโครงสร้าง กลไก และกิจกรรมในการดำเนินงานในเชิงของการเรียกร้องผลประโยชน์ต่อสังคมพะเยา และประเทศชาติ บทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มการเมือง ได้แก่ การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคม

ประชาธิปไตย การตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ โดยทำหน้าที่เป็นองค์กรกลาง ที่จะรับเรื่องร้องเรียนต่างๆ ของประชาชน เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มการเมืองภาคประชาชน ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มหรือ องค์กรทางการเมืองภาคประชาชน การให้ความรู้ทางการเมืองและประชาธิปไตยแก่ประชาชน การชุมนุมเพื่อแสดงพลังทางการเมือง การเสริมสร้างความร่วมมือกับองค์กรภาคีในการดำเนินกิจกรรม สาธารณะประโยชน์เพื่อชุมชน การเป็นองค์กรในการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานระดับนโยบาย การเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งให้แก่องค์กรชุมชน การจัดระบบองค์ความรู้ของท้องถิ่นของชุมชน จัดระบบเครือข่ายการสื่อสารของท้องถิ่น และสร้างให้เกิดพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของภาคประชาชน ยุทธวิธีการเคลื่อนไหวของกลุ่มการเมืองภาคประชาชน โดยการแสดงออกของกลุ่ม การเมืองในเชิงสัญลักษณ์ การชุมนุมหรือการระดมมวลชน การทำข้อเสนอหรือข้อเรียกร้อง การส่งเสริมบทบาทผู้หญิงในการพัฒนาท้องถิ่น และการสานเสวนาหาทางออก และแนวทางการพัฒนาการเมืองภาคประชาชนสู่การจัดการชุมชนท้องถิ่น จะต้องสร้าง วัฒนธรรมการเมืองอย่างสร้างสรรค์ ครอบครัวหรือสถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญในการปลูกฝัง ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง รวมถึงปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่เด็กเยาวชน ให้ทุกคน มีจิตสำนึกที่ดีต่อครอบครัว ชุมชน และสังคม แยกแยะบทบาทหน้าที่ทางการเมือง และสิ่งสำคัญ คือ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และเป็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับ ความต้องการและสภาพปัญหาของคนในชุมชน ทั้งนี้การนำหลักสภาราษฎรธรรม ๖ เป็นแนวปฏิบัติเพื่อ สร้างความร่วมมือ เพื่อช่วยให้เกิดความสามัคคี การร่วมแรงร่วมใจกัน ซึ่งจะช่วยในการสร้าง ความสัมพันธ์อันดี ความเจริญรุ่งเรืองให้แก่กลุ่มการเมืองภาคประชาชนได้อย่างแท้จริงและมั่นคง<sup>๑</sup>

๒. การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น แบ่งเป็น ๓ ด้าน กล่าวคือ **แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น** เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ของตน ผู้นำท้องถิ่นเป็นลงสมัครรับเลือกตั้งโดยการไม่ซื้อเสียง มีการหาเสียงอย่างบริสุทธิ์และเป็นธรรม ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและสามารถส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นมีการเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆในท้องถิ่น เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนจึงจะทำให้การดำเนินงานเกิดผล

<sup>๑</sup> พิศมัย วงศ์จำปา และพระครูพิศาลสรกิจ, ผศ.ดร., “พลวัตภาคประชาชนกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองในจังหวัดพะเยา”, รายงานการวิจัย, (พะเยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา, ๒๕๖๐), บทคัดย่อ.

สำเร็จ ผู้นำท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถร่วมแสดงบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดแนวคิดในการพัฒนาได้อย่างหลากหลาย ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่เข้าใจบริบทพื้นที่ วัฒนธรรม ประเพณี สังคมในท้องถิ่น เพื่อสามารถรับทราบปัญหาและความต้องการในชุมชน ผู้นำท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในการเสนอ ปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมทั้งหา แนวทางในการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชน ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจถึงหลัก ประชาธิปไตยโดยเฉพาะการเลือกตั้งเพื่อที่จะได้ผู้นำที่สามารถแสดงบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น ผู้นำ ท้องถิ่นมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ผู้นำท้องถิ่นสร้างความ ร่วมมือและการมีส่วนร่วมในชุมชน ไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่ายและผู้นำท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นเพื่อ ประโยชน์ในการบริหารงานท้องถิ่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชน เกิดชุมชนเข้มแข็งและเกิดการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นต่อไป **แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านภาวะ ผู้นำท้องถิ่น** เป็นการส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความเสียสละต่อส่วนรวม ต้องคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนร่วมเป็นหลัก เช่น หลีกเลี่ยงการเลือกตั้งต้องมองการพัฒนาในภาพรวม ไม่เลือกเอื้อประโยชน์ เฉพาะชุมชนใดชุมชนหนึ่ง ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเมตตา ไม่มีการชิงดีชิงเด่น กัน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้วางตัวเป็นแบบอย่างที่ดี มีความประพฤติดี มีคุณธรรมและจริยธรรม โดยเฉพาะ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและการพนัน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ประสานงานที่ดีกับทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความ ร่วมมือ รวมทั้งเกิดความสามัคคีในชุมชน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความรับผิดชอบหน้าที่และตั้งใจใน การทำงานร่วมกับคนในชุมชน ผู้นำท้องถิ่นมีความกล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็นและกล้าตัดสินใจ ในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลและผู้นำท้องถิ่นรู้จักการเรียนรู้อยู่เสมอ มีการพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความ ทันสมัย ทันโลกทันเหตุการณ์ และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้ผู้นำท้องถิ่นมีภาวะ ผู้นำในการเป็นผู้นำเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตน **แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการส่งเสริมให้เกิดการ รวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน** เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความเข้าใจและเข้าถึงแต่ละองค์กร ทั้งท้องถิ่น ท้องที่ ภาครัฐราชการ ภาคเอกชน หน่วยงานต่างๆ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่ประสานความร่วมมือ ระหว่างกลุ่ม องค์กรต่างๆ เช่น กลุ่มอาชีพ เพื่อแก้ปัญหาปากท้องให้ประชาชนอยู่ดีกินดี ผู้นำท้องถิ่นมี การส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อให้สามารถกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจในการบริหารงานของกลุ่มองค์กรต่างๆภายในชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการ จัดตั้งกลุ่มและเกิดการพัฒนากลุ่มต่างๆในชุมชนและผู้นำท้องถิ่นมีการสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อให้เกิด การประสานงานในชุมชน ซึ่งจะทำให้เป็นการสร้างเสริมให้ชุมชนเกิดการพัฒนาได้อย่างเข้มแข็งและ ยั่งยืน ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ **คิต วรณดี** ได้วิจัย เรื่อง ความมั่นคงด้านประชาธิปไตยของ ชุมชนริมฝั่งแม่น้ำโขง กรณีศึกษา การปกครองสวนท้องถิ่น อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า การปกครองสวนท้องถิ่นอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย มีการรณรงค์ใน การเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย และได้พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำ ชุมชนและ

ประชาชนได้แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในลักษณะการไปเลือกตั้งและ หน่วยงานภาครัฐให้ การสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก โดยมีการประชาสัมพันธ์เพื่อการรณรงค์การเลือกตั้งและหาเสียงและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชนคือการรับฟังจากสื่อต่างๆ เกี่ยวกับสถานการณ์ของบ้านเมืองที่ทำให้ประชาชนได้รับรู้ถึงความไม่เป็นธรรมและปัญหาอุปสรรค การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของชุมชนและการปกครองส่วนท้องถิ่นคือ ความขัดแย้งทางการเมืองและมีการแบ่ง ฝ่ายและขาดความสามัคคีในชุมชน จากผลการศึกษา พบว่าแนวทางในการพัฒนาความมั่นคงด้านประชาธิปไตย คือให้ หน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนมากขึ้นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทางการเมืองทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะผู้นำชุมชนควรให้ความสำคัญต่อชุมชนทุกพื้นที่ อย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมให้เยาวชน นักศึกษา คนวัยทำงาน ที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์เลือกตั้งและใหญ่กลุ่มคนเหล่านี้ได้มีโอกาสแสดงบทบาทของตนเองเพิ่มมากขึ้น ผู้นำชุมชนและนักการเมืองท้องถิ่นควรตระหนักในการรับฟังความคิดเห็นหรือ ปัญหาของประชาชนอย่างทั่วถึงและนำไปปฏิบัติจริงให้บรรลุผลและควรตระหนักเสมอว่า การจัดกิจกรรมใด ๆ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มทุกอาชีพ มีความเสมอภาคยุติธรรมและเพื่อให้การปฏิบัติมีความสอดคล้องกันควรพัฒนารูปแบบของการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยให้มีสภาท้องถิ่นโดยมีการคัดเลือกจากผู้นำชุมชนและให้มีคณะกรรมการเหมือนองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนรวมในการบริหารโครงการส่วนท้องถิ่นได้โดยวิธีการมีส่วนร่วม คือ ให้สภาองค์กรมีส่วนร่วมให้ภารกิจของสภาขององค์กรชุมชนสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายเหมือนแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น<sup>๒</sup>

๓. แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ประกอบด้วย

**(๑) แนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เป็นการส่งเสริมให้เกิด “การเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์”**

การส่งเสริมให้ประชาชนให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งนับเป็นปัจจัยหลักในการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น และเป็นสิ่งสำคัญประการแรกๆ ที่จะต้องสร้างความเข้าใจถึงความเป็นมาและความสำคัญของการปกครองตนเองในท้องถิ่น รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจอันดีในการร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นของตนในฐานะ “เจ้าของชุมชน” ให้เกิดขึ้น ตามศักยภาพและบริบทของท้องถิ่น จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการ

<sup>๒</sup> คิต วรณดี, “ความมั่นคงด้านประชาธิปไตยของชุมชนริมฝั่งแม่น้ำโขง กรณีศึกษา การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย”, รายงานการวิจัย, (หนองคาย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย, ๒๕๕๙), บทคัดย่อ.

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นนั้น ควรมีการส่งเสริมให้เกิดการเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกครองท้องถิ่นในปัจจุบันเกิดขึ้นจากนโยบายการกระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนหรือชุมชนสามารถบริหารจัดการตนเอง โดยใช้กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้บริหารหรือตัวแทน มาจากการเลือกตั้ง อาศัยหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจหลักการปกครองตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน จึงควรมีการส่งเสริมให้เกิดการเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ โดยการส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ การเสริมสร้างศักยภาพท้องถิ่น และการส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตยท้องถิ่น

**(๒) แนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เป็นการส่งเสริมให้เกิด “ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่”**

ผู้นำท้องถิ่นนับเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเสริมสร้างความเข้าใจภายในชุมชน ประสานความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ในชุมชน เพื่อให้ชุมชนเกิดการมีส่วนร่วมและสร้างความเชื่อมั่นในการพัฒนาท้องถิ่นของตน การที่ผู้นำท้องถิ่นมีการพัฒนาตนเองให้เป็น “ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่” จะทำให้ประชาชนเกิดความศรัทธา น่าเชื่อถือ และสามารถจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นได้มากขึ้น โดยการส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต เป็นผู้มีความทันสมัย ก้าวทันเทคโนโลยี เป็นผู้สร้างสรรค่นวัตกรรมชุมชน

**(๓) แนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เป็นการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน เป็น “การสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กรและชุมชน”**

องค์กรหรือกลุ่มๆต่างๆที่มีการรวมกลุ่มเกิดขึ้นในชุมชน นับได้ว่าเป็นพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งจะเห็นได้ว่า ภายในองค์กรหรือกลุ่มต่างๆนั้น ย่อมมีโครงสร้างองค์กรที่คล้ายกัน โดยจะมีประธาน และคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรนั้น อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการย่อมมีกฎ กติกา ที่ตั้งขึ้นเพื่อให้องค์กรมีกลไกที่จะสามารถดำเนินกิจการใดๆให้ประสบผลสำเร็จ ฉะนั้นแล้ว หากมีการสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มหรือสร้างเครือข่ายชุมชน ก็จะเป็นกลไกหนึ่งที่จะสามารถทำให้ท้องถิ่นนั้น เกิดการขับเคลื่อนชุมชนร่วมกัน เป็นพลังชุมชน ซึ่งการพัฒนาท้องถิ่นก็จะสามารถพัฒนาได้ในทิศทางเดียวกันและเกิดการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกันก่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งแนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน เป็น “การสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กรและชุมชน” นั้น โดยการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม องค์กรชุมชน บูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงานและชุมชน และส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์ประสานงานท้องถิ่น

ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพล วรสุวรรณโรจนและพระครูรัตนสุตาภรณ์, ดร. ได้วิจัยเรื่อง การสร้างพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ๑. การสร้างพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า กลุ่มการเมืองท้องถิ่นหรือบุคคลอื่น ๆ ที่ต้องการเข้ามาสร้างพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมต้องศึกษาของทางตามระบบของกฎหมาย มีคนชักจูงให้เข้ามาเล่นการเมือง มีฐานะทางครอบครัวพอมีกิน มีใช้ มีฐานะทางการเมืองหรือมีพื้นฐานทางการเมือง เป็นคนพื้นที่หรือท้องถิ่น มีญาติพี่น้องให้การ สนับสนุน มีพรรคพวกหรือเพื่อน ได้รับการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจทางสังคม ช่วยงานสังคมในทุกด้าน อย่างสม่ำเสมอ ประชาชนนับถือและไว้วางใจ ต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นคนใจกว้าง มีอัธยาศัยดี รับฟังความคิดเห็นของประชาชน มีใญ่อยากพัฒนาท้องถิ่น มีความซื่อสัตย์ ตั้งใจทำงานเพื่อสังคม มีใจรักในการแก้ปัญหาประชาชน มีความเสียสละ มีความรู้ความสามารถ มีการแนะนำตนเองผ่าน สื่อสารมวลชน และการสร้างพื้นที่เสมือนจริงของตนเอง เช่น Facebook, Line ฯลฯ ๒. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและลักษณะการสร้างพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมของ กลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ในเรื่องขององค์ประกอบกลุ่มการเมืองท้องถิ่นใน จังหวัดพิษณุโลก ต้องเป็นผู้ที่ญาติพี่น้องให้การสนับสนุน เป็นคนท้องถิ่นหรือพื้นที่ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความพร้อมในเรื่องฐานะ ครอบครัวต้องพร้อมและเข้าใจ รุกกฎหมาย มีสถานที่ ข เป็นรูปธรรม เช่น สถานที่ทำงาน มีพื้นที่เสมือนจริง เช่น Facebook, Line ฯลฯ และในส่วนของ ลักษณะการสร้างพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลกต้องเป็นผู้มีลักษณะในเรื่องของการมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ มีใญ่อยากพัฒนาท้องถิ่น มีความเสียสละ เป็นคนใจกว้าง อัธยาศัยดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี พุดโตทำได้ ไม่เห็นแก่ตัว เขากับชุมชนได้ ช่วยเหลืองานสังคม ทำแล้วมีความสุข มีความจริงใจต่อประชาชน มีจิตอาสา ช่วยเหลือสังคม มีความเข้าใจในปัญหาของประชาชน มีความรู้ความสามารถทางการเมือง มีเวลาให้ท้องถิ่น สามารถนำความรู้ทางวิชาการมาปรับใช้ และที่สำคัญต้องเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย ๓. รูปแบบการสร้างพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัด พิษณุโลก พบว่า มีอยู่ ๒ รูปแบบ คือ ๑) รูปแบบกลุ่มที่มจัดตั้ง เป็นทีมที่กลุ่มการเมืองท้องถิ่นจัดตั้ง ขึ้นมาในการรับใช้ประชาชน และ ๒) รูปแบบกลุ่มอาสาพัฒนา เป็นกลุ่มที่มีจิตใจอยากพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเป็นสำคัญ<sup>๓</sup>

<sup>๓</sup> วรพล วรสุวรรณโรจน และพระครูรัตนสุตาภรณ์, ดร., “การสร้างพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก”, รายงานการวิจัย, บทคัดย่อ.

### ๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่ควรเสนอแนะ ดังนี้

#### ๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

##### ๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้วิจัยสรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการศึกษาการพัฒนาสังคมสันติประชาธรรมของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ อันประกอบไปด้วย

๑) ผู้นำท้องถิ่น นับเป็นตัวแทนในการเป็นตัวแทนเพื่อกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น จึงควรมีการส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นตระหนักถึงหลักการปกครองตนเอง เพื่อให้สามารถพัฒนาท้องถิ่นของตนสู่ทิศทางที่เหมาะสม โดยการกำหนดหลักสูตรเพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นเข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถ่องแท้

๒) ผู้นำท้องถิ่น เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น จึงควรมีการส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นมีภาวะผู้นำและมีความรู้ ความสามารถและเข้าใจหลักการทำงานร่วมกับคนในชุมชน เพื่อให้ท้องถิ่นเกิดความเข้มแข็งและพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน โดยกำหนดให้มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้การทำงานในพื้นที่เกิดความสะดวกและรวดเร็ว

##### ๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรมีการวิจัย เรื่อง ชุมชนต้นแบบประชาธิปไตยท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ เพื่อเปิดการศึกษาถึงกระบวนการจัดตั้งชุมชนต้นแบบประชาธิปไตยท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์เพื่อให้เกิดเป็นชุมชนแห่งความสุข

๒) ควรมีการวิจัย เรื่อง ผู้นำต้นแบบภายใต้ประชาธิปไตยท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีคุณลักษณะที่ดีอันจะก่อให้เกิดชุมชนมีผู้นำชุมชนที่มีองค์ความรู้ในการพัฒนาท้องถิ่นไปในทิศทางที่เหมาะสม



## บรรณานุกรม

### ๑. ภาษาไทย

#### ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระสูตรตันปิฎก อังคุตตนิคาย จตุกกนิบาต เล่ม ๒๑. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙ก.

ราชกิจจานุเบกษา. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐. เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก.๖ เมษายน ๒๕๖๐.

#### ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

##### (๑) หนังสือ:

กรมการศาสนา. สารานุกรมไทย ฉบับเยาวชน เล่ม ๔. กรุงเทพมหานคร: พระบรมมหาราชวัง, ๒๕๔๔.

โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, ๒๕๕๙.

เฉลียว บุรีภักดีและคณะ. ชุมชนวิชาการวิจัยชุมชน. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พรินต์ติ้งแมสโปรดักส์, ๒๕๔๕.

ชวลิต สละ. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: บริษัท วี.พรินท์(๑๙๙๑) จำกัด, ๒๕๕๖.

ชวงค์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์แอนด์พรินต์ติ้ง เซนเตอร์ จำกัด, ๒๕๓๙.

ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘.

ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร. รัฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธา, ๒๕๔๘.

ธนสวรรค์ เจริญเมือง. การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น อีกมิติหนึ่งของอารยธรรมโลก ภาคแรกจากยุคกรีกถึงทุนนิยมตะวันตก. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คปไฟ, ๒๕๕๐.

\_\_\_\_\_. ทฤษฎีและแนวคิด : การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คปไฟ, ๒๕๕๓.

นันทวัฒน์ บรมานันท์. การปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.

๒๕๔๐. กรุงเทพฯ: วิทยุชน จำกัด, ๒๕๔๕.

นิพนธ์ ศิธรเสาวภา. ภาวะผู้นำกับการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัย  
ธรรมศาสตร์, ๒๕๖๐.

เนตร์พัฒนา ยาวีราช. ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพฯ: บริษัท ทริบเพิ้ลกรุ๊ป  
จำกัด, ๒๕๕๖.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๖๐.

ปธาน สุวรรณมงคล. การกระจายอำนาจ: แนวคิดและประสบการณ์จากเอเชีย. กรุงเทพฯ:  
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

\_\_\_\_\_. การเมืองท้องถิ่น : การเมืองของใคร โดยใคร เพื่อใคร. นนทบุรี: สำนักพิมพ์จุดพร  
ติไซน์, ๒๕๕๔.

ประจักษ์ ก้องกีรติ. ประชาธิปไตย : หลากความหมาย หลากรูปแบบ. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์,  
๒๕๖๒.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. การปกครองเมืองพัทยา. กรุงเทพฯ: สหายบล็อกและการพิมพ์, ๒๕๒๔.

ปาริชาติ วัลย์เสถียรและคณะ. กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ:  
โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส), ๒๕๔๖.

พรชัย เทพปัญญา และคณะ. การปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ: ป. สัมพันธ์พานิช,  
๒๕๔๓.

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. สังคมวิทยาการเมือง. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๖.

พระธรรมปิฎก ป. อ. ปยุตโต. ภาวะผู้นำความสำคัญต่อการพัฒนา พัฒนาประเทศไทย.  
กรุงเทพฯ: ธรรมสภา, ๒๕๔๐.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒.  
กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๖.

พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ (อบอูน) และปาริชาติ วัลย์เสถียร. เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้และการ  
จัดการ. กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข, ๒๕๔๗.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. แนวคิดและทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: บริษัท บพิศการพิมพ์  
จำกัด, ๒๕๕๕.

ลิขิต ธีรเวคิน. วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๐.

วุฒิสสาร ต้นไชย. การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยของไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๗.

ศุภชัย เจริญวงศ์. ถอดรหัสการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๔๔.

ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์. การเมืองในกระบวนการกระจายอำนาจ : ศึกษาผ่าน บทบาทของนักวิชาการ  
ข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

สนธยา พลศรี. ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๕.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาชุมชนแบบจัดการ. กรุงเทพฯ: หอก.เอมีเทรตติ้ง, ๒๕๔๑.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

สุจิตรา ธนานันท์. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์  
, ๒๕๕๐.

สุทธิ เหล่าฤทธิ์และคณะ. ประวัติเมืองชัยภูมิ. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๕.

สุนันทา เลานันท์. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จ  
เจ้าพระยา คณะวิทยาการจัดการ ภาควิชาบริหารธุรกิจและสหกรณ์, ๒๕๔๒.

อเนก เหล่าธรรมทัศน์ ประชาธิปไตยท้องถิ่น นนทบุรี: มิติใหม่, ๒๕๔๕ ก.

อรรถัย ก๊กผล และฉัตรระวี กิตติโยดม. บทวิเคราะห์ ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของ  
ประชาชน ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สถาบัน  
พระปกเกล้า, ๒๕๕๕.

อรรถัย ก๊กผล. การขับเคลื่อนรัฐธรรมนูญ'๕๐ สู่การปฏิบัติ: กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง  
ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๑.

อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.

อเนก เหล่าธรรมทัศน์. สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานพัฒนาประชาธิปไตย. สถาบัน  
พระปกเกล้า: ธรรมดาเพลส จำกัด, ๒๕๕๑.

## (๒) วิทยานิพนธ์:

กัมลาศ เยาวะนิจ. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์กรปกครอง  
ส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร”. **ปริญญารัฐประศาสนศาสตร  
ดุขฎิบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์  
จังหวัดปทุมธานี, ๒๕๕๘.

คำนึ่ง สิงห์เอี่ยม. “รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล ในการบริหารจัดการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดภูเก็ต”. **ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ๒๕๕๙.**

อดิศักดิ์ จันทไทย. “นโยบายการกระจายอำนาจกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น”. **ปริญญา รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๖๒.**

อุดม เกสโรทยาน. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองน่าน จังหวัด น่าน”. **ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม ๒๕๕๐.(๓) วารสาร/บทความ:**

สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และ สุทธิลักษณ์ สมิตะสิริ. “บทนำจากบรรณาธิการ”. **ในผู้นำ. สงวนนิตยา รัมภ์พงศ์ และสุทธิลักษณ์ สมิตะสิริ (บก.). กรุงเทพฯ: มติชน, ๒๕๔๒: ๑๗-๒๐.**

#### (๔) รายงานการวิจัย:

คิด วรณดี. “ความมั่นคงด้านประชาธิปไตยของชุมชนริมฝั่งแม่น้ำโขง กรณีศึกษา การปกครองส่วน ท้องถิ่น อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย”. **รายงานการวิจัย. หนองคาย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย, ๒๕๕๙.**

จักรกริช สังขมณี. “ชุมชนแห่งนั้นชื่อปรารณา : วัฒนธรรมการเมืองในชีวิตประจำวันกับเครือข่าย ความสัมพันธ์ในการพัฒนาท้องถิ่น”. **รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุน สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), ๒๕๕๕.**

จิตติวรรณ สิ้นธนอก. “การมีส่วนร่วมและเสริมสร้างเครือข่ายของพระสงฆ์กับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ พิเศษในพื้นที่ชายแดน จังหวัดหนองคาย”. **รายงานการวิจัย. หนองคาย: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย, ๒๕๖๓.**

พระครูโฆสิตวัฒน์นุกุล, ผศ.ดร.และคณะ. “การสร้างเครือข่ายจิตสาธารณะในสังคมพหุวัฒนธรรมกับ การพัฒนาสู่เมืองสันติภาพไร้รอยต่อ”. **รายงานการวิจัย. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช, ๒๕๖๓.**

พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, รศ.ดร. และคณะ. “พุทธรัฐศาสตร์ : การบูรณาการเพื่อการบรรลุความ สมบูรณ์แห่งรัฐ”. **รายงานการวิจัย. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.**

พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร), ดร. และนายสัญญา สดประเสริฐ. “การสร้างเครือข่าย จิตสำนึกความเป็นพลเมืองดีในการพัฒนาชุมชนและความเป็นเมืองเชิงพุทธ ในจังหวัด นครปฐม”. **รายงานการวิจัย. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี, ๒๕๖๐.**

พระมหาวิเชียร วชิรธมโม (กุลมณี) และคณะ. “การเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสาธารณะและเครือข่ายการจัดการของชุมชนสร้างสรรค์ในสังคมไทย”. **รายการวิจัย**. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

พิมพงา เพ็ญนาเรนทร์. “บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ”. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๕.

พิศมัย วงศ์จำปา และพระครูพิศาลสรกิจ, ผศ.ดร. “พลวัตภาคประชาชนกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองในจังหวัดพะเยา”. **รายงานการวิจัย**. พะเยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา, ๒๕๖๐.

วรพล วรสุวรรณ์โรจน และพระครูรัตนสุตาภรณ์, ดร. “การสร้างพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก”. **รายงานการวิจัย**. พิษณุโลก: วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.

วันชัย พลเมืองดี. “การพัฒนาและเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมของกลุ่มอารยธรรม ๕ เชียง กับการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง”. **รายงานการวิจัย**. พะเยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา, ๒๕๖๑.

วีระศักดิ์ จินารัตน์. “ลักษณะบุคลิกภาพนักการเมืองท้องถิ่นที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มคนเจนเนอเรชั่น X และ Y”. **รายงานการวิจัย**. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, ๒๕๖๓.

อภิษฎา ศรีเครือคงและคณะ. “การพัฒนาเครือข่ายการบริหารงานของเทศบาลนครนนทบุรี”. **รายงานการวิจัย**. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

#### (๕) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์:

นภัทร์ แก้วนาค. “เอกสารประกอบการบรรยายเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ”. **เอกสารประกอบการบรรยายรายวิชาการเบี่ยงวิธีวิจัย**. คณะสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕. (อัดสำเนา).

#### (๖) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดชัยภูมิ (ก.บ.จ.), **แผนพัฒนาจังหวัดชัยภูมิ (๒๕๖๑-๒๕๖๔)**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.nongbuarawea.go.th/images/abt/pdf/p644-1.pdf> [๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔].

ทวีศักดิ์ อุ่่นจิตติกุล, **หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ พลังความดีที่ชาติต้องการ**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.dailynews.co.th/article/๘๔๐๐๔๕/> [๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔].

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), **คุณลักษณะผู้นำชุมชนท้องถิ่น**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://thaihealthycommunity.org/?p=11711> [๑๐ กันยายน ๒๕๖๔].

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยภูมิ, **ข้อมูลการปกครองท้องถิ่น**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: [https://www.ect.go.th/chaiyaphum/ewt\\_news.php?nid=43&filename=index](https://www.ect.go.th/chaiyaphum/ewt_news.php?nid=43&filename=index) [๑๐ กันยายน ๒๕๖๔].

## ๒. ภาษาอังกฤษ

### (1) Books:

N. K. Denzin. **The research act**. 2<sup>nd</sup>ed. New York: Mc Graw-Hill, 1978.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือรับรองการวิจัยในมนุษย์



ที่ อว ๘๐๐๗/ว.๑๓๙



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล  
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐  
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔  
www.mcu.ac.th

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง รับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย

เจริญพร ดร.สุนทร ธนศิลปพิชิต / นักวิจัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

ตามที่ท่านได้มีหนังสือขอใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย เพื่อทำการวิจัยในเรื่อง "การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ" มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ได้พิจารณาข้อเสนอการวิจัยของท่านแล้ว มีความเห็นว่า ข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการนี้ มีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนด ไม่ต้องแก้ไขปรับปรุงแต่ประการใด จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

จึงเจริญพรมาเพื่อแก้ไขและดำเนินการต่อไป.

ขอเจริญพร

(พระสุวรรณเมธาภรณ์, ผศ.)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย  
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย



ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย  
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย ว.๑๓๙/๒๕๖๕

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายงานการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

**ชื่อข้อเสนอการวิจัย:** การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ  
(The Development of New Political Thoughts of Local Leaders  
in Chaiya Phum Province)

**รหัสข้อเสนอการวิจัย:** MCU RS 800765021

**สถาบันที่สังกัด:** มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

**ผู้วิจัยหลัก:** ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต

**เอกสารที่พิจารณาทบทวน**

- |   |                               |
|---|-------------------------------|
| ๑. แบบเสนอโครงการวิจัย                    | ฉบับที่ วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๕ |
| ๒. เอกสารชี้แจงข้อมูลผู้เข้าร่วมการวิจัย  | ฉบับที่ วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๕ |
| ๓. หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย | ฉบับที่ วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๕ |
| ๔. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล        | ฉบับที่ วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๕ |

(พระสุวรรณเมธาภรณ์, ผศ.)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย  
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

**หมายเลขใบรับรอง:** ว.๑๓๙/๒๕๖๕

**วันที่ให้การรับรอง:** ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

**วันหมดอายุใบรับรอง:** ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

ภาคผนวก ข  
แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์



หมายเลขแบบสอบถาม



## การวิจัยเรื่อง

การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ

.....

### คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นเพื่อศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น และข้อเสนอแนะของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการกรอกข้อมูลทุกข้อตามความคิดเห็นที่แท้จริงของท่านเพื่อความถูกต้องในการวิเคราะห์ และเป็นแนวทางในการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ ในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ดร.สุนทร ธนศิลป์พิชิตและคณะ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

**แบบสอบถามเพื่อการวิจัย**  
เรื่อง การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ

.....

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน  ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน (กรุณาตอบทุกข้อ)

๑. เพศ

ชาย

หญิง

๒. อายุ

ไม่เกิน ๓๐ ปี

๓๑-๔๐ ปี

๔๑-๕๐ ปี

๕๑ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่ามัธยมศึกษา

มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อาชีพ

ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

ประกอบธุรกิจส่วนตัว

เกษตรกร

อื่นๆ.....

๕. รายได้

ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท

๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท

๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท

๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำ  
ท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

มากที่สุด	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
มาก	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ปานกลาง	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
น้อย	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อที่	การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ	ระดับความคิดเห็น				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
<b>ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น</b>						
๑.	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น					
๒.	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังนโยบายจากผู้บริหารท้องถิ่น					
๓.	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมเวทีประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นและการลงประชามติ					
๔.	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น					
๕.	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมลงคะแนนถอดถอนผู้นำท้องถิ่น					
๖.	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอข้อบัญญัติหรือกฎหมายท้องถิ่น					
๗.	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น					
๘.	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการตั้งคณะกรรมการต่างๆ ในการบริหารกิจการร่วมกับท้องถิ่น					
๙.	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมวิถีชุมชนให้เกิดการพัฒนามากยิ่งขึ้น					

ข้อที่	การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ	ระดับความคิดเห็น				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
๑๐.	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของท้องถิ่น เช่น เว็บไซต์ช่องทางร้องเรียนร้องทุกข์ เป็นต้น					
<b>ด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น</b>						
๑๑	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีการวางตัวเป็นต้นแบบที่น่าเชื่อถือ					
๑๒	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความตั้งใจต่อการทำงานและรับผิดชอบต่อหน้าที่					
๑๓	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความกล้าแสดงออกในการเสนอความคิดเห็น กล้าตัดสินใจ					
๑๔	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่สามารถปรับตัวและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง					
๑๕	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ					
๑๖	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม					
๑๗	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์และสร้างทีมงาน					
๑๘	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความเสียสละต่อส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน					
๑๙	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่สามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร					
๒๐	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ					
<b>ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน</b>						
๒๑	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มสตรีหมู่บ้าน/ตำบล					

ข้อที่	การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ	ระดับความคิดเห็น				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
๒๒	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ					
๒๓	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)					
๒๔	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมการดำเนินงานของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)					
๒๕	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมการดำเนินงานของชมรม ผู้สูงอายุ					
๒๖	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมการดำเนินงานของสภา เด็กและเยาวชน					
๒๗	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่ม อาสาสมัคร/จิตอาสา					
๒๘	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่ม อนุรักษ์ประเพณีชุมชน					
๒๙	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสภา องค์กรอื่นๆ					
๓๐	ท่านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้มีการร่วมมือกัน ระหว่างหน่วยงานอื่น เช่น ศาสนสถาน สถานศึกษา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นต้น					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ใน  
การส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

-----

-----

-----

-----

\*\*\*\*\*ขอขอบคุณทุกท่านในการตอบแบบสอบถาม\*\*\*\*\*



### แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

### เรื่อง การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ

\*\*\*\*\*

แบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ แบ่งเป็น ๕ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ (In-depth Interview)

ตอนที่ ๒ การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

ตอนที่ ๓ แนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ

#### ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ (In-depth Interview)

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

วัน เดือน ปี.....

#### ตอนที่ ๒ การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

๒.๑ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

-----  
-----  
-----

๒.๒ ด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น

-----  
-----  
-----

๒.๓ ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน

---

---

---

ตอนที่ ๓ แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

(๑) ท่านคิดว่าการส่งเสริมให้ประชาชนสนใจในการเข้าร่วมในการเลือกตั้ง ควรทำอย่างไร

---

---

---

---

(๒) ท่านคิดว่า ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมทางการเมือง ได้อย่างไรบ้าง

---

---

---

---

(๓) ท่านคิดว่า ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างไรบ้าง

---

---

---

---

(๔) ท่านคิดว่า ท้องถิ่นหรือพื้นที่ที่มีความจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาด้านใดบ้าง

---

---

---

---

(๕) ท่านคิดว่า ประชาชนสามารถเข้าร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างไร

---

---

---

---

(๖) ท่านคิดว่า ผู้นำท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น อย่างไรบ้าง

---

---

---

---

(๗) ท่านมีแนวคิดในการพัฒนาท้องถิ่น อย่างไรบ้าง

---

---

---

---

(๘) ท่านคิดว่า ผู้นำท้องถิ่น ควรมีลักษณะอย่างไรบ้าง

---

---

---

---

(๙) ท่านคิดว่า การส่งเสริมให้ประชาชนมีการรวมกลุ่มมีความสำคัญหรือไม่ อย่างไร

---

---

---

---

(๑๐) ท่านคิดว่า ถ้าหากประชาชนเมืองศรีนครเขื่อนขันธ์ จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา  
ท้องถิ่น ได้อย่างไร

-----  
-----  
-----  
-----

\*\*\*\*\*ขอขอบคุณทุกท่านในการตอบแบบสัมภาษณ์\*\*\*\*\*

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

หน้าติด  
*[Handwritten signature]*

เทศบาลตำบลหลวงศรี  
เลขที่รับ 1495  
วันที่ 5 พ.ค. 2565  
เวลา.....



วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ  
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลียม ตำบลนาผาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย  
เรียน นายกเทศมนตรีตำบลหลวงศรี

เนื่องด้วยข้าพเจ้า ดร.สุเนตร ธนศิลปพิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ กำลังทำวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” นั้น เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

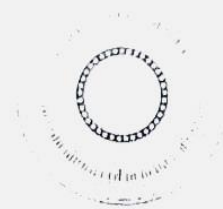
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี  
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้  
*[Handwritten notes and signatures]*

*[Handwritten signature]*  
ดร.สุเนตร ธนศิลปพิชิต

*[Handwritten signature]*  
(นางสาวกาญจนา จันท  
นายกเทศมนตรีตำบลหลวง  
- 6 พ.ค. 2565

อาจารย์ประจำหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ  
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

*[Handwritten notes and signatures]*  
โทรศัพท ๐๘๒๕๘๙๓๕๐๔  
๓๖๐๑๔๑๑  
10 พ.ค. 65 (๐๘๗ 13.๐๐ - 15-๐๐ น. 6 พ.ค. 2565  
(นางพนมวัน สุวรรณกิจ)  
หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล  
- ๖ พ.ค. ๒๕๖๕



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒๖ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย  
เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนาฝาย

เนื่องด้วยข้าพเจ้า ดร.สุนทร ธนศิลปพิชิตตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ กำลังทำวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์จึงขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้นำชุมชน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนาฝาย

- เพื่อใช้ประโยชน์
- เพื่อใช้ประโยชน์
- เก็บข้อมูลวิจัย
- .....

(นางสาวปิยะพรรณ ปิระมย์ไกรภักดิ์)  
นักจัดกิจกรรมห้องไปรษณีย์กลาง  
29 เม.ย. 2565

โทรศัพท์ ๐๘๒๕๘๘๓๕๐๐๘

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สุนทร ธนศิลปพิชิต)

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต  
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ  
พันตำรวจเอก

(นางสาวกาญจนาธิชา บำรุงเทศ)  
นักจัดกิจกรรมห้องไปรษณีย์กลาง

29 เม.ย. 2565

(สรวิศ มาลินทร์)  
นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนาฝาย  
29 เม.ย. 2565



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน พ.ต.อ.สรวิศ มาอินทร์

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุนทร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมุนี, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒





อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายถนอม ปลื้มสุด

รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสัจจานุมนี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายมานพ สมบัติมี

รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุนทร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจําหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมุนี,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตรื้อสัณนิษฐานเพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน น.ส.กาญจนาทิศา บำขุนทด

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุนทร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขออนุญาตรื้อสัณนิษฐานที่ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมุนี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลียม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายประเทือง พรมลา

รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมุนี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๔๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน น.ส.สุวรรณา แดงสกุล

หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมณี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อา ๘๐๕๗/วิน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลียม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน น.ส.กาญจนา จังหวะ

นายกเทศมนตรีตำบลหลวงศิริ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังฆญาณมณี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายทองใส มูลสิงห์

รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหลวงศิริ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสุญาณมุนี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๓/วณ ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายสาธิตน์ แวสระ

รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหลวงศิริ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลปพิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังฆาณมุนี,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒





อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๔๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายฐันนกรณ์ สาระคำ

ผู้อำนวยการกองช่าง รักษาการแทนปลัดเทศบาลตำบลหลวงศิริ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมณี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายอุทาม ตาปราบ

ประธานสภาอบต. นาฝาย ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังฆญาณมุนี,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๔๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายอุดม หินชัยภูมิ

รองประธานสภาอบต. นาฝาย ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลปพิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสุญาณมุนี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๔๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลี่ยม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายรักชาติ คุ่มกุดขมิ้น  
สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๑๔ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ  
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลปพิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมุนี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อา ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นางสาวจิตตา ไม้่งปราณีต

สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๑๑ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์จะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังฆญาณมุนี, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๔๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายสงวนศักดิ์ ลุนทะโส

สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๑๐ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์จะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมณี, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๔๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายชัยนันทน์ พันธุ์ยาง

ประธานสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ที่ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสัจญาณมุนี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นางจำลอง เขียวจันทร์แสง

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมุนี, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒





อา ๘๐๕๓/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลียม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายจักร์ คำภูเขียว

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ที่ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสัจญาณมุนี, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายสมจิตร ปะทา

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสัจญาณุนี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๔๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายจิระพงษ์ พันธุ์โยศรี

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมุนี,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อา ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลียม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายเทศา รมไพรี

กำนันตำบลนาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสัจญาณุนี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายบรรจง ศรีชัยภูมิ

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออุทิศขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสัจญาณุนี, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายไพศาล ปลื้มโชค

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์จะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออุมโทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมุนี, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลียม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายนิรุฒ สองศรี

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลปพิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังฆานมณี, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๔๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลี่ยม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายพิทยา ฟ้าโปรด

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๑ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุนทร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมุนี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒





อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายสุมาลี ชันนอก

กำนันตำบลหนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมุนี,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๘๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายไวพจน์ กิตติคุณ

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๐ ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลปพิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสัจจานุมนี ,ตร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายฉลอง สุจริตภักดี

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๔ ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ที่ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมณี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วิน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นางระพีพรรณ พันธุ์โยศรี

ผู้ใหญบ้าน หมู่ที่ ๔ ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมุนี, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วัน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาผาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายสมชัย เทียมชัย

ผู้ใหญ่นบ้าน หมู่ที่ ๘ ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออุทิศขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสัจญาณุนี, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๔๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นางรังสิมา พันธยาง

เลขานุการนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหลวงศิริ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออุไมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมุนี, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน น.ส. ปิยะพรรณ ภิรมย์ไกรภักดิ์

นักจัดการงานทั่วไป อบต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมุนี,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นางพิกุล สอนจรรยา

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุข เทศบาลตำบลหลวงศิริ อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสุญาณมุนี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒





อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นางพนมวัน สุวรรณโค

หัวหน้าสำนักปลัดฯ เทศบาลตำบลหลวงศิริ อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุนทร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมุนี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายสำรอง เดชหนูน

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมุนี,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหล็ยม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นางสาวหนูยิ้ม สลิตกุล

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจําหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขออนุมัติคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังฆมานนี,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๔๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายสมชัย เทียมชัย

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสุญาณมุนี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน น.ส.วรรณมา เทพลา

สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๑๒ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลปพิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมุนี, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายยุทธศักดิ์ คลังชำนาญ

สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๓ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังฆานุนี, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายสามัญ ฝาชัยภูมิ

สมาชิกสภาอบต.นาฝาย หมู่ ๑๗ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลปพิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสุญาณมุนี,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลียม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายณรงค์ งามขसार

สมาชิกสภาอบต.นาฝาย หมู่ ๑๘ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุนทร ธนศิลปพิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจําหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออุไมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสุญาณมุนี, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒





อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาผาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายเมธาวิส พลจัตรัส

นิติกร อบต.นาผาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ที่ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังฆมนี, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตประชาสัมพันธ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายธนศร์ ภิญโญดม

นักจัดการงานทั่วไป อบต.นาฝาย หมู่ ๑๘ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลปพิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขออนุญาตประชาสัมพันธ์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสัจจานุมนี, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายธีรพัทธ์ คาคสนิท

เลขานุการนายก อบต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสัจจานุมนี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๔๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายทองเพชร พิเศษฤทธิ์

สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๘ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมุนี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายสมสัน คะเนนออก

สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๑๓ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุนทร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังฆาณมณี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๔๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายคำนพ กงชัยภูมิ

สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๖ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมณี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายตะวัน จันเพ็ญ

สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๑๙ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังญาณมุนี,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๔๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายแหลม ฝาชัยภูมิ

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ม.๑๘ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลปพิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ที่ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสุญาณมุนี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒





อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายณัฐพงศ์ ดีหลี

สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๒ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ที่ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังฆามุนี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒



อว ๘๐๕๗/วน ๐๔.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔  
บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย  
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เจริญพร/เรียน นายพิเชษฐ อาจไพรวลัย

สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๕ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบและประจำหลักสูตร  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและคณะ ได้ดำเนินการ  
วิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง  
“หลักสูตรการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น : การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ” นั้น  
ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ในการนี้ ทางคณะผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้  
ความสามารถและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดี  
จึงเจริญพร/เรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และร่วมการสนทนากลุ่ม  
ย่อย เพื่อการวิจัยและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเพื่อ  
ทางวิชาการจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระศรีสังฆญาณมุนี ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๐๕๖-๐๒๒

### รายนามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑.	พ.ต.อ.สรวิศ มาอินทร์	นายก	อบต.นาฝาย
๒.	นายถนอม ปลื้มสุด	รองนายก	อบต.นาฝาย
๓.	นายมานพ สมบัติมี	รองนายก	อบต.นาฝาย
๔.	น.ส.กาญจนา บำขุนทด	ปลัด	อบต. นาฝาย
๕.	นายประเทือง พรหมลา	รองปลัด	อบต.นาฝาย
๖.	น.ส.สุวรรณา แดงสกุล	หน.สป.	อบต.นาฝาย
๗.	น.ส.กาญจนา จังหวะ	นายกเทศมนตรีตำบลหลวงศิริ	
๘.	นายทองใส มูลสิงห์	รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหลวงศิริ	
๙.	นายสายัณห์ แววสระ	รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหลวงศิริ	
๑๐.	นายฐิณนกรณ์ สาระคำ	ผอ.กองช่าง รักษาราชการแทนปลัดเทศบาลตำบลหลวงศิริ	
๑๑.	นายอุทาม ตาปราบ	ประธานสภาอบต. นาฝาย	ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๑๒.	นายอุดม หินชัยภูมิ	รองประธานสภาอบต. นาฝาย	ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๑๓.	นายรักชาติ คุ่มกุดขมิ้น	สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๑๔	ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๑๔.	นางสุจิตตา โมงปราณีต	สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๑๑	ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๑๕.	นายสงวนศักดิ์ ลุนทะโสด	สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๑๐	ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๑๖.	นายชัยนันท์ พันธุ์ยาง	ประธานสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ	อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๑๗.	นางจำลอง เขียวจันทร์แสง	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ	อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๑๘.	นายจักร์ คำภูเขียว	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ	อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๑๙.	นายสมจิตร ปะทา	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ	อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๒๐.	นายจิระพงษ์ พันธุ์โยศรี	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ	อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๒๑.	นายเทศา รณไพรี	กำนันตำบลนาฝาย	อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๒๒.	นายบรรจง ศรีชัยภูมิ	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑	ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๒๓.	นายไพศาล ปลื้มโชค	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘	ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๒๔.	นายนิรัญ สองศรี	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙	ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๒๕.	นายพิทยา ฟ้าโปรด	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๑	ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๒๖.	นายสมาลี ชันนอก	กำนันตำบลหนองบัวแดง	อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๒๗.	นายไวพจน์ กิตติคุณ	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๐	ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๒๘.	นายฉลอง สุจริตภักดี	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๙	ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๒๙.	นางระพีพรรณ พันธุ์โยศรี	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔	ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๓๐.	นายสมชัย เทียมชัย	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘	ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ

## รายชื่อผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ

๑. พ.ต.อ.สรวิศ มาอินทร์	นายก อบต.นาฝาย
๒. นายถนอม ปลื้มสุด	รองนายก อบต.นาฝาย
๓. นายมานพ สมบัติมี	รองนายก อบต.นาฝาย
๔. น.ส.กาญจนา บำขุนทด	ปลัด อบต. นาฝาย
๕. นายประเทือง พรหมลา	รองปลัด อบต.นาฝาย
๖. น.ส.สุวรรณา แดงสกุล	หน.สป. อบต.นาฝาย
๗. น.ส.กาญจนา จังหวะ	นายกเทศมนตรีตำบลหลวงศิริ
๘. นายทองใส มูลสิงห์	รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหลวงศิริ
๙. นายสายัณฑ์ แววสระ	รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหลวงศิริ
๑๐. นายฐิณนกรณ์ สาระคำ	ผอ.กองช่าง รักษาราชการแทนปลัดเทศบาลตำบลหลวงศิริ
๑๑. นายอุทาม ตาปราบ	ประธานสภาอบต. นาฝาย ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๑๒. นายอุดม หินชัยภูมิ	รองประธานสภาอบต. นาฝาย ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๑๓. นายรักชาติ คุ่มกุดขมิ้น	สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๑๔ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๑๔. นางสุจิตตา โมงปราณีต	สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๑๑ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๑๕. นายสงวนศักดิ์ ลุนทะโสด	สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๑๐ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๑๖. นายชัยนันท์ พันธุ์ยาง	ประธานสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๑๗. นางจำลอง เขียวจันทร์แสง	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๑๘. นายจักร์ คำภูเขียว	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๑๙. นายสมจิตร ปะทา	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๒๐. นายจิระพงษ์ พันธุ์โยศรี	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๒๑. นายเทศา รณไพรี	กำนันตำบลนาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๒๒. นายบรรจง ศรีชัยภูมิ	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๒๓. นายไพศาล ปลื้มโชค	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๒๔. นายนิรัญ สองศรี	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๒๕. นายพิทยา ฟ้าโปรด	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๑ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๒๖. นายสุมาลี ชันนอก	กำนันตำบลหนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๒๗. นายไวพจน์ กิตติคุณ	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๐ ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๒๘. นายฉลอง สุจริตภักดี	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๙ ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๒๙. นางระพีพรรณ พันธุ์โยศรี	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ

๓๐. นายสมชัย เทียมชัย ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๘ ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๓๑. นางรังสีมา พันธียาง ที่ เลขานุกรนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหลวงศิริ
๓๒. น.ส. ปิยะพรรณ ภิรมย์ไกรภักดิ์ นักจัดการงานทั่วไป อบต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๓๓. นางพิกุล สอนจรรยา ผู้อำนวยการกองสาธารณสุข เทศบาลตำบลหลวงศิริ  
อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๓๔. นางพนมวัน สุวรรณโค หัวหน้าสำนักปลัดฯ เทศบาลตำบลหลวงศิริ อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๓๕. นายสำรอง เดชหนุน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๓๖. นางสาวหนูยิ้ม สลิดกุล สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหลวงศิริ อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๓๗. นายสมชัย เทียมชัย ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ต.หนองบัวแดง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ
๓๘. น.ส.วรรณ เทพลา สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๑๒ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๓๙. นายยุทธศักดิ์ คลังชำนาญ สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๓ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๔๐. นายสามัญ ฝาชัยภูมิ สมาชิกสภาอบต.นาฝาย หมู่ ๑๗ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๔๑. นายณรงค์ งามชสาร สมาชิกสภาอบต.นาฝาย หมู่ ๑๘ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๔๒. นายเมธาวัศ พลจัตุรัส นิตกร อบต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๔๓. นายธเนศร์ ภิญโญดม นักจัดการงานทั่วไป อบต.นาฝาย หมู่ ๑๘ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๔๔. นายธีรพัธ คาคสนิท เลขานุกรนายก อบต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๔๕. นายทองเพชร พิเศษฤทธิ สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๘ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๔๖. นายสมสิน คะเนนอก สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๑๓ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๔๗. นายคำนพ กงชัยภูมิ สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๖ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๔๘. นายตะวัน จันเพ็ญ สมาชิกสภา อบต. หมู่ ๑๙ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๔๙. นายแหลม ฝาชัยภูมิ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ม. ๑๘ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๕๐. นายณัฐภาพงศ์ ดีหลี สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๒ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๕๑. นายพิเชษฐ อาจไพรวัลย์ สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๕ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๕๑. นายธีรภิญช์ ขาด ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ เทศบาลตำบลหลวงศิริ อ.หนองบัวแดง  
จ.ชัยภูมิ
๕๒. นายธนโชติ ฝาชัยภูมิ สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๗ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๕๓. นายชัชวาลย์ ปลื้มสุด สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๙ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๕๔. นางอังคณา สีหาทน สมาชิกสภาอบต. หมู่ ๑๖ ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๕๕. นางสาวลัษณภรณ์ รุ่งเรือง นักทรัพยากรบุคคล อบต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๕๖. นางสาวรัฐาพร โคตรภักดิ์ ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ อบต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๕๗. นางลัดดาวรรณ ชัยมนตรา ผอ.กองสวัสดิการสังคม อบต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

๕๘. นางสาวฐิตินันท์ ม่วงเพชร นักวิเคราะห์นโยบายและแผนฯ อบต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๕๙. น.ส. ปิยภรณ์ ทองชัยภูมิ ผอ.กองการศึกษาฯ อบต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๖๐. น.ส. ศิริวรรณ เชื้อชัยภูมิ พนักงาน อบต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๖๑. น.ส.ดารุณี เมฆวัน พนักงาน อบต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๖๒. พ.จ.อ. นิยม แต่งเมือง จพง.ป้องกันฯ อบต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๖๓. พ.จ.อ. ธีรยุทธ แซ่มซ้อย จพง.ป้องกันฯ อบต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๖๔. นายชัยยะ ปลื้มสุด พนักงาน อบต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๖๕. นางสาวสุนิสา แดงสกุล พนักงาน อบต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

ภาคผนวก ง  
ภาพประกอบกิจกรรม



ลงพื้นที่เก็บข้อมูลตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ





ภาพกิจกรรมประกอบการวิจัย “การพัฒนาแนวคิดใหม่ของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ”



ภาพกิจกรรมประกอบการวิจัย “การพัฒนาแนวคิดใหม่ของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ”



ภาพกิจกรรมประกอบการวิจัย “การพัฒนาแนวคิดใหม่ของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ”



ภาพกิจกรรมประกอบการวิจัย “การพัฒนาแนวคิดใหม่ของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ”



ภาพกิจกรรมประกอบการวิจัย “การพัฒนาแนวคิดใหม่ของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ”



ลงพื้นที่เทศบาลตำบลหลวงศิริ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ



ลงพื้นที่เทศบาลตำบลหนองศิริ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ



ลงพื้นที่เทศบาลตำบลหลวงศิริ อำเภอนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ





ลงพื้นที่เทศบาลตำบลหลวงศิริ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

ภาคผนวก จ

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์

## ๑. กิจกรรมเผยแพร่ผลการวิจัย

๑.๑ เผยแพร่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และทางวารสารของวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๒ สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นำเสนอผลการวิจัยและข้อเสนอแนะจากการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในลำดับต่อไป

## ๒. กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้สู่กลุ่มเป้าหมาย

๒.๑ สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รับทราบผลการวิจัยและนำไปเผยแพร่ต่อสังคม

๒.๒ เผยแพร่ทางสถานีวิทยุพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ FM 90.00 Mhz

2.3 เผยแพร่ทางวารสาร มจร.บุรีรัมย์

## ๓. กิจกรรมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา

๓.๑ นำกระบวนการศึกษาวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนสาขารัฐศาสตร์ของวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิและมหาวิทยาลัยต่างๆ รวมทั้งสาขาวิชาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง



แบบ สท.๐๔.

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์  
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

ข้าพเจ้า พันตำรวจเอกสรวิศ มาอินทร์ ตำแหน่ง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนาฝาย อำเภอเมือง  
จังหวัดชัยภูมิ ชื่อหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ  
ที่อยู่ หมู่ที่ ๙ ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โทรศัพท์ ๐๔๔-๑๒๔๐๕๓  
โทรสาร .....

ขอรับรองว่าได้มีการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง  
การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ของ  
ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิตและดร.ไพฑูรย์ มาเมือง  
โดยนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

- การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น การบรรยาย การสอน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
- การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ในพระพุทธศาสนา
- การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เช่น งานวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสิ่งประดิษฐ์
- การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหรือระดับประเทศ
- การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

ช่วงเวลาที่น่าไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๕ จนถึง ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๕ ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งาน  
สร้างสรรค์ เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

๑. มีการส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นเกิดแนวคิดใหม่ทางการเมืองจากการเข้ารับฟังการบรรยายโดยสามารถ  
นำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในการปฏิบัติหน้าที่และพัฒนาท้องถิ่นต่อไป
๒. การนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เกิดประโยชน์  
ต่อการพัฒนาท้องถิ่น

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ พันตำรวจเอก.....

(สรวิศ มาอินทร์)

ตำแหน่ง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนาฝาย

ภาคผนวก ฉ

บทความวิจัย



วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์  
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เลขที่ ๒๘๑ หมู่ ๑๓ ถนนบุรีรัมย์-ประโคนชัย  
ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์  
๓๑๐๐๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๔๖๓ ๗๒๕๖

ที่ อว ๘๐๔๘.๑๐/ว๐๒

๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์บทความวารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์

เรียน นายสุนทร ธนศิลป์พิชิต

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิชาการเรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” เพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์ วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นั้น

ในการนี้ กองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการพิจารณา จากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Review) 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว และกองบรรณาธิการเห็นชอบรับบทความของท่านตีพิมพ์ใน วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม - เมษายน พ.ศ. 2566

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอขอบคุณที่ส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์ในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เอกฉัตร จารุมณีชน)  
บรรณาธิการวารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์

สำนักวิชาการ วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์  
วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์ (TCI 2)  
โทรศัพท์ ๐๖๕-๑๐๘-๔๗๔๖, ๐๖๕-๙๔๖-๑๕๙๕



วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์  
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
เลขที่ ๒๘๑ หมู่ ๑๓ ถนนบุรีรัมย์-ประโคนชัย  
ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์  
๓๑๐๐๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๔๖๓ ๗๒๕๖

ที่ อว ๘๐๔๘.๑๐/ว๐๒

๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์บทความวารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์

เรียน นายไพฑูรย์ มาเมือง

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิชาการเรื่อง “การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ” เพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์ วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นั้น

ในการนี้ กองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการพิจารณา จากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Review) 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว และกองบรรณาธิการเห็นชอบรับบทความของท่านตีพิมพ์ใน วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม – เมษายน พ.ศ. 2566

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอขอบคุณที่ส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์ในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เอกถ์ จารุเมธีชน)  
บรรณาธิการวารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์

สำนักวิชาการ วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์  
วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์ (TCI 2)  
โทรศัพท์ ๐๖๕-๑๐๘-๔๗๔๖, ๐๖๕-๙๔๖-๑๕๙๕

การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ  
Development of New Political Idea of Local Leaders  
in Chaiyaphum Province

สุเนตร ธนศิลป์พิชิต, ไพฑูรย์ มาเมือง

Sunait Tanasinlapapichit, Phaitoon Mamuang

อาจารย์คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

Lecturer from the Faculty of Political Science Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Chaiyaphum Buddhist College

Corresponding Author E-mail: turee8888888@gmail.com

**บทคัดย่อ**

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ๒. เพื่อศึกษาการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นและ ๓. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๐๐ คน ที่ระดับความคลาดเคลื่อน ๐.๐๕ และทำการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก และกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๓๐ คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา

**ผลการวิจัยพบว่า**

๑. ความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = ๓.๘๓$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ( $\bar{x} = ๔.๐๑$ ) ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน ( $\bar{x} = ๓.๘๕$ ) ด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น ( $\bar{x} = ๓.๖๒$ ) ตามลำดับ ๒. การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น แบ่งเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านภาวะผู้นำท้องถิ่นและด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน ๓. แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการ



ส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ได้แก่ การส่งเสริมให้เกิดการเมืองท้องถิ่นเชิง  
สมานฉันท์ ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่และการสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กรและชุมชน

**คำสำคัญ:** ผู้นำท้องถิ่น, ประชาธิปไตยท้องถิ่น, แนวคิดใหม่ทางการเมือง

## ABSTRACT

The research has the following objectives: 1. to study the public opinions about the new political idea of local leaders in Chaiyaphum Province to support self-government according to local democracy, 2. to study the development of the new political idea of local leaders in Chaiyaphum Province to support self-government by local democracy, and 3. to present the development of the new political idea of local leaders in Chaiyaphum to develop self-government by local democracy. The research method is the mixture of the qualitative method and the quantitative one. The research tools were questionnaires and interview formats from 400 samples with deviation level: 0.05, and indefinite random and 30 samples of target group from definite selection, the data were analyzed by statistics, percentage, mean, standard deviation, and the data from the interviews and the documents involved were analyzed by contents.

The results of the research were found that 1) the level of the public opinions about the new political idea of local leaders in Chaiyaphum to support self-government according to local democracy overall was at high level ( $\bar{x} = 3.83$ ), and when classified by side the levels were as follows: participation in local politics ( $\bar{x} = 4.01$ ), supporting community groups and networks ( $\bar{x} = 3.85$ ), local leadership ( $\bar{x} = 3.62$ ) respectively. 2) The development of new political idea of local leaders in Chaiyaphum Province to support self-government by local democracy was divided into three sides: local political participation, local leadership and supporting community groups and networks. 3) The ways to develop new political idea of local leaders in Chaiyaphum Province to support self-government according to local democracy were the support of local politics in harmony, local leaders of new normal living and the formation of network members of organizations and communities.

**Keywords:** local leader, local democracy, political idea

### ๑. บทนำ

ระบบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางรากฐานประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น หรือการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามบทบัญญัติภายใต้รัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ โดยความมุ่งหวังให้ประชาชนหรือคนในท้องถิ่นนั้นๆ ได้มีการปกครองตนเอง

ทั้งในการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการตนเอง กำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น การจัดสรรผลประโยชน์ภายในท้องถิ่นตามวิถีชุมชน

นอกจากนั้นกระแสการปกครองส่วนท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ ได้เริ่มมีพัฒนาการอย่างเห็นได้ชัด พร้อมกับกระแสความคิดการปฏิรูปการเมืองภายหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พ.ศ. ๒๕๓๕ และการเกิดขึ้นของขบวนการปฏิรูปการเมือง ที่มุ่งหมายให้สังคมไทยสามารถพัฒนาประชาธิปไตยได้อย่างเต็มรูปแบบและเนื้อหา จนเกิดการผลักดันและการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ระบุให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นได้เป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามมาตรา ๗๘ ที่กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง โดยสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และหมวด ๙ ที่ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ในมาตรา ๒๘๒-๒๙๐ เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ให้แก่ท้องถิ่น เช่น ให้ท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง มีอิสระในการกำหนดนโยบาย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีโครงสร้างการบริหารในรูปของสภาท้องถิ่น และคณะผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ให้ท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม และคุณภาพสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นเอง เป็นต้น ทำให้รัฐธรรมนูญได้สร้างความชัดเจนต่อการกระจายอำนาจสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นในเชิงกระบวนการทางกฎหมาย และแนวทางปฏิบัติ เช่น ให้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ เพื่อส่งเสริมการกระจายอำนาจในเชิงกฎหมายและแนวทางปฏิบัติ และจัดตั้งคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่จัดทำแผนกำหนดหลักเกณฑ์/ขั้นตอน และเสนอแนะแนวทางในการกระจายอำนาจเช่น กำหนดอำนาจหน้าที่การจัด บริการสาธารณะ การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น จนกล่าวได้ว่า มรดกของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ จัดเป็น “คลื่นลูกที่หนึ่ง” ของ กระบวนการการกระจายอำนาจที่สร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงสถาบันทางการเมือง-การบริหารของไทยอย่างมีนัยสำคัญ<sup>๑</sup>

ทั้งนี้สืบเนื่องมาจนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ยังคงเจตนารมณ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของท้องถิ่น และกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น โดยบัญญัติ หมวด ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการเฉพาะ และคงบทบัญญัติกลไกการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา ๒๘๕ )

<sup>๑</sup> วุฒิสภา ตันไชย, การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยของไทย, (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๗), หน้า ๔.

และการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นเช่นเดิม (มาตรา ๒๘๖) หากแต่เมื่อเทียบกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีความยืดหยุ่นมากกว่าเดิม เพราะมีได้ระบุจำนวนประชาชนที่จะเข้าชื่อเพื่อลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น และการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้กำหนดเพิ่มเติมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมถึงการจัดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน การออกเสียงประชามติการรายงานผลการดำเนินงานต่อประชาชนในเรื่องของการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่ายและผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ กำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งถือเป็นเรื่องใหม่ (มาตรา ๒๘๗)<sup>๒</sup> ซึ่งในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ฉบับปัจจุบัน การปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงมีการกำหนดไว้ภายใต้ หมวด ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงยึดตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น (มาตรา ๒๔๙) การมุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมนับตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา ๒๕๒)

ประชาธิปไตยท้องถิ่นหรือการเมืองท้องถิ่น เป็นกลไกสำคัญในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาการเมืองในระดับชาติให้เกิดความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง การเสริมสร้างหรือพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองจึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเกิดความตระหนักเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนทางการเมืองในวิถีของประชาธิปไตยท้องถิ่นหรือชุมชน ทั้งนี้ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนให้ประชาชนเกิดความตระหนักและสนใจใฝ่รู้ เกิดการพัฒนาทางการเมืองให้เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น จึงเป็นบทบาทของ “ผู้นำท้องถิ่น” ในการพัฒนาท้องถิ่นในทุกด้าน ทั้งด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ประเพณี วัฒนธรรม รวมทั้งวิถีชุมชน เนื่องจากเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐการกับประชาชน ให้เกิดการประสานความร่วมมือและสร้างความเข้าใจในชุมชนให้สามารถขับเคลื่อนในทิศทางที่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การขับเคลื่อนในการพัฒนาท้องถิ่นในทุก ๆ ด้าน จำเป็นจะต้องมีการประสานความร่วมมือทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน องค์กรเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างความรู้เข้าใจให้เกิดขึ้นในชุมชน เกิดเป็นพลังชุมชนที่เข้มแข็ง รวมถึงการพัฒนาแนวคิดทางการเมืองให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในฐานะพลเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้าใจถึงประชาธิปไตยท้องถิ่นหรือการเมืองท้องถิ่นนั้น จะก่อให้เกิดเป็นชุมชนประชาธิปไตยท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็งต่อไป อันจะนำไปสู่ “ประชาธิปไตยวิถีชุมชนท้องถิ่น”

<sup>๒</sup> อรรถ กักพล และฉัตรระวี กิตติโยดม, บทวิเคราะห์ ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๕), หน้า ๖.

“การพัฒนาผู้นำท้องถิ่น” จึงนับได้ว่าเป็นหัวใจหลักในการที่จะวางเป้าหมายที่มุ่งเน้นไปสู่กระบวนการขับเคลื่อนชุมชน จากการส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นมีศักยภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดองค์ความรู้ในการที่จะสามารถนำท้องถิ่นหรือชุมชนเกิดการพัฒนาไปได้อย่างครอบคลุมทั่วถึงในทุกด้าน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา เรื่อง การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ภายใต้ ซึ่งผู้นำท้องถิ่นนั้นมีความสำคัญที่จะต้องพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมือง โดยเฉพาะการเข้าใจในหลักการปกครองตนเองให้เกิดเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง อันเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ประชาธิปไตย อีกทั้งผู้นำท้องถิ่นยังเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนให้ชุมชนเกิดกระบวนการมีส่วนร่วม และสร้างกลไกให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ อีกด้วย

## ๒. วัตถุประสงค์การวิจัย

- ๑) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น
- ๒) เพื่อศึกษาการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น
- ๓) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น

## ๓. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods) ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

### ๓.๑ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

๑. ประชากร ได้แก่ ประชาชนซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือน และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์เป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๓๘๓,๘๘๒ คน จาก ๓๘๓,๘๘๒ ครัวเรือน

๒. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือน และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ เป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๔๐๐ คน ที่มาจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (๑๙๗๓) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน ๐.๐๕ และจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling)

๓. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ จำนวน ๓๐ คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย ๑) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ รวม ๑๐ คน ๒) กลุ่มตัวแทนท้องถิ่น รวม ๑๐ คน และ ๓) กลุ่มตัวแทนประชาชนในท้องถิ่น รวม ๑๐ คน

**๓.๒ เครื่องมือในการวิจัย** ได้แก่ ๑) แบบสัมภาษณ์ (Interview) ประกอบด้วย ๓ ตอน คือ ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ ๒ การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น และตอนที่ ๓ แนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) และ ๒) แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ ตอนที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ และตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) ตลอดจน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพภาพของเครื่องมือ ได้แก่ นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา

**๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ๑) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ๒) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

**๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล** ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ๑) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และ ๒) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์และได้จากการสัมภาษณ์วิเคราะห์การสร้างสรรค์แบบอุปนัย (Inductive Approach) และการตีความ (Interpretation)

**๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วยค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

#### ๔. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

๑. ความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ดังนี้

๑) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๔๐๐ คน ส่วนมากเป็นชาย จำนวน ๒๔๒ คน (ร้อยละ ๖๐.๕๐) ส่วนมากมีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี จำนวน

๑๘๖ คน (ร้อยละ ๔๖.๕๐) ส่วนมากมีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๒๒๔ คน (ร้อยละ ๕๖.๐๐) ส่วนมากประกอบอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๑๗๑ คน (ร้อยละ ๔๒.๘๐) และส่วนมากมีรายได้ ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๔๓ คน (ร้อยละ ๓๕.๘๐)

๒) ความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = ๓.๘๓$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ( $\bar{X} = ๔.๐๑$ ) ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน ( $\bar{X} = ๓.๘๕$ ) และด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น ( $\bar{X} = ๓.๖๒$ ) ตามลำดับ

๒. การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น แบ่งเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

#### ๑) แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เป็นการเสริมสร้างความเข้าใจให้กับผู้นำท้องถิ่นในตามหลัก “การปกครองตนเอง” เนื่องจากประชาธิปไตยท้องถิ่นเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นได้สามารถบริหารจัดการตนเอง โดยมีการเลือกตั้งคนในชุมชนนั้นๆ เป็นผู้กำหนดนโยบายและกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามบริบทชุมชนและปัญหา ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ร่วมกับคนในชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นของตน การส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นมีการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวไว้ว่า “ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตน ซึ่งสังคมในหมู่บ้าน ชุมชน มีผู้นำในการดำรงตำแหน่งอยู่หลายภาคส่วน เช่น ระดับท้องถิ่น ก็จะประกอบด้วย ผู้บริหารและสมาชิก นอกจากนั้นในส่วนของภูมิภาค ก็จะประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือหน่วยงานต่างๆในชุมชน ซึ่งแต่ละตำแหน่งควรเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน และปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ก็จะทำให้ชุมชนเกิดความรักความสามัคคีในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน”<sup>๓</sup> นอกจากนั้นผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ของตน ผู้นำท้องถิ่นเป็นลงสมัครรับเลือกตั้งโดยการไม่ซื้อเสียง มีการหาเสียงอย่างบริสุทธิ์และเป็นธรรม ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและสามารถส่งเสริมให้

<sup>๓</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นมีการเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆในท้องถิ่น เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนจึงจะทำให้การดำเนินงานเกิดผลสำเร็จ ผู้นำท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถร่วมแสดงบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดแนวคิดในการพัฒนาได้อย่างหลากหลาย ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่เข้าใจบริบทพื้นที่ วัฒนธรรม ประเพณี สังคมในท้องถิ่น เพื่อสามารถรับทราบปัญหาและความต้องการในชุมชน ผู้นำท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในการเสนอ ปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมทั้งหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชน ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจถึงหลักประชาธิปไตยโดยเฉพาะการเลือกตั้งเพื่อที่จะได้ผู้นำที่สามารถแสดงบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ผู้นำท้องถิ่นสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในชุมชน ไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่ายและผู้นำท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานท้องถิ่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชน เกิดชุมชนเข้มแข็งและเกิดการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นต่อไป

### ๒) แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น

แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านภาวะผู้นำท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เป็นการส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความเสียสละต่อส่วนรวม ต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เช่น หลักจากการเลือกตั้งต้องมองการพัฒนาในภาพรวม ไม่เลือกเอื้อประโยชน์เฉพาะชุมชนใดชุมชนหนึ่ง ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวไว้ว่า “ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความเสียสละต่อส่วนรวม ต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เช่น หลักจากการเลือกตั้งต้องมองการพัฒนาในภาพรวม ไม่เลือกเอื้อประโยชน์เฉพาะชุมชนใดชุมชนหนึ่ง”<sup>๔</sup> ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเมตตา ไม่มีการชิงดีชิงเด่นกัน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้วางตัวเป็นแบบอย่างที่ดี มีความประพฤติดี มีคุณธรรมและจริยธรรม โดยเฉพาะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและการพนัน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ประสานงานที่ดีกับทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความร่วมมือ รวมทั้งเกิดความสามัคคีในชุมชน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และตั้งใจในการทำงานร่วมกับคนในชุมชน ผู้นำท้องถิ่นมีความกล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็นและกล้าตัดสินใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลและผู้นำท้องถิ่นรู้จักการเรียนรู้อยู่เสมอ มีการพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความทันสมัย ทันโลกทันเหตุการณ์ และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้ผู้นำท้องถิ่นมีภาวะผู้นำในการเป็นผู้นำเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตน

### ๓) แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน

<sup>๔</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.



แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน เป็นการส่งเสริมผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความเข้าใจและเข้าถึงแต่ละองค์กร ทั้งท้องถิ่น ท้องที่ ภาคราชการ ภาคเอกชน หน่วยงานต่างๆ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่ประสานความร่วมมือระหว่างกลุ่ม องค์กรต่างๆ เช่น กลุ่มอาชีพ เพื่อแก้ปัญหาปากท้องให้ประชาชนอยู่ดีกินดี ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อให้สามารถกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจในการบริหารงานของกลุ่มองค์กรต่างๆภายในชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการจัดตั้งกลุ่มและเกิดการพัฒนากลุ่มต่างๆในชุมชนและผู้นำท้องถิ่นมีการสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อให้เกิดการประสานงานในชุมชน ซึ่งจะทำให้เป็นการส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการพัฒนาได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวไว้ว่า “ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจในการบริหารงานของกลุ่มองค์กรต่างๆภายในชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการจัดตั้งกลุ่มและเกิดการพัฒนากลุ่มต่างๆในชุมชน”<sup>๕</sup>

๓. แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นการเมือง

๑) แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมให้เกิด “การเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตยท้องถิ่น ประกอบด้วย การสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ การเข้าใจบริบทพื้นที่ค้นหาปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริงและกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า “หลังจากการเลือกตั้งควรจะยอมรับผลการเลือกตั้งและให้โอกาสคนที่ชนะการเลือกตั้งในการทำงานและร่วมมือกันในการพัฒนา”<sup>๖</sup>

๒) แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมให้เกิด “ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่” นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตยท้องถิ่น ประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ มีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความทันสมัยก้าวทันเทคโนโลยี และการสร้างสรรค์นวัตกรรมชุมชน ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวไว้ว่า “ผู้นำท้องถิ่นมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขและเป็นชุมชนแห่งความสุข”<sup>๗</sup>

<sup>๕</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๖</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๔ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

<sup>๗</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

๓) แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในด้านส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน เป็น “การสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กรและชุมชน” นั้น ผู้นำท้องถิ่นควรส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม องค์กรชุมชน มีการบูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงานและชุมชน ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์ประสานงานท้องถิ่นและมีการนำหลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อประยุกต์ใช้ในการสร้างเสริมประชาธิปไตยท้องถิ่น ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวไว้ว่า “กลุ่มต่างๆจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา และมีตัวแทนเพื่อพูดคุยประสานงานกันทุกกลุ่มในหมู่บ้านชุมชน จะทำให้รู้แนวทางพัฒนา”<sup>๘</sup>

#### ๔. สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

๑) ความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน ด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น ตามลำดับ

๒) การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น แบ่งเป็น ๓ ด้าน คือ แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านภาวะผู้นำท้องถิ่นและด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน

๓) แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ได้แก่ การส่งเสริมให้เกิดการเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่และการสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กรและชุมชน

#### ๕. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ สามารถนำมาอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

๑. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน และด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น

<sup>๘</sup> สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๖ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

ตามลำดับ ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้เห็นได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ รับรู้ถึงหลักการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งมีการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการจัดการท้องถิ่น ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศมัย วงศ์จำปา และพระครูพิศาลสรกิจ (๒๕๖๐: บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่อง พลวัตภาคประชาชนกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองในจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มการเมืองในจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย กลุ่มการเมืองภาคประชาชน กลุ่มท้องถิ่น ท้องที่ และกลุ่มภาคประชาสังคม ลักษณะของกลุ่มเป็นการรวมตัวตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน มีกิจกรรมต่อเนื่อง มีผลประโยชน์ร่วมกัน แต่ละกลุ่มมีบทบาทเป็นตัวแทนของผลประโยชน์กลุ่มตนเอง

๒. ประชาธิปไตยท้องถิ่น แบ่งเป็น ๓ ด้าน กล่าวคือ **แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น** เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ของตน ผู้นำท้องถิ่นเป็นลงสมัครรับเลือกตั้งโดยการไม่ซื้อเสียง มีการหาเสียงอย่างบริสุทธิ์และเป็นธรรม ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและสามารถส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นมีการเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในท้องถิ่น เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนจึงจะทำให้การดำเนินงานเกิดผลสำเร็จ ผู้นำท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถร่วมแสดงบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดแนวคิดในการพัฒนาได้อย่างหลากหลาย ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่เข้าใจบริบทพื้นที่ วัฒนธรรม ประเพณี สังคมในท้องถิ่น เพื่อสามารถรับทราบปัญหาและความต้องการในชุมชน ผู้นำท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในการเสนอ ปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมทั้งหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชน ผู้นำท้องถิ่นเข้าใจถึงหลักประชาธิปไตย โดยเฉพาะการเลือกตั้งเพื่อที่จะได้ผู้นำที่สามารถแสดงบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ผู้นำท้องถิ่นสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในชุมชน ไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่ายและผู้นำท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานท้องถิ่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชน เกิดชุมชนเข้มแข็งและเกิดการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นต่อไป **แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านภาวะผู้นำท้องถิ่น** เป็นการส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความเสียสละต่อส่วนรวม ต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เช่น หลีกเลี่ยงการเลือกตั้งต้องมองการพัฒนาในภาพรวม ไม่เลือกเอื้อประโยชน์เฉพาะชุมชนใดชุมชนหนึ่ง ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเมตตา ไม่มีการชิงดีชิงเด่นกัน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้วางตัวเป็นแบบอย่างที่ดี มีความประพฤติดี มีคุณธรรมและจริยธรรม โดยเฉพาะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและการพนัน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ประสานงานที่ดีกับทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความร่วมมือ รวมทั้งเกิดความสามัคคีในชุมชน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และตั้งใจในการทำงานร่วมกับคนในชุมชน ผู้นำท้องถิ่นมีความกล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็นและกล้าตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและผู้นำท้องถิ่นรู้จักการเรียนรู้อยู่เสมอ มีการพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความทันสมัย ทันโลกทัน

เหตุการณ์ และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้ผู้นำท้องถิ่นมีภาวะผู้นำในการเป็นผู้นำ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตน **แนวคิดใหม่ทางการเมืองด้านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน** เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความเข้าใจและเข้าถึงแต่ละองค์กร ทั้งท้องถิ่น ท้องที่ ภาคราชการ ภาคเอกชน หน่วยงานต่าง ๆ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่ประสานความร่วมมือระหว่างกลุ่ม องค์กรต่าง ๆ เช่น กลุ่มอาชีพ เพื่อแก้ปัญหาปากท้องให้ประชาชนอยู่ดีกินดี ผู้นำท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อให้สามารถกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน ผู้นำท้องถิ่น เข้าใจในการบริหารงานของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ภายในชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการจัดตั้งกลุ่ม และเกิดการพัฒนากลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนและผู้นำท้องถิ่นมีการสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อให้เกิดการ ประสานงานในชุมชน ซึ่งจะทำให้เป็นการสร้างเสริมให้ชุมชนเกิดการพัฒนาได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ **คิด วรฤณี** ได้วิจัย เรื่อง ความมั่นคงด้านประชาธิปไตยของชุมชนริมฝั่ง แม่น้ำโขง กรณีศึกษา การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย มีการรณรงค์ในการเลือกตั้ง แบบประชาธิปไตย และได้พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำชุมชนและประชาชนได้ แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในลักษณะการไปเลือกตั้งและหน่วยงานภาครัฐให้ การสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก โดยมีการประชาสัมพันธ์เพื่อการรณรงค์การเลือกตั้งและหาเสียง และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชนคือการรับฟังจากสื่อ ต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานการณ์ของบ้านเมืองที่ทำให้ประชาชนได้รับรู้ถึงความไม่เป็นธรรมและปัญหาอุปสรรค (คิด วรฤณี, ๒๕๕๙: บทคัดย่อ)

๓. แนวทางการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิในการ ส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่น ประกอบด้วย

๑) แนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำ ท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เป็นการส่งเสริมให้เกิด “การเมืองท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์”

๒) แนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำ ท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เป็นการส่งเสริมให้เกิด “ผู้นำท้องถิ่นวิถีใหม่”

๓) แนวทางการส่งเสริมการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นของผู้นำ ท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เป็นการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายชุมชน เป็น “การสร้าง ภาควิชาเครือข่ายระหว่างองค์กรและชุมชน”

## ๖. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแนวคิดใหม่ทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้ พบประเด็นที่ควรเสนอแนะ ดังนี้

### ๖.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ผู้นำท้องถิ่น นับเป็นตัวแทนในการเป็นตัวแทนเพื่อกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น จึงควรมีการส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นตระหนักถึง หลักการปกครองตนเอง เพื่อให้สามารถพัฒนาท้องถิ่นของตนสู่ทิศทางที่เหมาะสม

๒. ผู้นำท้องถิ่น เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น จึงควรมีการส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นมีภาวะผู้นำและมีความรู้ ความสามารถและเข้าใจหลักการทำงานร่วมกับคนในชุมชน เพื่อให้ท้องถิ่นเกิดความเข้มแข็งและพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

### ๖.๒ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการวิจัย เรื่อง ชุมชนต้นแบบประชาธิปไตยท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ เพื่อเป็นการศึกษาถึงกระบวนการจัดตั้งชุมชนต้นแบบประชาธิปไตยท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์เพื่อให้เกิดเป็นชุมชนแห่งความสุข

๒. ควรมีการวิจัย เรื่อง ผู้นำต้นแบบภายใต้ประชาธิปไตยท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีคุณลักษณะที่ดีอันจะก่อให้เกิดชุมชนมีผู้นำชุมชนที่มีองค์ความรู้ในการพัฒนาท้องถิ่นไปในทิศทางที่เหมาะสม

### เอกสารอ้างอิง

คิด วรณดี. (๒๕๕๙). ความมั่นคงด้านประชาธิปไตยของชุมชนริมฝั่งแม่น้ำโขง กรณีศึกษาการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (๒๕๓๙). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ ฯ บริษัท พิมพ์สนเทศ พรินติ้ง เซนเตอร์ จำกัด.

พิศมัย วงศ์จำปา และพระครูพิศาลสรกิจ. (๒๕๖๐). พลวัตภาคประชาชนกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองในจังหวัดพะเยา. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (๒๕๖๐). ราชกิจจานุเบกษา ๒๕๖๐ เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๕๐ ก.

วุฒิสภา. (๒๕๕๗). การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยของไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

อรทัย ก๊กผล. (๒๕๕๑). การขับเคลื่อนรัฐธรรมนูญ'๕๐ สู่การปฏิบัติ: กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.

อรรถัย กักผล และฉัตรระวี. กิตติโยดม. (๒๕๕๕). บทวิเคราะห์ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

## ประวัติผู้วิจัย

๑. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) ดร.สุเนตร ธนศิลป์พิชิต

๒. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

๓. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก

วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔ บ้านโนนเหลียม ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง

จังหวัดชัยภูมิ ๓๔๐๐๐ โทร. ๐๘๒ ๕๘๘ ๓๕๐๔

Email: turee8888888@gmail.com

## ๔. ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๓ : ร.ด. (รัฐศาสตร์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. ๒๕๕๑ : ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๔๘ : ศน.บ. (พุทธศาสตร์)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

## ๕. ผลงานทางวิชาการ

### ๕.๑ งานวิจัย

พระนิทัศน์ วงศ์วังเพิ่ม, เรื่องฤทธิ์ คงอยู่, สุเนตร ธนศิลป์พิชิต, ปรัชญา มีโนนทองมหาศาล, และอัญชลี วิจิตรปัญญา. (๒๕๖๒). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของบุคลากรโรงพยาบาลจิตเวชเลยราชนครินทร์. รายงานวิจัย, (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย) (เผยแพร่ใน วารสารธรรมทรรศน์ (TCI กลุ่ม 1) ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๒).

สุเนตร ธนศิลป์พิชิต, ปัญญา คล้ายเดช, พระมหานรินทร์ สุรปญโญ (เอมพันธ์) และไพฑูรย์ มาเมือง. (๒๕๖๓). ความต้องการในการศึกษาต่อหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

ท้องถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (TCI กลุ่ม 2) ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๓.

## ๕.๒ บทความวิชาการ

สุนทร ธนศิลป์พิชิต, อติศักดิ์ จันทไทย, อรุมา รัตนพล (๒๕๖๓). การพัฒนาชุมชนภายใต้ภารกิจหลักขององค์การบริหารส่วนตำบล, วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (TCI กลุ่ม ๒) ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ มกราคม-มีนาคม ๒๕๖๓.

พระวรชาติ ปยุตโต (ทะสา), สุนทร ธนศิลป์พิชิต และอติศักดิ์ จันทไทย (๒๕๖๓). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น, วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (TCI กลุ่ม ๒) ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ มกราคม-มีนาคม ๒๕๖๓.

อติศักดิ์ จันทไทย, สุนทร ธนศิลป์พิชิต และ อรุมา รัตนพล. (๒๕๖๓). รูปแบบการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นที่เหมาะสม, วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (TCI กลุ่ม ๒) ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ มกราคม-มีนาคม ๒๕๖๓.

ไพฑูรย์ มาเมือง, สุนทร ธนศิลป์พิชิต และคงฤทธิ แข็งแรง. (๒๕๖๓). การสร้างความเข้มแข็งชุมชนกับการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน, วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (TCI กลุ่ม ๒) ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๓.

สุนทร ธนศิลป์พิชิต. (๒๕๖๐). การประยุกต์ใช้หลักสันโดษเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต, วารสารศรี ล้านช้างปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหา มกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๐.



## ประวัติผู้วิจัยร่วม

๑. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) ดร.ไพฑูรย์ มาเมือง

๒. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

๓. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก

วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔ บ้านโนนเหลื่อม ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง  
จังหวัดชัยภูมิ ๓๔๐๐๐ โทร. ๐๔๔-๐๕๖๐๒๒

๔. ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๓ : ร.ด. (รัฐศาสตร์)

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

พ.ศ. ๒๕๕๕ : ศน.ม. (รัฐศาสตร์)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๕๒ : ศน.บ. (รัฐศาสตร์)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๕. ผลงานทางวิชาการ

### ๕.๑ งานวิจัย

ไพฑูรย์ มาเมือง. (๒๕๖๒). การส่งเสริมพฤติกรรมตามหลักสาราณียธรรมเพื่อป้องกันปัญหาการทะเลาะวิวาทในเด็กและเยาวชน จังหวัดเลย. รายงานการวิจัย (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย) (เผยแพร่ใน วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๒)

ไพฑูรย์ มาเมือง. (๒๕๖๓). รูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำที่มีต่อการพัฒนาวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ในประเทศไทย. รายงานวิจัย. (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย) เผยแพร่ใน วารสาร journal of modern learning development ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๓ (พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๖๓)

สุนทร ธนศิลป์พิชิต, ปัญญา คล้ายเดช, พระมหานรินทร์ สุรปญโญ (เอมพันธ์) และไพฑูรย์ มาเมือง. (๒๕๖๓). ความต้องการในการศึกษาต่อหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

ท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (TCI กลุ่ม 2) ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓.

## ๕.๒ การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ไพฑูรย์ มาเมือง. (๒๕๖๓). การสร้างความเข้มแข็งชุมชนกับการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (TCI กลุ่ม 2) ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๓.

ไพฑูรย์ มาเมือง. (๒๕๖๓). อำนาจรัฐกับมาตรการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๓.

ไพฑูรย์ มาเมือง, สุเนตร ธนศิลป์พิชิต และคงฤทธิ แข็งแรง. (๒๕๖๓). การสร้างความเข้มแข็งชุมชนกับการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน,วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (TCI กลุ่ม 2) ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๓.

ณัฐมลกานต์ ไชยวิมลสิริ, ไพฑูรย์ มาเมือง, และสุเนตร ธนศิลป์พิชิต. (๒๕๖๔). แนวทางการสร้างธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารชัยภูมิปริทัศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (TCI ) ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ มกราคม-เมษายน ๒๕๖๔.